

DANIEL KEYES

FLORI PENTRU ALGERNON

cea mai
frumoasă
carte din lume

DANIEL KEYES

FLORI PENTRU
ALGERNON

Daniel Keyes (n. 9 august 1927) este un autor american contemporan care trăiește în prezent în Florida. În anul 2000, asociația Science Fiction and Fantasy Writers of America i-a acordat titlul de Autor Emerit.

La 17 ani, Keyes s-a înrolat, pentru scurt timp, în marina Statelor Unite, după care și-a reluat studiile, urmând cursuri de psihologie la Brooklyn College (acum CUNY). A lucrat o vreme în domeniul editorial, apoi a fost coproprietarul unui studio pentru fotografii de modă, pentru ca, în cele din urmă, să predea engleza în mai multe școli din New York. În paralel cu activitatea de profesor, a urmat cursuri serale la Brooklyn College, obținând un masterat în literatură engleză și americană.

Romanul *Flori pentru Algernon*, apărut în 1966 și premiat în același an cu Nebula Award, a fost scris ca urmare a succesului înregistrat de nuvela omonimă publicată în 1959 și încununată cu Hugo Award în anul 1960.

Tema cărții a prins contur cu paisprezece ani înainte de scrierea nuvelei *Flori pentru Algernon*, fiind inspirată de numeroase evenimente din viața lui Keyes, despre care autorul relatează în lucrarea autobiografică *Algernon, Charlie and I: A Writer's Journey* (2000).

Romanul *Flori pentru Algernon* a fost tradus în numeroase limbi, a fost studiat în școli și universități din întreaga lume, a fost înregistrat pe casete audio (în lectura scriitorului), a avut o versiune cinematografică (al cărei actor principal, Cliff Robertson, a primit Oscarul pentru cea mai bună interpretare masculină) și mai multe adaptări pentru televiziune și teatru.

Keyes a mai publicat alte patru romane: *The Touch* (1968), *The Fifth Sally* (1980), *Until Death Do Us Apart: The Sleeping Princess* (1998) și *The Asylum Prophecies* (2009).

DANIEL KEYES

FLORI PENTRU
ALGERNON

Traducere din limba engleză
de Dan Rădulescu

*P cea mai
frumoasă
carte din lume*

Redactor: Diana Marin-Caea
Tehnoredactor: Corneliu Frumosu
Copertă: Cornel Drăghia

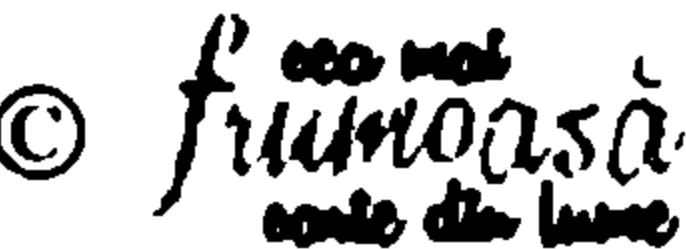
**Descrierea CIP este disponibilă la
Biblioteca Națională a României**

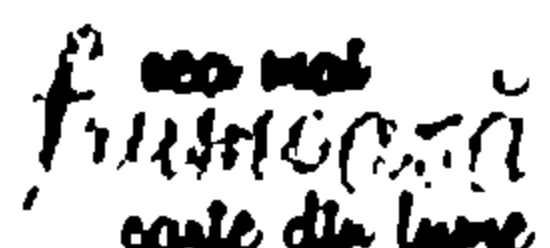
ISBN 978-973-124-892-9

Daniel Keyes
Flowers for Algernon

Copyright © 1966, 1959 by Daniel Keyes
Copyright renewed 1994, 1987 by Daniel Keyes

All rights reserved.

© *frumoasă*, 2013, pentru prezenta ediție

 frumoasă este un imprint al Grupului Editorial Art

*Pentru mama mea
și în memoria tatălui meu*

Orice om cu judecată își va aminti că tulburarea vederii este de două feluri și are două cauze, fie intrarea din lumină în întuneric, fie ieșirea de la întuneric la lumină, ceea ce este tot atât de adevărat pentru ochiul minții ca și pentru ochiul trupului; iar cel care-și amintește acest lucru când observă pe cineva a cărui vedere este nesigură și slabă nu se va grăbi să râdă de el; se va întreba mai întâi dacă acel suflet omenesc a ieșit dintr-o viață mai luminoasă și nu poate vedea bine pentru că este neobișnuit cu întunericul sau dacă este orbit de lumina cea mare în care a ieșit din întuneric. Și va socoti că cel din urmă este fericit în starea în care se află, și-l va compătimi pe celălalt; sau, dacă-i vine să râdă de sufletul care vine de jos la lumină, va fi mai îndreptățit să-o facă decât să râdă de cel care se înapoiază de la lumină în peșteră.

Platon, Republica

rapor de progrs 1 3 matie

Dr Strauss zice sa sciu ce gndesc și țiu minte și orcei cu mine de acum mai deprate. Nu ști de ce da – zice căi important ca sa vada pot folosi pe mine. Aș vrea ca da fincă dra Kinnian zice că ei poate face pemine deștept. Io vrea să fi deștept. Numele meo ie Charlie Gordon. Lucrz în brutaria Donners. Dl Donner da mie 11 dolri pe săptnâna și pâne și cozonac daca vrea io. Am 32 de an și zioa mea ie pesteo lună. Leam zis lui Dr Strauss și profesor Nemur că nu scri bine da iei zice nui nimic zice să scri așa cum vrbesc și cum scri copuneri la clasa lu dra Kinnian dela centru dela colegiu beekmin pentr adultț întârziat unde merg sănvăț 3 ori pe saptmâna în timpu meo liber. dr Strauss zice scri mult totce gndesc și totce săntâmplă da numa pot gndesc fincă nam cesa scri așa termin pentr az... al dtale credincios Charlie Gordon.

rapor de progrs 2 – 4 matie

Azi am avut test. Cred cam grșit. Și cred cacum nuo să mămai iea. Cesantâmplat am fost la birou lu prof Nemur în paoza mea demasă cum miau zis și secretara ma dus la un loc unde scri pe ușă fac psih.

Dr Strauss mantrebat cum ai ajuns tu dunusingur la Șicoala Beekman Charlie. Cum ai găsit șicoala. Am zis că nu miaduca minte.

Prof Nemur a zis da dece ai vrut tu așa sănveț să citeșt și să scri. Iam zis că toată viața așa am vrut să fi deștept nu prost și mama tot timpu mea zis săncerc sănvăț așa cum îmi zice și dra Kinnian dai foarte greu să fi deștept și ciar dacānvăț ceva în clasă la dra Kinnian la șicoală după aia uit mult.

Dr Strauss a scri ceva pe o hrtie și prof Nemur mea vorbit foarte sereos. A zis Charlie ști nu suntem sigur cum merge esperența cu oameni că pânăcum a fost numa cuanimali. Am zis asta mea zis Dra Kinnian danumie frică de ceva sau că mă doare căs tare și osă lucrz mult.

Vreau să fi deștept daca iei mă lasă. Iei a zis că trebe cerut voie familia da unciu Herman care săngrija de minei mort și num aduca minte de famlia mea. Nuiam văzut pe tata sau mama sau sora mea mică Norma de mult mult mult timp. Poate și iei să fie morț. Dr Strauss mantrebat unde stetea iei. Cred că în brooklin. A zis că să vadă poatei găsește.

Sper să nu trebe sămai scri mult la rapor de progrs astea cămi ia mult timp și mă culc foarte trziu și obosit dimineața la treabă. Gimpy a țipat la mine cam răsturnat o tavă plină cu cornur când duceam la cuptor. Sau murdărit șiia trebit săi curețe ca săi pună la copt în cuptor. Gimpy țipă la mine tot timpu când fac ceva grșit, da ține la mine căi pretenu meu. Măi ceo să se mire dacă mă fac deștept.

rapor de progrs 4

6 mar – Am avut mai mult teste aiurea az pentru să vadă dacă mă iau. Tot în locu ăla dantro camer mai mică de testare. Doamna drguță care mea dat testu mea zis ce ie și am rugato cum să scrie ca să scri în rapor de progrs. TEST DE APERCEPTE TEMATICA. Nuștiu două cuvinte daștiu cei aia test. Trebe săi treci sau iei note rele.

Testu mea părut ușor fincă figurile să vedeau. Numa că acum nu vrea săi zic ce vedeam acolo. Asta mancurcat. Iam zis că ieri Burt azis să zic ce vedeam în crneală. Doamna a zis că nui nimic că ăstai alt test. Trebe să zici ce fac oamen din poze.

Am zis cum pot să zic ce fac oamen care nui cunosc. A zis că sămă prefac da io iam zis că asteas minciuni. Nu zic nicio dată minciuni fincă am zis când ieream mic și am loat bătai. Am o poză în portofi cu mine și Norma cu unciuHerman care mea găsit locu de om de servici la brutărie Donners înainte să moară.

Am zis că pot să zic despre iei că am stat la unciuHerman da doamna na vrut saudă despre iei. Azis că testu ăsta și ălalt *rău șoc* ie casăm dea personalitate. Am răs. Iam zis cum pot săm dea lucru ăla cartone cu crneală vărsată pe ele și poze cu oameni care nui cunosc. Sa supărat șa loat pozele. Num pasă.

Cred cam grșit și testu ăsta.

Atunci am desenat ceva pentru ia da na ieșit bine. După aia celalt egzaminator Burt cu haină albă santors numele ie Burt Seldăn și ma loat în alt loc tot în etaju patru din Colegiu Beekman unde

scri pe uşă LABORATOR DE PSIHOLOGIE. Burt azis că PSIHOLOGIE ie ceva cu mintea și LABO-RATOR ie un loc unde seface esperențe. Mam gndit căi un loc ca unse face guma demestecat da acum cred căi cu puzle și alte jocuri castam făcut.

Nam lucrat bine la puzle că ierea rupt și bucăți-le nu să potrivea la găur. Un joc ierea o hrtie cu lini în toate părțile și cu multe cuti. Întroparte scri START și în alaltă SOSIRE. Mea zis căi laberint și trebe să iau creonu și săi duc de unde scri START la unde scri SOSIRE da să nu trec cu creonu peste lini.

Nam înțeles ce să fac șam stricat multe hrtii. Atunci Burt a zis osăți arăt ceva hai la laboratoru esperemental poate te prinzi. Neam suit la etaju 5 întru camer cu cușt multe și animale iereau mamu-țe și ceva șoarici. Mirosea ca gunoiu vechi. Și ierea alț oameni în haine albe să juca cu animale și mam gndit căi o prăvălie da nu ierea clienț. Burt a loat un șoaric alb din cușică și mila arătat. Burt a zis ăstai Algernon și poate face jocu cu laberintu. Iam zis aratăm cum face.

Să vez la pus pe Algernon întru cutie ca o masă mare cu multe cotituri și intoarceri ca un fel de ziduri și un START și SOSIRE cum ierea pe hrtie. Doar că ierea o sită așezată peste masa mare. Și Burt șia scos ceasu șa ridicat o uşă mică șa zis hai Algernon și șoaricu a smârcit de 2 sau 3 or șa loato la fugă. Lanceput a loato peo stradă lungă da când a vzut că nu mai poate santors unde a plecat șa stat acolo ca la un minut șa dat din mustăț și pormă a loato palt drum la fugă dinou.

Ierea cacum iei făcea ce zicea Burt să fac io cu linile pe hrtie. Io am răs că mă gndeam căi greu pentru șoarice. Da Algernon sa dus tot drumu ălbun prin cutie șa ieșit unde scri SOSIRE șa chițait. Burt azis fincăi fericit ca făcut ce trebe.

Măi zic ăstai un șoaric deștept foc. Burt a zis vrei să faci ontrecere cu Algernon. Am zis căda șa zis care unalt fel de joc făcut din lemn cu drumuri scobite în el și un bățișor ielectric ca un creon. Și să facă el jocu lu Algernon să fi launfel ca ăsta așa că io să joc ce joacă șoaricu.

A mutat toate zidurile pe masa lu Algernon fincă iele să poată aranja în feldefel. Apus sita la loc peste cutie sănu poate Algernon să sară peste ziduri sajungă la SOSIRE. Atunci mea dat bățișoru ielectric și mea arătat cum săi pun în șanțur și nu trebe săi ridic defel numa să merg pe scobitur până creonu numa poat sămeargă săo simt io cao pișcătură la mna cu creonu.

Șa scos ceasu dancerca săl ascundă. Io mam făcut că nu mă uit la iei da asta ma inervat foarte mult.

Când azis hai am dat să mișc bățișoru da nu știam unde săl duc. Nu știam carei drumu. Atunci lam auzit pe Algernon cum chițăia în cutie pe masă și picioarele lui cum sgâriea când alerga. Am loato si io din loc cu bățișoru da am mers pe drum grșit și mam înțepenit șam simțit un fel dențepătură degete șatunci mam întors la START da de câteor o loam pe altă parte mănțepeneam și simțeam că mănțeapă. Nu ierea durere sau ceva numa mă gdila un pic și Burt azis cămi arăta numa ca nam loato cum trebe. Ieream la mijlocu mesi când lam auzit

pe Algernon că chițăia că ierea iar fericit și asta va-săzică câștigase ntrecerea.

Și de alalte zece ori când neam întrecut Algernon a câștigat pe toate că nam putut să gălesc drumu bun la locu unde scria SOSIRE. Da nu mea părut rău fincă lam văzut pe Algernon ce face șam învățat cum să termin jocu ciar dacămi ia timp mai mult.

Nu știam că șoarecis așa deștept.

rapor de progrs 5 6 mar

Au găsito pe sormea Norma care stă cu mama în Brooklin și a dat voie pentru operațiie. Osămă folosască. Sunt așa de emoționat că deabea pot să scri despre asta. Intâi prof Nemur și dr Strauss a avut o discuție. Ieream în birou lu prof Nemur șau venit dr Strauss și Burt Seldăn. Prof Nemur ierea supărat că mă folosesc da dr Strauss iazis că iei crede că ios cel mai bun din toț care ia testat. Burt ia zis că dra Kinnian ma recomandat cel mai bun din toț oamen pe care ia învățat la centru pentru adult întârziat. Undenvăț io.

Dr Strauss azis că am ceva carei foarte bine. Azis că am o motevație bună. Nam știut nicio dată că am asta. Mea plăcut când a zis că nu orcare cu un aichiu de 68 are lucru ăsta cum am eu. Nu știu cei sau de undel am da a zis că și Algernon are asta. Motevația lui Algernon este cașicavalu care il pun în cutie. Da nui numa asta fincă săptămna asta nam mâncat cașicaval.

Prof Nemur era supărat că aichiu meu poa să crească prea mult dela almeu carei prea mic și sa nu

măbolnăvesc din asta. Și dr Strauss ia spus lu prof Nemur ceva ce nam înțeles și când vorbeau iei io am scri unele cuvinte în caietu de rapor de progrs.

Azis Harold ăstai numele mic alu prof Nemur Charlie nui ciar ceți trebea pentru primu tău soi nou de intelecxx nam prins tot cuvântu xxxsuperman. Da cei mai mult cu capoxxx mentaxxx sczută sunt ostxx și necooxxx sunt posaci și apaxxx și greu de stimxxx. Charlie are fire bună șii intersat și dor-nic să mulțumească pe oameni.

Atunci prof Nemur azis aduți aminte că va fi prima ființă umană căria ise va crește intiligința prin chirurgie. Dr Strauss azis astai exact ceam vrut să spun. Undeo să găsim alt adult întârziat cu motevația asta extraoxxx deanvăța. Uitece bine anvățat să citească și să scri pentru vrsta lui mentală joasă. O realixxx extraoxxx.

Nam prins toate cuvitele și vorbeau prea repede da era cacum dr Strauss și Burt ținea cu mine și prof Nemur nu.

Burt tot zicea Alice Kinnian crede că are o dorință complexxx de anvăța. De fapt el ne imploxx săl folosim. Și astai adevărat fincă io vreau să fi deștept. Dr Strauss sa ridicat a umblat și azis io zic săl folosim pe Charlie. Și Burt a dat din cap. Prof Nemur sa scărpinat în cap și șia frecat nasu cu degetu mare si azis poate că aveți dreptate. O săi folosim pe Charlie. Da trebuie săi esplicăm că multe lucrur pot ieși prost în esperență.

Când azis asta am fost așa fercit și escitat cam sărit în sus și iam scuturat mâna căi așa de bun cu mine. Cred că sa sperieat când am făcut asta.

A zis Charlie am lucrat de mult timp la asta da numa pe animalii ca Algernon. Suntem siguri că nui pericol pentru corpul tău da sunt alte lucruri care nu știm până nuncercăm. Vreau sănțelegi că se poate sănu răușim șatunci nu se vantâmpla nimic. Da poate și răușim lanceput da pormă săși fie mai rău cacum. Înțelegi cei cu asta. Dacă sentâmplă așa trebe să te trimitem înapoi să stai la azilu de stat Warren.

Am zis că nui pasă fincă nu mie frică de nimic. Sunt foarte tare și mi merge todeuna bine și am și laba de iepure cu noroc și nam spart nici oglindă viața mea. Am spart niște farfuri odată da asta nui de ghinion.

Atunci dr Strauss azis Charlie ciar dacă asta nu răușește faci un lucru mare pentru știință. Esperența asta a răușit pe multe animalii da nu sancercat peun om. Tu vei fi primu.

Iam zis mulțumesc domdoctor și nosă vă pară rău că miați dat o a 2a șeansă cum zice dra Kinnian. Si ciar mam gndit așa cum leam zis. După operațiie am sâncerc să fi deștept. Am sâncerc grozav de tare.

rapor de progrs 6lea 8 mar

Sunt sperieat. Mult oameni care lucrează la colegii și oameni dela șicoala de doctor a venit sămi zică noroc. Burt igzaminatoru mea adus flor carea zis căs dela oameni dela fac psih. Mea dorit noroc. Io sper să am noroc. Am laba mea de iepure și banu meu norocos și potcoava. Dr Strauss a zis nu fi așa stupertișos Charlie. Astai știință. Nu ști cei știința da

tot zic mereu asta poate căi ceva care aduce noroc. Orcear fi țin laba mea de iepure ntromână și banu meu norocos în alaltă mână cu gaura în iel Adică vreau să zic banui găurit. Nam putut loa potcoava la mine căi prea grea da o las în haină.

Joe Carp dela brutaria mea adus un cec cu cioclată dela dl Donner și preteni dacolo și speră să fi mai bine repede. La brutaria ei crede căs bolnav cașa mea zis prof Nemur să le zic și nimic de operație pentru a fi deștept. Astai secret pentru cazu că nu răușește sau săntâmplă ceva.

Dupaia a venit dra Kinnian sămă vadă și mea adus reviste să citesc și misa părut căi nervoasă și sperieată. A arenjat florile pe masă și a pus totu laloc bine nu cum ierea arababură dela mine. Și mea arenjat perna sub cap. Îi place de mine fincăncerc tare sănvăț tot nuca alț oameni dela centru de adult care nule pasă. Ea vrea io să fi deștept. Io ști asta.

Atunci Prof Nemur azis să nu mai vină alți că trebe să nu fi obosit. Lam întrebat pe prof Nemur dacam săl bat pe Algernon după ceam făcut operație șa zis că poate. Dacă operația merge bine am să-i arăt lu șoaricu ăla că sunt deștept tot ca iel și mai mult. Osă pot să citesc mai bine și să scriu cuvintele bine și să ști multe lucrur și să fi ca toț oameni. Măi băete ceo să se mai mire cu toț. Dacă operațiia iese bine și sunt deștept poate cosă gălesc pe mama și tata și sora și să vadă toț. Măi băete ce sor mira să mă vadă deștept ca ei și sormea.

Prof Nemur zice dacă merge bine și ține tot așaiei o să facă și alț oameni ca mine deștept. Poate oameni din toată lumia. Șa zis catunci io fac ceva mare pentru știință șam să fiu renumit și osă scri

numele meo în cărț. Numănteresează așa mult să fi renumit. Vreau numa să fi deștept ca alț oamen casă am preteni mulț care să le placă de mine.

Az nu meu dat nimic de mncare. Nu ști ce treabă are mncarea cu fi deștept și mie foame. Prof Nemur mea luat cecu cu cioclată. Dr Strauss azis că mil dă iar după operațiie. Nu poț să mnânci înainte de operațiie. Nici ciar cașicaval.

RAPORT DE PROGRES 7 11 MARTIE

Operațiia nu ma durut. Dr Strauss a făcuto când dormeam. Nu știu cum fincă nam văzut că ierau bandaji pe oci și pe cap 3 zile așacă nam putut scrie RAPORT DE PROGRES până az. Sora slăbănoagă care ma văzut cum scri zice cam scri PROGRES grșit și manvățat cum ie bine și RAPORT și MARTIE. Trebe sămi aducă minte. Am memore prostă la scri-su literilor. Fincă meu scos bandajile dela oci pot să scri acum RAPORT DE PROGRES. Da mai am bandaji la cap.

Mea fost frică când au venit și miau zis că trebe să merg la operațiie. Mau ridicat din pat și mau pus în alt pat cu rotile și mau scos pe ușă mau dus prin culuar la ușa pe care scri chirurgie. Măi băete ce mam mirat ierea o camer mare cu pereți verde și mulți doctori care stetea mai sus și să se uite la operație. Nu mam gndit co să fie ca un spetacol.

Un om avenit la masă erambrăcat în alb și co cârpă albă pe față can filme TV și mnuși de cauciuc și azis nuț fie frică Charlie sunt eu dr Strauss. Am zis bună domdoctor mie frică. A zis nare de ce săși

fi frică Charlie a zis numa acum ai să adorm. Am zis dasta mie frică. Ma mngâiat pe cap și 2 oameni tot cu mășt albe au venit și mau legat de mâin și piceoare să nu le mișc șasta ma sperieat rău și mi sa strns stomacu că dau afară și mi venea să plng da nam plns și mea pus ceva de caucic pe față să respir acolo și era un miros. Tot timpu lam auzit pe dr Strauss că vorbea tare de operațiie le zicea la toț ceo să facă. Da nam înțeles nimic și mă gndeam poate după operație o să fi deștept și o sănțeleg tot ce zice. Așa cam tras aeru șatunci cred cam obosit tare cam adiormit.

Când mam trzit eram în patu meu și nu să vedea nimic. Am auzit vorbe era sora și Burt șam zis ceie dece nu aprindeț lumina și când ie operația. Sau răs și Burt a zis Charlie sa terminat. Și nu vez nimic că ai bandaji peste oci.

Le curios cau făcuto când dormeam.

Burt vinen toate zilele sămă vadă să scri toate lucrurle tempratura mea și tesiune și alte lucrur. Zice căi astai pentru știință. Trebe să țină raport de ce săntâmplă casă facă iar dacă vrea asta. Nu cu mine da cu alț oameni ca mine care nus deștept.

Daia trebe să țin bine ~~rapor~~ rapoartele de progres. Burt zice căi parte din esperență și co să facă fotografi după ~~ripor~~ rapoarte casă vadă cei în mintea mea. Nu știu cum osă ști cei în mintea mea dacă se uită la rapoarte. Eu le citesc mereu de multe ori săvād ceam scris și nu ști cei în mintea mea așa că-cum osă ști ei.

Da în orce caz astai știință și trebe săncerc să fiu deștept cași alți oameni. Atunci dacă sunt deștept osă vorbește ei cu mine și o să stau cuei și sascult ca

Joe Carp și Frank și Gimpy când vorbește și are discuți de lucrur impotante. Când lucrează ei vorbește de lucrur ca de dumnezeu sau de necazu cu toț bani carei aruncă președinte sau de republican și democraț. Șisă supără cacum ar vrea săsă ia la bătai și trebe să vină domnu Donner să zică ducețivă napoi la pâine sau oso loați după ceafă cu sindecat cu tot. De așa lucrur vreau și io să vorbesc.

Dacă iești deștept ai mulți preteni să vorbești cuiei și nu stai tu singur tot tîmpu.

Prof Nemur ziceibine să zic de tote lucrur care-sântâmplă cu mine în rapoartele de progres dar zice să trebe să scri mai mult de ce simt și ce gndesc și săm aduca minte din trecut. Iam zis că nu ști cum să gndesc și săm aduca minte șa zis măcar săncerc.

În tîmpu când bandaji iera pe oci mei amâncercat să mă gndesc și sămaduca minte da nu santâmplat nimic. Nu ști ce sămă gndesc sau sămaduca minte. Poate dacāl întreb îm zice cesă mă gndesc acum când trebe să fi deștept. Cesă gndește și ceși aducea minte oamen deștept. Lucrur bune sunt sigur. Ași vrea să ști și io lucrur bune.

12 martie – Nu trebuie să scri RAPORT DE PROGRES sus în orice zi numai când încep un teanc nou dupăce Prof Nemur leia pe cele vechi. Trebuie numai să pun data sus. Așa nu sămai pierde tîmpu. Io ideie bună. Pot să stau așezat în pat și sămă uit pe fereastră la earbă și pomi afară. Sora slăbănoagă să numește Hilda șii foarte bună cu mine. Meaduce lucrur de mncat și mi face patu și mi zice cam fost un om foarte curajos săi las sămi facă ceva la cap. Zice că nar lăsa pentru nimic în lume pe cineva săi

umblu la crieri. Iam zis că iam lăsat casă mă facă deștept. Și ia mea zis că poate că naveau dreptu să mă facă deștept că dacă vrea dumnezeu să fiu deștept mar fi făcut iel așa. Și dai cu Adan și Ieva și păcatu cu pomu cunoașteri și mncatu mărului și cu căderea. Și poate prof Nemur și dr Strauss sameste-că în trebur în care nare dreptu săsamestece.

Ie foarte slăbănoagă și când vorbește i sănroșește fața. Zice mai bine să mă rog lu dumnezeu săi ierte pentru ce meu făcut. Nam mncat mere și nam făcut nimic rău. Și acum sunt sperieat. Poate nu trebea săi las sămi opereze crierii cum a zis ia dacă dumnezeu na vrut. Nu vreau săl supăr pe dumnezeu.

13 martie – Az meu schimbat sora. Astai frumoasă. O ceamă Lucille mea arătat cum să scrie pentru raportul meu de progres și are părul galben și ochi albaștri. Am întrebato unde Hilda și mea zis Hilda nu mai lucrează în partea asta de spital. Numai la matirnită la copi unde nu conteaz că vorbește prea mult.

Am întrebato cei matirnită mea zis căi așa cum vin copi da când am întrebato cum vin copii sa făcut roșe la față tot ca Hilda și zis că trebe să ia temperatura la cineva. Nimen nuni zice nimic de copi. Poate dacă treaba merge și sunt deștept am să știu.

Dra Kinnian a venit az să mă vadă și mea zis Charlie arăț minunat. Iam zis că mă simt bine da că nu mă simt încă deștept. Mam gndit că dacă operația sa terminat și mi ia jos bandajii dela ochi osă fiu deștept și o să ști lucrur multe așa casă citesc și să vorbesc de lucrur impotante ca toți oamenii.

Mea zis nu așa săntâmplă Charlie. Vinencet și trebui să lucrez foarte mult să fi deștept.

Nam știut asta. Dacă trebui să lucrez foarte mult de ceam mai fost la operație. Mea zis că nu ști sigur da operația a fost ca sămă facă așa că dacă lucrez mult ca să fiu deștept lucru să lipește de mine nu cum ierea când nu să lipea nimic.

Și iam zis că asta num place fincă mam gndit că osă fiu deștept ciar acum sică o sămă duc la brutăria să learăt ce deștept sunt și să vorbesc de toate lucrur și poate ciar sămă facă ajutor de brutar. Și săncerc și să gădesc pe mămica și tăticu. Sar mira să vadă ce deștept sunt că mama tot timpu vrea să fiu deștept. Poate că nu mar mai goni dacă vede cât de deștept sunt. Iam zis lu dra Kinnian cam săncerc mult să fiu deștept cât pot de mult. Ma mângiat pe mnă și mea zis știu că osă faci așa. Am încredere în tine Charlie.

RAPORT DE PROGRES 8

15 martie – Am ieșit din spital da încă nu mam întors la lucru. Nu săntâmplă nimic. Am dat multe teste șam făcut multe feluri de curse cu Algernon. Nu pot săl sufăr pe șoaric. Mă bate tot timpu. Prof Nemur zice că trebe să joc jocurile și să fac testele delanceput mereu.

Jocurile aleas tâmpite. Și pozele sunt tâmpite. Îm place să fac desene de oameni da nu să zicminciuni despre oameni.

Și nu pot să fac bine puzzlele.

Mă doare capu deatâta gndit și sămaduca min-te. Dr Strauss mea promis că majută da nu majută. Nu-mi zice ce să gndesc sau când osă fi deștept. Mă pune numa să mă culc pe canapea și să vorbesc.

Dra Kinnian vine și să vadă la colegiu. Iam zis că nusântâmplă nimic. Când o să fi deștept. A zis trebe răbdar Charlie pentru lucrurile astea tre-be timp. Osă sentâmples așa cuncetu și nai să ști că santâmplă. A zis că Burt ia zis că merge bine cu mine.

Cred căntrecerile și testele astea sunt tâmpite și cred că să scriu rapoartele astea de progres este o cesticie tâmpită.

16 martie – Am luat prânzu cu Burt la restoran-tu din colegiu. Au tot feluri bun de mâncare și nu trebe să plătesc nimic. Îmi place să mă uit la băeți și fete dela colegiu. Câte odată să prostesc da cel mai mult vorbesc de tot felu de lucrur tot ca brutari la brutaria Donners. Burt zice căi despre artă și poltică și riligie. Nu știu ces toate astea da știu că riligiiai bună. Știu că riligiiai dumnezeu. Mamami zicea totu despre el și despre cea făcut el casă făcă lumia. Ea zicea săl iubesc tot tîmpu pe dumnezeu și să mă rog la iel. Numi aduca minte cum trebe să mă rog la iel da cred că mama mă pune să rog mult la iei când ieram mic ca sămi fie mai bine și să nu mănbolnăvesc. Num aduca minte cam fost bolnav. Cred că ierea ca nu ieream deștept.

În orice caz Burt zice că dacă esperența răușeș-te o să pot sănțeleg toate lucrur despre ce vorbește student și iam zis crezi co să fiu deștept ca ei și să răs

șă zis copii aștia nus așa deștepți șai săi întreci cașicum ei stă pe loc.

Ma prezentat la mai mult student și uni să uita la mine curios că nu sunt din colegiu. Aproape cam uitat șamânceput să le zic cam să fiu foarte deștept da Burt mantrerrupt și lea zis că io fac curățenie în laboratoru depart psih. Mea esplicat dupaia că nu trebe să fie publicitate. Astanseamnă căi secret.

Nunțeleg dece trebe să fie ținut totu așa secret. Burt zice că dacă esperența nu răușește prof Nemur nu vrea să râdă toț de iel mai ales oamen dela fundația Welberg care ia dat bani de proiect. Am zis că numi pasă dacă oamen râde de mine. Mult oamenii râde de mine și sunt preteni cu mine și ne distrăm. Burt a pus mna pe umăru meu șă zis că nu la mine se gndește Nemur. Nu vrea oamenii să râdă de el.

Nam crezut că oamenii poate să râdă de prof Nemur fincă iel ie un savant în colegiu da Burt azis că niciun savant nui un om mare pentru colegi lui și pentru absolvenț. Burt ie absolvent și să speciealizează în *psihologie* așa cum ie scris pe ușa dela lab. Nu știam căsunt speciealiști în colegi. Mă gndeam căsunt numan meseri.

În orce caz sper să fi deștept fincă vreau sănvăț tot cei în lume cum știe băieți dela colegiu. Tot despre artă politică și dumnezeu.

17 martie – Când mam trezit az dimineaț lanceput mam gândit că osă fi deștept da nu sunt. În fiecare dimineaț mă gândesc că osă fi deștept da nu sentâmplă nimic. Poatecă esperența na reușit. Poatecă nam să fi deștept și osă trebe să merg la azilu Warren. Numi place de teste și numi place de labirinte

și numi place de Algernon. Nam știut niciodată că ieram mai prost caun șoarice. Nam poftă să mai scri rapoarte de progres. Numi aduca minte de orce lucru și când le scri în carnetu meu câte odată nu pot sămi citesc scrisu și foarte greu. Dra Kinnian zice sam răbdar da nu mie bine și obosit. Și mă doare capu mereu. Vreu să lucrz iar la brutărie și sănu mai scri rapoarte de ~~progris~~ progres.

20 martie – Măntorc să lucrz la brutărie. Dr Strauss ia spus lu prof Nemur căi mai bine să măntorc la lucru da încă nu pot spun la nimeni pentru cea fost operațiia și trebui să vin la lab în orce noapte pentru 2 ore după lucru pentru teste și să scriu mereu rapoartele astea tâmpite. Osămi dea bani în fiecare săptămână pentro muncă cu progrm redus cașa a fost învoeala când au primit bani dela fundația Welberg. Nu știu carei treaba asta cu Welberg. Dra Kinnian mea esplicat da tot nu știu. Dacă nu mam făcut deștept decemi dau bani să scriu lucrur tâmpite. Dacămi dau bani am so fac. Dar foarte greu să scri.

Îmi place că măntorc la lucru fincă mie dor de treaba la brutărie și de toț preteni și distracție ce avem cu toți.

Dr Strauss zice să am un carnt în buzunar ca sămi aduc aminte de cesântâmplă. Da nu trebui să fac rapoarte de progres în fiecare zi numa când mă gndesc la ceva sau când săntâmplă ceva specieal. Iam zis că nu săntâmplă nimic specieal și numi pare că săntâmplă specieal cu esperența. A zis sănu te descu-rajaz Charlie că trebui mult timp și săntâmplă cun- cetu și nu poț săți dai seama deodată. Mea esplicat

ca trecut mult timp până Algernon sa făcut de 3 or mai deștept decum ierea înainte.

De asta Algernon mă bate tot timpul la jocu cu laberintu finca fost și el operat. El iun șoarice specieal primu animal carea rămas deștept așa de mult timp după operațiie. Nam știut că ierea un șoarice specieal. Astai alceva. Dacar fi un șoarice obișnuit cred cași face jocu mai repede ca iel. Poate cãntro zi am săl bat pe Algernon. Măi băiete asta ar fi ceva. Dr Strauss zice că pânăcum Algernon sarată cașicum osă fie deștept pirmanent și zice castai un semn bun fincam avut și io tot operația lui.

21 martie – Az neam distrat bine la brutărie. Joe Carp azis ia uitațivă undea fost operat Charlie ce iau făcut iau pus ceva creieri în cap. Ierea să le zic co să fiu deștept da miam adus aminte că Prof Nemur azis că nu trebuie. Atunci Frank Reilly a zis ceai făcut Charlie ai daton bară. Asta ma făcut să rãd. Sunt preteni mei și le e drag de mine.

E multă treabă din urmă. Nau avut pe nimen să curețe locu casta ierea treaba mea da au găsit un băiat nou Ernie casă ducă marfa cum am duso eu mereu. Dl Donner a zis că no săi dea afară ca sămi dea o șeansă să nu lucrez așa greu. Iam zis că sunt bine și că pot sămi duc marfa și să curăț cum am făcut mereu da dl Donner a zis căl ține pe băiat.

Am zis atunci ceosă fac io. Și dl Donner ma bătut pe umăr și azis Charlie câți an ai. Iam zis 32 de an merg pe 33 la zioa mea care vine. Și decând ești aici a zis. Iam zis că nu știu. Mea zis ai venit aici acum 17 ani. Unchitãu Herman dumnezeu săl odihnească mea fost cel mai bun preten. Tea adus aci

și mea cerut să te las să lucrzi aci și să am grijă de tine cât pot mai bine. Și când a murit după 2 ani și mamăta tea dat la azilu Warren team scos deacolo pentru casă lucrz înafară. Șaptesprezece ani au fost Charlie și vreau să ști că afacerea cu brutăria nui prea bună da cum am zis mereu ai o slujbă aci pentru toată viața ta. Așa că nu te gândi cam adus pe cineva săți ia locu. No să te mai duci nici odată la azilu ăla Warren.

Nu mie grijă numa dece are nevoie de Ernie ca să ducă marfa și să lucreze pe aci dacă eu am dus tot timpul cum trebuie pacetele cu marfă. Azis băiatu are nevoie de bani Charlie așa cam săl păstrez ca ucenic sănvețe săjungă brutar. Poț să fi asistentu lui și săl ajuți la dusu mărfi când are nevoie.

Nam fost pânăcum asistent. Ernie e foarte deștept da la ăilalț oameni din brutărie nu le place de el. Sunt toț preteni mei și glumim și râdem tot timpul.

Câte odată unu din ei zice fi atent la Frank sau la Joe sau ciar la Gimpy. A scos una ca Charlie Gordon. Nu știu dece zice așa da totdeauna ei râd și râd și eu. Az dimineață Gimpy ie brutaru șef și ie șceop căl doare piceoru la strigat pe Ernie cu numele meu fincă Ernie a pierdut un cozonac de comandă. A zis Ernie pentru numele lu dumnezeu nu fi ca Charlie. Nu știu decea zis asta că eu nam pierdut niciun pacet. Lam întrebat pe dl Donner dacă pot sănvăț să fiu ucenic de brutar ca Ernie. Iam zis cași putea sănvăț dacămi dă o șeansă.

Dl Donner sa uitat mult la mine curios cred că fincă nu vorbesc deobicei așa mult. Și Frank ma auzit șa răs până ia zis dl Donner să tacă și să să

ducă la cuptorul lui. După aceea dl Donner mea zis ie tot timpul pentru asta Charlie. Treaba de brutar ie foarte important și nu trebuie să te gândești la lucrurile astea.

Mear fi plăcut săi zic și lui și la tot ăilalt cum e cu operația mea. Mear place să lucrez chiar de acum ca să fiu deștept ca tot ăilalt.

24 martie— Prof Nemur și dr Strauss au venit în camera mea astăseară ca să vadă de ce nu vin la lab cum trebuia să vin. Leam zis că numai vreau să mai fac curse cu Algernon. Prof Nemur a zis că nui musai cu Algernon da că să vin în orice caz. Mia adus un cadou, da nu era cadou numai demprumut. A zis că ie o mașină denvățat care lucrează ca TV. Vorbește și arată filme și săi dau drumu chiar înainte să mă culc. Iam zis că face glume. De ce să dau drumu la TV când osă dorm. Da prof Nemur a zis că dacă vreau să fiu deștept trebe să fac ce zice el. Nu iam zis că în orice caz nu mă mai gîndesc co să fiu deștept.

Atunci a venit dr Strauss și mea pus mîna pe umăr și mea zis Charlie tu nu ști da tu te faci tot mereu mai deștept. Nu pot săți dai seama acum tot așa cum nu poți săți dai seama că să mișcă limba mică dela ceas. Așai și cu ce să schimbăm tine. Săntâmplă așancet că nu poți să vezi. Da noi putem să vedem din teste și ce faci și ce vorbești și din rapoartele de progres. A zis Charlie trebuie să ai încredere în noi și în tine. Nu suntem siguri co să fie permanent da suntem convinși co să fi repede un tânăr foarte inteligent.

Am zis bine și prof Nemur mea arătat cum să fac cu TV care nui chiar TV. Lam întrebat ce face

aparatu. Lanceput sa supărat iar că iam cerut sămi esplice și mea zis că eu trebe numai să fac așa cum zice el. Da dr Strauss ia zis că trebe sămi esplice fincam început săntreb decemi comandă alți ce să fac io. Asta nu ia plăcut lu prof Nemur da ancepud sămi esplice foarte rar că mașina face multe lucrur pentru mintea mea. Ceva face chiar înainte sadorm mănvață lucruri atunci când îmi vine somn și puțin timp după ceam început sadorm mai pot saud chiar dacă nu mai văd filmu. Alceva ie că poate să maducă visuri cu care sămi aduc aminte de când ieream mic de tot.

Măngrozește.

Am uitat să scriu că lam întrebat pe prof Nemur când pot să măntorc la clasa lu dra Kinnian la centru de adulți și a zis co să vină dra Kinnian la centru de testare dela colegiu sămi dea lecți numa pentru mine. Îmi pare bine. Nam văzuto de multe or după operațiie dai drăguță.

25 martie – TV ăla nebunu nu ma lăsat să dorm toată noaptea. Cum să dorm când ceva urlă în urechea mea tot felu de nebuni. Și filmele alea aiurea. Nu știu ce zice nici dacă s treaz cum o să știu dacă dorm. Lam întrebat pe Burt și a zis că așa s treaba. Zice că creierii mei învață înainte sadorm și asta o să majute când începe dra Kinnian lecțiile cu mine la centru dela colegiu. Centru de testare nui un spital de animale cum am crezut io. Ie un labrator pentru știință. Nu știu cei știința da știu că dau și io o mână deajutor cu esperența asta.

În orice caz nu știu cei cu televizoru. Cred căi o aiureală. Dacă poți să te faci deștept când te duci

la culcare dece mai merg oameni la școală. Nu cred că treaba astai bună. Mam uitat la ultimul film la TV mereu când mam dus la culcare și nu ma făcut deștept. Poate că numa unele filme te fac deștept. Poate alea cuntribări.

26 martie – Cum să lucrez ziua dacă aparatu mă ține treaz toată noaptea. La miezu nopții mă trezesc și numai pot să dorm fiindcă mi zice tot timpul *aduți aminte... aduți aminte... aduți aminte...* Cred că miam adus aminte ceva. Nu mai știu exact da era despre dra Kinnian și școala undeam învățat să citesc. Și cum mam dus acolo.

Mai de mult lam întrebat pe Joe Carp cum învățat iel să citească și dacă pot să învăț și eu. A râs cum râde când zic ceva caraghios și mea zis Charlie dece săți pierz timpul nu poate săți bage creieri acolo unde nus. Da ma auzit Fanny Birden și lantrebat pe vărusu carei student la colegiu la Beekman și mea zis de centru de adulți pentru oameni întârzi-ați dela colegiu Beekman.

A scris numele pe o hârtie și Frank a râs și zis să vezi să nu jungi prea ieducat ca să mai vorbești cu pretini vechi. Am zis nu grijă nu sămi las niciodată pretenii vechi chiar dacă știu să citesc și să scriu. El râdea și Joe Carp râdea și el da a venit Gimpy și lea zis să să ducănapoi să facă chifle. Sunt toți pretini mei buni.

După lucru am mers șase străzi până la școală da miera cam frică. Ieream așa fercit co să învăț să citesc cam cumpărat un ziar săl iau acasă și săl citesc după ceam învățat.

Când am ajuns acolo era o sală mare lungă cu mult oameni. Miera frică să nu zic la cineva ceva ce nu trebui așa că mam gândit să merg acasă. Da nu știu de ce mam întors șam intrat încodată.

Am așteptat pânău plecat aproape toț șam întrebat o doamnă care trecea dacaș putea sănvăț să citesc și să scriu fincă vreau să citesc tot cei scris în ziar și i lam arătat. Era dra Kinnian da nu știam atunci cinei. Mia zis dacă tentorci mâine și tenscri am săncep să tenvăț să scri. Da trebui să ști că trebui mult timp poate chiar ani de zile ca sănveț să citeșt. Lam zis că nam știut că trebui atâta timp da căn orce caz vreau sănvăț fincă mam prefăcut de multe or. Mam dat mare la oameni că știu să citesc da nui adevărat și vreau sănvăț.

Mea dat mâna și mea zis în pare bine domle Gordon. Am săși fiu profsoară. Numele meu ie dra Kinnian. Așa că ăstai locu undeam învățat și undeam cunoscuto pe dra Kinnian.

Ie greu să mă gândesc și săm aduc aminte șacum nu mai dorm așa bine. Televizoru ălai prea tare.

27 martie – Fincam început să am visurile alea și sămi aduc aminte prof Nemur zice să merg la ședinți de terapiie cu dr Strauss. Zice că ședințele de terapiie ie așa cum atunci când iești necăjit și vorbești te simț mai bine. Lam zis că nus necăjit și că vorbesc tot timpul așa că de ce trebui să merg la terapiie da sa supărat șa zis că trebui să merg în orce caz.

Cei terapiia trebui să stau întins peo canapea și dr Strauss stă pe scaun și vorbesc despre tot cemi vinen minte. Mult timp nam zis nimic că nu știam

ce să zic. Dupăaia iam zis de brutărie și ce fac oameni acolo. Dai o prostie să merg acolo și să stau culcat să vorbesc fincă scriu în orice caz în rapoartele de progres și poate să citească. Așacă azi am adus raportul de progres cu mine și iam zis că poatei mai bine săl citească și eu să trag un pui de somn pe canapea. Ieream foarte obosit că televizoru ăla ma ținut treaz toată noaptea da a zis că treaba nui în felu ăsta. Trebui să vorbesc. Așa cam vorbit da am adormit acolo pe canapea chiar când vorbeam.

28 martie – Ma durut capu. De data asta nui dela televizoru ăla. Dr Strauss manvățat cum săl las încet așa că pot să dorm. Naud nimic. Da tot nunțeleg cezice. Câteodată îi dau drumu dimineața să văd ceam învățat înainte sadorm și nici nu știu cuvintele. Poate căi altă limbă sau ceva ce nu știu. Da parcar vorbi americănește. Da vorbește prea repede.

Lam întreat pe dr Strauss dece să fiu deștept când dorm dacă vreau să fiu deștept când sunt treaz. Zice căi tot una și cam două minți. Unai SUBCONȘTIENTUL și altui CONȘTIENTUL (așa se scrie) și una nu spune lu alaltă ce face. Nici nu vorbesc una cu alta. Deasta visez eu. Și măi băiete ce de visuri nebune am tot avut. Aoleu. Decând cu televizoru ăsta de noapte. Filmele care sunt târziu târziu târziu.

Am uitat săl întreb pe dr Strauss dacă nu mai eu sau toată lumea are două minți în felu ăsta.

(Mam uitat și în dicționaru care mila dat dr Strauss. SUBCONȘTIENT, *adj.* Ceea ce ține de acele operații mintale care nu sunt prezente în starea de

conștiință; ex., conflict subconștient al dorințelor.)
Mai era și altceva da nu știu ce vrea să zică. Dicționarul ăsta nui bun pentru proșt ca mine.

În orce caz capu mă doare dela petrecere. Joe Carp și Frank Reilly mau invitat să merg cu iei după lucru la Baru Halloran să bem ceva. Numi place să beau uisky da au zis co să ne distrăm bine. Mea plăcut acolo. Neam jucat și eu am dansat pe masa dela bar cu un abajor pe cap și toț am răs.

Atunci Joe Carp azis să learăt la fete cum mătur eu toaleta la brutărie și mea găsit o mătură. Leam arătat și toț au răs când leam zis că dl Donner a zis că eu sunt cel mai bun om de servicii și curier care la avut fincămi place treaba și o fac bine și nu vin târziu și nam lipsit nicio zi afară de operațiie.

Am zis că dra Kinnian mea zis Charlie fi mândru de treaba pe careo faci fincăți faci treaba bine.

Toț au răs și Frank a zis dra Kinnian trebui să fie cam sărită dacăi place de Charlie și Joe a zis Charlie o faci cu ea. Am zis că nu știu cei asta. Meau dat mult să beau și Joe a zis Charlie io figură când bea. Cred casta vrea să zică că le place de mine. Ie bine cu iei da vreau și eu să fiu deștept ca preteni mei buni Joe Carp și Frank Reilly.

Nu meaduc aminte cum sa terminat petrecerea da meu zis să mă duc pânla colțu străzi să văd dacă plouă și când mam întors numai ierea nimen acolo. Poate sau dus să mă caute. Mam uitat după ei peste tot până sa făcut târziu. Da mam rătăcit și nu mea plăcut de mine că mam rătăcit fincă sunt sigur că Algernon poate so ia la fugă pe toate străzile alea de osută de ori și să nuse rătăcească ca mine.

Dupaia numeaduc bine aminte da dna Flynn zice că ma adus acasă unu dela poliție.

În noaptea aia am visat despre mama și tata da nu puteam săi văd fața că ierea albă și nu să vedea bine. Plângeam fincă ieream întrun magazin mare și ieream pierdut și nui găseam și alergam întro parte șiin alta prin magazin. Atunci a venit un om și ma dus întro cameră mare cu bănci și mea dat o acadea și mea zis că un băiat mare ca mine nu trebui să plâng că mama și tata osă vină să mă găsească.

În orce caz așa a fost visu și ma durut capu și un cucui în cap și vânătăi peste tot. Joe Carp a zis că poateam căzut și mam rostogolit sau că ma bătut polițiști. Nu credcă polițiști fac cești dastea. În orce caz nu cred co să mai beau uiski.

29 martie – Lam bătut pe Algernon. Nici nu ști-am că lam bătut da mea zis Burt Selden. A doua dată am pierdut că eram foarte agitat. Da după aia lam bătut de 8 ori. Cred că mam făcut deștept dacam bătut un șoaric deștept ca Algernon. Daeu nu simt căs mai deștept.

Am vrut să mai fac curse da Burt a zis căi destul pentro zi. Mea dat săi țin puțin pe Algernon. Algernon eun șoarice drăguț. Moale ca o vată. Clipește și când deschide ochi sunt negri și roz pe margine.

Am întrebat dacă pot săi dau să mănânce fincă mea părut rău că lam bătut și vreau să fiu bun cu el și să fim preteni. Burt a zis că nu Algernon e un șoarice special căi operat ca mine. A fost primu animal care a stat deștept așa mult timp și a zis că Algernon iașa deștept că trebui sănvețe să deschidă altă încuietoare fiecare dată când să duce să mănânce. Asta

mantristat fincă dacă nunvață nu poate să mănânce și ie foame.

Nu cred căi bine să răușești un test ca să mănânci. Cum iar place lu Burt să dea un test ca să mănânce. Vreau să fiu preten cu Algernon.

Asta miaduce aminte de ceva. Dr Strauss zice să scriu despre toate visurile și despre toate lucrurile la care mă gândesc și când vin la el pot săi spun. Iam zis că nu știu cum să mă gândesc da mia zis căi vorba de ceam scris despre mama și tata și despre când am început școala la dra Kinnian și despre orce santâmplat înainte de operație că astanseamnă să mă gândesc și să scriu în rapoartele de progres.

Nam știut că mă gândeam și că miaduceam aminte. Poate casta ie fincă mi santâmplă ceva. Nu simt căi altceva da sunt așa agitat că nu pot să dorm.

Dr Strauss mea dat ceva niște pastile roz ca să dorm bine. Zice că trebui să dorm mult catunci santâmplă mai multe lucruri în crieru meu. Trebui căi adevărat fincă Unchiu Herman dormea la noi în casă tot timpu cât nu iera la lucru pe canapeaoa veche în salon. Iera gras și iera greu pentru iel să găsească de lucru fincă iera zugrav și să urca și să dădea jos încet de tot pe scară.

Când iam zis o dată lu mama că vreau să fiu zugrav ca Unchiu Herman sorămea Norma a zis că uite Charlie osă fie artistu din familie. Și tata ia dat o palmă și ia spus să nu fie așa a dracu cu fratisu. Nu știu cei un artist da dacă Norma a loat o palmă ca zis asta înseamnă că nui ceva bun. Tot timpumi părea rău că Norma ia palme căi rea cu mine. Când o să fiu deștept o săi fac o vizită.

30 martie – Astăseară după lucru a venit dra Kinnian în camera undenvăţ lângă laborator. Iera nervoasă dai părea bine că mă vede. Parcăi mai tânără decât o ştiam eu. Iam zis căncerc mult să fiu deştept. Mia zis am încrederen tine Charlie cum teai luptat sănveţi să citeşti şi să scrii mai bine ca toţi. Ştiu că poţi so faci. Chiar dacă nui pentru mult timp tot faci ceva pentru alţi oamen întârziat.

Amânceput să citim o carte foarte grea. Nam citit nicio carte aşa de grea. Să chiamă Robinson Crusoe despre un om carea rămas deunu singur într-o insulă fără oamen. Ie deştept şi să descurcă cu tot felu de lucruri ca săşi facă casă şi să găsească de mâncat şiii bun înotător. Numai cămi pare rău pentru el căi singur şi nare preteni. Da cred că trebui să mai fie cineva pe insulă fincăi o poză cu ieii cu o umbrelă caraghiosă cum să uită la urme de tălpi de picioare. Sper săşi găsească un preten şi să nu fie aşa singur.

31 martie – Dra Kinnian mânăvaţă cum să scriu mai bine. Zice uitete la cuvânt şinchide ochii şi spunel tot tîmpu până şiaduci aminte. Am avut mult necaz cu *chiar* care nusă scrie CIAR şi cu *gheară* care nusă scrie GEARĂ. Aşa cum le scriam înainte săncep să fiu deştept. Sunt cam încurcat da dra Kinnian zice că aşai treaba cu scrisu.

RAPORT DE PROGRES 9

1 aprilie – Toţi oamenii din brutărie au venit să mă vadă az când am început serviciu meu nou să lucrez la malaxoru de aluat. Cum santâmplat asta.

Oliver care lucrează la malaxor a plecat ieri. Mainainte îl ajutam căi aduceam saci cu făină săi bage în malaxor. În orce caz nu știam că știu cum să umblu cu malaxoru. Ie foarte greu și Oliver sa dus la școala de brutari un an înainte pâna învățat cum să fie asistent de brutar.

Da Joe Carp ie prietenu meu a zis Charlie dece nu faci tu treaba lu Oliver. Au venit toți lângă noi și ~~red~~ *râdeau* și Frank Reilly a zis da Charlie doar ai fost aici ~~dist~~ destul timp. Dăi drumu. Gimpy nui paici și no să știe cai încercat. Eram speriat fincă Gimpy e brutaru șef și mia zis să nu mating de malaxor cam să mă rănesc. Toți au zis fă asta Charlie numai Fanny Birden carea zis terminaț dece nul lăsați în pace pe bietu om.

Frank Reilly a zis taci din gură Fanny ie ziua de păcăleli a lu aprilie și dacă Charlie aranjează bine malaxoru o savem toți o zi liberă. Leam zis că nu pot să aranjez mașina da că pot să lucrez cu ea fincă mam uitat la Oliver cum face decând mam întors la lucru.

Am dat drumu la malaxor și toți sau mirat mai-ales Frank Reilly. Fanny Birden a zis căi tare fincă Oliver anvățat 2 ani cum să amestece aluatu ca să iasă bun după cea fost la școala de brutari. Bernie Bate carei ajutor la mașină a zis ca mers mai repede decât cu Oliver si ca ieșit mai bine. Na răs nimeni. Când santors Gimpy și Fanny ia spus sa supărat pe mine cam lucrat cu malaxoru.

Da ea ia zis uitete să vezi cum lucrează. Au vrut săl păcălească dentâi aprilie da ia păcălit iel peiei. Gimpy sa uitat da știam căi supărat pe mine fincă nui place când oameni nu face cea zis el tot cași prof

Nemur. Da a văzut cum am lucrat cu malaxoru și sa scărpinat în cap și a zis vād da numi vine să cred. Atunci la chemat pe dl Donner și mea zis să lucrez din nou să vadă și dl Donner.

Miera frică co să fie supărat și strigă la mine așa că după ceam terminat am zis dacă pot să măntorc la treaba mea. Mam dus să mătur în față lângă tejghea. Dl Donner sa uitat mult timp la mine. A zis trebui să fie o glumă dentâi aprilie a voastră cu mine. Da carei poanta.

Gimpy a zis astai ceam zis și eu căi o glumă. Sa dus lângă mașină și ia zis lui dl Donner nunțeleg nici eu da Charlie știe să lucreze și trebui să zic că lucrează mai bine ca Oliver.

Toți sadunase lângă noi și vorbeau despre asta și mam speriat că să uitau la mine curios și erau agitați. Frank a zis ie ceva cu Charlie în ultimutimp. Și Joe Carp a zis da știu ce vrei să zici. Dl Donner ia trimis pe toți la treaba lor și ma luat cu el în față prăvăliei.

Mea zis Charlie nu știu cum ai făcut da să vede cai învățat ceva cum trebuie. Vreau să fi atent și să faci cum poți mai bine. Ai un servici nou și o să iei cu 5 dolari mai mult.

Am zis că numi trebui un servici nou fincâmi place să mătur și să fac curat și să duc marfa și să fac ceva pentru prieteni da dl Donner a zis lasăi pe prieteni am nevoie de tine în locu ăsta. Numi place de oameni care nu vrea să avanseze.

Am zis cei asta să avanseze. Sa scărpinat în cap și sa uitat la mine peste ochelari. Nu te mai gândi la asta Charlie. Deacum încolo lucrezi la malaxor. Astai avansare.

Așa căn loc să duc pachete și să spăl toaleta și sarunc gunoiu sunt omu dela malaxor. Astai avansare. Mâine am săi spun lu dra Kinnian. Cred co să fie mulțumită da nu știu dece Frank și Joe sunt furioși pe mine. Am întrebato pe Fanny și mea zis că să nam treabă cu proști ăia. Az ie ziua păcăleli proștilor din aprilie și păcăleala santors contra lor șau ieșitiei proști în locu tău.

Lam întrebat pe Joe cărei gluma care santors și mea zis dute de teîneacă. Cred căs supărați cam lucrut cu mașina și nau avut ziua liberă cum au crezut. Astanseamnă oare că sunt mai deștept.

3 aprilie – Lam terminat pe Robinson Crusoe. Vreau să știu cea mai fost cu iel da dra Kinnian zice că astai tot. DE CE.

4 aprilie – Dra Kinnian zice cănvăț repede. A citit câteva din rapoartele mele de progres și sa uitat curios la mine. Zice căs o persoană bine și co să le arăt eu la toți. Am întrebato dece. Mia zis că nu trebuie sămi pară rău dacă văd că nui toată lumea cumsecade așa cum cred eu. A zis pentru un om care Dumnezeu ia dat așa puțin tu ai făcut mai mult decât atâția oameni cu creier pe care nu lau folosit nici odată. Iam zis că toți prietenii mei sunt oameni deștepți și căs buni. Mă iubesc și nu meu făcut niciodată nimic rău. Atunci ia intrat ceva în ochi șiia trebuit să fugă la toaleta pentru doamne.

Când stăteam în clasă șiio așteptam mă gândeam că dra Kinnian eo doamnă drăguță cum era și mama mea. Cred că miaduc aminte că mama mia zis să fiu bun și prietenos mereu cu oamenii. Și mia zis să

ai mereu grijă că unii oameni nunțeleg și poate să creadă căți bați joc de ei.

Astami aduce aminte când mama a trebuit să plece și mau dus să stau în casa dnei Leroy care era alături de noi. Mama sa dus la spital. Tata a zis că nu era bolnavă sau ceva da că sa dus la spital sămi aducă o fetiță soră cu mine sau un frate mai mic. (Tot nu știu cum se face asta.) Leam zis că vreau un frate mai mic sămă joc cu el și nu știu dece miau adus o soră da era drăguță ca o păpușă. Doar că plângea tot timpul.

Nu iam făcut niciodată nimic rău.

Au pus o întrun pătuț în camera lor și lam auzit odată pe tata nuți fie frică Charlie nu iar face niciun rău.

Era mică și roz și câteodată țipa așa de tare că nu puteam să dorm. Și când adormeam mă trezea în timpul nopți. Odată când ei erau în bucătărie și eu eram în pat am auzito cum plângea. Mam dus so iau în brațe ca so liniștesc cum face mama. Da atunci a venit mama care țipa la mine și a luato și mia tras una așa tare cam căzut pe pat.

Mia zis să nu te mai atingi niciodată de ea. O săi faci rău. Eun copil mic. Nu trebui so atingi. Nam știut atunci da cred acum că se gândea co săi fac rău copilului fincă sunt prea prost casă știu ce fac. Asta mantristat mult fincă niciodată naș fi făcut rău copilului.

Când o să mă duc la dr Strauss o săi spun despre asta.

6 aprilie – Azi, am învățat, *virgula*, asta e, o virgulă, (,) o pauză, cu, o codiță. Dra Kinnian, zice căi,

important, fincă, face ca scrisu, să fie, mai bun, a zis, poți, să pierzi, mulți bani, dacă virgula nui, la locu, potrivit, eu am, ceva bani, pe care, iam câștigat, la treabă, și caremi dă, și fundația, da nu, mulți și nu, văd cum, o virgulă, mar putea, ajuta, să nui pierd,

Da, zice ea, toată lumea, folosește virgulele, așa cam, să le, folosesc, și eu,,,,

7 aprilie – Nam folosit bine virgulele. Este *punctuația*. Dra Kinnian mia spus să mă uit la cuvinte în dicționar ca sănvăț cum să le scriu. Am zis ce deosebire este dacă în orice caz poți să le citești. Mia zis căi o parte din educația mea așa că deacum încolo am să mă uit la toate cuvintele care nu sunt sigur cum să le scriu. Se pierde mult timp dacă scrii așa da cred co sămi aduc aminte tot mai multe și mai multe.

Așa am putut să scriu bine cuvântul *punctuație*. Așai scris în dicționar. Dra Kinnian zice că și pauza e o punctuație și că sunt multe semne denvățat. Iam zis că eu credeam că toate pauzele trebuie să fie cu codițe și să fie virgule. Ea a zis că nu.

Mia zis; trebuie, să schimbi? semnele!: Mia arătat? cum”, să le schimb! și-acum! pot, să pun (toate? felurile de punctuație în – scrisu, meu! Sunt” multe reguli, de-nvățat? da, le-adun pe toate în capu meu;

Un lucru? care, mi place; la Dragă Dra Kinnian: (așa trebuie! să scrii; pentru afaceri (dacă o să fac! o dată și eu afaceri?) este că, îmi: explică totdeauna dacă – o întreb. Este” un geniu! Aș vrea? s”ajung deștept – ca-ea;

Punctuația, este? distractivă!

8 aprilie – Sunt un mare prost! Nici măcar n-am înțeles despre ce-mi vorbea. Am citit cartea de gramatică noaptea trecută și acolo se explică tot. Am văzut că era cu același lucru ce încerca dra Kinnian să-mi spună, dar n-am înțeles. M-am trezit la mijlocul nopții și toate lucrurile s-au aranjat în mintea mea.

Dra Kinnian a zis că treaba cu televizorul, chiar înainte să adorm și în timpul nopții, m-a ajutat mult. A zis că am atins un platou. Este ceva ca un loc mai întins în vârful unui deal.

După ce-am înțeles cum este punctuația, am citit toate rapoartele mele vechi de progres dela început. Măi băiete, ce greșeli aveam la scrisul cuvintelor și la punctuație! I-am spus domnișoarei că ar trebui să iau toate paginile și să corectez greșelile, dar mi-a zis, „Nu, Charlie, profesorul Nemur vrea să rămână așa cum sunt. De-asta te-a lăsat să le păstrezi după ce-au fost fotografiate – ca să vezi cum ai progresat. Mergi repede, Charlie.”

Asta m-a făcut să mă simt bine. După lecție m-am dus jos și m-am jucat cu Algernon. Nu mai facem întreceri.

10 aprilie – Sunt bolnav. Nu așa ca să merg la doctor, dar simt ceva gol în piept, ca după o lovitură și totodată ca un fel de arsură.

N-aș fi scris despre asta, dar cred că trebuie să scriu, pentru că este important. Azi este prima zi când am lipsit de la lucru într-adins.

Seara trecută Joe Carp și Frank Reilly m-au invitat la o petrecere. Erau multe fete și Gimpy era acolo și Emie. Mi-am adus aminte ce rău mi-a fost

ultima oară când am băut prea mult și i-am spus lui Joe că nu vreau să beau nimic. Mi-a dat să beau doar Coca Cola. Avea un gust ciudat dar am crezut că-i un gust rău în gura mea.

Ne-am distrat bine la început.

„Dansează cu Ellen”, a zis Joe. „O să te învețe pașii.” Atunci i-a făcut semn cu ochiul.

Ea a zis, „De ce nu-l lăsați în pace?”

El m-a bătut pe spate. „Ăsta-i Charlie Gordon, prietenul meu. Nu-i oricine – a fost avansat să lucreze la mașina care frământă aluatul. Ți-am cerut numai să dansezi cu el și să-l faci să se simtă bine. Ce-i rău cu asta?”

M-a împins aproape de ea. Așa că a dansat cu mine. Am căzut de trei ori și nu înțelegeam de ce, pentru că nu dansa nimeni afară de Ellen și cu mine. Și de fiecare dată m-am împiedicat de piciorul unuia dintre ei.

Stăteau toți în cerc și ne priveau și râdeau de cum făceam pașii. Râdeau mai tare de câte ori cădeam și râdeam și eu că era foarte caraghios. Dar când s-a întâmplat ultima dată n-am mai râs. M-am ridicat și Joe m-a trântit iar pe jos.

Atunci l-am văzut cum se uita la mine și-am simțit ceva ciudat la stomac.

„Băiatu ăsta-i o bomboană”, a zis una din fete. Toată lumea râdea.

„Ai avut dreptate, Frank”, zicea Ellen. „E un spectacol de unu singur.” După aia mi-a zis: „Charlie, ia o fructă.” Mi-a dat un măr, dar când am mușcat din el, era de păcăleală.

Atunci Frank a început să râdă și-a zis: „V-am spus eu că o să-l mănânce. Poți să crezi că-i așa prost ca să mănânce fructe de ceară?”

Joe a zis, „N-am râs atâta de când l-am trimis după colț să vadă dacă plouă în noaptea aia când a căzut în șanț la Halloran.”

Atunci mi-a venit în minte ceva de când eram mic și mă lăsau copiii din cartier să mă joc cu ei de-a v-ați ascunselea și eu trebuia să-i caut și să-i găsesc. După ce număram până la zece, pe degete, încă o dată și încă o dată plecam să-i caut dar nu-i găseam până se făcea frig și întuneric și mă întorceam acasă.

Dar nu-i găseam niciodată și nu știam de ce.

Ce-a zis Frank mi-a adus aminte. Era tot același lucru care se întâmplase la Halloran. Și asta era ce făceau Joe și ceilalți. Își băteau joc de mine. Și copiii care jucau de-a v-ați ascunselea mă păcăleau și-și băteau joc de mine.

Oamenii de la petrecere erau o ceată de fețe într-o ceată și se uitau la mine și râdeau de mine.

„Uitați-vă la el. E roșu la față.”

„S-a înroșit. Charlie s-a înroșit la față.”

„Hei, Ellen, ce i-ai făcut lui Charlie? Nu l-am văzut până acum în felul ăsta.”

„Măi băiete, e sigur că Ellen l-a excitat.”

Nu știam ce să mai fac. Simțeam ceva ciudat după ce se frecase de mine. Toți râdeau de mine și deodată am simțit că eram dezbrăcat în pielea goală. Vroiam să mă ascund să nu mă vadă. Am fugit din apartament. Era o casă mare cu multe apartamente și multe holuri și nu puteam găsi scările. Uitaseam de ascensor. După un timp am găsit scările și

am fugit afară pe stradă și am mers mult până am ajuns la camera mea. Nu am știut până atunci că Joe și Frank și ceilalți vroiau să fiu cu ei numai ca să râdă de mine.

Acum știu ce înțelegeau ei când ziceau „să scoți una ca Charlie Gordon”.

Mi-e rușine.

Și altceva. Am visat-o pe fata aia Ellen cum dansa și se freca de mine și când m-am trezit cearceaful era umed și murdar.

13 aprilie – Nici azi nu m-am dus la brutărie. I-am spus dnei Flynn, proprietăreasa mea, să-l caute pe dl Donner și să-i spună că sunt bolnav. În ultimul timp, dna Flynn se uită la mine ca și cum i-ar fi frică de mine.

Cred că este bine că mi-am dat seama că toată lumea râde de mine. M-am gândit mult la asta. Este pentru că sunt așa de prost și nici nu-mi dau seama că fac ceva ca un prost. Lumea crede că-i ceva de râs când un om prost nu poate să facă ce fac ceilalți.

În orice caz, acum știu că mă fac mai deștept în fiecare zi. Cunosc punctuația și scriu corect cuvintele. Îmi place să caut cuvintele grele în dicționar și-mi aduc aminte de ele. Încerc să scriu aceste rapoarte de progres cu mare grijă, dar este greu. Acum citesc mult și dra Kinnian spune că citesc foarte repede. Și chiar înțeleg multe din lucrurile pe care le citesc și-mi rămân în minte. Uneori pot să închid ochii și să mă gândesc la o pagină și totul se întoarce la mine ca o fotografie.

Dar îmi vin în cap și alte lucruri. Câteodată închid ochii și văd clar un tablou. Azi-dimineată,

după ce m-am trezit, stăteam culcat în pat cu ochii deschiși. Era ca și cum se deschidea o gaură mare în pereții minții mele și puteam să pășesc prin ea. Cred că e foarte demult... demult când am început să lucrez la brutăria Donner's. Văd strada pe care-i brutăria. La început e o tulbureală și apoi apar unele lucruri atât de reale încât sunt chiar aici în fața mea, dar alte lucruri rămân tulburi și nu mai sunt sigur...

Un omuleț cu un cărucior de copil transformat într-un căruț cu un grătar de cărbuni, și mirosul de castane prăjite, și zăpadă pe jos. Un tânăr slăbănog, cu ochi mari și o privire speriată, se uită la firma prăvăliei. Ce scrie pe firmă? Litere nedeslușite, ceva care n-are sens. *Acum* știu că pe firmă este scris BRUTĂRIA DONNER'S, dar dacă privesc înapoi în memoria mea la firma aceea nu pot să citesc vorbele cu ochii lui. Nimic din tot ce-i scris n-are sens. Cred că tânărul cu privirea speriată sunt eu.

Lumini strălucitoare de neon. Pomi de Crăciun și negustori ambulanti pe trotuar. Lume înfocolită în paltoane cu gulere ridicate și cu fulare în jurul gâturilor. Dar el nu are mânuși. Are mâinile reci și lasă pe jos o legătură mare de saci din hârtie maro. S-a oprit să vadă micile jucării mecanice în care negustorul ambulant răsuțește o cheiță – ursulețul care face tumbe, cățelul care sare, foca cu mingea care i se învârtește pe nas. Tumbe, salturi, mingi. Dacă ar avea toate jucăriile astea ar fi omul cel mai fericit din lume.

Vrea să-l întrebe pe negustorul ambulant roșu la față, cu degetele care ies din mânușile maro de bumbac, dacă ar putea să-l ia în mână pentru o clipă

pe ursulețul care face tumbe, dar îi este frică. Ridică de pe trotuar legătura de saci de hârtie și-o saltă pe umăr.

E slăbănog dar a căpătat putere după atâția ani de cărat greutate.

„*Charlie! Charlie!... cap de găscă!*”

Copiii fac roată în jurul lui și-l hărțuiesc ca niște cățeluși care se dau la picioarele lui. Charlie le zâmbește. Ar vrea să-și lase legătura și să se joace cu ei, dar când se gândește la asta i se strânge spinarea și se simte ca atunci când băieții mai mari aruncă în el cu tot felul de lucruri.

Venind spre brutărie vede câțiva băieți la intrarea unui gang întunecos.

„Ia uite, vine Charlie!”

„Hei, Charlie, ce duci în spate? Vrei să dai cu zarurile?”

„Vin' aici. Nu-ți facem nimic.”

Este ceva cu intrarea în gangul întunecos și cu râsetele, care-l face să simtă din nou că i se strânge spinarea. Încearcă să afle ce este, dar tot ce-și poate aminti este rahatul și urina lor de sus până jos pe îmbrăcămintea lui, și Unchiul Herman răcnind când a ajuns acasă plin de spurcăciune, și cum a ieșit Unchiul Herman cu ciocanul în mână să găsească băieții care i-au făcut asta. Charlie ocolește băieții care râd în gang, scapă legătura pe jos. O ridică din nou și o ia la fugă până la brutărie.

„De ce-ai întârziat atâta, Charlie?” strigă Gimpy de la ușa din dos a brutăriei.

Charlie își croiește drum prin ușile batante spre încăperile din fundul brutăriei și lasă legătura pe

unul din rafturi. Se reazemă de perete băgându-și mâinile în buzunare. Ar fi vrut să aibă cu el morișca.

Îi place aici în spatele brutăriei unde podeaua este albă de făină – mai albă decât tavanul și pereții mânjiți de funingine. Tălpile groase ale bocancilor lui sunt încrustate cu alb și este alb în cusături și în găurile pentru șireturi și sub unghii și în pielea crăpată de pe mâini.

Se destinde aici – stând pe vine sprijinit de perete – cu capul dat pe spate în așa fel încât șapca de baseball marcată cu D îi vine peste ochi. Îi place mirosul făinii, al aluatului dulce, al pâinii coapte și al cozonacului și al cornurilor. Cuptorul pâraie și-l trage la somn.

Dulce... căldură... somn...

Deodată, căzătură, frângere, capul lovit de perete. Cineva i-a secerat picioarele de sub el.

Asta-i tot ce-mi amintesc. Văd foarte clar cum a fost, dar nu știu de ce s-a întâmplat. Este tot așa cum era când mergeam la cinema. Când vedeam pentru prima oară un film nu înțelegeam nimic pentru că totul mergea prea repede, dar după ce vedeam filmul de trei sau patru ori înțelegeam tot ce spuneau. Trebuie să-l întreb pe dr Strauss ce este cu asta.

14 aprilie – Dr. Strauss zice că este important să mă gândesc la amintiri ca cele de ieri și să le scriu pe hârtie. Și când vin la cabinetul lui putem să vorbim despre ele.

Dr. Strauss este psihiatru și neurochirurg. Nu știam asta. Credeam că este doar un doctor obișnuit.

Dar când m-am dus la cabinetul lui azi-dimineață mi-a spus cât este de important pentru mine să știu cum sunt eu ca să pot să înțeleg care sunt problemele mele. Am spus că nu am probleme.

A răs și apoi s-a ridicat din scaun și s-a dus la fereastră. „Cu cât devii mai inteligent cu atât o să ai mai multe probleme, Charlie. Creșterea ta intelectuală va depăși creșterea ta afectivă. Și cred că o să-ți dai seama că pe măsură ce progresezi vor fi multe lucruri despre care vei vrea să vorbești cu mine. Vreau să-ți aduci aminte că aici este locul unde trebuie să vii când ai nevoie de ajutor.”

Tot nu știu încă despre ce este vorba, dar mi-a spus că, deși nu înțeleg visele sau amintirile mele sau de ce ele sunt așa cum sunt, mai târziu se vor lega între ele și am să aflu mai mult despre mine. A zis că cel mai important lucru este să descopăr ce spun oamenii din amintirile mele. Este vorba despre mine când eram un băiat și trebuie să-mi aduc aminte ce s-a întâmplat.

Nu știam nimic până acum despre lucrurile astea, înțeleg că dacă o să devin destul de inteligent am să pricep toate cuvintele din mintea mea și am să știu despre băieții din gang, și despre Unchiul Herman și părinții mei. Dar ce vrea el să spună este că atunci nu o să-mi placă ce aflu și o să mă îmbolnăvesc la minte.

Așa că acum trebuie să vin la cabinetul lui de două ori pe săptămână ca să vorbim despre lucrurile care mă necăjesc. Stăm acolo și eu vorbesc, iar dr Strauss ascultă. Se numește terapie, și asta înseamnă că dacă vorbesc despre lucruri o să mă simt mai bine. I-am spus că unul din lucrurile care mă

necăjește este treaba cu femeile. Cum a fost când am dansat cu fata aia Ellen și am fost foarte tulburat. Așa că am vorbit despre asta, și când vorbeam am simțit ceva ciudat, o transpirație rece și un bâzâit în cap și mi-a venit să vărs. Poate fiindcă am crezut totdeauna că este rău și murdar să vorbești despre așa ceva. Dar dr Strauss mi-a spus că ce mi s-a întâmplat după petrecere a fost un vis umed și că e un lucru natural care se întâmplă la băieți.

Deci chiar dacă devin inteligent și învăț o mulțime de lucruri noi, el crede că sunt încă un băiat când e vorba de femei. Este o treabă încurcată, dar am să descopăr totul despre viața mea.

15 aprilie – Citesc mult în zilele astea și aproape totul îmi rămâne în minte. Dra Kinnian zice că, în afară de istorie, geografie și aritmetică, ar trebui să încep să învăț limbi străine. Prof. Nemur mi-a mai dat câteva casete să mergă în timpul când dorm. Încă nu știu cum lucrează mintea conștientă și inconștientă, dar dr. Strauss spune să nu-mi fac griji deocamdată. Mi-a cerut să promit că, dacă voi începe să învăț subiectele pentru colegiu peste vreo două săptămâni, n-am să citesc cărți despre psihologie – adică până nu-mi dă voie. Zice că o să mă încurce și o să mă facă să mă gândesc la teorii psihologice în loc să am propriile mele idei și sentimente. Dar pot să citesc romane.

Săptămâna asta am citit *Marele Gatsby*, *O tragedie americană* și *Privește, inger, către casă*. N-am știut niciodată că bărbații și femeile fac asemenea lucruri.

16 aprilie – Mă simt mult mai bine azi, dar încă mai sunt supărat că atâta vreme oamenii au răs și și-au bătut joc de mine. Când o să devin așa de inteligent cum zice prof. Nemur, cu mai mult decât dublul I. Q.-ului meu de 70, poate că atunci oamenii or să mă placă și or să fie prietenii mei.

De fapt, nu sunt prea sigur ce este I. Q.-ul. Prof. Nemur a zis că este ceva care măsoară cât ești de inteligent – ca un cântar care măsoară kilograme într-o prăvălie. Dr. Strauss a avut însă o mare discuție cu el și a zis că I. Q.-ul nu este deloc ceva care *cântărește* inteligența. A zis că I. Q.-ul arată câtă inteligență poți să capeți, așa ca numerele care sunt pe partea din afară a unei căni cu care se măsoară lichidele. Trebuie să umpli cana cu ceva ca să poți măsura.

Când l-am întrebat pe Burt Seldon, cu care dau testele de inteligență și care lucrează cu Algernon, mi-a spus că unii ar zice că niciunul din ei nu are dreptate și că, după cum a citit el, I. Q.-ul măsoară mai multe lucruri diferite, între care sunt și lucrurile pe care le-ai învățat deja și că de fapt nu este deloc un bun test de inteligență.

Așa că nici acum nu știu ce este I. Q.-ul și fiecare zice că este altceva. Al meu este acum cam de o sută, și curând va ajunge la peste o sută cincizeci, dar cred că încă trebuie să mai toarne în mine ceva substanță. N-am vrut să le spun nimic, dar nu înțeleg cum poți să știi *cât este* din ceva care nu știi *ce este* și nici *unde este*.

Prof. Nemur spune că poimâine trebuie să dau un *Test Rorschach*. Mă întreb ce este asta.

17 aprilie – Am avut un coșmar azi-noapte, și în dimineața asta, după ce m-am trezit, am făcut ce m-a învățat dr. Strauss să fac când îmi aduc aminte de visurile mele. Să mă gândesc la vis și să las gândurile să rătăcească până-mi vin alte lucruri în minte. O țin așa până când nu mai apare nimic. Dr. Strauss zice că asta înseamnă că am ajuns la un punct unde subconștientul meu încearcă să blocheze conștientul ca să nu-și aducă aminte. Este un zid ridicat între prezent și trecut. Uneori zidul rezistă, alteori se dărâmă și pot să-mi aduc aminte ce este în spatele lui.

Ca azi-dimineață.

Visul era despre domnișoara Kinnian care citea rapoartele mele de progres. În vis mă așez ca să scriu, dar nu mai pot să scriu sau să citesc. S-a terminat. Mă sperii și-l rog pe Gimpy de la brutărie să scrie pentru mine. Dar când citește raportul, domnișoara Kinnian se supără rău și rupe foile pentru că sunt scrise pe ele cuvinte murdare.

Când ajung acasă sunt așteptat de prof. Nemur și dr. Strauss, care mă iau la bătaie pentru că am scris cuvinte murdare în raportul de progres. După ce pleacă ei, ridic de pe jos paginile rupte, însă ele se transformă în scrisori de amor cu șnur pe margini și pătate peste tot cu sânge.

A fost un vis groaznic, dar m-am dat jos din pat și am scris totul, după care am început să fac asociație liberă.

Brutărie... coptul pâinii... cineva mă lovește cu picioarele... cad jos... sânge peste tot... scriere... un creion mare pe o scrisoare de dragoste roșie...

o inimioară de aur... un medalion... un lănțișor... totul acoperit de sânge... și el râde de mine...

Lănțișorul este de la un medalion... care se rotește... soarele se reflectă din el în ochii mei. Și-mi place să-l văd cum se rotește... să mă uit la lănțișor... se face mănunchi și se desface și saltă și se răsucește... și o fetiță se uită la mine.

Numele ei este domnișoara Kin – vreau să zic Harriet.

„Harriet... Harriet... toți o iubim pe Harriet.”

După aceea nu mai e nimic. Este din nou un gol. Domnișoara Kinnian citind rapoartele mele de progres peste umărul meu.

Apoi suntem la Centrul pentru Adulți Întârziați, iar ea citește peste umărul meu în timp ce scriu ~~ea~~ punerile compunerile mele.

Școala se schimbă în Școala 13 și am unsprezece ani și domnișoara Kinnian are și ea unsprezece ani, dar acum nu mai este domnișoara Kinnian. Este o fetiță cu gropițe în obraji și cu bucle lungi și se numește Harriet. Toți o iubim pe Harriet. Este ziua de Sf. Valentin.

Mi-amintesc...

Mi-amintesc ce s-a întâmplat la Școala 13 și de ce au trebuit să-mi schimbe școala și să mă trimită la Școala 222. Harriet a fost cauza.

Îl văd pe Charlie – de unsprezece ani. Are un mic medalion de culoarea aurului pe care l-a găsit pe stradă. Nu are lănțișor, dar îl ține pe o sfornicică, și-i place să-l facă să se rotească repede ca să încolăcească sfoara și apoi să se uite cum se descolăcește

învârtind medalionul care-i trimite licărul soarelui în ochi.

Uneori, când copiii se joacă cu mingea, îl lasă pe el să stea la mijloc și încearcă și el să prindă mingea înainte ca s-o prindă altul. Îi place să stea la mijloc chiar dacă nu prinde mingea niciodată – și odată, când Hymie Roth a lăsat din greșeală să cadă mingea și a apucat-o el, tot nu l-au lăsat să treacă la aruncat și a trebuit să se ducă din nou la mijloc.

Când trece Harriet, băieții opresc jocul și se uită la ea. Toți băieții sunt îndrăgostiți de Harriet. Când mișcă din cap buclele ei saltă în sus și în jos, și are și gropițe în obraji. Charlie nu știe de ce fac atâta caz de o fată și de ce vor mereu să-i vorbească (el ar prefera să joace mingea sau țurca decât să-i vorbească unei fete), dar toți băieții sunt îndrăgostiți de Harriet așa că o iubește și el.

Ea nu-l sâcâie niciodată, așa cum fac toți ceilalți copii, iar el face tot felul de figuri pentru ea. Umblă pe pupitre când învățătorul nu-i acolo. Aruncă gumele de șters pe fereastră, mâzgălește tabla și pereții. Și de fiecare dată Harriet chicotește și strigă, „Ia uite la Charlie! Nu-i așa că-i nostim? Cât e de prost!”

Este ziua de Sf. Valentin și băieții vorbesc despre felicitările pentru Harriet, așa că Charlie zice și el: „Am să-i dau și io o felcitate de Sf. Valentin”.

Băieții râd și Barry zice: „De unde să faci tu rost de felicitare?”

„Am să-i dau una frumoasă. O să vedeți.”

Dar nu are bani de felicitare, așa că o să-i dea medalionul lui care are formă de inimă, ca felicitările care se văd în vitrinele magazinelor. În seara

aceea ia foiță de mătase din scrinul maică-sii și ducează mult până face un pachetel legat cu panglică roșie. A doua zi îl duce la școală și în timpul pauzei de masă îl roagă pe Hymie Roth să scrie ceva pe pachetel.

Îi spune lui Hymie să scrie: „Dragă Harriet, eu cred că ești cea mai frumoasă fată din toată lumea. Îmi placi foarte mult și te iubesc. Vreau să fii tu Valentina mea. Prietenul tău, Charlie Gordon.”

Hymie scrie îngrijit, cu litere mari, și râde tot timpul și-i spune lui Charlie: „Băiete, asta o s-o dea gata. Așteaptă până o vedea.”

Charlie e cam speriat, dar vrea să-i dea medalionul fetei, așa că o urmărește când pleacă spre casă de la școală și până intră în casă. Atunci se strecoară în hol și agață pachetul de mânerul ușii pe dinăuntru. Apasă soneria de două ori și traversează strada în fugă ca să se ascundă după un pom.

Când coboară, Harriet se uită ca să vadă cine a sunat. Atunci observă pachetul. Îl ia și urcă scările. Charlie se întoarce acasă și ia o palmă fiindcă a umblat în scrinul maică-sii și a luat foița de mătase și panglica fără să spună. Dar nu-i pasă. Mâine Harriet va purta medalionul și va spune tuturor băieților că-l are de la el. Atunci să vadă ei!

A doua zi aleargă tot drumul până la școală, dar ajunge prea devreme, Harriet n-a venit încă și el e nerăbdător.

Dar când apare, Harriet nici nu se uită la el. Nu poartă medalionul. Și pare supărată.

Face tot felul de năzbâtii când nu se uită spre el doamna Janson. Se strâmbă. Râde cu zgomot. Se ridică din bancă și-și mișcă fundul într-o parte

și într-alta. Azvârle chiar cu o bucată de cretă în Harold. Dar Harriet nu se uită la el nici măcar o dată. Poate c-a uitat. Poate că o să-l poarte mâine. Trece pe coridor, dar când se duce la ea ca s-o întrebe se strecoară pe lângă el fără o vorbă.

Jos, în curtea școlii, îl așteaptă cei doi frați mai mari ai ei.

Gus îi dă un brânci. „Mă nenorocitul, tu ai scris porcăria asta soră-mii?”

Charlie spune că n-a scris nicio porcărie. „I-am dat doar o valentină.”

Oscar, care a jucat în echipa de fotbal a școlii înainte de a termina liceul, îl apucă de cămașă și-i smulge doi nasturi. „S-o lași în pace pe soră-mea, degeneratul. Și oricum n-ai ce căuta în școala asta.”

Îl împinge pe Charlie spre Gus, care-l apucă de beregată. Charlie se sperie și începe să plângă.

Atunci încep să-l lovească. Oscar îi dă un pumn în nas și Gus îl trânteste jos și-i dă cu piciorul în coaste și apoi amândoi îi cară picioare, când unul, când altul, și unii copii din curte – prietenii lui Charlie – vin fuga, zbierând și bătând din palme: „Bătaie! Bătaie! Îl bat pe Charlie!”

Hainele-i sunt sfâșiate și-i curge sânge din nas, și are un dinte rupt, și după ce pleacă Gus și Oscar se așază pe trotuar și plânge. Sângele are un gust acrișor. Ceilalți copii râd și strigă: „Charlie a luat bătaie! Charlie a luat bătaie!” Atunci vine dl Wagner, unul din îngrijitorii școlii, și-i gonește. Îl duce pe Charlie în toaleta băieților și-i spune să se spele de sânge și de murdărie pe față și pe mâini înainte de a se întoarce acasă...

Pesemne că eram tare prostănac să cred ce-mi spunea lumea. Nu trebuia să am încredere în Hymie și nici în altcineva.

Nu mi-am adus aminte niciodată până acum de lucrurile astea, dar mi-au venit în minte după ce m-am gândit la vis. Este ceva în legătură cu senzația pe care o am când domnișoara Kinnian citește rapoartele mele de progres. În orice caz, sunt mulțumit că acum nu mai trebuie să mă rog de nimeni să scrie în locul meu. Acum pot să fac asta singur.

Chiar acum mi-am dat seama de ceva: Harriet nu mi-a dat niciodată înapoi medalionul.

18 aprilie – Am aflat ce-i cu Rorschach. Este testul cu petele de cerneală, cel pe care l-am dat înainte de operație. Cum am aflat despre ce-i vorba mi s-a făcut frică. Știam că Burt o să-mi ceară să spun ce-i în poze și știam că n-o să fiu în stare. Mă gândeam că poți afla totuși într-un fel ce imagini sunt ascunse acolo. Poate că nu erau niciun fel de imagini. Poate că era doar un truc ca să vadă dacă sunt destul de prost ca să caut ceva care nici nu exista acolo. La gândul ăsta m-am cam supărat pe el.

„E-n regulă, Charlie”, a zis. „Ai văzut deja cartoanele astea, ți-aduci aminte?”

„Sigur că-mi aduc aminte.”

După felul cum am spus asta și-a dat seama că eram supărat și s-a uitat la mine mirat.

„E ceva în neregulă, Charlie?”

„Nu, nu-i nimic. Petele astea de cerneală m-au indispus.”

A zâmbit și a clătinat din cap. „Nu-i nimic în asta care să te indispună. Este doar unul din testele

standardizate de personalitate. Vreau să te uiți la cartonul ăsta. Ce-ar putea fi aici? Ce vezi pe carton? Oamenii văd tot felul de lucruri în petele astea de cerneală. Spune-mi ce ar putea fi ele pentru tine – la ce te gândești când le vezi.”

Eram tulburat. M-am uitat la carton și apoi la el. Nu m-am așteptat deloc să spună asta. „Vrei să zici că în petele astea de cerneală nu sunt ascunse imagini?”

Burt s-a încruntat și și-a scos ochelarii. „Ce?”

„Imagini! Ascunse în petele astea! Data trecută mi-ai spus că oricine poate să le vadă și că vrei ca să le găsesc și eu.”

„Nu, Charlie. N-aș fi putut să spun așa ceva.”

M-am răstit la el: „Ce vrei să spui?” Frica de petele de cerneală mă făcea să fiu supărat și pe mine, și pe Burt. „Asta-i ce mi-ai spus. Dacă ești destul de deștept ca să mergi la colegiu nu înseamnă că trebuie să-ți bați joc de mine. M-am săturat să râdă toți de mine.”

Nu-mi aduc aminte să fi fost vreodată atât de supărat. De fapt, nu cred că eram supărat chiar pe Burt, dar deodată totul a explodat. Am aruncat cartoanele Rorschach pe masă și am ieșit din cameră. Profesorul Nemur trecea prin hol și, când m-a văzut că trec în fugă pe lângă el fără să-i spun bună ziua, și-a dat seama că ceva nu era cum trebuie. El și Burt m-au ajuns din urmă când dădeam să iau liftul ca să cobor.

„Charlie”, a zis Nemur apucându-mă de braț. „Stai o clipă. Ce se-ntâmplă?”

Mi-am tras brațul și i-am făcut semn cu capul spre Burt. „M-am săturat să-și bată lumea joc de

mine. Asta-i tot. Poate că înainte nu-mi dădeam seama, dar acum știu despre ce e vorba și nu-mi place.”

„Nimeni nu-și bate joc de tine aici, Charlie”, a zis Nemur.

„Și treaba cu petele de cerneală? Data trecută Burt mi-a spus că sunt imagini în cerneală – că toată lumea poate să le vadă, și eu...”

„Ascultă, Charlie, ai vrea să auzi exact vorbele lui Burt și răspunsurile tale? Avem o bandă înregistrată de la ședința aia de testare. Putem s-o ascultăm și vei auzi exact ce s-a spus.”

M-am întors cu ei în cabinetul de psihologie, dar nu mă simțeam bine. Eram sigur că mă amăgiseră când eram prea neștiutor ca să-mi dau seama. Supărarea mă stimula și nu mă lepădam ușor de ea. Eram gata de luptă.

În timp ce Nemur căuta banda în fișier, Burt îmi explica: „Data trecută am folosit aproape aceleași cuvinte ca astăzi. Este o cerință a acestor teste ca metoda să fie aceeași de fiecare dată când se aplică.”

„Am să cred asta când o să aud.”

S-au uitat unul la celălalt. Simțeam cum mi se urcă sângele în obraz. Își băteau joc de mine. Dar imediat am realizat ce spusesem și am priceput de ce se uitaseră unul la altul. Nu râdeau de mine. Ajunsesem la un nou prag și prima mea reacție la lumea dimprejur era supărarea și bănuiala.

Vocea lui Burt bubuia din magnetofon:

„Acum vreau să te uiți la cartonul ăsta, Charlie. Ce ar putea fi asta? Ce vezi pe carton? Oamenii văd

tot felul de lucruri în petele astea de cerneală. Spune-mi la ce te gândești când vezi petele...”

Aceleași cuvinte, aproape același ton al vocii pe care l-a folosit acum câteva minute în laborator. Și apoi am auzit răspunsurile mele – lucruri copilărești, de necrezut. Și m-am lăsat moale pe scaun lângă biroul profesorului Nemur. „Chiar eu am fost ăsta?”

M-am întors în laborator cu Burt și am continuat treaba cu Rorschach. Am luat-o cu încetul cu cartoanele. De data asta răspunsurile mele erau altele. „Vedeam” lucruri în petele de cerneală. Doi lilieci care se hârjonesc. Doi oameni care se bat cu săbiile. Îmi închipuiam tot felul de lucruri. Dar chiar dacă era așa, nu mai aveam încredere deplină în Burt. Întorceam mereu cartoanele, să văd dacă pe spatele lor nu era ceva ce ar fi trebuit să găsesc.

Trăgeam cu coada ochiului la notițele pe care și le lua Burt. Totul era codificat și arăta cam așa:

WF + A DdF – Ad orig. WF – A SF + ob.

Tot nu înțeleg rostul testului. Cred că oricine ar putea minți spunând lucruri pe care de fapt nu le vede. Cum puteau să știe că nu-mi băteam joc de ei spunând lucruri pe care de fapt nu mi le închipuiam?

Poate că o să înțeleg dacă dr. Strauss mă va lăsa să citesc despre psihologie. Mi-este din ce în ce mai greu să pun pe hârtie toate gândurile și senzațiile mele fiindcă știu că cineva le va citi. Poate că ar fi mai bine să țin pentru o vreme unele din aceste

rapoarte doar pentru mine. O să-l întreb pe dr. Strauss. De ce începe așa, deodată, să mă deranjeze treaba asta?

RAPORT DE PROGRES 10

21 aprilie – Am născocit un fel nou de a programa malaxoarele la brutărie pentru a grăbi producția. Domnul Donner spune că va economisi costurile și va mări profitul. Mi-a dat un premiu de cincizeci de dolari și mi-a mărit leafa cu zece dolari pe săptămână.

Am vrut să-i invit la prânz pe Joe Carp și Frank Reilly ca să sărbătorim, dar Joe Carp trebuia să cumpere ceva pentru soția lui și Frank se întâlnea la prânz cu un văr de-al lui. Cred că o să le ia ceva timp ca să se obișnuiască cu schimbarea mea.

Parcă ar fi toți speriați de mine. Când m-am dus la Gimpy și l-am bătut pe umăr să-l întreb ceva, a tresărit și și-a vărsat ceașca de cafea pe el. Se uită lung la mine când crede că nu-l văd. Niciunul de acolo nu mai vorbește cu mine și nu mai glumește ca înainte. Mă simt ca și când aș fi singur la lucru.

Gândindu-mă la asta, îmi aduc aminte că odată am adormit stând în picioare și Frank mi-a tras una de-am căzut lat. Mirosul cald și dulceag, pereții albi, vuietul cuptorului când Frank îi deschide ușa ca să întoarcă franzelele.

Deodată cad... mă răsucesc... nu mai e nimic sub mine și mă lovesc cu capul de perete.

Sunt eu și totuși parcă este altcineva culcat acolo – un alt Charlie. E zăpăcit... se freacă pe cap... privește în sus la Frank, înalt și subțire, apoi la Gimpy, mare, păros, fața cenușie a lui Gimpy cu sprâncenele stufoase care aproape i-ascund ochii albaștri.

„Lasă-l în pace pe băiat”, zice Gimp. „De ce trebuie să te iei mereu de el?”

„Nu contează”, râde Frank. „Nu-l doare. Nu-și dă seama. Așa-i, Charlie?”

Charlie se freacă pe cap și se cocoșează. Nu știe ce-a făcut ca să fie pedepsit în felul ăsta, dar oricând poate să mai vină ceva.

„Dar tu îți dai seama”, zice Gimpy șchiopătând cu gheata lui ortopedică, „așa că de ce dracu îl tot altoiești?” Cei doi stau la masa lungă, Frank cel înalt și Gimpy cel greoi, modelând aluatul pentru chiflele ce trebuie coapte pentru comenzile serii.

Lucrează un timp în tăcere, apoi Frank se oprește și își dă boneta albă pe ceafă. „Hei, Gimp, crezi că Charlie ar putea învăța cum se fac chiflele?”

Gimp întinde un cot pe masa de lucru: „Hai mai bine să-l lăsăm în pace.”

„Nu, să știi că vorbesc serios, Gimpy. Fac pariu că poate să învețe ceva simplu, cum ar fi să faci chifle.”

Ideea pare să-i surâdă lui Gimpy, care se întoarce să-l privească pe Charlie. „Poate că iese ceva din asta. Hei, Charlie, vino puțin aici.”

Ca întotdeauna când se vorbește despre el, Charlie stă cu capul plecat, privindu-și șireturile de la ghete. Știe cum să le treacă prin găuri și să le lege. Ar putea să facă și el chifle. Ar putea învăța să bată, să întindă, să răsucească și să modeleze aluatul în formele mici și rotunde ale chiflor.

Frank se uită la el neîncrezător. „Poate că n-ar trebui, Gimp. Poate că nu-i bine. Dacă idiotul nu e în stare să învețe, n-ar trebui să încercăm nimic cu el.”

„Las' pe mine”, zice Gimpy, care a preluat acum ideea lui Frank. „Cred că s-ar putea să învețe ceva. Ascultă, Charlie. Vrei să înveți ceva? Vrei să te învăț cum să faci chifle ca mine și ca Frank?”

Charlie îl privește și zâmbetul i se șterge de pe față. Înțelege ce vrea Gimpy și se simte încolțit. Ar vrea să-i facă plăcerea lui Gimpy, dar este ceva în cuvântul *a învăța*, ceva care-i amintește de pedepse aspre, însă nu mai știe despre ce este vorba – doar o mână subțirică și albă ridicată, care-l lovea ca să-l facă să învețe ceva ce nu putea să înțeleagă.

Charlie se dă înapoi, dar Gimpy îl apucă de braț. „Hai, copile, nu te speria. N-o să-ți facem nimic rău. Uită-te la el cum tremură tot. Ascultă, Charlie, am ceva pentru tine, o jucărie lucioasă care aduce noroc.” Întinde mâna și dă la iveală un lanț de alamă cu un disc de alamă lucios pe care scrie **MEREU CU LUCIU-POLIZARE METALE**. Ridică de capătul lanțului și discul auriu scânteietor se învârtește încet, captând lumina becurilor fluorescente. Charlie își amintește doar strălucirea discului, dar nu știe de ce și ce este lucrul acela.

Nu întinde mâna după el. Știe că ești pedepsit dacă întinzi mâna după lucrul altuia. Dacă cineva ți-l pune în mână e-n regulă. Altfel nu e bine. Când vede că Gimpy îi oferă pandantivul, dă din cap și zâmbește din nou.

„Astea le știe”, râde Frank. „Dă-i ceva lucios și strălucitor.” Frank, care-a lăsat experimentul în seama

lui Gimpy, devine interesat. „Dacă vrea să capete vechitura aia și-i spui că i-o dai dacă învață să modeleze chifle din aluat, s-ar putea să iasă ceva.”

În timp ce brutarii se pregătesc să-l învețe pe Charlie, se adună și alții din prăvălie. Frank face loc pe masă și Gimpy scoate o bucată potrivită de aluat cu care să lucreze Charlie. Se pun pariuri: va putea sau nu va putea Charlie să facă chifle.

„Fii foarte atent la noi”, zice Gimpy, punând pandativul lângă el pe masă, ca să-l vadă Charlie. „Să faci și tu tot ce facem noi. Dacă înveți să faci chifle, capeți jucăria asta lucioasă care aduce noroc.”

Charlie se cocoșează pe scaunul lui, urmărind încordat cum Gimpy ia cuțitul și taie o felie de aluat. Observă fiecare mișcare, în timp ce Gimpy face un rulou lung de aluat, îl frânge și-l îndoaie în formă de colac, oprindu-se din când în când pentru a-l presăra cu făină.

„Acum uită-te la mine”, zice Frank și repetă ce a făcut Gimpy. Charlie este încurcat. Nu-i chiar același lucru. Când lucrează, Gimpy ridică din coate, ca aripile unei păsări, dar Frank își ține brațele pe lângă corp. Gimpy ține degetele mari lipite de celelalte când frământă aluatul, dar Frank lucrează cu podul palmei și ține degetele mari în aer, despărțite de celelalte degete.

Neliniștit de lucrurile astea, Charlie nici nu mișcă atunci când Gimpy îi spune „Hai, încearcă”.

Charlie clatină din cap.

„Uite, Charlie, am să fac totul din nou, încet. Să fii atent la tot ce fac și să faci fiecare mișcare odată cu mine. Bine? Dar încearcă să-ți aduci aminte ca să poți face și tu singur toată treaba. Hai, acum! Așa!”

Charlie se încruntă în timp ce-l privește pe Gimpy cum scoate o bucată de aluat și o rostogolește ca să iasă un cocoloș. Șovăie, dar apoi ia cuțitul și taie o felie de aluat pe care o pune în mijlocul mesei. Încet, ținând coatele ridicate întocmai ca Gimpy, îl face cocoloș.

Se uită la mâinile lui și la ale lui Gimpy și are grijă să-și țină degetele exact în același fel, degetele mari împreunate cu celelalte – ușor îndoite, ca o cupă. Trebuie să facă bine treaba, așa cum dorește Gimpy. Parcă e ceva înăuntrul lui care-i zice să facă bine treaba, ca să-l placă ceilalți. Și dorește să-l placă Gimpy și Frank.

Când Gimpy a terminat cocoloșul de aluat, își îndreaptă mijlocul și Charlie face la fel. „Hei, asta-i grozav. Uite, Frank, a făcut cocoloșul de aluat.”

Frank dă din cap și zâmbește. Charlie oftează și freamătă din tot corpul de emoție. Nu-i deloc obișnuit cu un asemenea moment de succes.

„E-n regulă”, zice Gimpy. „Acum facem o chiflă.” Cu stângăcie, dar cu grijă, Charlie urmează fiecare mișcare a lui Gimpy. Câteodată îi tremură mâna sau brațul, dar după un timp e în stare să desprindă o bucată de aluat și s-o modeleze într-o chiflă. Lucrând alături de Gimpy, mai face șase chifle și, presărându-le cu făină, le așază cu grijă lângă cele ale lui Gimpy pe tava mare cu fundul acoperit de făină.

„E bine, Charlie.” Fața lui Gimpy este serioasă. „Acum, hai să te vedem cum lucrezi singur. Adu-ți aminte de tot ce-ai făcut de la început. Hai, dă-i drumul.”

Charlie privește bucata enormă de aluat și cuțitul pe care Gimpy i l-a pus în mână. Ce a făcut mai întâi? Cum și-a ținut mâna? Dar degetele? În ce parte a rostogolit cocoloșul...? O mie de idei răvășite îi izbucnesc deodată în minte și rămâne nemișcat și zâmbește. Vrea să facă ce trebuie, să-i facă fericiți pe Frank și pe Gimpy, să le fie pe plac și să capete obiectul lucios pe care i l-a promis Gimpy. Răstoarnă iar și iar bucata netedă și grea de aluat pe masă, dar nu se poate hotărî să înceapă. Nu poate s-o taie în bucăți fiindcă știe că nu va reuși și se teme.

„A și uitat”, zice Frank. „Nu s-a prins.”

Charlie ar vrea să se fi prins. Se încruntă și încearcă să-și amintească: la început tai o bucată. Apoi o faci cocoloș. Dar cum ajunge să fie o chiflă ca cele din tavă? Asta-i altceva. Dă-i timp și o să-și aducă aminte. Imediat ce se va risipi ceața asta își va aminti. Doar câteva secunde și o să știe. Vrea să se țină bine de ce a învățat – câtva timp. Vrea atât de mult.

„Bine, Charlie”, oftează Gimpy, luându-i cuțitul din mână. „E-n regulă. Nu te necăji pentru asta. Oricum asta nu-i treaba ta.”

Încă un minut și o să-și amintească. Măcar dacă nu l-ar grăbi atât. De ce trebuie totul făcut cu-atâta grabă?

„Du-te, Charlie. Așază-te și uită-te la cartea ta cu desene caraghioase. Trebuie să ne întoarcem la lucru.”

Charlie dă din cap, zâmbește și scoate cărțulia cu benzi desenate din buzunarul de la spate. O netezește și și-o pune pe cap ca pe un fel de pălărie. Frank râde și chiar și Gimpy zâmbește în sfârșit.

„Așa, măi copil mare”, furnăie Gimpy, „stai acolo jos, până are domnul Donner nevoie de tine”.

Charlie îi zâmbește și se întoarce la sacii cu făină din colțul de lângă mașinile de amestecat. Îi place să se rezeme de saci când stă pe jos cu picioarele încrucișate și privește pozele din cartea cu benzi desenate. Începe să întoarcă paginile și simte că-i vine să plângă, dar nu știe de ce. Ce l-ar putea întrista? Norul de ceață vine și pleacă și acum se bucură că va vedea pozele viu colorate din cartea cu benzi desenate la care s-a uitat de treizeci, patruzeci de ori. Știe toate pozele din carte – a întrebat iarăși și iarăși cum se numesc (pe toți pe care-i întâlnește) – și înțelege că grupurile ciudate de litere și cuvinte din baloanele albe care sunt deasupra persoanelor înseamnă că ele zic ceva. Va învăța oare vreodată să citească ce e în baloane?

Dacă i-ar da timp destul – dacă nu l-ar zori și nu l-ar împinge așa repede din spate – ar ajunge la asta. Dar nimeni nu are timp.

Charlie își îndoaie genunchii și deschide cartea cu benzi desenate la prima pagină, unde Batman și Robin se bălăngăne pe o funie în dreptul unei clădiri. Într-o zi, decide el, va putea citi. Și-atunci va putea citi și povestea. Simte o mână pe umăr și se uită în sus. E Gimpy, care-i întinde discul de alamă și lanțul, făcându-l să se balanseze și să se învârtască în așa fel încât să prindă lumina.

„Ia-l”, zice el, ursuz, aruncându-l în poala lui Charlie, și se îndepărtează șchiopătând...

Nu m-am gândit până acum la asta, dar a fost ceva drăguț din partea lui. De ce-o fi făcut-o? În

orice caz, asta-i ce-mi aduc aminte de-atunci, mai limpede și mai amănunțit decât orice lucru pe care l-am trăit înainte. Este ca și cum aș privi pe fereastră bucătăriei dimineața devreme, când lumina e încă cenușie. Este o cale lungă de-atunci până astăzi și totul i se datorează doctorului Strauss și profesorului Nemur și celorlalți de aici de la Beekman. Dar ce-or fi gândind și ce-or fi simțind acum Frank și Gimpy, văzând cum m-am schimbat?

22 aprilie – Oamenii de la brutărie s-au schimbat. Nu doar pentru că nu mă iau în seamă. Pot să le simt dușmănia. Donner aranjează să fiu primit în sindicat și mi-a mărit din nou leafa. Treaba proastă este că nu-mi mai face plăcere, fiindcă ceilalți se simt jigniți. Într-un fel, nici nu pot să le găsesc o vină. Ei nu înțeleg ce mi s-a întâmplat, iar eu nu pot să le spun. Nu sunt mândri de mine așa cum m-am așteptat – chiar deloc.

Totuși, trebuie să stau de vorbă cu cineva. Am s-o invit pe domnișoara Kinnian să meargă cu mine mâine seară la cinema ca să sărbătorim avansarea mea. Dacă o să am destul curaj.

24 aprilie – În fine, profesorul Nemur a fost de acord cu dr. Strauss și cu mine că-mi va fi imposibil să scriu tot ce mi se întâmplă dacă știu că va fi citit imediat de lumea de la laborator. Am încercat să fiu absolut cinstit în legătură cu toate lucrurile, indiferent despre ce era vorba, dar sunt probleme pe care nu le pot așterne pe hârtie dacă nu pot să le țin secrete – cel puțin deocamdată.

Așa că am voie să rețin unele din rapoartele mai personale, dar înainte de raportul final către Fundația Welberg profesorul Nemur va citi totul și va hotărî ce parte trebuie să fie publicată.

M-a indispus tare mult ce s-a întâmplat astăzi la laborator.

Astă-seară am ajuns la cabinet mai devreme ca să-i întreb pe dr. Strauss sau pe profesorul Nemur dacă ei cred că ar fi bine s-o invit pe Alice Kinnian la cinema, dar înainte de a bate la ușă i-am auzit cum se certau. N-ar fi trebuit să rămân acolo, dar e greu să mă dezobișnuiesc să ascult, pentru că lumea a vorbit și s-a purtat întotdeauna ca și cum eu n-aș fi fost acolo, ca și cum nu le-ar fi păsat că eu îi aud.

Am auzit cum izbea cineva cu pumnul în masă și apoi profesorul Nemur a strigat: „Am informat deja comitetul convenției că vom prezenta comunicarea.”

Apoi am auzit vocea doctorului Strauss: „N-ai dreptate, Harold. Șase săptămâni de-acum încolo e un timp prea scurt. El este încă în curs de schimbare.”

Apoi iar Nemur: „Am intuit corect ce urma să se întâmple până în momentul de față. Avem dreptul să facem un raport provizoriu. Îți spun eu, Jay, nu cred că avem de ce să ne temem. Am reușit. Lucrurile merg în direcția bună. Nu se mai poate întâmpla nimic rău.”

Strauss: „Treaba asta e prea importantă pentru noi ca s-o facem publică înainte de vreme. Îți asumi o răspundere ...”

Nemur: „Uiți că sunt autorul principal al acestui proiect.”

Strauss: „Și tu uiți că nu ești singurul care-și pune reputația în joc. Dacă acum ne asumăm un avans prea mare, întreaga noastră ipoteză va deveni vulnerabilă.”

Nemur: „Nu mă mai tem de o întoarcere la starea dinainte. Am verificat și am reverificat totul. Un raport provizoriu nu comportă niciun risc. Sunt sigur că acum nu se mai poate întâmpla nimic rău.”

Discuția a continuat în felul ăsta, cu Strauss spunându-i lui Nemur că urmărește să obțină Catedra de Psihologie de la Hallston și cu Nemur spunându-i lui Strauss că se folosește de studiile lui de psihologie. Strauss a zis atunci că proiectul are tot atâta legătură cu tehnicile lui de psihochirurgie și de injectare enzimatică câtă au și teoriile lui Nemur și că, după un timp, mii de neurochirurghi din toată lumea vor folosi metodele *lui*; dar aici Nemur l-a întrerupt și i-a spus că aceste tehnici noi n-ar fi apărut niciodată fără teoria *lui* originală.

Au început să se insulte – *oportunist, pesimist, cinic* – și m-am cam speriat. Mi-am dat seama dintr-odată că nu aveam dreptul să stau acolo, la ușa cabinetului și să-i ascult fără ca ei să știe. Poate că nici nu le-ar fi păsat când eram prea slab de minte ca să înțeleg ce se întâmpla, dar acum, când puteam să înțeleg, nu cred că ar fi vrut ca eu să-i ascult. Am plecat fără să aștept sfârșitul discuției.

Era întuneric și am mers mult pe jos, încercând să înțeleg de ce eram atât de speriat. Îi vedeam pentru prima oară limpede – nu erau zei și nici măcar eroi, doar doi oameni îngrijorați de ce se va alege din munca lor. Totuși, dacă Nemur are dreptate și

experiența reușește, ce importanță mai are? Sunt atâtea lucruri, atâtea planuri de făcut.

Aștept până mâine ca să-i întreb dacă s-o invit pe domnișoara Kinnian la cinema ca să sărbătorim avansarea mea.

26 aprilie – Știu că n-ar trebui să dau târcoale prin colegiu când mă duc la laborator, dar îmi place să văd tinerii și tinerele umblând de colo-colo cu cărțile lor și să-i aud vorbind despre ce învață la cursuri. Aș dori să stau și eu la o cafea și să vorbesc cu ei în cantina de la bowlingul campusului, când se adună să discute despre cărți și politică și idei. Îmi place să-i aud vorbind despre poezie și știință și filozofie – despre Shakespeare și Milton; Newton și Einstein și Freud; despre Platon și Hegel și Kant, și toate celelalte nume care-mi răsună în minte precum clopotele cele mari ale bisericilor.

Uneori trag cu urechea la conversațiile de la mesele dimprejur și mă prefac că sunt și eu student la colegiu, deși sunt mult mai în vârstă decât ei. Port și eu cărți la mine și am început să fumez pipă. E o prostie, dar de când aparțin laboratorului mă simt ca și cum aș face și eu parte din universitate. Mi-e groază să mă întorc singur în camera aceea.

27 aprilie – M-am împrietenit cu niște băieți de la bowlingul campusului. Discutau dacă Shakespeare a scris sau nu el însuși piesele lui Shakespeare. Unul dintre băieți – cel gras, cu fața transpirată – a spus că Marlowe a scris toate piesele lui Shakespeare. Dar Lenny, băiatul cel scund cu ochelari negri, nu credea chestia asta cu Marlowe și a zis că toată

lumea știe că Sir Francis Bacon este cel care a scris piesele, fiindcă Shakespeare n-a fost niciodată la colegiu și n-a avut educația care i-ar fi trebuit ca să scrie acele piese. Atunci cel care purta o beretă de boboc din anul întâi a zis că a auzit la toaletă doi tipi care spuneau că de fapt piesele lui Shakespeare au fost scrise de o femeie.

Vorbeau și despre politică și artă și Dumnezeu. N-am auzit până atunci încă pe nimeni care să spună că s-ar putea să nu fie un Dumnezeu. Asta m-a înfricoșat, pentru că am început pentru prima oară să mă gândesc ce înseamnă Dumnezeu.

Înțeleg acum că a merge la colegiu și a căpăta o educație te face să vezi că lucrurile în care ai crezut toată viața nu sunt adevărate și că nimic nu este așa cum pare să fie.

Tot timpul cât îi ascultam discutând simțeam că mă cuprinde o tulburare din ce în ce mai mare. Asta era ce doream să fac – să merg la colegiu și să-i ascult cum vorbesc despre lucruri importante.

Îmi petrec acum mai tot timpul liber la bibliotecă, citind și încercând să rețin ce pot din cărți. Nu mă concentrez pe ceva anume, acum citesc multe romane – Dostoievski, Flaubert, Dickens, Hemingway, Faulkner –, tot ce-mi cade în mână, hrănind o foame care nu poate fi săturată.

28 aprilie – Noaptea trecută, într-un vis, am auzit-o pe Mama zbierând la Tata și la învățătorul de la Școala publică elementară 13 (prima mea școală, de unde m-au transferat la Școala publică 222)...

„E normal! E normal! Se va dezvolta ca toți ceilalți. Mai bine decât ceilalți.” Încerca să-l zgârie pe

învățător, dar Tata n-o lăsa. „O să meargă la colegiu cândva. Va ajunge *cineva*.” Zbiera și-l zgâria pe Tata ca să-i dea drumul. „Va merge cândva la colegiu și va ajunge *cineva*.”

Ne aflam în biroul directorului și mai erau acolo câteva persoane care păreau jenate, dar directorul adjunct zâmbea și întorcea capul ca să nu se vadă că zâmbește.

În visul meu, directorul avea o barbă lungă și plutea prin cameră și mă arăta cu degetul. „Trebuie să meargă la o școală specială. Dați-l la Azilul de stat și școala profesională Warren. Nu-l putem ține aici.”

Tata o trăgea pe Mama afară din biroul directorului și ea striga și plângea. Nu-i vedeam fața, dar lacrimile ei mari și roșii mă împrășcau fără încetare.

De dimineață am reușit să-mi amintesc visul, ba chiar mai mult decât atât – îmi pot aminti ca prin ceață de mine când aveam șase ani și s-au întâmplat toate astea. Chiar înainte de nașterea surorii mele Norma.

O văd pe mama, o femeie slabă, brunetă, care vorbește prea repede și dă prea mult din mâini. Ca de obicei, fața nu se vede clar. Are părul strâns într-un coc și-l atinge cu mâna, îl netezește, ca și cum ar vrea să știe dacă-i la locul lui. Mi-aduc aminte că fâlfâia tot timpul ca o pasăre mare, albă, în jurul tatălui meu, iar el era prea greoi și obosit ca să scape de cicăleala ei.

Îl văd pe Charlie în mijlocul bucătăriei, cu morișca lui viu colorată, căreia îi face vânt cu degetul de nenumărate ori și la care se uită ore întregi. Nu știu cine i-a făcut-o și nici ce s-a întâmplat cu ea,

dar îl pot vedea acolo, fascinat de morișca lui care se învârte...

Mama zbiară la el – ba nu, zbiară la tatăl lui: „N-am să-l duc acolo. Nu-i nimic în neregulă cu el!”

„Rose, nu ajută dacă ne tot amăgim că nu-i nimic cu el. Uită-te la el, Rose. Are șase ani, și...”

„Nu-i un tont. E normal. O să fie ca toată lumea.”

Se uită trist la fiul lui ținând morișca și Charlie zâmbește și i-o întinde ca să vadă și el ce frumoasă e când se învârtește.

„Aruncă chestia asta!” Mama țipă și deodată îi dă una cu mâna peste jucărie, care cade și se izbește de podeaua bucătăriei. „Du-te și joacă-te cu cuburile cu litere.”

Stă acolo, speriat de izbucnirea neașteptată. Se chircește, neștiind ce va mai păți. Îi tremură corpul. Ei se ceartă și vocile care se duc și vin înapoi produc în el un fel de apăsare care-l stoarce și o stare de panică.

„Charlie, du-te la baie. Să nu cumva să te scapi în pantaloni.”

Vrea să se supună, dar simte că-i prea moale pe picioare ca să se miște. Automat, ridică brațele ca să se păzească de lovituri.

„Pentru numele lui Dumnezeu, Rose. Lasă-l în pace. L-ai îngrozit. Mereu faci asta și bietul copil ...”

„Atunci de ce nu mă ajuți? Trebuie să fac totul de una singură. În fiecare zi încerc să-l învăț, să-l ajut să-i ajungă din urmă pe ceilalți. E doar mai lent, asta-i tot. Dar poate învăța ca oricare altul.”

„Te amăgești singură, Rose. Nu este drept nici pentru noi și nici pentru el să ne prefacem că e normal. Te porți cu el ca și cum ar fi un animal pe care-l poți dresa să facă scamatorii. De ce nu-l lași în pace?”

„Fiindcă vreau să fie și el ca toți ceilalți.”

În timp ce ei se ceartă, senzația dinăuntru lui Charlie devine tot mai puternică. Se simte ca și cum i-ar exploda intestinele și știe că trebuie să meargă la baie, așa cum i s-a spus de atâtea ori. Dar nu poate umbla. Îi vine să se ghemuiască pe jos chiar aici, în bucătărie, dar așa nu e bine și o să-l cârpească.

Vrea morișca lui. Dacă are morișca și vede cum se tot învârtește, se va putea ține să nu facă în pantaloni. Dar morișca s-a făcut bucăți, unele sunt sub masă, altele sub chiuvetă sau lângă sobă.

Este foarte ciudat că pot să-mi amintesc bine vocile, dar fețele nu se disting bine și nu pot să văd decât niște contururi generale. Tata masiv și greoi. Mama subțire și iute. Auzindu-i acum, după ani și ani, certându-se între ei, îmi vine să le strig: „Uitați-vă la el. Acolo, pe jos! Uitați-vă la Charlie. Trebuie să meargă la toaletă!”

Charlie se apucă de cămașa lui roșie cu pătrățele și începe să se tragă de ea în timp ce ei se ceartă din cauza lui. Cuvintele sunt fulgere mânioase între ei – o mânie și o vinovăție pe care nu le poate recunoaște.

„În septembrie care vine se va întoarce la Școala publică 13 și va lua trimestrul de la început.”

„De ce nu vrei să recunoști adevărul? Învățătoarea spune că nu-i în stare să lucreze într-o clasă obișnuită.”

„Scârba aia de învățătoare? Să se ia din nou de mine și o s-o aranjez și altfel decât s-o reclam la comitetul școlar. Am să-i scot ochii putorii ăleia. Charlie, de ce te apleci? Du-te la baie. Du-te singur. Știi bine ce ai de făcut.”

„Nu vezi că vrea să te duci cu el? E speriat.”

„Nu te băga. Poate foarte bine să se ducă și singur la baie. Scrie la carte că asta-i dă încredere și că simte că face ce trebuie.”

Groaza care-l așteaptă în camera rece cu faianță și gresie îl copleșește. Se teme să meargă acolo singur. Caută s-o apuce de mână și bâlbâie printre suspine: „Toa – toa...” și ea îi trage una peste mână.

„Gata cu asta”, zice aspru. „Ești băiat mare acum. Poți să te duci singur. Marș la baie acum și dă-ți pantalonii jos. Așa cum te-am învățat. Dacă faci în pantaloni ai să iei bătaie.”

Aproape că simt acum ce simțea când i se înno-dau și i se strângeau mațele iar cei doi îl urmăreau ca să vadă ce va face. Scâncetul lui se transformă într-un plâns prostesc și dintr-odată nu se mai poate ține și hohotește și-și acoperă fața cu mâinile în timp ce se scapă pe el.

Ce-a făcut e moale și cald, se simte ușurat, dar îi e și frică. Ca de obicei, ea o să-l curețe de murdărie. Și o să-l plesnească. Vine spre el, zbierând că e un băiat rău, iar Charlie se năpustește spre taică-su ca să-l ajute.

Deodată, îmi amintesc că ea se numește Rose și el Matt. E ciudat să uiți numele părinților tăi. Și ce-i cu Norma? Curios că nu m-am gândit la ei de-atâta vreme. Aș vrea să văd fața lui Matt, să știu la

ce se gândea în clipa aceea. Tot ce-mi amintesc este că, în timp ce ea începea să mă plesnească, Matt Gordon s-a întors și a ieșit din apartament.

Aș vrea să le văd mai limpede fețele.

RAPORT DE PROGRES 11

1 mai – De ce n-am observat până acum ce frumoasă este Alice Kinnian? Are ochi căprui de porumbiță și păr castaniu, cu zulufi care-i coboară pe ceafă. Când zâmbește, își țuguie buzele ca și cum ar fi bosumflată.

Am fost la cinema și apoi la masă. N-am văzut bine primul film pentru că mă gândeam tot timpul că ea este acolo, lângă mine. De două ori brațul ei gol s-a atins de-al meu pe rezemătoarea dintre scaune și de fiecare dată mi-a fost teamă că se va supăra și m-am retras. Nu mă puteam gândi decât că pielea ei gingașă se afla la câțiva centimetri de mine. Apoi am văzut, la două rânduri în fața noastră, un tânăr cu brațul petrecut pe după umerii unei fete și am dorit să fac și eu la fel cu domnișoara Kinnian. Eram înspăimântat. Dar dacă aș fi luat-o cu încetul... Întâi cu brațul pe spătarul scaunului ei... apoi să-l las, centimetru cu centimetru... să se așeze pe lângă umerii și gâtul ei... ca din întâmplare...

N-am îndrăznit.

Tot ce-am putut să fac a fost să pun cotul pe spătarul scaunului, dar când am ajuns acolo a trebuit să-mi schimb poziția ca să-mi șterg transpirația de pe față și gât.

Odată, piciorul ei s-a atins întâmplător de-al meu.

A devenit un asemenea chin, că m-am silit să nu mă mai gândesc la ea. Primul film fusese ceva cu război și tot ce-am apucat a fost sfârșitul, când soldatul se întoarce în Europa și se căsătorește cu femeia care-i salvase viața. Al doilea film m-a prins. Un film psihologic despre un bărbat și o femeie care păreau că se iubesc, dar de fapt se distrugeau unul pe celălalt. Totul dădea de înțeles că bărbatul o să-și ucidă soția, însă în ultima clipă niște vorbe pe care ea le strigă în timpul unui coșmar îl fac să-și amintească ceva care i s-a întâmplat în copilărie. Își dă seama pe loc că ura lui este de fapt îndreptată împotriva unei guvernante depravate care-l terorizase cu povești de groază și-l transformase într-o persoană labilă psihic din anumite puncte de vedere. Descoperirea aceasta îl agită și-l face să strige de bucurie, astfel încât soția se trezește din somn. O îmbrățișează, iar ideea este că i s-au rezolvat toate problemele. Soluția vine la țanc, ieftină, și pesemne că mi-am arătat iritarea, pentru că Alice a vrut să știe ce nu era în regulă. I-am explicat, în timp ce ieșeam în hol: „Este o minciună, lucrurile astea nu se întâmplă așa”.

„Bineînțeles că nu.” Râdea. „Toată lumea asta se preface.”

„A, nu! Asta nu-i un răspuns.” Am insistat. „Chiar și în lumea prefăcătoriei trebuie să fie reguli. Personajele trebuie să fie consistente și să se potrivească între ele. Felul ăsta de film e o minciună. Lucrurile sunt aranjate forțat pentru că scenaristul sau regizorul sau altcineva vrea ceva care de fapt nu există. Și nu-i în regulă.”

S-a uitat la mine atent în timp ce ieșeam în Times Square, cu luminile lui orbitoare. „Vii repede din urmă.”

„Sunt nedumerit. Nu-mi mai dau seama ce știu și ce nu.”

„Lasă asta”, a insistat ea. „Începi să observi și să înțelegi niște lucruri.” Își flutura mâna ca să prindă toată strălucirea lămpilor de neon în timp ce traversam spre Seventh Avenue. „Începi să vezi ce este dedesubtul suprafeței lucrurilor. Ce spui despre personaje că trebuie să se potrivească – este o observație foarte bună.”

„Da' de unde. Nu simt deloc că aș realiza ceva. Nu înțeleg ce-i cu mine și cu trecutul meu. Nici măcar nu știu unde-mi sunt părinții sau cum arată ei. Știi că atunci când îi văd într-o licărire de memorie sau într-un vis fețele lor sunt de nerecunoscut? Vreau să le văd expresia. Nu pot să înțeleg ce se întâmplă dacă nu le văd fețele...”

„Charlie, liniștește-te.” Lumea începea să se holbeze la noi. M-a luat de braț și m-a lipit de ea ca să mă potolească. „Ai răbdare. Nu uita că ai făcut în câteva săptămâni ceea ce altora le ia o viață. Ești un burete uriaș care se îmbibă de cunoștințe. În curând vei putea face asociații între lucruri și vei vedea cum sunt legate între ele toate lumile cunoașterii. Toate nivelurile, Charlie, ca treptele unei scări uriașe. Și te vei urca mai sus, tot mai sus, ca să vezi tot mai mult și mai mult din lumea înconjurătoare.”

Vorbea cu mult avânt în timp ce intram în bufetul din Forty-fifth Street și ne luam tăvile. „Oamenii obișnuiți”, a zis, „pot vedea numai câte ceva. Nu

se pot schimba mult și nici urca mai sus decât unde se află, dar tu ești un geniu. Vei continua să urci din ce în ce mai sus și vei vedea din ce în ce mai departe. Și fiecare pas îți va dezvălui lumi care nici nu știai că există”.

Oamenii de la rând care au auzit-o s-au întors să se zgâiască la mine și doar când i-am făcut semn cu cotul și-a coborât vocea. „Sper să te ajute Dumnezeu să nu suferi”, a șoptit apoi.

Un timp n-am mai știut ce să spun. Ne-am comandat mâncarea la casă, am dus-o la masă și am mâncat fără să mai vorbim. Tăcerea mă făcea să fiu nervos. Știam de ce se teme și am început să glumesc.

„De ce să sufăr? N-aș putea ajunge mai rău decât eram înainte. Chiar și Algernon este în continuare deștept. Atâta timp cât el bine sunt și eu în formă.” Se juca făcând cerculețe cu vârful cuțitului într-un cubuleț de unt și mișcărilor ei mă hipnotizau. „De altfel”, i-am spus, „am aflat totul – profesorul Nemur și dr. Strauss se certau, iar Nemur a spus că este sigur că nu se mai poate întâmpla nimic rău.”

„Sper că este așa”, a zis. „N-ai idee cât mi-a fost de frică să nu se întâmple ceva rău. Mă simt și eu, în parte, răspunzătoare.” M-a văzut cum mă uitam la cuțit și l-a lăsat încet pe masă, lângă farfurie.

„Dacă nu erai dumneata, n-aș fi făcut-o niciodată.”

A râs și asta m-a făcut să tremur. Atunci am văzut că ochii ei sunt căprui. Și-a lăsat repede privirea pe fața de masă și a roșit.

„Mulțumesc, Charlie”, a spus și m-a luat de mână.

Era prima dată când cineva făcea așa ceva și asta mi-a dat îndrăzneală. M-am aplecat înainte,

ținându-i mâna, și mi-au ieșit vorbele din gură. „Îmi placi foarte mult.” După ce-am spus asta, m-am temut să nu râdă, dar ea a dat din cap și a zâmbit.

„Și eu te plac, Charlie.”

„Dar nu-i vorba doar de plăcut. Ce vreau să spun este că... la dracu! Nu știu ce vreau să spun.” Știam că roșesc și nu știam unde să-mi îndrept privirea și ce să fac cu mâinile. Mi-a scăpat o furculiță și, când am încercat s-o recuperez, am răsturnat un pahar cu apă care i s-a vărsat pe rochie. Devenisem dintr-odată stângaci și greoi, și când am încercat să mă scuz am constatat că limba nu-mi mai încăpea în gură.

„E-n regulă, Charlie”, încerca să mă liniștească.

„Este doar apă. Nu trebuie să te tulburi așa.”

Am tăcut multă vreme în taxi, spre casă, și apoi și-a lăsat poșeta și mi-a aranjat cravata și batista din buzunarul de la piept. „Ai fost foarte tulburat astă-seară, Charlie.”

„Mă simt caraghios.”

„Eu te-am tulburat vorbind despre lucrurile astea. Te-am făcut să te simți stânjenit.”

„Nu e asta. Ce mă necăjește este că nu pot să spun ceea ce simt.”

„Stările astea sufletești sunt noi pentru tine. Sunt și lucruri... despre care nu se vorbește.”

M-am apropiat de ea și am încercat să-i iau mâna din nou, dar și-a retras-o. „Nu, Charlie, nu cred că este bine pentru tine. Te-am tulburat și efectul ar putea fi negativ.”

Când m-a expediat așa, am simțit că sunt neîndemânatic și totodată caraghios. Mi-era necaz pe mine și m-am retras în colțul meu privind pe fereastră.

O uram cum nu urâsem niciodată pe cineva – cu felul ei calm de a fi și cu grija ei maternă pentru mine. Aș fi vrut s-o pălmuiesc, s-o fac să se târască și apoi s-o iau în brațe și s-o sărut.

„Charlie, îmi pare rău dacă te-am necăjit.”

„Nu-i nimic.”

„Dar trebuie să înțelegi ce se întâmplă.”

„Înțeleg”, am zis, „și nu vreau să vorbesc despre asta.”

În timp ce taxiul ajungea la apartamentul ei din Seventy-seventh Street, eram de-a dreptul nenorocit.

„Uite ce e”, a zis, „eu sunt de vină. Nu trebuia să ies astă-seară cu tine.”

„Da, văd și eu asta acum.”

„Vreau să spun că n-avem niciun drept să intrăm într-o legătură personală... emoțională. Trebuie să faci atâtea lucruri. N-am dreptul să pătrund acum în viața ta.”

„Asta mă privește pe mine, nu-i așa?”

„Oare? Nu mai este doar treaba ta, Charlie. Acum ai obligații – nu numai față de profesorul Nemur și de dr. Strauss, ci și față de milioanele de oameni care ar putea merge pe urmele tale.”

Pe măsură ce vorbea în felul acesta mă simțeam din ce în ce mai prost. Ieșea la iveală stângăcia mea, lipsa mea de cunoștințe cu privire la lucrurile pe care ar fi trebuit să le spun și să le fac. În ochii ei eram un adolescent prostovan și încerca să scape de mine cu binișorul.

Pe când stăteam în ușa apartamentului ei, s-a întors spre mine și mi-a zâmbit și m-am gândit o clipă că mă va pofti înăuntru, dar a șoptit doar: „Noapte

bună, Charlie. Îți mulțumesc pentru o seară minunată.”

Aș fi vrut să o sărut. Mă gândisem mai devreme. Nu se așteaptă orice femeie să fie sărutată? În cărțile pe care le-am citit și în filmele pe care le-am văzut bărbatul este cel care face avansurile. Mă hotărâsem în seara dinainte să o sărut. Dar mă tot gândeam: și dacă mă refuză?

M-am apropiat de ea și-am vrut s-o prind de umeri. Dar mi-a luat-o înainte. M-a oprit și mi-a luat mâna într-ale ei. „Ar fi mai bine să ne spunem noapte bună acum, Charlie. Nu putem lăsa lucrurile să meargă prea departe. Cel puțin deocamdată.”

Și, înainte ca eu să pot protesta sau s-o întreb ce voia să spună cu acel *deocamdată*, a intrat. „Noapte bună, Charlie, îți mulțumesc încă o dată pentru seara asta frumoasă.” Și a închis ușa.

Eram furios pe ea, pe mine și pe lume, dar când am ajuns acasă mi-am dat seama că avea dreptate. Însă nu știu dacă ține la mine sau dacă a fost doar amabilă. Ce ar putea să găsească la mine? Este greu, fiindcă n-am mai trecut niciodată prin așa ceva. Cum poate învăța cineva cum să se poarte cu altă persoană? Cum învață un bărbat să se poarte cu o femeie?

Cărțile nu prea sunt de folos.

Dar data viitoare am să o sărut la despărțire.

3 mai – Ceea ce mă încurcă de câte ori iese ceva la iveală din trecutul meu este că nu-mi dau seama dacă s-a întâmplat întocmai, sau dacă așa mi s-a părut mie atunci, sau dacă născocesc eu totul. Sunt ca un om care a fost toată viața pe jumătate adormit și

care încearcă să știe ce era înainte să se trezească. Totul este foarte greoi și tulbure.

Noaptea trecută am avut un coșmar și mi-am amintit ceva după ce m-am trezit.

O să povestesc mai întâi coșmarul: alerg printr-un coridor, pe jumătate orbit de vârtejuri de praf. Uneori alerg înainte și apoi mă zăpăcesc și alerg înapoi, dar sunt speriat pentru că am un obiect ascuns în buzunar. Nu știu ce este sau de unde îl am, dar știu că ei vor să mi-l ia și asta mă sperie.

Zidul se prăbușește și apare deodată o fată roșcată cu brațele întinse spre mine – fața ei este ca o mască fără trăsături. Mă cuprinde în brațe, mă sărută și mă mângâie și vreau s-o strâng în brațe, dar mi-e frică. Cu cât se atinge mai mult de mine, cu atât sunt mai înfricoșat, pentru că știu că nu trebuie să ating niciodată o fată. Apoi, în timp ce corpul ei se freacă de-al meu, simt ceva ciudat care clocoțește și palpită în mine și mă încălzește. Dar când ridic privirea văd în mâna ei un cuțit însângerat.

O iau la fugă și încerc să strig, dar din gâttejul meu nu iese niciun sunet și buzunarele mele sunt goale. Caut în buzunare, dar nu știu nici ce am pierdut și nici de ce ascundeam lucrul acela. Tot ce știu este că nu-l mai am și că am sânge pe mâini.

Când m-am trezit, m-am gândit la Alice și am simțit aceeași panică din vis. Am o temere legată de-acel cuțit.

Mi-am făcut o cafea și am fumat o țigară. Nu avusesem niciodată un asemenea vis și știam că are legătură cu seara petrecută alături de Alice. Am început să mă gândesc la ea în alt fel.

Asocierea liberă este încă grea, fiindcă nu-i ușor să nu-ți controlezi direcția gândurilor... și să-ți lași mintea deschisă ca să curgă orice înăuntru... ideile care se ridică la suprafață ca bulele de aer în apă... o femeie care face baie... o fată... Norma care face baie... mă uit prin gaura cheii... și când iese din cadă să se usuce văd că trupul ei nu seamănă cu al meu. Lipsește ceva.

Alerg pe coridor... cineva mă urmărește... nu este o persoană... doar un cuțit de bucătărie care scoate scânteii... și mi-este frică și țip, dar nu iese niciun sunet pentru că sunt tăiat la gât și curge sânge...

„Mama, Charlie trage cu ochiul la mine prin gaura cheii...”

De ce este diferită? Ce i s-a întâmplat?... Sânge... curge sânge... un locșor negru...

*Trei șoareci orbi, trei șoareci orbi,
Să-i vezi cum aleargă, să-i vezi cum aleargă,
Fug cu toții după nevasta cea grasă –
Le-a tăiat cozile cu cuțitul de masă.
Ai mai văzut vreodată, viața întreagă
Ceva precum cei trei șoareci orbi?*

Charlie e singur în bucătărie, dimineața devreme. Toți ceilalți dorm, și el se distrează jucându-se cu morișca. Când se apleacă, un nasture de la cămașă i se rupe și se rostogolește peste figurile complicate de pe linoleum. Îl urmărește cum se rostogolește spre baie, dar îl scapă din ochi. Unde este nasturele? Se duce în baie să-l găsească. Există în baie o nișă în care se află coșul de rufe și-i place să scoată toate rufele ca să se uite la ele. Ale lui

taică-su și ale maică-sii... și rochiile Normei. Ar vrea să le îmbrace ca să semene și el cu Norma, dar când a mai făcut asta, maică-sa l-a plesnit. Găsește în coșul de rufe chiloții Normei pătați de sânge uscat. Ce i s-o fi întâmplat? Îl apucă groaza. Cine știe, poate că vor da vina pe el...

Oare de ce o astfel de amintire din copilărie s-a fixat atât de solid și de ce mă înfricoșează așa de tare? Poate din cauza sentimentelor mele pentru Alice?

Gândindu-mă acum, pot să înțeleg de ce am fost învățat să stau departe de femei. N-a fost bine să-mi arăt sentimentele față de Alice. Nu am dreptul să mă gândesc în felul acesta la o femeie – încă nu.

Dar chiar în timp ce scriu aceste cuvinte este ceva în mine care strigă că am dreptul. Sunt și eu o persoană. Eram cineva și înainte de a intra sub cuțitul chirurgului. Și trebuie să iubesc pe cineva.

8 mai – Chiar dacă am înțeles acum ce se petrece fără știrea domnului Donner, nu-mi vine să cred. Am observat că ceva nu era în regulă acum două zile, la ora de vârf. Gimpy era la teighea și ambala un cozonac pentru unul dintre clienții noștri obișnuiți – un cozonac care se vinde cu 3,95 dolari. Dar când Gimpy a înregistrat vânzarea, contorul mașinii arăta doar 2,95 dolari. Mă pregăteam să-i spun că a greșit, dar am văzut în oglinda din dosul teighelei cum clientul îi făcea cu ochiul lui Gimpy și cum își zâmbeau amândoi. Iar când omul și-a luat restul, am văzut sclipind o monedă de o jumătate de

dolar în palma lui Gimpy, apoi mișcarea grăbită cu care și-o băga în buzunar.

„Charlie”, a spus o femeie din spatele meu, „mai sunt ecleruri umplute cu cremă?”

„Mă duc să văd.”

Eram mulțumit de întrerupere, fiindcă îmi dădea timp să mă gândesc la ce văzusem. Desigur, Gimpy nu greșise. Îi luase cu bună știință clientului un preț mai mic și erau înțeleși.

M-am rezemat de perete, gândindu-mă ce să fac. Gimpy a lucrat pentru domnul Donner mai bine de cincisprezece ani. Donner – care îi trata totdeauna pe lucrătorii lui ca pe niște prieteni apropiați – îl invitase nu o dată pe Gimpy să vină cu familia la el la masă. Deseori, când trebuia să meargă undeva, îl lăsa în locul lui la prăvălie pe Gimpy și auzisem cum că de mai multe ori îi dăduse bani din buzunar lui Gimpy ca să plătească spitalul pentru nevastă-sa.

Era de necrezut că cineva putea să fure de la un asemenea om. Trebuia să existe vreo altă explicație. Poate că Gimpy chiar făcuse o greșală când a introdus prețul în casa de marcat și jumătatea de dolar era un bacșiș. Sau poate domnul Donner avea prețuri speciale pentru acest client care cumpăra regulat cozonaci. Aș fi crezut orice altceva decât că Gimpy fura. Gimpy fusese întotdeauna atât de bun cu mine.

Nu mai voiam să știu. Mă feream să privesc casa de marcat în timp ce veneam cu tava cu ecleruri și sortam pișcoturile, brișele și cozonacii.

Dar când a intrat femeia micuță cu părul roșcat – cea care mă ciupea mereu de obraz și glumea că o

să-mi găsească o fată –, mi-am adus aminte că venea mai ales când Donner era plecat la masă și Gimpy rămânea la tejghea. Gimpy mă trimisese deseori să duc comenzi la ea acasă.

Fără să vreau, am adunat în minte costul cumpărăturilor ei, care făceau 4,53 dolari. Dar m-am întors cu spatele ca să nu văd ce marca Gimpy la casă. Deși aș fi vrut să știu adevărul, mă temeam de ce aș fi putut afla.

A zis: „Doi dolari patruzeci și cinci, doamnă Wheeler.”

Clopoțelul de la casă. Numărarea restului. Izbitura sertarului. „Mulțumesc, doamnă Wheeler.” M-am întors la timp ca să-l văd cum bagă mâna în buzunar și ca să aud clinchetul slab al monedelor.

De câte ori m-o fi *folosit pe mine* ca intermediar care să-i ducă ei pachetele, furând la socoteală și împărțind cu ea diferența? Se folosisse de mine în tot timpul acesta ca să-l ajut să fure?

Nu puteam să-mi iau ochii de la Gimpy în timp ce șchiopăta de colo-colo în spatele tejghelei și-i curgea transpirația de sub șapca de carton. Părea vioi și blajin, dar ridicându-și ochii mi-a surprins privirea, s-a încruntat și mi-a întors spatele.

Îmi venea să-l lovesc. Îmi venea să merg în spatele tejghelei și să-l dau cu capul de ea. Nu-mi amintesc să fi urât vreodată pe cineva – dar în dimineața aceea îl uram pe Gimpy din adâncul inimii.

Nu m-a ajutat cu nimic să aștern toate astea pe hârtie în liniștea odăii mele. De câte ori mă gândesc la Gimpy furând de la domnul Donner îmi vine să dau cu ceva de perete. Din fericire, nu mă cred

capabil de violență. Cred că n-am lovit niciodată pe cineva.

Oricum, trebuie să mă hotărâsc ce să fac. Să-i spun lui Donner că omul în care avea atâta încredere a furat de la el ani de zile? Gimpy n-ar recunoaște nimic, iar eu n-aș putea niciodată să dovedesc că este adevărat. Și cum s-ar simți domnul Donner? Nu știu ce să fac.

9 mai – Nu pot dormi. Treaba asta mă preocupă. Îi datorez prea mult domnului Donner ca să stau deoparte și să văd cum este jefuit. Tăcând, aș fi tot așa de vinovat ca Gimpy. Cu toate astea, oare eu sunt cel care trebuie să-i spună? Ce mă supără mai mult este că atunci când mă trimitea să duc marfa se folosea de mine ca să-l ajut să fure de la domnul Donner. Neștiind nimic, eram nevinovat. Dar acum, când știu, sunt tot așa de vinovat ca el pentru că tac.

Totuși, Gimpy lucrează alături de mine. Trei copii. Ce va face dacă domnul Donner îl dă afară? S-ar putea să nu găsească altceva de lucru – mai ales cu piciorul lui strâmb.

Este oare treaba mea?

Ce e corect? Toată inteligența mea nu mă ajută să rezolv o problemă ca asta.

10 mai – L-am întrebat pe profesorul Nemur și zice că eu sunt doar un spectator inocent și că n-are rost să mă implic în ceva care ar duce la o situație neplăcută. Nu pare să-l impresioneze deloc faptul că am fost folosit ca intermediar. Dacă în timpul acela nu înțelegeam ce se întâmpla, spune el, nu

contează. Sunt tot atât de vinovat ca un cuțit folosit pentru a înjunghia pe cineva sau ca mașina angajată într-un accident.

„Dar eu nu sunt un obiect neînsuflețit”, am ple-dat eu. „Sunt o *persoană*.”

A părut cam încurcat, o clipă, apoi a râs. „Sigur, Charlie. Dar eu nu vorbeam despre ce ești acum, ci despre ce erai înainte de operație.”

Îngâmfat, pompos – îmi venea să-l lovesc și pe el. „Eram o persoană și înainte de operație. Dacă ai uitat ...”

„Da, desigur, Charlie. Nu mă-nțelege greșit. Dar era altceva...” Și atunci și-a amintit că trebuie să vadă niște diagrame în laborator.

Dr. Strauss nu prea vorbește în timpul ședințelor noastre de psihoterapie, dar când am adus azi vorba despre ceea ce mă frământa a spus că sunt obligat moral să-i spun totul domnului Donner. Însă cu cât mă gândesc mai mult cu atât mi se pare mai complicat. Trebuia să găsesc pe cineva să taie nodul și singura persoană la care mă puteam gândi era Alice. La ora zece treizeci nu m-am mai putut abține și am telefonat. Am sunat-o de trei ori, am lăsat-o baltă de fiecare dată, dar a patra oară am reușit să rezist tentației de-a închide înainte de-ai auzi vocea.

La început s-a gândit că n-ar trebui să ne vedem, dar am implorat-o să ne întâlnim la bufetul unde mâncaserăm împreună. „Te respect – mi-ai dat întotdeauna sfaturi bune.” Și fiindcă era tot nehotărâtă, am insistat. „*Trebuie* să mă ajuți. Ai și tu o parte din vină. Singură ai spus-o. În primul rând, dacă nu erai tu n-aș fi ajuns aici. Nu poți acum să mă lași baltă.”

A simțit că era ceva urgent pentru mine și s-a învoit să ne întâlnim. Am închis și am rămas cu ochii pe telefon. De ce era atât de important pentru mine să aflu ce credea *ea*, ce simțea *ea* despre asta? Mai bine de un an, la Centrul pentru Adulți, tot ce-am vrut a fost să-i fac pe plac. Era oare asta motivul principal pentru care acceptasem operația?

Am umblat de colo-colo prin fața bufetului, până când polițistul a început să mă privească bănuitor. Atunci am intrat și mi-am luat o cafea. Din fericire, masa la care stătusem data trecută nu era ocupată. Mă gândeam că se va uita după mine în locul acela retras.

M-a văzut și mi-a făcut semn cu mâna, dar înainte de a veni spre masă s-a așezat la coadă să-și ia o cafea. Mi-a zâmbit și am știut că o făcea pentru că alesesem aceeași masă. Un gest ridicol, romantic.

„Știu că este târziu. Dar jur că simțeam că-mi pierd mințile. Trebuia să-ți vorbesc.”

Își sorbea cafeaua și mă asculta în liniște în timp ce îi explicam cum descoperisem înșelătoriile lui Gimpy, ce reacție avusesem și ce sfaturi contradictorii promisem la laborator. Când am terminat, s-a lăsat pe spătarul scaunului și a clătinat din cap.

„Charlie, mă uimești. Ai progresat atât de mult în unele privințe, însă când e vorba de luat o hotărâre rămâi un copil. Nu pot să decid pentru tine, Charlie. Răspunsul nu poate fi găsit în cărți – și nici nu poate să-ți fie dat de altcineva. Doar dacă vrei să rămâi toată viața un copil. Trebuie să găsești răspunsul în tine însuși, să *simți* ce este corect să faci. Charlie, trebuie să înveți să ai încredere în tine.”

La început m-a cam necăjit lecția pe care mi-a ținut-o, dar deodată am început să înțeleg unde bătea. „Vrei să spui că *eu* trebuie să iau hotărârea?”

A dat din cap.

„De fapt”, am zis, „dacă mă gândesc bine, cred că am luat-o deja! Cred că n-au dreptate nici Nemur, nici Strauss!”

Se uita la mine atent, cu interes. „Se întâmplă ceva cu tine, Charlie. Dacă ai putea să-ți vezi fața!”

„Zău dacă n-ai dreptate, se-ntâmplă ceva! Aveam un nor de fum în fața ochilor și tu l-ai risipit dintr-o suflare. O idee simplă. Să mă încred în mine. Și nu m-am gândit niciodată la așa ceva.”

„Charlie, ești minunat.”

Am prins-o de mână și i-am ținut-o într-a mea. „Nu, tu ești minunată. Îmi atingi ochii și mă faci să văd.”

A roșit și și-a retras mâna.

„Data trecută când am fost aici”, i-am zis, „ți-am spus că-mi placi. Ar fi trebuit să am destulă încredere în mine și să-ți spun că te iubesc”.

„Nu spune asta, Charlie. Nu încă.”

„*Nu încă?*” am strigat. „Ai spus asta și data trecută. De ce nu încă?”

„Sst... Așteaptă puțin, Charlie. Termină-ți studiile. Să vezi unde te vor duce. Te schimbi prea repede.”

„Și ce-i cu asta? Sentimentele mele pentru tine nu se vor schimba dacă devin mai inteligent. Aș putea doar să te iubesc și mai mult.”

„Dar ești pe cale să te schimbi și din punct de vedere afectiv. Într-un fel, sunt prima femeie pe care ai cunoscut-o ca atare. Până acum ți-am fost

învățătoare, cineva la care ai venit pentru ajutor și sfaturi. E firesc să ți se pară că ești îndrăgostit de mine. Ar trebui să te întâlnești și cu alte femei. Ai atâta timp înainte.”

„Vrei să spui că băieții de școală se îndrăgostesc întotdeauna de învățătoarele lor și că din punct de vedere emoțional sunt încă un copil?”

„Îmi răstălmăcești cuvintele. Nu, nu mă gândesc la tine ca la un copil!”

„Atunci, ca la un întârziat afectiv?”

„Nu.”

„Atunci, de ce?”

„Nu mă presa, Charlie. Nu știu nici eu. Ai depășit deja puterea mea de înțelegere. În câteva luni sau chiar săptămâni vei fi o altă persoană. Atunci când te vei maturiza intelectual, s-ar putea să nu mai putem comunica. Când te vei maturiza emoțional, poate nici nu mă vei mai dori. Trebuie să mă gândesc și la mine, Charlie. Să așteptăm și să vedem ce se întâmplă. Ai răbdare.”

Avea dreptate în ce spunea, dar nu voiam s-o ascult. „Seara trecută”, am zis, gâtuit de emoție, „nici nu știi cât de mult așteptam întâlnirea asta. Mă întrebam înnebunit cum să mă port, ce să spun, dorind să fac impresie bună, și eram îngrozit că aș putea spune ceva care să te supere.”

„Nu m-ai supărat. Eram măgulită.”

„Atunci, când pot să te mai văd?”

„N-am dreptul să te las să te implic.”

„Dar sunt implicat!” am strigat, însă văzând că lumea se întoarce ca să se uite la noi, mi-am coborât vocea până când a ajuns să tremure de supărare. „Sunt o persoană – un bărbat – și nu pot trăi doar

cu benzi, labirinturi și cărți electronice. Zici că ar trebui să mă întâlnesc și cu alte femei. Dar cum aș putea s-o fac, dacă nu cunosc alte femei? Este un foc care mă arde pe dinăuntru și tot ce știu este că mă face să mă gândesc la tine. Citesc o pagină și-ți văd chipul în mijlocul ei – nu încețoșat, ca acele chipuri din trecut, ci clar și însuflețit. Ating pagina și fața ta dispăre și-mi vine să rup cartea și s-o arunc.”

„Te rog, Charlie...”

„Să ne întâlnim din nou.”

„Mâine la laborator.”

„Știi bine că nu asta doresc. Departamente de laborator. Departamente de universitate. Singuri.”

Mi-am dat seama că ar fi vrut să spună da. Era surprinsă de insistența mea. Și eu eram surprins. Dar nu puteam să mă opresc, deși eram sugrumat de spaimă în timp ce o imploram. Îmi transpiraseră palmele. Mi-era teamă să nu spună *nu* sau mi-era teamă să nu spună *da*? Cred că aș fi leșinat, dacă n-ar fi detensionat atmosfera prin felul în care mi-a răspuns.

„Bine, Charlie. Nu la laborator, nici la universitate, și nu singuri. Nu cred că e bine să fim numai noi doi.”

„Oriunde spui”, gâfâiam. „Numai să fiu cu tine și să nu mă mai gândesc la teste... statistici... întrebări... răspunsuri...”

S-a gândit o clipă. „E-n regulă. Se dau concerte gratuite de primăvară în Central Park. Săptămâna viitoare putem merge la unul dintre ele.”

Când am ajuns la ușa ei, s-a întors repede spre mine și m-a sărutat pe obraz. „Noapte bună, Charlie. Mă bucur că m-ai sunat. Ne vedem la laborator.”

A închis ușa și eu am rămas în fața casei privind la lumina din apartamentul ei până când s-a stins.

Nu mai am niciun dubiu. Sunt îndrăgostit.

11 mai – După atâtea gânduri și bătaie de cap mi-am dat seama că Alice avea dreptate. Trebuie să am încredere în intuiția mea. L-am supravegheat mai atent pe Gimpy, la brutărie. Azi l-am văzut de trei ori cum îi lăsa pe clienți să plătească mai puțin și băga în buzunar partea lui din diferența de cost când primea restul. N-o făcea decât cu unii dintre clienții obișnuiți, și cred că erau și ei tot atât de vinovați ca el. Nimic din toate astea nu se putea întâmpla fără să fie și ei de acord. De ce să fie Gimpy țapul ispășitor?

Atunci m-am hotărât să fac un compromis. Poate că nu era o decizie perfectă, dar era a mea și părerea să fie cea mai bună soluție pentru acea situație. Urma să-i spun lui Gimpy ce știam ca să-l fac să înceteze.

L-am găsit singur la spălător și când m-am apropiat de el a luat-o din loc. „Trebuie să-ți vorbesc despre ceva important”, i-am zis. „Vreau să-ți dai cu părerea despre un prieten care are o problemă. A descoperit că unul din tovarășii lui de muncă își înșală patronul și nu știe ce trebuie să facă. Nu i-ar plăcea să-l părăscă și să-l bage în bucluc, dar nici nu vrea să stea nepăsător lăsându-și patronul – care a fost bun cu amândoi – să fie înșelat.”

Gimpy s-a uitat stăruiitor la mine. „Și ce are de gând prietenul tău să facă cu treaba asta?”

„Ăsta-i necazul. Nu vrea să facă nimic. Crede că dacă furțișagurile s-ar opri n-ar avea niciun rost să facă ceva. Ar da totul uitării.”

„Prietenul tău n-ar trebui să-și bage nasul unde nu-i fierbe oala”, a zis Gimpy, mutându-și greutatea pe piciorul sănătos. „Ar trebui să închidă ochii la chestiile astea și să știe care-i sunt prietenii. Un patron e un patron, iar muncitorii trebuie să țină unul cu altul.”

„Prietenul meu are altă părere.”

„Nu-i treaba lui.”

„Simte că dacă știe de asta este și el parțial vinovat. Așa că s-a hotărât să nu spună nimic dacă toată chestia se oprește. Altfel va povesti totul. Voiam să știu ce părere ai. Crezi că în felul acesta s-ar opri furturile?”

Se străduia din greu să-și ascundă furia. Se vedea că ar fi vrut să mă lovească, dar strângea din pumni.

„Spune-i prietenului tău că tipul n-are de ales.”

„Asta-i bine”, am zis. „Prietenul meu va fi foarte fericit.”

Gimpy a dat s-o ia din loc, apoi s-a oprit și s-a uitat peste umăr la mine. „Prietenul ăsta al tău – poate că-l interesează să ia și el ceva. O fi asta pricina?”

„Nu, vrea numai să înceteze totul.”

Mi-a aruncat o privire rea. „Ce pot să-ți spun este că o să te căiești că ți-ai băgat nasul unde nu trebuia. Am ținut întotdeauna cu tine. Cred că nu eram sănătos la minte.” Și a plecat șchiopătând.

Poate că ar fi trebuit să-i spun toată povestea lui Donner. Dar ce-am făcut are o justificare. Oricum,

s-a terminat. Câți oameni se folosesc, ca Gimpy, de semenii lor?

15 mai – Studiile mele merg bine. Biblioteca universității este acum pentru mine o a doua casă. Au fost nevoiți să-mi găsească o cameră separată, fiindcă pot să citesc o pagină doar într-o secundă și studenții curioși se adună în jurul meu când mă văd ce repede dau foile cărților.

În momentul de față mă interesează în special etimologiile limbilor vechi, lucrările mai noi despre calculul variațiilor și istoria hindușilor. Este uimitor să vezi cum lucruri care par fără legătură sunt de fapt legate între ele. Am ajuns la un alt nivel și acum cursurile diferitelor discipline par a fi mai apropiate între ele, ca și cum ar lua naștere dintr-un singur izvor.

Când sunt la bufet ascult studenții cum discută despre istorie sau politică sau religie și-mi par cât se poate de copilăroși.

Nu-mi mai face plăcere să discut idei la un nivel atât de elementar. Oamenilor nu le place să li se arate că nu pot ajunge la complexitatea problemei – ei nu știu ce se ascunde sub undele de la suprafața apei. Și chiar dacă te adresezi mai sus este tot atât de rău, așa că am renunțat la orice încercare de a discuta cu profesorii de la Beekman.

În bufetul de la facultate, Burt m-a prezentat unui profesor de economie, un om bine-cunoscut pentru lucrările sale asupra factorilor economici care influențează ratele dobânzilor. Îmi doream de multă vreme să vorbesc cu un economist despre anumite idei pe care le întâlnisem în lecturile

mele. Mă preocupau aspectele morale ale blocadei militare în timp de pace. L-am întrebat ce credea el despre sugestia unor senatori de a se începe aplicarea – ca în Primul și al Doilea Război Mondial – unor tactici precum „listele negre” și a unor de întărire a controlului naval asupra națiunilor mai mici care nu sunt alături de noi.

M-a ascultat liniștit, privind în gol, și credeam că își adună gândurile ca să-mi răspundă, dar după câteva minute și-a dres glasul și a clătinat din cap. Treaba asta, a explicat el scuzându-se, nu era din domeniul lui. El se ocupa de ratele dobânzilor și nu se prea gândise la economia militară. Mi-a sugerat să mă întâlnesc cu dr. Wesley, care cândva scrisese un articol despre convențiile militare comerciale din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. M-ar putea ajuta.

Înainte să mai spun ceva mi-a strâns mâna. Era mulțumit că mă întâlnise, dar avea de consultat niște note pentru o conferință. Și a plecat.

Același lucru s-a întâmplat când am încercat să vorbesc despre Chaucer cu un specialist în literatură americană, când am întrebat un orientalist despre locuitorii insulelor Trobriand și când am încercat să abordez problema șomajului provocat de automatizare cu un sociopsiholog specializat în sondaje publice privitoare la comportamentul adolescenților. Găseau întotdeauna o scuză ca s-o întindă, temându-se că va ieși la iveală puținătatea cunoștințelor lor.

Cum îi vedeam pe acești oameni odată și cum îi văd acum! Și ce prost eram când credeam că profesorii sunt niște uriași intelectuali! Sunt și ei

oameni – și se tem că restul lumii va afla că sunt doar oameni. Alice este și ea o persoană – o femeie, nu o zeiță – și mâine seară merge cu mine la concert.

17 mai – Se apropie dimineața și nu pot adormi. Trebuie să înțeleg ce mi s-a întâmplat aseară la concert.

Seara a început destul de bine. Mall-ul din Central Park era deja plin de lume, iar Alice și cu mine a trebuit să ne croim cu grijă drum printre perechile întinse pe iarbă. În cele din urmă am găsit, ceva mai departe de alee, un copac sub care nu stătea nimeni, aflat într-o zonă neluminată, unde singurele dovezi ale prezenței unor perechi erau râsetele femeilor care protestau de formă și vârful roșii ale țigărilor aprinse.

„Aici e bine”, a zis ea. „N-are rost să stăm chiar lângă orchestră.”

Am întrebat ce se cânta atunci.

„*La Mer*, de Debussy. Îți place?”

M-am așezat lângă ea. „Nu mă prea pricep la genul ăsta de muzică. Trebuie să mă mai gândesc.”

„Nu te gândi la muzică”, a șoptit ea. „Trebuie doar să o simți. Las-o să se scurgă peste tine ca apa mării, fără a încerca s-o înțelegi.” S-a lăsat pe spate în iarbă, întorcându-se cu fața în direcția muzicii.

N-aveam cum să știu ce aștepta de la mine. Era cu totul altceva decât rezolvarea unor probleme și dobândirea sistematică de cunoștințe. Îmi tot ziceam că transpirația palmelor mele, răsuflarea grăbită, dorința de a o îmbrățișa erau doar reacții biochimice. Am și vizualizat schema stimul-reacție care-mi producea nervozitatea și nerăbdarea. Și totuși

eram în ceață, nesigur. S-o cuprind cu brațul sau nu? Oare se aștepta la așa ceva? Îmi dădeam seama că mă purtam ca un adolescent și nu-mi plăcea.

„Uite”, am zis, gătit de emoție, „de ce nu te așezi mai confortabil? Reazemă-te de umărul meu.” M-a lăsat să-i pun brațul pe după umeri, dar nu s-a uitat la mine. Părea prea absorbită de muzică pentru a-și da seama ce făceam eu. Dorea să-o țin în felul acesta sau doar mă tolera? Lăsându-mi brațul să alunece spre mijlocul ei, am simțit-o cum tremura, privind în continuare în direcția orchestrei. Se prefăcea că se concentrează asupra muzicii ca să nu-mi răspundă în niciun fel. Nu voia să știe ce se întâmplă. Atât timp cât se uita în altă parte și asculta muzica, putea pretinde că nu știe că sunt lipit de ea și că brațele mele se află în jurul ei. Dorea să facă dragoste cu trupul, în timp ce mintea ei rătăcea în sfere înalte. M-am întors brusc și i-am îndreptat fața spre mine. „De ce nu te uiți la mine? Vrei să te prefaci că nu exist?”

A șoptit: „Nu, Charlie, mă prefac că eu nu exist.”

Când i-am atins umărul, s-a încordat și a tremurat, dar am lipit-o de mine. Atunci s-a întâmplat ceva. A început ca un bâzâit slab în urechi... un fărâștrău electric... în depărtare. Apoi frigul: brațele și picioarele cu piele de găină, degetele amorțite. Deodată am avut senzația că sunt supravegheat.

O schimbare bruscă de percepție. Mă uitam la noi amândoi, priveam la noi dintr-un loc întunecos de după un copac, cum stăteam unul în brațele celuilalt.

Am ridicat privirea și am văzut un băiat de cincisprezece sau șaisprezece ani, ghemuit în apropierea

noastră. „Hei!” am strigat. Când s-a ridicat, am văzut că era descheiat la pantaloni, cu sexul la vedere.

„Ce este?” a întrebat ea.

Am sărit în picioare și băiatul a dispărut în întuneric. „L-ai văzut?”

„Nu”, a zis, netezindu-și fusta cu un gest nervos. „N-am văzut pe nimeni.”

„Stătea chiar acolo. Se uita la noi. Era atât de aproape că puteai să-l atingi cu mâna.”

„Charlie, unde pleci?”

„N-a putut să ajungă prea departe.”

„Lasă-l în pace, Charlie. Nu contează.”

Dar pentru mine conta. Am luat-o la goană prin întuneric, poticnindu-mă de perechile speriate întinse pe jos, însă nu-mi puteam da deloc seama pe unde fugise.

Cu cât mă gândeam mai mult la el, cu atât simțeam mai mult senzația de greață care precedă leșinul. Singur și pierdut în sălbăticie. Apoi mi-am revenit și am găsit drumul care ducea înapoi la locul unde era așezată Alice.

„L-ai găsit?”

„Nu, dar era acolo. L-am văzut.”

M-a privit ciudat. „Te simți bine?”

„O să-mi fie bine... Într-o clipă... doar bâzâitul ăsta nenorocit în urechi.”

„Poate că-i mai bine să plecăm.”

Tot drumul până la apartamentul ei îmi venea în minte băiatul, stând pe vine acolo, în întuneric, și preț de o secundă am văzut și eu ce văzuse el – pe noi doi culcați și îmbrățișați.

„Vrei să intri în casă? Aș putea face o cafea.”

Voiam, dar era ceva în mine care se împotrivea.

„Mai bine nu. Am mult de lucru la noapte.”

„Charlie, e vorba de ceva ce-am zis sau am făcut eu?”

„Sigur că nu. M-a indispus numai băiatul ăla care ne observa.”

Stătea aproape de mine, așteptând să o sărut. Am cuprins-o cu brațul, dar s-a întâmplat iarăși. Dacă n-aș fi plecat imediat, mi s-ar fi făcut rău.

„Charlie, nu arăți bine.”

„L-ai văzut, Alice? Adevărul...”

A clătinat din cap. „Nu, era prea întuneric. Dar sunt sigură...”

„Trebuie să plec. Am să te sun.”

Am luat-o din loc înainte ca ea să mă poată opri. Trebuia să ies din clădirea aceea înainte ca totul să se năruie.

Acum, când mă gândesc, sunt sigur că a fost o halucinație. Dr. Strauss crede că din punct de vedere emoțional sunt încă un adolescent care nu poate să se apropie de femei sau să se gândească la sex fără să intre în panică, fără să se înpăimânte sau chiar să aibă halucinații. Crede că dezvoltarea mea intelectuală rapidă m-a făcut să greșesc crezând că aș putea avea și o viață afectivă normală. Dar trebuie să accept faptul că spaimile și blocajele care apar în situațiile legate de sex nu fac decât să arate că, emoțional, sunt încă un adolescent – întârziat sexual. Bănuiesc că vrea să spună că nu sunt pregătit pentru o relație sexuală cu o femeie ca Alice Kinnian. Nu încă.

20 mai – Am fost concediat de la brutărie. Știu că e o prostie din partea mea să mă agăț de trecut, dar

era ceva cu locul acela cu pereți de cărămidă albă, îngălbenită de căldura cuptoarelor... Eram acasă acolo.

Ce le-am făcut eu oare ca să mă urască atât?

Nu pot să-l învinuiesc pe Donner. Trebuie să se gândească la afacerea lui și la ceilalți salariați. Și totuși, mi-a fost mai apropiat decât un tată.

M-a chemat în biroul lui, a mutat toate hârtiile și chitanțele care ocupau singurul scaun din fața biroului cu rulou și, fără să mă privească, mi-a spus: „Voiam să vorbesc cu tine. Hai s-o facem acum.”

Pare stupid în clipa de față, dar când stăteam acolo privindu-l – scund, dolofan, cu mustața blonzie și neîngrijită care-i atârna caraghios peste buza de sus – era ca și cum amândoi, Charlie cel vechi și cel nou, am fi stat împreună pe scaun, îngrijorați de ce avea să ne zică bătrânul domn Donner.

„Charlie, unchiul tău Herman mi-a fost bun prieten. Mi-am ținut promisiunea față de el să te țin la lucru, în timpuri bune și rele, ca să ai mereu un dolar în buzunar și să ai unde pune capul jos fără să mergi la azilul acela.”

„Brutăria este casa mea...”

„Și m-am purtat cu tine ca și cum ai fi fost copilul meu, cel care și-a dat viața pentru țară. Și când a murit Herman – câți ani aveai? Șaptesprezece? Erai mai degrabă ca un băiat de șase ani –, am făcut jurământ... mi-am zis: Arthur Donner, cât timp ai o brutărie și o afacere, vei avea grijă de Charlie. Va avea un loc de muncă, un pat în care să doarmă și o bucată de pâine. Când te-au băgat în azilul acela, Warren, le-am spus că vei lucra pentru mine și că voi avea grijă de tine. N-ai stat acolo nici măcar o

noapte. Ți-am găsit o odaie și am avut grijă de tine. Așa-i că m-am ținut de cuvânt?”

Am dat din cap, dar puteam vedea că este tulburat după felul în care își tot îndoia și desdoia chitanțele. Și, cu toate că nu voiam să aflu, știam. „Am făcut tot ce-am putut ca să lucrez cum trebuie. Am muncit din greu...”

„Știu, Charlie. Cu munca ta este totul în regulă. Dar ți s-a întâmplat ceva și nu înțeleg despre ce e vorba. Și nu numai eu. Toți vorbesc despre asta. Am discutat și eu cu ei de multe ori în săptămânile astea. Sunt toți indispuși, Charlie. Trebuie să ne părăsești.”

Am încercat să-l întrerup, dar a clătinat din cap.

„Ieri-seară au venit la mine să-mi spună. Nu trebuie să-mi distrug afacerea.”

Mă uitam la mâinile lui care răsfoiau fără încetare hârtiile, ca și cum ar fi căutat ceva care nu fusese acolo de la început.

„Îmi pare rău, Charlie.”

„Bine, dar unde să mă duc?”

M-a privit în ochi pentru prima oară de când intrasem în cămăruța lui. „Știi tot atât de bine ca mine că nu mai ai nevoie să lucrezi aici.”

„Domnule Donner, n-am lucrat niciodată altundeva.”

„Hai să privim lucrurile în față. Nu mai ești acel Charlie care a intrat aici acum șaptesprezece ani – nici măcar același Charlie de acum patru luni. N-ai vorbit nimic despre asta. Este treaba ta. Poate-i un fel de minune – cine știe? Dar te-ai transformat într-un tânăr foarte deștept. Și lucrul la malaxorul

de aluat și la livrarea pachetelor nu este o treabă pentru un tânăr deștept.”

Avea, desigur, dreptate. Dar ceva din mine dorea să-l facă să-și schimbe gândul.

„Vă rog să mă lăsați să rămân, domnule Donner. Mai dați-mi o șansă. Singur ați spus că i-ați promis unchiului Herman că voi putea lucra aici cât timp voi avea nevoie. Și am încă nevoie, domnule Donner.”

„Nu, Charlie. Dacă ai avea nevoie le-aș spune că nu-mi pasă de cererile lor și aș ține cu tine împotriva tuturor celorlalți. Dar i-ai speriat de moarte pe toți. Trebuie să mă gândesc și la familia mea.”

„Și dacă și-ar schimba părerea? Lăsați-mă să încerc să-i conving.”

Îi îngreunam situația mai mult decât s-ar fi așteptat. Știam că ar fi trebuit să încetez, dar nu mă puteam controla.

„Am să le explic”, insistam eu.

„Bine”, a zis în cele din urmă, oftând. „Du-te și încearcă. Dar n-o să iasă nimic din asta.”

În timp ce ieșeam din biroul său, au trecut pe lângă mine Frank Reilly și Joe Carp și mi-am dat seama că el avea dreptate. Nu le plăcea că eram acolo. Nu se simțeau bine când dădeau cu ochii de mine.

Frank tocmai ducea o tavă cu cornuri și s-a întors spre mine odată cu Joe când i-am strigat.

„Charlie, am treabă. Poate mai târziu...”

Am insistat. „Acum – chiar acum. Vă feriți amândoi de mine. De ce?”

Frank – vorbărețul, afemeiatul, băiatul descurcăreț – s-a uitat un moment la mine și a lăsat tava pe masă.

„De ce? Îți spun eu de ce. Pentru că ai ajuns dintr-odată un barosan, unul care știe tot, o minte luminată! Acum ești un șmecher, un intelectual. Tot timpul cu cartea în mână – tot timpul gata cu răspunsul. Îți spun cum e treaba. Te crezi mai breaz ca noi? Foarte bine. Du-te altundeva.”

„Dar ce v-am făcut?”

„Ce ne-a făcut? L-ai auzit, Joe? Îți spun eu ce ai făcut, *domnule* Gordon. Ai năvălit aici cu ideile și cu propunerile tale și ne-ai făcut pe toți să arătăm ca o ceată de tâmpiți. Dar am să-ți spun eu ceva. Pentru mine ai rămas tot un cretin. Poate că nu înțeleg cuvinte din alea frumoase sau titlurile cărților, dar sunt tot atât de bun ca tine – ba chiar mai bun.”

„Chiar așa”, a aprobat Joe, întorcându-se ca să-l pună la curent și pe Gimpy, care tocmai apăruse în spatele său.

„Nu vă cer prietenia”, le-am spus, „și nici nu vreau să mă luați în seamă. Lăsați-mă doar să-mi păstrez slujba. Domnul Donner spune că depinde de voi.”

Gimpy m-a privit dușmănos și apoi a clătinat din cap scârbit. „Știi că ai tupeu!” a zbierat. „Du-te dracului!” Apoi mi-a întors spatele și a plecat șchio-pătând din greu.

Și așa a mers și cu ceilalți. Cei mai mulți dintre ei erau de aceeași părere cu Joe și cu Frank și cu Gimpy. Totul era în regulă atâta timp cât puteau să-și bată joc de mine și să facă pe deșteptii, dar acum vedeau că îi sunt inferiori cretinului. Am început să înțeleg că dezvoltarea mea extraordinară îi

micșorase pe ei și le scosese în evidență imperfecțiunile. Îi trădasem și mă urau din cauza asta.

Numai Fanny Birden nu credea că ar trebui să fiu dat afară; în ciuda amenințărilor și presiunilor lor, era singura care nu semnase jalba.

„Ceea ce nu înseamnă”, spunea ea, „că nu cred și eu că este ceva foarte ciudat cu tine, Charlie. Cum te-ai schimbat! Erăi un om cumsecade, de încredere – un om obișnuit, poate nu prea ager, dar cinstit – și dracu’ știe ce-ai făcut să ajungi deodată așa deștept. Așa cum zic toți – nu-i în regulă.”

„Dar ce poate fi rău dacă cineva vrea să fie mai inteligent, să capete cunoștințe și să înțeleagă ce este el și ce este lumea?”

„Dacă ți-ai fi citit Biblia, Charlie, ai fi aflat că nu i-a fost dat omului să știe mai mult decât i-a hărăzit Domnul de la bun început. Fructul aceluia copac era oprit omului. Charlie, dacă ai făcut ceva ce nu trebuia – știi ce vreau să spun, ceva cu diavolul sau altceva de felul ăsta –, poate că nu-i prea târziu să te descotorosești. Poate că ai putea să fi iar omul acela simplu și cumsecade care erăi.”

„Nu este cale de întoarcere, Fanny. N-am făcut nimic rău. Sunt ca un om orb din naștere căruia i s-a dat șansa să vadă lumina. Nu poate fi niciun păcat în asta. Curând vor fi milioane de oameni ca mine în toată lumea. Știința poate face asta, Fanny.”

Se uita la mirele și mireasa de pe tortul de nuntă pe care-l decora și puteam s-o văd cum abia mișca din buze, șoptind: „A fost rău că Adam și Eva au mâncat din *pomul cunoașterii*. A fost rău când au văzut că sunt goi și când au învățat ce sunt poftele și rușinea. Și au fost goniți din Paradis și s-au

închis porțile după ei. Dacă nu s-ar fi întâmplat asta, nimeni n-ar mai trebui să îmbătrânească, să se îmbolnăvească și să moară.”

Nu mai aveam nimic să le spun, nici ei și nici celorlalți. Niciunul nu mă privea în ochi. Încă le mai simt ostilitatea. Înainte își băteau joc de mine, disprețuindu-mă pentru ignoranța și opacitatea mea; acum, mă urau pentru cunoștințele și inteligența mea. De ce? Pentru Dumnezeu, ce voiau ei de la mine?

Inteligența aceasta mă despărțise de toată lumea pe care o cunoșteam și o iubeam și mă aruncase afară din brutărie. Acum sunt mai singur ca oricând. Mă întreb ce s-ar întâmpla dacă l-ar pune din nou pe Algernon în cușca cea mare laolaltă cu alți șoa-reci. Oare s-ar întoarce și ei împotriva lui?

25 mai – Deci așa ajunge un om să se disprețuiască pe sine – dându-și seama că nu face bine ce face și fiind totuși incapabil să înceteze. Fără să vreau, m-am trezit la ușa apartamentului în care locuiește Alice. S-a mirat, dar m-a poftit să intru.

„Ești ud learcă. Apa îți curge șiroaie pe față.”

„Plouă. E bine pentru flori.”

„Hai, intră. Îți aduc un prosop. O să faci o pneumonie.”

„Ești singura persoană cu care pot vorbi”, i-am zis. „Lasă-mă să rămân.”

„Am cafea proaspătă pe foc. Mergi să te usuci și apoi vorbim.”

În timp ce s-a dus după cafea, m-am uitat prin odaie. Era prima dată când intram în apartamentul

ei. Îmi făcea plăcere, dar era totuși ceva care mă deranja.

Toate erau la locul lor. Bibelourile de porțelan stăteau înșirate pe un singur rând pe pervazul ferestrei, toate cu fețele îndreptate în aceeași direcție. Iar pernele împrăștiate pe sofa nu fuseseră aruncate la întâmplare, ci erau așezate regulat pe învelitorile din plastic transparent care protejau tapițeria. Două din măsuțele de la capetele canapelei aveau pe ele reviste stivuite ordonat, astfel încât titlurile se vedeau clar. Pe o măsuță: *The Reporter*, *The Saturday Review*, *The New Yorker*, iar pe cealaltă, *Madeinoiselle*, *House Beautiful* și *Reader's Digest*.

Pe peretele opus divanului era atârnată, într-o ramă cam prea ornată, o reproducere după *Mama și copilul* lui Picasso, iar deasupra canapelei se afla un tablou înfățișând un curtean din timpul Renașterii, mascat, cu sabia în mână, apărând o fecioară speriată, cu obraji îmbujorați. Toate la un loc nu prea mergeau împreună: ca și cum Alice nu se putea hotărî să afle cine era ea și în ce lume dorea să trăiască.

„N-ai mai venit de câteva zile la laborator”, mi-a strigat din bucătărie. „Profesorul Nemur își face griji în legătură cu tine.”

„Nu puteam să dau ochii cu ei”, am zis. „Știu că n-are de ce să-mi fie rușine, dar simt un gol pe dinăuntru din cauză că nu mă duc în fiecare zi la lucru – din cauză că nu văd prăvălia, cuptoarele, oamenii de acolo. Îmi vine greu. Noaptea trecută și cea dinainte am avut coșmaruri, visam că mă înece.”

A așezat tava în mijlocul mesei, șervețelele împăturite în triunghi și biscuiții aranjați în formă de

cerc. „Nu trebuie s-o iei în felul ăsta, Charlie. Tu n-ai nicio vină.”

„Degeaba îmi spun și eu asta. Oamenii ăia – în toți acești ani – erau familia mea. A fost ca și cum aș fi fost gonit din căminul meu.”

„Chiar așa este”, a zis. „Lucrul ăsta a devenit o repetare simbolică a experiențelor pe care le-ai avut când erai copil. Să fii respins de părinții tăi... să fii alungat...”

„O, Doamne! Nu mai încerca să pui o etichetă frumoasă. Ce contează este că înainte de a fi implicat în această experiență aveam prieteni, oameni care țineau la mine. Acum mi-e teamă că...”

„Dar mai ai încă prieteni.”

„Nu-i deloc același lucru.”

„Frica este o reacție normală.”

„E mai mult decât atât. Mi-a mai fost frică și altădată. Frică să nu fiu bătut cu cureaua pentru că nu cedam în fața Normei, frică să nu trec pe Howells Street, unde banda mă hărțuia și mă îmbrâncea. Și-mi era frică de învățătoare, doamna Libby, care-mi lega mâinile ca să nu mai bat cu degetele pe pupitru. Toate astea erau însă adevărate – lucruri de care aveam dreptate să mă tem. Groaza asta care m-a apucat când am fost gonit de la brutărie este nedeslușită, o frică pe care n-o înțeleg.”

„Trebuie să te stăpânești.”

„*Tu* nu simți cum e panica asta.”

„Era de așteptat, Charlie. Ești ca un înotător începător care e aruncat în apă de pe un ponton plutitor, îngrozit că pierde lemnul solid de sub picioare. Domnul Donner a fost bun cu tine și ai fost la

adăpost în toți anii aceștia. Plecarea ta din brutărie te zdruncină mai mult decât te așteptai.”

„Faptul că știu asta cu capul nu m-ajută cu nimic. Nu mai pot sta singur în camera mea. Rătăcesc pe străzi zi și noapte, fără să știu ce caut... umblând până nu mai recunosc locurile... și mă regăsesc în fața brutăriei. Noaptea trecută am făcut tot drumul de la Washington Square până la Central Park și am dormit în parc. După ce naiba tot umblu atât?”

Pe măsură ce vorbeam, o vedeam tot mai afectată. „Ce pot să fac ca să te ajut, Charlie?”

„Nu știu. Sunt ca un animal scos din cușca în care se simțea bine și în siguranță.”

Stătea așezată lângă mine pe canapea. „Te împing de la spate prea repede. Ești dezorientat. Vrei să fii un adult, dar înăuntrul tău încă mai ești un băiețel. Singur și speriat.” Și-a lăsat capul pe umărul meu, încercând să mă consoleze, și în timp ce mă mângâia pe păr mi-am dat seama că avea și ea nevoie de mine cum aveam eu de ea.

După un timp a șoptit: „Charlie... orice ai dori... să nu te temi de mine...”

Aș fi vrut să-i spun că așteptam să apară panica.

Odată – în timp ce livra marfă de la brutărie – Charlie fusese cât pe ce să leșine când o femeie de vârstă mijlocie, abia ieșită din baie, s-a amuzat desfăcându-și halatul de baie și arătându-și goliciunea. Văzuse vreodată o femeie dezbrăcată? Știa cum se face dragoste? Groaza lui – scâncetele – au speriat femeia care și-a strâns la loc halatul și i-a dat 25 de cenți ca să uite ce se întâmplase. I-a spus că doar îl încercase, ca să vadă dacă era un băiat cuminte.

Se străduia să fie cuminte, i-a zis el, și să nu se uite la femei, pentru că mama lui îl bătea când se întâmpla lucrul acela în pantalonii lui...

Acum o vedea limpede pe mama lui Charlie, zbie-rând la el, cu o curea de piele în mână, și pe tatăl lui cum încerca s-o rețină.

„Ajunge, Rose! O să-l omori! Lasă-l în pace!”

Maică-sa își eliberează brațul și-l ridică din nou ca să-l lovească, în timp ce el se chircește și se zvârcolește pe jos ca să nu-l mai ajungă cureaua.

„Uită-te la el!” urlă Rose. „Nu poate învăța să citească și să scrie, dar știe să se uite după fete. Cu biciul am să-i scot prostiile astea din cap!”

„N-are nici o vină că a intrat în erecție. Este normal. N-a făcut nimic rău.”

„Nu-i treaba lui să se gândească în felul ăsta la fete. Vine în casă o prietenă a soră-sii și el începe să se gândească la chestia asta! Am să-l învăț minte, ca să nu mai uite niciodată. Auzi? Dacă te atingi vreodată de o fată am să te bag în cușcă, ca pe un animal, să stai acolo toată viața. Mă auzi?”

O mai aud și acum. Dar poate că scăpasem. Poate că spaima și greața nu mai erau un ocean în care să mă înece, ci doar un ochi de apă în care se reflecta trecutul alături de prezent. Eram oare liber?

Dacă puteam să ajung la Alice pe dată – fără să mă mai gândesc, înainte să mă copleșească gândul – poate că nu mai intram în panică. Dacă mi-aș putea goli mintea. Am apucat să spun, gâtuit: „Fă-o... fă-o tu! Ia-mă în brațe!” Și înainte să-mi dau seama ce făcea, a început să mă sărute, ținându-mă lipit de

ea cum nu mă mai ținuse nimeni vreodată. Dar în clipa când ar fi trebuit să ajung aproape de tot de ea, a început: bâzâitul, fiorii și greața. M-am îndepărtat.

A încercat să mă liniștească, să-mi spună că nu contează, că nu trebuie să mă simt vinovat. Rușinat, nemaiputând suporta chinul, am început să plâng în hohote. Acolo, în brațele ei, am plâns până ce am adormit și i-am visat pe curtean și pe fecioara îmbujorată. Dar în visul meu fecioara era cea care ținea în mână sabia.

RAPORT DE PROGRES 12

5 iunie – Pe Nemur îl deranjează că n-am mai predat niciun raport de progres timp de aproape două săptămâni (și are dreptate, pentru că Fundația Welberg a început să-mi plătească un salariu din alocație în așa fel încât să n-am nevoie de o slujbă). A mai rămas doar o săptămână până la Congresul Internațional de Psihologie de la Chicago. Vrea ca raportul său preliminar să fie cât mai consistent, întrucât Algernon și cu mine suntem exponatele esențiale ale prezentării lui.

Relația dintre noi devine din ce în ce mai încordată. Nu-mi place felul lui de a se referi tot timpul la mine ca la un specimen de laborator. Îmi dă senzația că înainte de experiență nici nu eram o ființă omenească.

I-am spus lui Strauss că eram prea ocupat cu gânditul, cititul și explorarea propriei mele persoane, căutând să înțeleg cine și ce sunt de fapt, și că

scrisul era prea încet ca să am răbdare să-mi aștern ideile pe hârtie. I-am ascultat sugestia de a învăța să scriu la mașină și acum, când pot să bat aproape șaptezeci și cinci de cuvinte pe minut, îmi este mult mai ușor să-mi fac rapoartele.

Strauss mi-a spus iarăși că trebuie să vorbesc și să scriu simplu și direct ca să mă poată înțelege lumea. Mi-a reamintit că limba este uneori o barieră în loc să fie o cale deschisă. Ce ironie să mă aflu în cealaltă tabără intelectuală!

Mă întâlnesc cu Alice din când în când, dar nu vorbim despre ce s-a întâmplat. Legătura noastră rămâne platonice. De când am plecat de la brutărie, au fost doar trei nopți în care n-am avut coșmaruri. Nu-mi vine să cred că au trecut doar două săptămâni.

Noaptea sunt urmărit de-a lungul unor străzi goale de figuri fantomatice. Deși alerg mereu la brutărie, ușa este încuiată și cei dinăuntru nu-mi acordă niciodată atenție. Văd prin geam cum mirele și mireasa de pe tort mă arată cu degetul și râd de mine – aerul se umple cu hohote de râs, până nu mai pot suporta – și cei doi amorași de pe tort își agită săgețile înflăcărâte. Zbier. Bat cu pumnul în ușă, dar nu se aude niciun sunet. Îl văd pe Charlie cum mă privește dinăuntru. E doar o reflecție? Ceva se agață de picioarele mele și mă târăște departe de brutărie, pe o alee întunecată și, când încep să mă împotmolesc, mă trezesc din somn.

Alteori, fereastra brutăriei se deschide spre trecut și văd prin ea alte lucruri și alți oameni.

Este uimitor cum se dezvoltă puterea mea de a evoca trecutul. Nu o pot controla încă total, dar mi

se întâmplă, când citesc sau lucrez la o problemă, să simt cum lucrurile se limpezesc dintr-odată.

Știu că este un fel de semnal subconștient și acum, în loc să aștept să vină amintirile la mine, închid ochii și le prind eu. În cele din urmă am să fiu în stare să am un control complet asupra acestor amintiri, să explorez nu numai totalitatea experienței mele trecute, ci și aptitudinile ascunse ale minții.

Chiar și acum, dacă mă gândesc, simt liniștea pătrunzătoare. Văd fereastra brutăriei... Întind mâna și ating geamul... e rece și vibrează, apoi sticla se face caldă... fierbinte... Îmi arde degetele. Fereastra în care mi se reflectă chipul devine strălucitoare și, în timp ce sticla se transformă în oglindă, îl văd pe micul Charlie Gordon – la paisprezece sau cincisprezece ani – privind-mă prin geamul casei unde locuiește, și mi se pare ciudat că-mi dau seama cât de diferit era...

O așteaptă pe soră-sa să vină de la școală și, când o vede dând colțul din Marks Street, îi face semn cu mâna și dă fuga în verandă s-o primească.

Norma flutură o hârtie. „Am luat zece la testul de istorie. Știam toate răspunsurile. Doamna Baffin a zis că a fost cea mai bună lucrare din toată clasa.”

E o fată frumoasă, cu păr castaniu deschis împletit și încolăcit cu grijă în formă de coroniță și, în vreme ce se uită la fratele ei mai mare, zâmbetul i se preface în încruntare și pleacă, lăsându-l nemișcat, în urma ei, în timp ce urcă în fugă treptele de la intrarea în casă.

Se ia și el după ea, zâmbind.

Maică-sa și taică-su se află în bucătărie și Charlie, plesnind de emoție la vestea cea bună, o dă în vileag înaintea ei.

„A luat 10! A luat 10!”

„Nu!”, zbiară Norma. „Nu tu, nu spui tu. E nota mea și am să le spun eu.”

„Ia stai puțin, domnișoară.” Matt lasă ziarul pe masă și i se adresează cu asprime: „Nu poți să vorbești așa cu fratele tău.”

„N-avea voie să spună nimic!”

„Nu trebuie să-l iei în seamă.” Matt o amenință cu degetul și se uită sever la ea. „N-a vrut să facă nimic rău și nu trebuie să strigi așa la el.”

Norma se întoarce spre maică-sa ca să capete ajutor. „Am luat un 10 – cea mai bună notă din toată clasa. Acum pot să am și eu un câine? Mi-ați promis. Ați zis că dacă iau o notă bună la test. Și am luat un 10. Un câine maro cu pete albe. Am să-i zic Napoleon, pentru că asta a fost întrebarea din test la care am răspuns cel mai bine. Napoleon a pierdut bătălia de la Waterloo.”

Rose dă aprobator din cap. „Du-te afară pe verandă și joacă-te cu Charlie. Te-a așteptat mai bine de-o oră să vii de la școală.”

„Nu vreau să mă joc cu el.”

„Du-te afară pe verandă”, spune Matt.

Norma se uită la taică-su și apoi la Charlie. „Nu sunt obligată. Mama spune că nu sunt obligată să mă joc cu el dacă n-am chef.”

Matt se ridică din scaunul lui și se apropie de ea. „Haide, domnișoară, trebuie să-i ceri iertare fratelui tău.”

„Nu sunt obligată”, strigă ea, repezindu-se în spatele scaunului pe care stă mama ei. „Este ca un copil mic. Nu poate să joace Monopoly sau țintar și nici altceva... Le încurcă pe toate. Nu mă mai joc cu el.”

„Atunci du-te în camera ta!”

„Mamă, o să-mi luați un câine?”

Matt lovește cu pumnul în masă. „N-o să fie niciun câine în casă atâta timp cât te porți în felul ăsta, domnișoară.”

„I-am promis un câine dacă se descurcă bine la școală...”

„Unul maro cu pete albe!” adaugă Norma.

Matt îl arată cu degetul pe Charlie, care stă în picioare lângă perete. „Ai uitat că i-ai spus fiului tău că nu poate avea un câine pentru că n-avem loc în casă și pentru că n-are cine să-l îngrijească? Îți amintești că a cerut un câine? Îți iei vorba înapoi?”

Norma insistă. „Dar eu pot să am grijă de câinele meu. Am să-l hrănesc, am să-l spăl și am să-l scot afară...”

Deodată începe să vorbească și Charlie, care era lângă masă și se juca cu nasturele lui mare și roșu atârnat de sfoară.

„Am s-o ajut eu să aibă grijă de câine! Am s-o ajut să-l hrănească și să-l perie și n-am să-l las să fie mușcat de alți câini!”

Dar Norma țipă din nou, înainte ca Matt sau Rose să poată răspunde. „Nu, câinele va fi doar al meu. Doar câinele meu!”

Matt dă din cap. „Ai văzut-o?”

Rose se așază lângă ea și-i mângâie cozile ca s-o liniștească. „Dar lucrurile trebuie împărțite, dragă. Charlie poate să te ajute să-l îngrijești.”

„Nu! Doar al meu!... Eu sunt cea care a luat un 10 la istorie, nu el! Nu ia niciodată note bune ca mine. De ce să mă ajute cu câinele? Și-atunci câinele o să-l iubească mai mult ca pe mine și o să fie câinele lui și nu al meu. Nu! Dacă nu poate să fie doar al meu, nu-l mai vreau.”

„Atunci e stabilit”, zice Matt luându-și ziarul și instalându-se iarăși în scaunul lui. „Fără câine.”

Deodată, Norma sare de pe sofa și apucă de pe masă testul de istorie pe care, în urmă cu doar câteva minute, îl adusese acasă plină de entuziasm. Îl rupe și-i aruncă bucățile în față lui Charlie. „Te urăsc! Te urăsc!”

„Norma, încetează imediat!”

Rose o apucă de braț, dar ea se smulge.

„Și urăsc și școala! O urăsc! O să mă retrag de la școală și am să fiu și eu o toantă ca el. Am să uit tot ce-am învățat și-atunci o să fiu chiar ca el!” Fuge din cameră, strigând: „Deja mi se întâmplă asta... Uit totul... Uit... Nu-mi mai amintesc nimic din ce-am învățat!”

Îngrozită, Rose se ia după ea. Matt rămâne așezat, cu ochii la ziarul din poală. Charlie, speriat de isterie și de urlete, se lasă moale pe un scaun, scâncind încet. Ce-a făcut rău? Și, simțind că e ud în pantaloni și că i se prelinge ceva pe picior, rămâne acolo nemișcat, așteptând palma pe care o să i-o dea maică-sa când se întoarce.

Scena se estompează, dar știe că de-atunci încolo Norma și-a petrecut tot timpul liber cu prietenele ei sau jucându-se singură în odaia ei. Ținea ușa încuiată și n-aveam voie să intru fără permisiunea ei.

Îmi amintesc cum am auzit-o fără să vreau pe Norma, care se juca în camera ei cu o prietenă, cum îi spunea în gura mare: „De fapt, nu este fratele meu! Este doar un băiat pe care l-am luat în casă fiindcă ne părea rău pentru el. Mama mi-a spus asta și mi-ai mai spus că pot de-acum să zic oricui că nu este frate cu mine.”

Aș vrea ca amintirea asta să fie o fotografie ca s-o pot rupe în bucăți și să i-o arunc în față. Aș vrea să mă întorc peste ani și să-i spun că eu nu mi-am dorit niciodată ca mama și tata să nu-i dea câinele. Putea să-l aibă numai pentru ea și eu nu l-aș fi hrănit, nici nu l-aș fi periat, nici nu m-aș fi jucat cu el – și niciodată nu l-aș fi făcut să mă iubească pe mine mai mult decât pe ea. Nu-mi doream decât ca ea să se mai joace cu mine așa cum obișnuiam. N-am vrut niciodată să fac ceva care s-o rănească în vreun fel.

6 iunie – Astăzi, prima mea ceartă cu Alice. Din vina mea. Voiam să ne întâlnim. Deseori, după o amintire care mă deranjează sau după un vis, îmi face bine să vorbesc cu ea, sau măcar să fie alături de mine. Dar am greșit când m-am dus la Centru ca s-o iau de acolo.

Nu mai fusesem la Centrul pentru Adulți întârziți de la operație și mă emoționa gândul că am să revăd locul acela. Este pe Twenty-third Street, la est de Fifth Avenue, într-o școală veche care a fost folosită în ultimii cinci ani de către Clinica

Universității Beekman ca un centru de educație experimentală pentru clasele speciale de handicapați. Placa lucioasă de alamă de pe ușa de la intrare, încadrată în vechiul portal bătut cu piroane, spune că acolo se află Extensia Centrului pentru Adulți întârziați Beekman.

Orele ei se terminau la opt, dar voiam să văd clasa în care – nu cu mult timp în urmă – mă luptam cu cititul și scrisul și învățam să număr restul la un dolar.

Am intrat, m-am strecurat prin coridor și, fără să fiu văzut, m-am uitat pe fereastră. Alice era la masa ei și pe un scaun alăturat stătea o femeie cu fața îngustă pe care n-o recunoșteam. Se încrunta cu acea expresie deschisă a nedumeririi care nu se ascunde și mă întrebam ce încearcă Alice să-i explice.

Lângă tablă era Mike Dorni, în scaunul lui cu roțile, și, la locul său obișnuit din primul rând, se afla Lester Braun, despre care Alice zicea că este cel mai deștept din grup. Lester învățase cu ușurință lucrurile cu care eu mă luptasem din greu, dar venea acolo doar când simțea nevoia sau când nu se ducea să câștige bani lustruind parchet. Cred că dacă ar fi fost mai interesat – dacă pentru el ar fi fost tot atât de important ca pentru mine – l-ar fi ales pe el pentru această experiență. Erau și fețe noi, oameni pe care nu-i cunoșteam.

În cele din urmă, mi-am făcut curaj și-am intrat. „E Charlie!” a spus Mike, răsucindu-și scaunul cu roțile.

I-am făcut semn cu mâna.

Bernice, blonda cea drăgălașă, cu ochii goi, și-a ridicat privirea și mi-a zâmbit searbăd. „Da' unde-ai fost, Charlie? Ce costum drăguț ai!”

Ceilalți care-și aminteau de mine îmi făceau semne și eu le răspundeam. Deodată, uitându-mă la Alice, am văzut că era supărată.

„Este aproape opt”, a anunțat. „E timpul să strângem lucrurile.”

Toți aveau câte o treabă anume, să strângă creta, gumele de șters, lucrările, cărțile, creioanele, hârtia de scris, culorile și materialul pentru demonstrații. Fiecare știa ce are de făcut și se mândrea că face bine ce trebuie. S-au apucat toți de treabă, în afară de Bernice, care mă privea insistent.

„Charlie, de ce n-a mai venit la școală?” a întrebat Bernice. „Ce-i cu tine, Charlie? Te întorci?”

Ceilalți și-au ridicat privirile. M-am uitat la Alice, așteptând să răspundă în locul meu, dar s-a lăsat o tăcere lungă. Ce puteam să le spun ca să nu le fac vreun rău?

„Sunt doar în vizită”, am zis.

Una dintre fete a început să se hlizească – Francine, cea pentru care se necăjea totdeauna Alice. Născuse trei copii până la vârsta de optsprezece ani, înainte ca părinții să aranjeze să i se facă o histerectomie. Nu era drăguță – nici pe departe ca Bernice –, dar fusese o țintă ușoară pentru zeci de bărbați care-i cumpăraseră câte un fleac sau îi plățiseră intrarea la cinema. Locuia într-o pensiune pe care Azilul de stat Warren o autorizase să primească ucenici care lucrau afară și avea voie să iasă seara ca să meargă la Centru. De două ori nu

apăruse acolo – fusese agățată de bărbați pe drumul spre școală –, și acum putea ieși doar cu însoțitor.

„Vorbește ca un grangur acum”, chicotea Francine.

„Bine”, a spus Alice, intervenind tăios. „Sunteți liberi. Ne vedem mâine seară la șase.”

După ce au plecat toți, se putea vedea, după cum își trântea lucrurile în dulap, că era furioasă.

„Îmi pare rău”, am zis. „Voiam să te aștept jos, însă am fost curios să văd cum arată fosta mea clasă. *Alma mater* a mea. Voiam doar să privesc prin fereastră. Și, fără să vreau, am intrat. Ce te necăjește?”

„Nimic – n-am nimic.”

„Haide, zău! Furia ta este disproporționată față de ceea ce s-a întâmplat. Ai ceva pe suflet.”

A trântit cartea pe care o ținea în mână. „Bine. Vrei să știi? Te-ai schimbat. Ești alt om. Și nu vorbesc despre I.Q.-ul tău. Este vorba de atitudinea ta față de oameni – nu mai ești același fel de ființă umană...”

„Haide, haide! Nu...”

„Nu mă întrerupe!” Furia care răzbătea din vocea ei m-a făcut să dau înapoi. „Chiar așa este. Era ceva în tine înainte. Nu-mi dau seama... o căldură, o deschidere, o bunătate care-i făcea pe toți să te placă și să fie mulțumiți că ești pe-aproape. Acum, cu toate că ești inteligent și știi mult mai multe, sunt deosebiri care...”

N-am putut să n-o întrerup. „La ce te așteptai? Credeai că voi rămâne un cățeluș docil, dând din coadă și lingând piciorul care mă lovește? Sigur că toate astea m-au schimbat și au schimbat și felul în care mă gândesc la mine însumi. Nu mai sunt

obligat să accept tot rahatul care mi s-a oferit toată viața.”

„Oamenii n-au fost răi cu tine.”

„Ce știi tu despre asta? Cei mai buni dintre ei au fost doar niște îngâmfați exagerat de protectori – se foloseau de mine ca să se simtă superiori și siguri de ei în propria lor mărginire. Oricine se poate simți inteligent alături de un tâmpit.”

După ce-am spus asta, mi-am dat seama că nu-i va cădea bine.

„Îmi închipui că mă pui și pe mine în categoria asta.”

„Nu fi absurdă. Știi al naibii de bine că eu...”

„Desigur, cred că – într-un fel – ai dreptate. Față de tine sunt mai degrabă grea de cap. În ultimul timp, de câte ori ne întâlnim, după ce mă despart de tine mă duc acasă cu sentimentul nenorocit că sunt înceată și opacă în toate privințele. Îmi reamintesc spusele mele și-mi vin în minte tot felul de lucruri sclipitoare și spirituale pe care ar fi trebuit să le spun, și simt că aș vrea să-mi dau palme pentru că nu le-am pomenit când eram împreună.”

„Asta-i o experiență obișnuită.”

„Simt că aș dori să te impresionez – ceea ce n-am simțit niciodată –, dar când suntem împreună îmi pierd încrederea în mine însămi. Acum, ori de câte ori vreau să fac ceva, îmi pun tot felul de întrebări.”

Am încercat s-o fac să lase baltă subiectul, dar se întorcea mereu la el. „Uite ce este”, am zis în cele din urmă, „n-am venit aici ca să mă cert cu tine. Mă lași să te conduc acasă? Am nevoie de cineva cu care să stau de vorbă.”

„Și eu am nevoie. Dar în ultimul timp nu reușesc să stau de vorbă cu tine. Nu pot decât să te ascult și să dau din cap pretinzând că înțeleg totul despre variantele culturale, despre algebra neo-booleană și despre logica post-simbolică. Mă simt din ce în ce mai proastă și, după ce pleci, trebuie să mă uit în oglindă și să strig la mine: «Nu-i adevărat, nu te prostesti pe zi ce trece! Nu-ți pierzi inteligența! Nu devii senilă și greoaie. Charlie este cel care explodează atât de repede încât tu pari că dai îndărăt.» Îmi tot spun asta, Charlie, dar de câte ori ne întâlnim și îmi zici ceva și mă privești nerăbdător, știu că râzi de mine.

Și atunci când îmi explici cum stau lucrurile și eu nu pot să mi le amintesc, te gândești că nu mă interesează și că nu-mi dau osteneala să le pricep. Dar tu nu știi cât mă chinuiesc când nu mai ești de față. Nu știi cu câte cărți m-am luptat, câte conferințe m-am dus să ascult la Beekman și totuși, de câte ori vorbesc despre ceva, te văd nerăbdător ca și cum aș vorbi doar copilării. Am vrut să devii inteligent. Am vrut să te ajut și să împart greutatea cu tine – dar acum m-ai exclus din viața ta.”

În timp ce o ascultam, începeam să înțeleg monstruoșitatea purtării mele. Fusesem atât de absorbit de mine și de ce mi se întâmpla, încât nu mă gândisem nicio clipă la ce se întâmpla cu ea.

Plângea pe tăcute în timp ce părăseam școala și nu știam deloc ce să spun. În timpul călătoriei cu autobuzul, m-am gândit doar la cât de mult se răsturnase situația. Era îngrozită de mine. Se ivise o crăpătură în gheață și breșa se mărea din ce în ce

mai mult pe măsură ce şuvoiul minţii mele mă purta cu repeziciune spre marea liberă.

Avea dreptate să refuze chinul de-a fi cu mine. Nu mai aveam nimic de împărţit. Chiar şi simpla conversaţie era forţată. Şi tot ce mai rămăsese între noi acum era tăcerea jenată şi dorinţa nesatisfăcută într-o odaie întunecată.

„Eşti foarte serios”, a spus, învingându-şi supărarea şi ridicând ochii spre mine.

„E vorba despre noi.”

„Asta n-ar trebui să te facă atât de serios. Nu vreau să te indispus. Treci printr-o încercare grea.”

Se străduia să zâmbească.

„Dar m-ai indispus. Atâta doar că nu ştiu ce să fac.”

Pe drumul de la autobuz la apartamentul ei mi-a spus: „Nu merg cu tine la congres. L-am sunat azi-dimineaţă pe profesorul Nemur şi i-am spus şi lui. Veţi avea multă treabă acolo. Lume interesantă – emoţia de a fi pentru un timp sub lumina reflectoarelor. Nu vreau să te stingheresc...”

„Alice...”

„...şi indiferent ce-ai putea spune despre asta acum, ştiu cum mă voi simţi eu, aşa încât mulţumesc, dar, dacă nu te superi, rămân cu eul meu divizat...”

„Dai prea mare importanţă acestui lucru. Sunt sigur că dacă...”

„Tu ştii? Tu eşti sigur?” S-a întors spre mine şi m-a privit sever de pe treptele clădirii în care era apartamentul ei. „O, cât de insuportabil ai devenit! Cum ştii *tu* ce simt eu? Îţi permiţi să intri în mintea

altora. Nu poți tu să știi *cum* mă simt, *ce* simt sau *de ce* simt.”

A dat să intre, apoi m-a privit iar și mi-a spus, cu voce tremurândă: „Voi fi aici când te întorci. Sunt doar tulburată, asta-i tot, și vreau să ne gândim amândoi de la distanță la ce avem de făcut.”

Pentru prima dată după multe săptămâni nu m-a poftit înăuntru. Priveam la ușa închisă și mă cuprindea furia. Voiam să fac o scenă, să bat tare în ușă, s-o sparg. Voiam ca furia mea să ardă clădirea.

Plecând de-acolo, am simțit în timp ce mergeam cum clocotul meu se domolește, apoi cum se răcește și se transformă într-un sentiment de ușurare. Pășeam atât de repede încât ajunsesem să umblu aiurea pe străzi și prima senzație pe care am simțit-o pe obraz a fost adierea răcoroasă a acelei nopți de vară. Eram dintr-odată liber.

Îmi dau acum seama că sentimentele mele pentru Alice mergeau în sens opus față de creșterea cunoștințelor mele, trecând de la adorație la dragoste, apoi la tandrețe, la recunoștință și în final la datorie. Sentimentul meu confuz față de ea mă ținuse în loc și mă agățasem de ea doar de teama ca, odată scos din locul meu, să nu rămân în voia valurilor.

Dar odată cu libertatea a apărut o tristețe. Aș fi vrut s-o iubesc. Aș fi vrut să-mi depășesc temerile emoționale și sexuale, să mă căsătoresc, să am copii, să-mi fac un cămin.

Acum nu se mai poate. Sunt tot așa de departe de Alice cu I.Q.-ul meu de 185 ca și atunci când aveam un I.Q. de 70. Și de data asta știm amândoi.

8 iunie – Ce mă împinge oare să ies din casă și să hoinăresc prin oraș? Rătăcesc singur pe străzi – și nu este o plimbare relaxantă într-o noapte de vară, ci o grabă încordată de a ajunge – unde oare? Umblu pe tot felul de străduțe, mă uit la intrările caselor, cercetez ferestrele cu obloane pe jumătate închise, dorind să stau de vorbă cu cineva și totuși speriat că am să întâlnesc pe cineva. În susul unei străzi, în josul alteia, prin labirintul fără sfârșit, zbatându-mă în cușca de neon a orașului. Caut ceva... dar ce oare?

În Central Park am întâlnit o femeie. Stătea pe o bancă lângă lac, înfocolită într-o haină, cu toată căldura de afară. Mi-a zâmbit și mi-a făcut semn să mă așez lângă ea. Priveam orizontul strălucitor al zonei Central Park South, fagurii cu alveole luminate în întuneric și îmi doream să le pot sorbi pe toate.

Da, i-am zis, eram din New York. Nu, nu fusesem niciodată la Newport News, Virginia. De acolo era ea și acolo se căsătorise cu acel marinar care acum se afla pe mare și pe care nu-l mai văzuse de doi ani și jumătate.

Tot răsucea și innoda o batistă cu care își ștergea din când în când picăturile de sudoare de pe frunte. Chiar și în lumina slabă reflectată de apele lacului puteam vedea că era puternic fardată, dar mi se părea atrăgătoare cu părul ei negru care-i cădea pe umeri – doar că fața îi era cam umflată, ca și cum de-abia s-ar fi sculat din somn. Dorea să vorbească despre ea și eu doream s-o ascult.

Tatăl ei îi oferise un cămin bun, educație și tot ceea ce un bogat constructor de nave putea da

singurei lui fete – dar nu și iertare. N-o putuse ierta niciodată că fugise cu marinarul.

Mi-a luat mâna în timp ce vorbea și și-a rezemat capul pe umărul meu. „În noaptea căsătoriei mele cu Gary”, șoptea, „eram o virgină îngrozită. El parcă înnebunise. La început m-a pălmuit și m-a bătut. Și apoi m-a posedat fără nicio pregătire. A fost ultima oară când m-am culcat cu el. Nu l-am mai lăsat niciodată să se atingă de mine.”

Simțea probabil după tremurul mâinii mele că eram emoționat. Era ceva prea violent și prea intim pentru mine. Atunci mi-a strâns mâna și mai tare, ca și cum trebuia să-și termine povestea înainte de a-mi da drumul. Era important pentru ea și stăteam cât mai liniștit, așa cum stă cineva privind la o pasăre care-i ciugulește din palmă.

„Nu că nu mi-ar plăcea bărbații”, mă asigură ea cu totală candoare. „Am fost cu alți bărbați. Nu cu el, dar cu destui alții. Cei mai mulți bărbați sunt drăguți și blânzi cu femeia. Fac dragoste cu încetul, încep cu mângâieri și sărutări.” Se uita la mine cu subînțeles și-mi mângâia palma cu palma ei deschisă.

Erau lucruri despre care auzisem, citisem, visasem și eu. Nu-i știam numele și nu m-a întrebat de al meu. Tot ce dorea era s-o duc într-un loc în care să fim singuri. Mă întrebam ce-ar fi zis Alice despre asta.

Am mângâiat-o neîndemânatic și am sărutat-o încă mai ezitant, ceea ce a făcut-o să ridice ochii spre mine, șoptindu-mi: „Ce se întâmplă? La ce te gândești?”

„La tine.”

„Ai un loc unde să mergem?”

Fiecare pas îmi sporea îngrijorarea. În ce moment o să-mi fugă pământul de sub picioare și-o să mă scufund în spaimă? Ceva mă făcea totuși să merg înainte, ca și cum aș fi pipăit locul cu pașii mei.

„Dacă n-ai un loc, Mansion Hotel din Fifty-third Street este destul de convenabil. Și nu-ți fac probleme cu bagajul dacă plătești înainte.”

„Am o cameră...”

S-a uitat la mine cu un fel de respect. „Asta-i bine.”

Încă nimic. Și era chiar curios. Cât de departe puteam merge fără să mă copleșească simptomele panicii? Când vom fi împreună în cameră? Când se va dezbrăca? Când îi voi vedea corpul? Când ne vom culca în pat?

Dintr-odată mi s-a părut important să știu dacă pot fi și eu ca ceilalți bărbați, dacă pot cere unei femei să-și împartă viața cu mine. Nu era de-ajuns să am inteligență și cunoștințe. Voiam și asta. Senzația de relaxare și de eliberare creștea odată cu senzația că *era* posibil. Excitația care m-a cuprins când am sărutat-o iarăși se propaga și eram convins că aș fi putut fi normal cu ea. Era altceva decât cu Alice. Era genul de femeie care se pricepea.

Apoi, cu vocea schimbată, nesigură: „Înainte de a merge... trebuie să știi...”

S-a ridicat și a făcut un pas spre mine în lumina felinarului, deschizându-și haina, și am putut să-i văd forma corpului altfel derâat mi-o închipuiam când stăteam alături în întuneric.

„Doar în luna a cincea”, a zis. „Asta n-are importanță. Nu te deranjează, așa-i?”

Stând acolo în picioare, cu haina descheiată, imaginea ei se suprapunea ca un clișeu dublu expus peste imaginea femeii de vârstă mijlocie care tocmai ieșise din baie și-și ținea halatul deschis ca să vadă Charlie.

Am așteptat așa cum așteaptă cel care blestemă să-l lovească trăsnetul. Mi-am întors privirile în altă parte. Era ultimul lucru la care mă așteptasem, deși haina strâns înfășurată în jurul ei într-o noapte atât de fierbinte trebuia să mă prevină că ceva nu este în regulă.

„Nu este al soțului meu”, m-a liniștit ea. „Nu te-am mințit mai înainte. Nu m-am culcat cu el de ani de zile. A fost un negustor pe care l-am întâlnit acum vreo opt luni. Am trăit cu el. Mă despart de el – dar vreau să păstrez copilul. Trebuie numai să avem grijă – nu brutalități sau lucruri de-astea. Încolo, n-ai de ce să-ți faci probleme.”

I-a pierit vocea când a văzut că m-am înfuriat. „E o porcărie”, i-am strigat. „Ar trebui să-ți fie rușine.”

S-a tras deoparte, învelindu-se repede cu jacheta ca și cum ar fi vrut să ocrotească ceea ce era înăuntru.

În timp ce făcea gestul acesta de ocrotire, am văzut o a doua imagine dublu expusă: mama mea, însărcinată cu soră-mea, în acea perioadă când mă îmbrățișa mai puțin ca de obicei, când mă încălzea mai puțin cu vocea și cu atingerea ei, când mă apăra mai puțin față de oricine ar fi îndrăznit să spună că sunt anormal.

Cred că am apucat-o de umăr – nu sunt prea sigur, dar apoi a început să țipe și m-am întors brusc la realitate cu senzația de pericol. Voiam să-i spun că nu aveam nimic cu ea – că nu i-aș face niciodată vreun rău, nici ei și nici altcuiva. „Te rog, nu țipa!”

Dar ea țipa și am auzit pașii care alergau pe alea întunecoasă. Era ceva de neînțeles. Fugeam prin întuneric, căutând o ieșire din parc, luând aleile în zigzag, când una, când alta. Nu cunoșteam parcul și deodată am lovit ceva care m-a aruncat înapoi. Un gard de sârmă – o fundătură. Atunci am văzut balansoarele și toboganele și am realizat că era un loc de joacă pentru copii, închis în timpul nopții. Am luat-o pe lângă gard, mai mult în fugă, împiedicându-mă în rădăcinile răsucite. Când am ajuns la lacul care mărginea terenul de joacă, am luat-o înapoi, am găsit altă alee, am trecut peste un podeț căruia i-am dat ocol înainte de a trece și pe dedesubtul lui. Nicio ieșire.

„Ce este? Ce s-a întâmplat, doamnă?”

„Un nebun?”

„Vi s-a întâmplat ceva?”

„În ce parte a luat-o?”

Umblasem în cerc și mă întorsesem de unde plecasem. M-am strecurat în dosul unui pietroi și al unor tufișuri și m-am culcat pe burtă.

„Să vină poliția. Niciodată nu găsești un polițist când ai nevoie de el.”

„Un degenerat a încercat s-o violeze.”

„Uite, cineva îl fugărește. Acolo!”

„Hai! Prinde-l pe nenorocit înainte să fugă din parc!”

„Atenție! Are cuțit și pistol...”

Era evident că strigătele speriaseră niște boschetari, pentru că acum auzeam din spatele meu pe cineva care zbiera „Uite-l acolo!” și, privind pe după pietroi, am văzut un fugar care se pierdea din aleea luminată în întuneric. Câteva secunde mai târziu, a mai trecut și altul prin fața pietroiului și a dispărut în umbră. Mă și vedeam prins de gloata aceea înverșunată, bătut și sfâșiat de ei. O meritam. Aproape că o doream.

M-am ridicat, mi-am scuturat hainele de frunze și de praf și am plecat încet pe alee în direcția din care venisem. Mă așteptam în orice secundă să fiu înhățat pe la spate și trântit la pământ, în întuneric, dar peste puțin timp am văzut luminile strălucitoare de pe Fifty-ninth Street și de pe Fifth Avenue, și am ieșit din parc.

Gândindu-mă la toate astea acum, când mă aflu în siguranță la mine acasă, mă cutremur constatând cât sunt de vulnerabil. Mă sperie faptul că mi-am amintit cum arăta mama mea când era însărcinată cu sora mea. Dar și mai mult mă sperie sentimentul că aș fi vrut să mă prindă și să mă bată. De ce voiam să fiu pedepsit? Umbre din trecut se agață de picioarele mele și mă trag la pământ. Deschid gura să urlu, dar n-am voce. Îmi tremură mâinile. Mi-e frig și îmi sună în urechi un zumzăit îndepărtat.

RAPORT DE PROGRES 13

10 iunie – Suntem într-un avion Boeing Stratojet care se pregătește să decoleze spre Chicago. Îi datorez acest raport de progres lui Burt, care mi-a

sugerat că aş putea dicta raportul pe o bandă de reportofon de unde urmează să fie preluat de o persoană din Chicago care să-l dactilografieze. Ideea îi place lui Nemur. Sunt sigur că vrea să folosesc aparatul până în ultima clipă. Crede că prezentarea ultimei înregistrări la sfârşitul sesiunii ar putea fi de folos pentru raportul lor.

Iată-mă deci aici, de unul singur, în compartimentul privat al unui avion care zboară spre Chicago, încercând să gândesc cu voce tare şi să mă obișnuiesc cu sunetul propriei mele voci. Cred că dactilograful va putea să se descotorosească de toate *mm*-urile şi *ee*-urile, astfel încât pe hârtie totul să apară firesc. (Nu pot să scap de paralizia care mă apucă când mă gândesc că vorbele pe care le rostesc acum vor fi ascultate de sute de oameni.)

În mintea mea este un gol. În momentul ăsta senzațiile mele sunt mai importante decât orice altceva.

Mă terorizează ideea de a mă ridica în aer.

Pe cât îmi aduc aminte, înainte de operație n-am înțeles niciodată ce erau avioanele. N-am făcut niciodată legătura între prim-planurile de avioane din filme sau de la TV și obiectele acelea care treceau zumzând pe deasupra capului meu. Acum, când ne pregătim de decolare, nu mă pot gândi decât la ce s-ar întâmpla dacă ne prăbușim. O senzație de răceală, și gândul că nu vreau să mor. Ceea ce îmi amintește de discuțiile acelea despre Dumnezeu.

În ultimele săptămâni m-am gândit deseori la moarte, dar nu și la Dumnezeu. Mama mă ducea câteodată la biserică – însă nu pot să-mi amintesc că aş fi făcut vreodată o legătură între asta și Dumnezeu.

Aducea deseori vorba despre El și eram obligat să mă rog Lui seara la culcare, dar niciodată nu mi s-a părut că este ceva important. Îmi amintesc de El ca de un unchi îndepărtat cu o barbă lungă, așezat pe un tron (ca Moș Crăciun din magazinul universal pe scaunul lui cel mare, care te ridică pe genunchii lui și te întreabă dacă ai fost cuminte și ce-ai vrea să-ți dea). Mama se temea de El, dar îi și cerea ajutorul. Tatăl meu nu-L pomenea niciodată, ca și cum ar fi fost una din rudele soției sale cu care n-ar fi vrut să aibă de-a face.

***

„Suntem gata de decolare, domnule. Pot să vă ajut să vă puneți centura?”

„Chiar trebuie? Nu-mi place să fiu strâns în chingi.”

„Doar până luăm înălțime.”

„M-aș lipsi, dacă nu este necesar. Am un fel de frică de-a fi legat în chingi. S-ar putea să mi se facă rău.”

„Ăsta-i regulamentul, domnule. Dați-mi voie să vă ajut.”

„Nu, rezolv eu singur.”

„Nu... partea asta intră acolo.”

„Stai puțin, nu... E-n regulă.”

***

E ridicol. Nu e nimic de care ar putea să-mi fie frică. Centura nu este prea strânsă – nu mă doare. De ce ar putea să mă îngrozească faptul că-mi pun centura asta blestemată? Și asta, și vibrațiile avionului care decolează? O spaimă disproporționată cu împrejurarea... așa că trebuie să fie ceva... dar

ce?... să zbor până la norii întunecați și prin ei... puneți-vă centurile... legat... smucindu-mă să scap... mirosul de piele și sudoare... vibrații și un sunet care-mi urlă în urechi.

Prin hublou – printre nori – îl văd pe Charlie. Mi-e greu să-i spun vârsta, cam cinci ani. Înainte de Norma...

„Sunteți gata, amândoi?” Tatăl lui apare în cadrul ușii, mătăhălos, mai ales în partea de sus, unde-i atârnă cărnurile feței și ale gâtului. Are o privire obosită. „Am întrebat dacă sunteți gata.”

„Doar o clipă”, răspunde Rose. „Să-mi pun pălăria. Vezi dacă n-a rămas descheiat la cămașă și înnoadă-i șireturile.”

„Haideți să terminăm odată cu asta.”

„Unde?” întreabă Charlie. „Unde... Charlie... merge?”

Tatăl lui îl privește și se încruntă. Matt Gordon nu știe niciodată cum să răspundă întrebărilor lui Charlie.

Rose apare în ușa dormitorului ei, aranjându-și voaleta de la pălărie. Pare o femeie-pasăre și brațele ei – cu coatele îndreptate în afară – seamănă cu niște aripi. „Mergem la doctorul care o să te ajute să ajungi deștept.”

Voaleta îi dă aerul că privește la el ca printr-o sită de sârmă. De câte ori sunt îmbrăcați așa, lui i se face frică, fiindcă știe că se vor întâlni cu lume străină și că maică-sa va fi indispusă și mânioasă.

Ar vrea să fugă, dar n-are unde.

„De ce trebuie să-i spui asta?” întreabă Matt.

„Pentru că-i adevărat. Doctorul Guarino îi poate fi de folos.”

Matt umblă încolo și-ncoace ca un om care și-a pierdut orice speranță, dar mai face o dată un apel la rațiune. „De unde știi? Ce știi despre acest om? Dacă se putea face ceva, doctorii ne-ar fi spus de mult.”

„Nu spune asta”, țipă ea. „Să nu-mi spui că nu se poate face nimic.” Îl apucă pe Charlie și-i apasă capul pe pieptul ei. „Va deveni normal, orice ar trebui să facem, oricât ne va costa.”

„Nu este ceva care poate fi cumpărat cu bani.”

„Eu îți vorbesc despre Charlie. Fiul tău... singurul tău copil.” Se bălăbănește dintr-o parte într-alta, în pragul isteriei. „Nu vreau să aud așa ceva. Ei nu se pricep, de-asta spun că nu se poate face nimic. Doctorul Guarino mi-a explicat totul. Nu vor să-i subvenționeze invenția, așa mi-a spus, pentru că ar dovedi că ei nu au dreptate. Așa cum a fost cu alți savanți, Pasteur și Jennings și alții ca ei. Mi-a spus totul despre doctorii tăi grozavi care se tem de progres.”

Combătându-l în acest fel pe Matt, ea se simte din nou relaxată și sigură de ea. Când îl eliberează pe Charlie, el se duce într-un colț al camerei unde rămâne lângă perete, speriat și tremurând.

„Vezi”, spune ea, „l-ai indispus iarăși.”

„Eu?”

„Începi mereu cu lucrurile astea de față cu el.”

„O, Doamne! Hai, să terminăm dracului odată cu treaba asta.”

Pe tot timpul drumului spre cabinetul doctorului Guarino, niciunul nu vorbește. Tăcere în autobuz și

tăcere în timp ce merg pe jos cale de trei intersecții spre clădirea din centrul orașului, unde se află cabinetul. După vreo cincisprezece minute, dr. Guarino iese în sala de așteptare să-i întâmpine. Este gras și chelios și arată ca și cum ar sta să plesnească prin halatul său alb de laborator. Charlie este fascinat de sprâncenele albe, stufoase, și de mustața albă, care tresar din când în când. Uneori, mustața tresare mai întâi, apoi se ridică amândouă sprâncenele, alteori însă se ridică mai întâi sprâncenele, după care urmează tresărirea mustății.

Camera mare și albă în care-i introduce Guarino miroase a vopsit proaspăt și este aproape goală – două mese pe o parte și, de cealaltă parte, o mașinărie mare cu rânduri de cadrane și patru brațe lungi ca turbina dentistului. În apropiere se află o masă de consultație din piele, cu curele groase, împletite, pentru fixarea pacientului.

„Bine, bine, bine”, zice Guarino, ridicând din sprâncene, „deci, iată-l pe Charlie.” Apucă băiatul de umeri, strâns. „O să ne împrietenim.”

„Domnule doctor, puteți într-adevăr să faceți ceva pentru el?” zice Matt. „Ați mai avut în tratament asemenea cazuri? Nu prea avem bani.”

Sprâncenele coboară ca niște jaluzele, în timp ce dr. Guarino se încruntă. „Domnule Gordon, am spus eu vreodată ce aș putea face? Nu trebuie să-l examinez mai întâi? Poate că s-ar putea face ceva, poate că nu. Pentru început, trebuie să-l supunem unor teste fizice și mintale ca să determinăm cauzele patologiei. Vom avea destul timp mai târziu ca să vorbim despre pronostic. Sunt foarte ocupat în ultima vreme. Am acceptat să văd acest caz doar

pentru că lucrez acum la un studiu special privind acest tip de întârziere neurologică. Sigur că, dacă aveți îndoieli, ar fi poate mai bine...”

Vocea i se pierde, întristată, și întoarce spatele, dar Rose Gordon îi dă un ghiont cu cotul lui Matt. „Soțul meu n-a vrut să spună așa ceva, domnule doctor. Vorbește prea mult.” Se uită din nou fix la Matt ca să-l facă să-și ceară scuze.

Matt oftează. „Dacă există vreo cale ca să-l ajutați pe Charlie, vom face orice veți dori. Treburile nu prea merg bine în ultimul timp. Eu vând articole pentru frizerii, dar aș fi bucuros să dau orice...”

„Aș vrea să insist asupra unui singur lucru”, zice Guarino, strângând din buze ca și cum s-ar gândi ce hotărâre să ia. „Odată început, tratamentul trebuie să fie dus până la capăt. În cazuri de acest fel rezultatele apar brusc, după câteva luni în care n-a existat niciun semn de ameliorare. Nu că v-aș promite ceva, vă rog să rețineți. Nimic nu este garantat. Dar trebuie să dați timp tratamentului să-și facă efectul, altfel mai bine nu-l începeți deloc.”

Se încruntă la ei ca să le intre în cap avertismen-tul și sprâncenele sunt ca două perdele albe de sub care se holbează ochii lui albaștri. „Acum, vă rog să ieșiți și să mă lăsați să examinez băiatul.”

Matt ezită să-l lase pe Charlie singur cu el, dar Guarino dă din cap. „Așa este mai bine”, zice el, însoțindu-i până la ușă spre sala de așteptare. „Rezultatele sunt întotdeauna mai semnificative dacă pacientul și cu mine suntem singuri în timp ce au loc testele de psihosubstanțiere. Stimulii din exterior au un efect dăunător asupra scorurilor ramificate.”

Rose zâmbește triumfător la bărbatu-su și Matt iese după ea, umilit.

Rămas singur cu Charlie, dr. Guarino îl mângâie pe cap. Are un zâmbet binevoitor pe față.

„Bine, băiatule. Sus pe masă.”

Când Charlie nu răspunde, îl ridică ușurel pe masa din piele și-l leagă de mâini și de picioare cu chingi făcute dintr-o pânză grosolană. Masa miroase a sudoare adânc impregnată și a piele.

„Mamaaaa!”

„E afară. Nu te necăji, Charlie. N-o să te doară niciun pic.”

„Vreau la mama!” Charlie este derutat că-i legat în felul ăsta. Nu pricepe deloc ce se întâmplă cu el, dar au mai fost și alți doctori care nu se prea purtau blând după ce ieșeau părinții din cameră.

Guarino încearcă să-l liniștească. „Ușurel, copilule. Nu ai de ce să te temi. Vezi mașina asta mare de-aici? Știi ce am să fac cu ea?”

Charlie se face mititel și apoi își aduce aminte de vorbele maică-sii. „O să mă facă deștept.”

„Așa-i. Bine că măcar știi pentru ce ești aici. Acum închide ochii și relaxează-te în timp ce eu manevrez butoanele astea. O să facă zgomot mare, ca un aeroplan, dar n-o să te doară nimic. Și o să vedem dacă putem să te facem ceva mai deștept decât ești acum.”

Guarino apasă scurt pe comutator și pornește mașina cea mare care bâzâie și scoate fulgere roșii și albastre. Charlie este îngrozit. Se face mic și tremură, luptând cu chingile care-l țin legat de masă.

Începe să urle, dar Guarino îi bagă iute în gură un șomoilog de cârpă. „Hai, hai, Charlie. Nu face asta.

Fii băiat cuminte, ți-am spus că n-o să te doară nimic.”

Încearcă din nou să urle, dar tot ce scoate este un găjâit înăbușit și-i vine să verse. Simte umezeala și pantalonii care i se lipesc de picioare și mirosul care-i spune că maică-sa o să-l pedepsească bătându-l și punându-l la colț pentru că s-a scăpat pe el. Nu se poate controla. De câte ori se simte încolțit și apare panica, nu se mai poate stăpâni și se murdărește. Sufocarea... greața... și totul se întunecă...

N-are cum să știe cât timp a trecut, dar când Charlie deschide ochii, cârpa i-a fost scoasă din gură și chingile au fost îndepărtate. Dr. Guarino se preface că nu simte mirosul. „Așa-i că nu te-a durut nimic?”

„N-nu...”

„Și-atunci, de ce tremuri așa? N-am făcut altceva decât să folosesc mașina aia ca să te fac mai deștept. Cum te simți acum când ești mai deștept decât erai mai înainte?”

Uitând de spaimă, Charlie privește mașina cu ochii larg deschiși.

„M-a făcut deștept?”

„Sigur că da. Au, dă-te mai încolo. Cum te simți?”

„Sunt ud. Am făcut.”

„Da, bine – dar n-ai să mai faci asta data viitoare, nu-i așa? N-ai să te mai sperii, dacă știi că nu te doare nimic. Acum vreau să-i spui mămicii tale ce deștept simți că ești și o să te aducă aici de două ori pe săptămână pentru encefalo-recondiționare cu unde scurte și o să fii mai deștept, și mai deștept, și mai deștept.”

Charlie zâmbește. „Pot să umblu de-a îndărătelea.”

„Poți oare? Hai să vedem”, zice Guarino închizându-și mapa în semn de mirare. „Hai să vedem.”

Încet, cu mare efort, Charlie face câțiva pași înapoi, împiedicându-se de masa de consultație. Guarino zâmbește și dă din cap. „Asta, pot să zic, e chiar mare lucru. A, dar așteaptă să vezi. Înainte să terminăm treaba asta cu tine ai să fii cel mai deștept băiat din tot cartierul.”

Charlie roșește de plăcere pentru că i se dă atenție și este lăudat. Se întâmplă rar ca oamenii să-i zâmbească și să-i spună că a făcut ceva bine. Încep să se estompeze chiar și frica de mașină și spaima că va fi legat de masă.

„Din tot cartierul?” Gândul se umflă atât de mult în el încât nu mai poate trage destul aer în plămâni, oricât ar încerca. „Chiar mai deștept decât Hymie?”

Guarino zâmbește iarăși și dă din cap. „Mai deștept decât Hymie.”

Charlie se uită la mașină cu un altfel de uimire și cu respect. Mașina îl va face mai deștept decât e Hymie, care stă la două case mai încolo și care știe să citească și să scrie și este la cercetași. „Mașina asta este a ta?”

„Încă nu. Deocamdată este a băncii, dar curând va fi a mea și atunci voi putea să-i fac deștepți pe mulți băieți ca tine.” Îl mângâie pe cap pe Charlie și spune: „Ești cu mult mai drăguț decât unii dintre copiii normali pe care-i aduc aici mamele lor sperând că eu pot să le îndes mintea în cap dacă le ridic I.Q.-urile.”

„Li se îndeasă mintea?” își duce mâna la cap să vadă dacă mașina a făcut ceva acolo. „Sunt grele la ridicat ai-chiurile alea?”

Guarino râde prietenos în timp ce-l strânge de umăr pe Charlie. „Nu, Charlie, n-ai de ce să te temi. Doar măgărușii nesuferiți se aleg cu capetele îndeșate. Tu vei rămâne cum ești – un băiețel drăguț. Apoi, gândindu-se mai bine, adaugă: „Bineînțeles, ceva mai deștept decât ești acum.”

Descuie ușa și-l conduce pe Charlie la părinți. „Iată-l, oameni buni. I-a priit experiența. Un băiat bun. Cred că ne vom împrieteni, nu-i așa, Charlie?”

Charlie dă din cap. Ar vrea ca doctorul Guarino să-l placă, dar se însăimântă când vede expresia de pe fața mamei lui. „Charlie! Ce-ai făcut?”

„A fost doar un accident, doamnă Gordon. Era prima oară și a fost speriat. Dar nu-l muștrați și nu-l pedepsiți. N-aș dori să facă o legătură între pedeapsă și venirea lui aici.”

Dar Rose Gordon este cât se poate de jenată. „Este dezgustător. Nici nu știu ce să mai fac, domnule doctor. Chiar și acasă uită că trebuie... și uneori avem musafiri. Mi-e atât de rușine când face asta.”

Văzând înfățișarea dezgustată a mamei sale, îl apucă tremuraturul. A uitat pentru scurt timp cât este de rău și cât îi face să sufere pe părinții săi. Nu știe de ce, dar se sperie când ea îi spune că o face să sufere, și atunci când ea plânge și urlă, se întoarce cu fața la perete și geme încet doar pentru el.

„Ei, lăsați-l liniștit, doamnă Gordon, și nu vă faceți griji. Aduceți-mi-l marți și joi în fiecare săptămână, marțea și joia, la ora asta.”

„Dar e sigur că-i va face bine?” întrebă Matt. „Zece dolari sunt totuși o sumă...”

„Matt”, zice prinzându-l de mânecă. „Crezi că e cazul să spui așa ceva în momentul ăsta? E carne din carnea ta, sânge din sângele tău, și poate că domnul doctor îl va face să fie ca alți copii, cu ajutorul Domnului, și tu vorbești despre bani!”

Matt Gordon încearcă să se apere dar, gândindu-se mai bine, scoate portofelul.

„Vă rog...” suspină Guarino, ca și cum s-ar jena la vederea banilor. „Asistentul meu, la biroul din față, va avea grijă de toate aranjamentele financiare. Vă mulțumesc.” Se înclină puțin către Rose, îi dă mâna lui Matt și-l bate ușurel pe spate pe Charlie. „Drăguț băiat. Foarte drăguț.” Apoi, zâmbindu-le din nou, dispare pe ușă în cabinet.

O țin tot într-o ceartă în drum spre casă, Matt plângându-se că vânzările articolelor pentru frizerii au scăzut mult și că economiile lor se topesc, Rose țipând că nimic nu este mai important decât să-l readucă pe Charlie la normal.

Speriat de cearta lor, Charlie se smiorcăie. Sune-tul vocilor înfuriate îi face rău. De îndată ce pătrund în casă, Charlie se retrage în colțul bucătăriei, după ușă, și stă acolo cu fruntea lipită de faianța de pe perete, tremurând și gemând.

Nu-i dau nicio atenție. Au uitat că trebuie să fie spălat și schimbat.

„Nu sunt isterică. Doar mi-e silă să tot aud cum te plângi de câte ori încerc să fac ceva pentru fiul tău. Nu-ți pasă de el. Pur și simplu nu-ți pasă!”

„Nu-i adevărat. Dar îmi dau seama că nu putem face nimic. Un copil ca el este o cruce pe care trebuie

s-o duci și s-o iubești. Eu pe el pot să-l suport, dar nu pot suporta apucăturile tale prostești. Ai cheltuit aproape toate economiile noastre cu șarlatani și mincinoși – bani pe care i-aș fi putut folosi ca să pun pe roate o afacere ca lumea. Da. Nu te uita așa la mine. Cu toți banii pe care i-ai aruncat la canal pentru ceva ce nu se poate face aș fi ajuns să am frizeria mea, în loc să-mi mănânc sufletul vânzând fleacuri câte zece ore pe zi. Prăvălia mea, cu oameni care să lucreze *pentru mine*.”

„Nu mai zbiera. Uită-te la el, e speriat.”

„Du-te dracului! Acum știu cine-i prostul casei. Eu! Pentru că m-am încurcat cu tine.” Iese ca o furtună, trântind ușa după el.

***

„Regret că vă întrerup, domnule, dar ne pregătim să aterizăm în câteva minute. Trebuie să vă puneți iarăși centura de siguranță... A, dar o aveți pusă. Ați avut-o tot timpul călătoriei de la New York. Aproape două ore...”

„Am uitat de ea. Am s-o las așa cum e până aterizăm. Se pare că nu mă mai deranjează.”

***

Acum înțeleg de unde am căpătat neobișnuita mea motivație pentru a deveni *deștept*, care i-a uitat pe toți la început. Era ceva cu care Rose Gordon trăise zi și noapte. Spaima ei, vinovăția ei, rușinea ei că Charlie era un idiot. Visul ei că s-ar fi putut face ceva. Mereu întrebarea aceea presantă: a cui era vina, a ei sau a lui Matt? A încetat să încerce să mă transforme numai după ce Norma i-a dovedit că era în stare să aibă copii normali și că eu fusesem

doar o întâmplare ciudată. Dar cred că eu n-am încetat vreodată să vreau să fiu băiatul cel deștept pe care și-l dorea, pentru că în felul ăsta m-ar fi iubit.

Ceva ciudat în legătură cu Guarino. Ar trebui să fiu supărat pe el pentru ce mi-a făcut și pentru că îi păcălea pe Rose și pe Matt, dar, nu știu de ce, nu pot. După acea primă zi se purta mereu amabil cu mine. Bătaia pe umăr, zâmbetul, cuvântul de încurajare erau lucruri cu care mă întâlneam atât de rar.

Mă trata – chiar și atunci – ca pe o ființă omească.

Pot să par nerecunoscător, dar unul din lucrurile care mă supără aici este că lumea se poartă cu mine ca și cum aș fi un cobai. Remarcele permanente ale lui Nemur cum că *ei au făcut din mine ceea ce sunt* sau că vor fi cândva și alții ca mine care *vor deveni ființe umane adevărate*.

Cum aș putea să-l fac să priceapă că nu este el cel care m-a creat?

Face aceeași greșală ca toți ceilalți care se uită la o persoană slabă de minte și râd pentru că nu înțeleg că sunt în joc sentimente omenești. Nu poate să-și dea seama că eram o persoană dinaintea de-a ajunge aici.

Încerc să-mi controlez resentimentul, să devin mai răbdător, să aștept ca lucrurile să se desfășoare. Bănuiesc că devin adult. Pe zi ce trece aflu tot mai multe despre mine, iar amintirile care veneau la început doar ca niște unde mărunte se abat acum asupra mea ca niște talazuri uriașe...

11 iunie – Treburile au început să se încurce din momentul în care am ajuns la Chalmers Hotel din

Chicago și am descoperit că din greșeală camerele noastre nu aveau să se elibereze decât în seara următoare și că până atunci trebuia să locuim undeva în apropiere, la Independence Hotel. Nemur era furios. A luat-o ca pe un afront personal și s-a certat cu tot personalul, luându-i pe rând, de la băiatul de serviciu până la directorul hotelului. Am așteptat în hol în timp ce fiecare funcționar al hotelului îl căuta pe superiorul său ca să vadă ce se putea face.

În mijlocul zăpăcelii generale – cu bagajele care circulau și se îngrămădeau în hol, cu băieții de serviciu care se îmbulzeau de colo-colo cu cărucioarele lor încărcate, cu membrii care nu se mai întâlniseră unii cu alții de un an și se recunoșteau și se salutau –, stăteam și noi acolo, simțindu-ne tot mai pierduți, în timp ce Nemur încerca să pună mâna pe responsabilii însărcinați cu bunul mers al Congresului Asociației Internaționale de Psihologie.

În cele din urmă, când a devenit clar că nu se putea face nimic, a acceptat faptul că aveam să petrecem prima noastră noapte la Independence din Chicago.

De fapt, la Independence erau cazați cei mai mulți dintre psihologii mai tineri și tot aici urmau să aibă loc marile petreceri din prima seară a Congresului. Aici, lumea aflase despre experiență și cei mai mulți dintre ei știau cine eram eu. Oriunde ne întorceam, apărea cineva care-mi cerea părerea despre orice lucru, de la efectele noilor impozite până la ultimele descoperiri arheologice din Finlanda. Erau tot atâtea provocări la care – datorită acumulărilor mele de cunoștințe generale – puteam răspunde vorbind cu ușurință despre aproape orice

subiect. Însă după un timp am observat că Nemur era nemulțumit de atenția care mi se dădea.

Când am fost întrebat de către o cliniciană tânără și atrăgătoare de la Falmouth College dacă puteam explica unele dintre cauzele proprii mele întârzieri mintale, i-am spus că profesorul Nemur era omul potrivit pentru a-i răspunde.

Era ocazia pe care o așteptase ca să-și arate competența și, pentru prima oară de când ne cunoșteam, mi-a așezat mâna pe umăr. „Nu cunoaștem cauza exactă a fenilcetonuriei de care suferea Charlie în copilărie – o situație neobișnuită, biochimică sau genetică, poate o radiație ionizantă sau o radiație naturală, sau chiar atacul unui virus asupra fătului – oricare ar fi fost cauza, rezultatul a fost o genă defectuoasă care produce, să spunem așa, o «enzimă stingheră» ce determină reacții biochimice necorespunzătoare. Și, desigur, aminoacizii nou-produși intră în competiție cu enzimele normale provocând vătămarea creierului.”

Fata s-a încruntat. Nu se așteptase la o prelegere, dar Nemur avea cuvântul și continua pe aceeași temă. „Eu numesc asta *inhibiție competitivă a enzimelor*. Să vă dau un exemplu pentru a înțelege cum lucrează. Gândiți-vă la enzima produsă de gena defectuoasă ca la o *cheie nepotrivită care pătrunde* în încuietoarea chimică a sistemului nervos central – *dar nu poate fi răsucită*. Deoarece se află acolo cheia potrivită – enzima cea adevărată – nici nu poate intra în încuietoare. Este blocată. Rezultatul? Distrugerea ireversibilă a proteinelor din țesutul cerebral.”

„Dar dacă este ireversibilă”, a intervenit unul dintre ceilalți psihologi care se alăturase micului auditoriu, „cum este posibil ca domnul Gordon aici prezent să nu mai fie întârziat?”

„Aha!” a jubilat Nemur. „Am spus că distrugerea țesutului era ireversibilă, dar nu și procesul în sine. Mulți cercetători au reușit să schimbe direcția procesului prin injecții cu substanțe chimice care se combină cu enzimele defectuoase, modificând forma moleculară a cheii care se interpune. Acesta este de altfel și punctul central al tehnicii noastre. Dar pentru început noi îndepărtăm porțiunile vătămate din creier și permitem implantarea țesutului cerebral care a fost revitalizat chimic astfel încât să producă proteine cerebrale într-o proporție mai mare decât cea normală...”

„O clipă, profesore Nemur”, am zis, întrerupându-l în punctul culminant al perorației sale. „Ce spuneți despre lucrările lui Rahajamati în acest domeniu?”

S-a uitat la mine cu indiferență. „Cine?”

„Rahajamati. Articolul lui atacă teoria lui Tanida asupra fuziunii enzimatică – conceptul modificării structurii chimice a enzimei care blochează pasul pe parcursul metabolismului.”

S-a încruntat. „Unde a apărut traducerea articolului?”

„N-a fost încă tradus. L-am citit chiar acum câteva zile în *Hindu Journal of Psychopathology*.”

S-a uitat la auditoriu și a ridicat din umeri. „Nu cred că avem motive de îngrijorare. Rezultatele noastre vorbesc de la sine.”

„Dar Tanida însuși a propus inițial teoria blocării enzimei stinghere prin combinare, iar acum demonstrează că...”

„Ei, haide, Charlie. Faptul că un om avansează primul o teorie nu-i asigură și ultimul cuvânt asupra dezvoltării experimentale a teoriei. Cred că toată lumea aici de față este de acord că cercetarea făcută în Statele Unite și Anglia întrece cu mult ceea ce se face în India și Japonia. Avem deocamdată cele mai bune laboratoare și cel mai bun echipament din întreaga lume.”

„Dar asta nu răspunde obiecției lui Rahajamati cu privire la...”

„Nu este nici timpul, nici locul potrivit ca să discutăm asta. Sunt sigur că toate lucrurile vor fi puse la punct în sesiunea de mâine.” S-a întors să vorbească cu cineva despre un vechi prieten de facultate, tăindu-mi-o scurt și lăsându-mă acolo cu gura căscată.

Am reușit să-l iau deoparte pe Strauss și am început să-i pun întrebări. „Acum, ce mai ai de spus? Mi-ai zis mai demult că sunt prea sensibil față de el. Cu ce l-am indispus în așa hal?”

„Îl faci să se simtă inferior și nu poate suporta asta.”

„Vorbesc serios, pentru numele lui Dumnezeu. Spune-mi adevărul.”

„Charlie, trebuie să încetezi să crezi că toată lumea își bate joc de tine. Nemur nu poate discuta articolele pentru că nu le-a citit. Nu citește în limbile acelea.”

„Nu citește hindi și japoneza? Nu pot să cred.”

„Charlie, nu toată lumea are darul tău de-a învăța limbi străine.”

„Dar atunci cum poate respinge atacul lui Rahajamati asupra acestei metode și provocarea lui Tanida cu privire la acest tip de control? Sunt convins că știe despre...”

„Nu...”, a zis Strauss, gânditor. „Articolele acelea sunt probabil recente. N-a fost timp suficient ca să fie traduse.”

„Vrei să spui că nici dumneata nu le-ai citit?”

A ridicat din umeri. „Sunt un lingvist și mai slab decât el. Dar sunt convins că până vor fi predate rapoartele finale va fi pieptănată toată literatura pentru descoperirea datelor suplimentare.”

Nu știam ce să mai spun. Să-l aud cum recunoaște că nici el, nici celălalt nu erau la curent cu multe lucruri care țineau de propriile specialități era ceva care mă îngrozea. „Ce limbi cunoști?” l-am întrebat.

„Franceza, germana, spaniola, italiana și ceva suedeză, cât să mă pot descurca.”

„Dar rusa, chineza, portugheza?”

Mi-a amintit că, fiind un practician psihiatru și neurochirurg, avea foarte puțin timp pentru limbile străine. Și că singurele limbi vechi în care putea citi erau latina și greaca. Niciun cuvânt din limbile vechi orientale.

Am observat că dorea să încheie discuția, dar, cumva, nu puteam să-l las. Trebuia să aflu exact cât de multe știa.

Și am aflat.

Fizică: nimic dincolo de teoria cuantică a câmpurilor. Geologie: nimic despre geomorfologie sau

stratigrafie și nici chiar despre petrologie. Nimic despre teoria micro- și macroeconomică. În matematică, puțin dincolo de nivelul elementar al calculului variațiilor și absolut nimic despre algebra lui Banach sau mulțimile lui Riemann. Era prima din șirul de revelații care mă așteptau din belșug în acest weekend.

N-am putut rămâne la petrecere. M-am strecurat afară să fac câțiva pași și să mă gândesc la ce aflasem. Impostori – amândoi. Se prefăceau că sunt geniali. Dar erau doar niște oameni obișnuiți care lucrau orbește, pretinzând că ar fi capabili să aducă lumină în întuneric. Oare de ce minte toată lumea? Nimeni din cei pe care-i cunosc nu este așa cum pare să fie. Mă pregăteam să dau colțul când l-am văzut pe Burt venind după mine.

„Ce se întâmplă?” l-am întrebat când m-a ajuns. „Mă urmărești?”

A ridicat din umeri și a râs cam stingherit. „Proba A, steaua reprezentăției. Nu pot să te las să fi călcat de vreunul din cowboy-ii ăștia motorizați din Chicago sau să fi jefuit și tăvălit pe State Street.”

„Nu-mi place să fiu luat în custodie.”

Îmi evita privirea în timp ce umbla alături de mine, cu mâinile vârâte adânc în buzunare. „Ușurel, Charlie. Bătrânul e nervos. Congresul ăsta înseamnă mult pentru el. E în joc reputația lui.”

„Nu știam că sunteți atât de apropiați.” Îl luam peste picior, amintindu-mi cum se tot plângea că profesorul este mărginit și pisălog.

„Nu-i sunt apropiat.” Mă privea sfidător. „Dar toată viața lui este în treaba asta. Nu e Freud, sau Jung, sau Pavlov, sau Watson, dar face un lucru

important și-i respect devotamentul – poate încă și mai mult pentru că nu este decât un om obișnuit care încearcă să facă lucruri mari, în timp ce oamenii mari se ocupă cu toții de fabricarea bombelor.”

„Mi-ar plăcea să te aud spunându-i în față că este doar un om obișnuit.”

„Nu e important ce gândește despre el însuși. Sigur că este egoist, și ce-i cu asta? Un om care se apucă de o treabă ca asta trebuie să fie într-o oarecare măsură egoist. Am văzut destui oameni ca el ca să știu că îngâmfarea și emfaza lui sunt amestecate cu o doză bună de nesiguranță și de teamă.”

„Și de falsitate și de superficialitate”, am adăugat eu. „Îi văd acum cum sunt ei de fapt, niște impostori. Pe Nemur l-am bănuit mai demult. Mereu părea înfricoșat de ceva. Dar Strauss m-a surprins.”

Burt a tăcut și a oftat adânc. Am intrat într-un bar să luăm o cafea și-mi dădeam seama că este exasperat, deși nu mă uitam la el.

„Crezi că greșesc?”

„Cred că ai străbătut prea repede o cale foarte lungă”, mi-a spus. „Ai acum o minte superbă, inteligență cât nu se poate calcula, ai absorbit mai multe cunoștințe decât alții într-o viață întreagă. Dar ești asimetric. Știi multe, dar n-ai dobândit înțelegere sau, mai bine zis, îngăduință! Îi numești impostori, dar a pretins vreodată vreunul dintre ei că este perfect sau supraom? Sunt oameni obișnuiți. Tu ești un geniu.”

S-a oprit brusc, dându-și seama că-mi ținea o predică.

„Spune mai departe.”

„Ai întâlnit-o vreodată pe soția lui Nemur?”

„Nu.”

„Dacă vrei să înțelegi de ce este tot timpul tensionat, chiar și când lucrurile merg bine la laborator și la catedră, trebuie să o cunoști pe Bertha Nemur. Știai că ea este cea care i-a făcut rost de postul de profesor? Știai că s-a folosit de influența tatălui ei ca să-i obțină subvenția de la Fundația Welberg? Ei bine, acum tot ea l-a forțat să facă această prezentare prematură la congres. Până nu te-a călărit o femeie ca asta să nu crezi că poți înțelege un om care trebuie să o suporte.”

N-am mai spus nimic. Văzând că ar vrea să se întoarcă la hotel, l-am urmat și am tăcut tot drumul până acolo.

Sunt oare un geniu? Nu cred. În orice caz, nu încă. Cum ar zice Burt, ironizând eufemismele jargonului educațional, sunt *exceptional* – un termen democratic folosit pentru a evita etichetele blestemate *dotat* și *deficient* (care le-au înlocuit pe *ager* și pe *întârziat*) și care va fi schimbat de-ndată ce va căpăta un înțeles pentru cineva. Ideea pare să fie: folosiți o expresie doar atâta timp cât ea nu este cunoscută de lume. *Exceptional* se referă la ambele capete ale spectrului, așa încât eu am fost toată viața *exceptional*.

Lucru curios cu învățatul: cu cât merg mai departe, cu atât văd ceea ce nici măcar nu știam că există. Cu puțin timp în urmă, credeam prostete că aș putea să învăț totul – toată știința din lume. Acum sper doar să fiu în stare să știu de existența ei și să înțeleg un grăunte din ea.

Dar am oare timp?

Burt este nemulțumit de mine. Găsește că sunt nerăbdător, iar ceilalți sunt probabil de aceeași părere. Dar ei mă rețin și caută să mă facă să stau la locul meu. Care este locul meu? Cine și ce sunt eu astăzi? Sunt eu o sumă a întregii mele vieți sau doar a ultimelor luni? O, cât de iritați devin când încerc să discut despre asta cu ei! Nu le place să recunoască faptul că nici ei nu știu. E paradoxal că un om obișnuit ca Nemur își închipuie că misiunea lui este să facă genii din alți oameni. I-ar plăcea să fie cunoscut ca descoperitorul noilor legi ale educației – un Einstein al psihologiei. Și are teama dascălului de a fi întrecut de către student, groaza maestrului de a-și vedea munca discreditată de către discipol. (Nu că eu aș fi cu adevărat studentul sau discipolul lui Nemur, cum este Burt.)

Presupun că teama lui Nemur de a fi descoperit că umblă doar pe picioroange printre uriași este de înțeles. În momentul ăsta, un eșec l-ar distruge. Este prea vârstnic ca să ia totul de la început.

Deși am fost zguduit descoperind adevărul despre oameni pe care-i respectam și-i priveam cu venerație, cred că Burt are dreptate. Trebuie să fiu înțelegător. Ideile lor și munca lor eminentă au făcut posibil experimentul. Trebuie să mă feresc de tendința firească de a mă uita la ei de sus, acum, când i-am întrecut.

Trebuie să realizez că, atunci când mă sfătuiesc permanent să vorbesc și să scriu simplu astfel încât lumea care citește aceste rapoarte să poată înțelege, se referă și la ei înșiși. Dar e totuși înfricoșător să știu că soarta mea se află în mâinile unor oameni

care nu sunt uriașii la care mă gândeam, că nu știu toate răspunsurile.

13 iunie – Ditez acum într-o stare de mare încordare. Am ieșit din toată treaba. Sunt singur într-un avion cu care mă întorc la New York și n-am nicio idee despre ce voi face când ajung acolo.

Recunosc că la început eram plin de sfială la gândul unui congres internațional de savanți și cărturari, adunați la un loc pentru schimburi de idei. De fapt, îmi spuneam în sinea mea, aici se întâmplă totul. Aici totul trebuia să fie altfel decât discuțiile sterile din facultate, pentru că aceștia erau oameni din cele mai înalte straturi ale cercetării psihologiei și educației, savanții care scriau cărțile și țineau prelegerile, specialiștii pe care-i cita lumea. Chiar dacă Nemur și Strauss erau doar niște oameni obișnuiți care lucrau dincolo de posibilitățile lor, eram sigur că ceilalți erau altfel.

Când a sosit ora ședinței, Nemur ne-a condus prin holul gigantic cu mobilier baroc greoi și scări spiralate din marmură, făcându-ne loc printre pâlcurile tot mai dese de oameni care-ți dădeau mâna, dădeau aprobator din cap și-ți zâmbeau. Ni s-au alăturat alți doi profesori de la Beekman care sosiseră la Chicago în cursul dimineții. Profesorii White și Clinger mergeau în dreapta și cu un pas sau doi înapoia lui Nemur și a lui Strauss, în timp ce Burt și cu mine formam ariergarda.

Ne-am croit drum printre spectatori în Marea Sală de Bal și Nemur a făcut semn cu mâna reporterilor și fotografilor care veniseră să se informeze

în direct asupra rezultatelor senzaționale obținute cu un adult întârziat în puțin mai mult de trei luni.

Evident că Nemur lansase dinainte informațiile publicitare.

Unele dintre comunicările de psihologie prezentate în ședință erau impresionante. Un grup din Alaska demonstra cum stimularea diverselor părți ale creierului putea determina o dezvoltare semnificativă a capacității de învățare, iar un grup din Noua Zeelandă prezenta o hartă a porțiunilor din creier care controlează perceperea și memorarea stimulilor.

Dar erau și altfel de lucrări – studiul lui P. T. Zellerman asupra diferențelor de timp necesare unor șobolani albi pentru a învăța cum să circule printr-un labirint cu colțurile rotunjite față de unul cu colțurile unghiulare, sau comunicarea lui Worfel privitoare la influența nivelului de inteligență asupra timpului de reacție la maimuțele rhesus. Bani, timp și energie fuseseră risipite pentru analize amănunțite ale unor banalități. Burt avea dreptate să-i prețuiască pe Nemur și Strauss pentru că-și dedicaseră munca unui țel important și nesigur mai degrabă decât unuia neînsemnat, dar sigur.

Măcar dacă Nemur m-ar fi privit ca pe o ființă umană.

După ce președintele de ședință a anunțat prezentarea de la Universitatea Beekman, ne-am ocupat scaunele pe platforma din spatele mesei lungi, cu Algernon în cușca lui, așezată între Burt și mine. Eram atracția principală a serii și când, după ce ne-am așezat, președintele a luat cuvântul, aproape că mă așteptam să-l aud trâmbițând: *Doaaamnelor*

și dooomnilor! Veniți să vedeți completarea la spectacol. Un număr nemaivăzut în lumea științei! Aveți chiar sub ochii voștri un șoarece și un debil mintal transformați în genii.

Recunosc că venisem acolo cu capsă pusă.

A spus doar atât: „Prezentarea următoare n-are nevoie de introducere. Am auzit cu toții despre uimitoarea lucrare realizată la Universitatea Beekman, sponsorizată de Fundația Welberg, sub conducerea șefului departamentului de psihologie, profesorul Nemur, în colaborare cu dr. Strauss, de la Centrul de Neuropsihiatrie Beekman. Nu mai este nevoie să spun că am așteptat cu toții cu mare interes această comunicare. Predau lucrările ședinței profesorului Nemur și doctorului Strauss.”

Nemur a dat îndatoritor din cap, mulțumind pentru introducerea elogioasă a președintelui și i-a făcut cu ochiul lui Strauss în această clipă de triumf.

Primul vorbitor de la Beekman era profesorul Clinger.

Începeam să mă enervez și-l vedeam pe Algernon cum aleargă prin cușca lui în cerc, nervos, tulburat de fum, de zgomote, de ambianța neobișnuită. Simțeam nevoia ciudată de a-i deschide cușca și de a-l lăsa să iasă din ea. Era un gând absurd – mai degrabă o poftă decât un gând – și încercam să-l ignor. Dar în timp ce ascultam comunicarea standard a profesorului Clinger despre „Efectele deschiderii pe stânga a culoarelor de sosire în labirintul în formă de T comparate cu efectele deschiderii pe dreapta”, m-am surprins jucându-mă cu mecanismul de închidere al cuștii lui Algernon.

Peste puțin timp (înainte ca Strauss și Nemur să dezvăluie realizarea lor încununată de succes) venea rândul lui Burt să citească o comunicare privitoare la procedurile și rezultatele efectuării testelor de inteligență și învățare pe care le concepuse pentru Algernon. Comunicarea lui avea să fie urmată de o demonstrație în care Algernon era pus să alerge pentru rezolvarea unei probleme care-i aducea o porție de mâncare (ceva care mi-a displăcut întotdeauna!).

Nu că aș fi avut ceva împotriva lui Burt. Fusesse mereu cinstit cu mine – mai mult decât majoritatea celorlalți –, dar când vorbea despre șoarecele alb căruia i se dăduse inteligență era tot atât de pompos și de ipocrit ca și ceilalți. De parcă încerca și el să îmbrace mantaua profesorilor săi. M-a oprit atunci mai mult prietenia pentru Burt decât orice altceva. Eliberarea lui Algernon din cușcă ar fi aruncat întrunirea în haos și, oricum, era debutul lui Burt în cursa de șobolani a avansărilor în ierarhia academică.

Stăteam cu degetul pe zăvorul cuștii și sunt sigur că Algernon știa la ce mă gândeam în timp ce urmărea mișcările mâinii mele cu ochii lui roz-bonbon. În clipa aceea, Burt a ridicat cușca pentru demonstrație. A explicat complexitatea mecanismului de închidere și deschidere al ușiței și problema care trebuia rezolvată de fiecare dată când se deschidea ușița. (Bolțurile subțiri de plastic intrau în locașurile lor în diferite scheme care erau controlate de șoarecele ce apăsa într-o anumită ordine o serie de mânere.) Odată cu dezvoltarea inteligenței lui Algernon, creștea și viteza cu care rezolva

problema – un lucru evident. Dar apoi Burt a dezvăluit un fapt pe care *nu*-l știusem.

Ajuns la apogeul inteligenței, randamentul lui Algernon devenise variabil. Uneori, conform raportului lui Burt, Algernon refuza să lucreze – chiar dacă părea înfometat –, iar alteori rezolva problema dar, în loc să ia hrana care-l răsplătea, se năpustea, urcându-se în neștire pe pereții cuștii lui.

Când cineva din public l-a întrebat pe Burt dacă voia să spună că această comportare dezordonată era legată în mod direct de creșterea inteligenței, Burt a dat un răspuns echivoc. „În ceea ce mă privește”, a zis, „nu am destule date pentru a susține această concluzie. Sunt și alte posibilități. S-ar putea ca atât creșterea inteligenței, cât și comportarea dezordonată să fie create de operație, și nu subordonate una celeilalte. Pe de altă parte, comportarea dezordonată poate fi specifică doar pentru Algernon. Nu am observat-o la niciun alt șoarece, dar e drept că niciunul dintre ei nu a atins un nivel de inteligență atât de înalt și atât de durabil ca Algernon.”

Mi-am dat seama numaidecât că această informație nu-mi fusese comunicată. Bănuiam motivul și eram nemulțumit, dar asta nu era nimic pe lângă furia care m-a cuprins când au dat filmele.

Nu știusem niciodată că primele mele acțiuni și teste în laborator fuseseră filmate. Și iată-mă acolo, la masă, alături de Burt, buimac și gură-cască, în timp ce căutam să urmăresc labirintul cu stiletul electric. De câte ori primeam un șoc, expresia mea se schimba, deschideam ochii mari, privind în gol, și apoi reapărea zâmbetul acela prostesc. De fiecare

dată când se întâmpla asta, publicul râdea în hohote. Cursele se repetau, una după alta, și de fiecare dată li se părea că a fost și mai caraghios decât data trecută.

Mi-am zis că nu erau doar niște nătăfleți în căutare de distracție, ci oameni de știință în căutare de informații. Nu se puteau abține să nu vadă și partea nostimă din imagini – dar, cu toate astea, în timp ce Burt intra în joc și făcea comentarii amuzante pe marginea filmelor, m-a biruit senzația că se întâmpla o ticăloșie. Ar fi fost și mai caraghios să-l văd pe Algernon cum scapă din cușcă și să-i privesc pe toți acești oameni împrăștiindu-se și târându-se pe jos în genunchi și în coate ca să pună mâna pe un geniu mititel, alb, care-o zbughește printre scaune.

Dar m-am stăpânit și impulsul mi-a trecut până când i-a venit rândul lui Strauss să urce pe podium.

Strauss a vorbit pe larg despre teoria și tehnicile neurochirurgiei, descriind în amănunt cum studiile inițiale de cartografie a centrilor de control hormonal i-au permis să izoleze și să stimuleze acești centri simultan cu îndepărtarea porțiunii de cortex care produce inhibitorul hormonal. A explicat teoria blocajului enzimatic și a continuat cu descrierea aspectului meu fizic înainte și după operație. A oferit fotografii (nici nu știam că se făcuseră) care au circulat în public și pe care le-a comentat și am putut să văd, urmărind asistența care aproba și zâmbea, că cei mai mulți erau de acord că „expresia facială obtuză, rătăcită” a fost transformată într-o „înfățișare vioaie, inteligentă”. A analizat la fel de amănunțit aspectele relevante ale ședințelor noastre

de terapie, în special schimbările mele de atitudine privitoare la asocierea liberă.

Venisem acolo ca participant la o prezentare științifică și mă așteptam să fiu obiect de expoziție, dar toată lumea vorbea despre mine ca și cum aș fi fost ceva nou-creat care era prezentat savanților. Niciunul din cei de acolo nu mă considera un individ – o ființă omenească. Alăturarea permanentă „Algernon și Charlie” sau „Charlie și Algernon” demonstra clar că ei ne priveau ca pe o pereche de animale de laborator care nici nu existau în afara acestuia. Dar, dincolo de această supărare a mea, îmi tot umbla prin cap gândul că ceva nu este în regulă.

A venit, în fine, și rândul lui Nemur să ia cuvântul – să recapituleze totul ca șef al proiectului –, să apară în prim-plan ca autorul unui experiment strălucit. Era momentul pe care îl aștepta de atâta vreme.

Făcea impresie bună, acolo sus, pe platformă, și în timp ce vorbea îl aprobam și eu, fiind de acord cu lucruri pe care le știam adevărate. Testarea, experiența, operația și dezvoltarea mea ulterioară erau descrise pe larg și discursul său era însuflețit cu citate din rapoartele mele de progres. L-am auzit de câteva ori citind auditoriului notațiile mele intime sau prostesti. Mulțumeam Domnului că avusesem grijă să păstrez pentru mine cele mai multe amănunte privitoare la Alice și la mine.

Apoi, într-un anumit punct al expunerii sale, a zis-o: „Noi, cei care am realizat acest proiect la Universitatea Beekman, avem satisfacția de a ști că am preluat o greșeală a naturii pe care, prin tehnica

noastră, am transformat-o într-o ființă umană superioară. Când a venit la noi, Charlie se afla în afara societății, singur într-un oraș mare, fără prieteni sau rude care să aibă grijă de el, fără dotarea mentală necesară unei vieți normale. Fără trecut, fără contacte cu prezentul, fără speranțe pentru viitor. S-ar putea spune că în realitate Charlie Gordon nici nu exista înainte de acest experiment...”

Nu știu de ce m-a jignit atât de tare faptul că mă considerau drept ceva plăsmuit de ei în întreprinderea lor privată, dar eram – sunt – sigur că ecouri ale acestei idei îmi răsunau în minte încă de la sosirea în Chicago. Aș fi vrut să mă ridic în picioare și să arăt fiecăruia dintre ei cât era de prost, să strig la el: *„Sunt o ființă omenească, o persoană – cu părinți și memorie și un trecut – și tot așa eram și înainte de a fi băgat, pe un scaun cu rotile, în sala aceea de operație!”*

În același timp, în dogoarea mâniei mele se fău-rea intuiția copleșitoare a lucrului care mă neliniștise când a vorbit Strauss și din nou când Nemur și-a dezvoltat datele. Făcuseră o greșeală – cu siguranță! Evaluarea statistică a perioadei de așteptare necesară pentru a dovedi permanența schimbării se bazase pe experiențe anterioare în domeniul dezvoltării mintale și al procesului de învățare, folosind animale care în starea lor normală erau proaste sau inteligente. Era așadar evident că perioada de așteptare ar fi trebuit prelungită în acele cazuri în care inteligența animalului fusese mărită de două sau de trei ori.

Concluziile lui Nemur erau premature. Atât pentru mine, cât și pentru Algernon, era nevoie

de mai mult timp pentru a se vedea dacă această schimbare se menținea. Profesorii greșiseră și nimeni nu sesizase greșeala. Îmi venea să țâșnesc în picioare și să le spun, dar nu mă puteam mișca. La fel ca Algernon, eram blocat de plasa cuștii pe care o construiseră în jurul meu.

Urmau să fie puse întrebări vorbitorilor și, înainte de pauza de masă, aveam să fiu chemat pentru a-mi juca rolul în fața acestei distinse adunări. Nu, nu... trebuia să scap de-acolo.

„...Într-un anume fel, el este rezultatul experimentelor psihologice moderne. În locul unui înveliș lipsit de minte, o povară pentru societatea care trebuia să se teamă de comportarea lui iresponsabilă, avem un om demn și conștient, gata să-și ocupe locul ca membru activ al societății. Aș dori să ascultați cu toții câteva cuvinte rostite de Charlie Gordon...”

Să-l ia naiba! Nu știa despre ce vorbea. În clipa aceea, nevoia de a reacționa m-a copleșit. Priveam fascinat cum mâna mi se îndreaptă, fără voia mea, spre încuietoarea cuștii lui Algernon. Când am deschis-o, m-a privit și a rămas pe loc. Apoi s-a întors, a țâșnit afară din cușcă și a luat-o la goană de-a curmezișul mesei.

La început, nu se prea observa pe fața de masă de damasc, o pată albă pe fond alb, până ce o femeie de la masă a scos un țipăt ascuțit și a sărit în picioare răsturnându-și scaunul. Dincolo de ea s-a răsturnat o carafă cu apă și apoi s-a auzit strigătul lui Burt. „A scăpat Algernon!” Algernon a sărit de pe masă pe platformă și apoi pe podea.

„Prindeți-l! Prindeți-l!” striga Nemur, în timp ce auditoriul, nehotărât, a devenit o încâlceală de brațe și de picioare. Unele dintre femei (cele care nu făceau experimente?) încercau să se suie pe scaunele pliante instabile, de unde le doborau alții, în încercarea de a-l încolți pe Algernon.

„Închideți ușile alea din spate!” a strigat Burt, care-și dădea seama că Algernon era destul de deștept ca s-o ia în direcția aceea.

„Aleargă”, m-am auzit pe mine însumi strigând. „Pe ușa laterală.”

„A scăpat prin ușa laterală”, a zis cineva, ca un ecou.

„Prindeți-l! Prindeți-l!” implora Nemur.

Mulțimea s-a revărsat din Marea Sală de Bal pe coridor, unde Algernon, fugind de colo-colo pe mocheta maronie a încăperii, le oferea prilejul unei distractive vânători. Sub mesele stil Ludovic al XIV-lea, împrejurul ghivecelor cu palmieri, în susul scării, dând colțul, în josul scării, în holul principal, adunând pe parcurs și alți urmăritori. Era cel mai amuzant lucru care se întâmplase de multă vreme, să-i vezi alergând încolo și înapoi în hol, vânând un șoarece alb mai deștept decât mulți dintre ei.

„Dă-i înainte, râzi!” m-a apostrofat Nemur, gata să mă răstoarne, „dar dacă nu-l găsim, tot experimentul este în pericol.”

Mă prefăceam că-l caut pe Algernon pe sub un coș de hârtii. „Vreți să știți ceva?” am zis. „Ați făcut o greșală. Și după ziua de azi, poate că nici n-o să mai conteze.”

Câteva secunde mai târziu, din toaleta pentru doamne au ieșit câteva femei, zbierând și strângându-și înnebunite fustele în jurul picioarelor.

„E-acolo, înăuntru”, a țipat cineva. O clipă, mulțimea a fost oprită de inscripția de pe perete – *Doamne*. Am trecut primul peste bariera nevăzută, depășind pragul inviolabil.

Algernon era cocoțat pe marginea uneia dintre chiuvete și privea fix la imaginea lui din oglindă.

„Hai”, i-am zis. „Vom ieși de-aici împreună.”

M-a lăsat să-l iau în mână și să-l pun în buzunarul hainei. „Stai liniștit acolo până-ți spun eu.”

Ceilalți au dat buzna prin ușile batante – cu un aer vinovat de parcă s-ar fi așteptat să dea peste niște femei goale îngrozite. Am ieșit în timp ce ei cercetau toaleta și am auzit vocea lui Burt. „Este o gaură în ventilatorul acela... Poate că a luat-o pe acolo.”

„Vezi unde duce”, a zis Strauss.

„Du-te la etajul al doilea”, i-a zis Nemur lui Strauss. „Eu mă duc jos la subsol.”

În acel moment au năvălit afară din toaletă și trupa s-a împărțit. M-am luat după contingentul lui Strauss până la etajul al doilea – încercau să descopere unde ducea ventilatorul. Când Strauss și White cu suita lor au luat-o spre dreapta prin culoarul B, eu am cotit spre stânga prin culoarul C, am luat liftul și am ajuns în camera mea.

Am închis ușa după mine și mi-am dus mâna la buzunar. A apărut un botișor roz și un căpșor alb, pufos care privea în jur. „Doar să-mi strâng lucrurile”, i-am zis, „și o luăm din loc – doar tu și cu mine – o pereche de genii făcute de om care evadează”.

L-am chemat pe băiatul de serviciu să-mi ducă valizele și reportofonul până la un taxi care aștepta, am achitat nota de plată la hotel și am ieșit prin ușa turnantă cu ținta căutărilor cuibărită în buzunarul hainei mele. Am folosit biletul de întoarcere pentru zborul spre New York.

Nu mă duc acasă. Mă gândesc să stau o noapte sau două într-un hotel din oraș. Vom folosi locul ca bază de operațiuni, în timp ce voi căuta un apartament mobilat. Mi-aș dori să fie în apropiere de Times Square.

Îmi face bine să vorbesc despre ce s-a întâmplat, chiar dacă mă simt cam zăpăcit. Nu pot să înțeleg de ce m-am enervat atât de mult și ce caut eu într-un avion care mă aduce înapoi la New York, cu Algernon într-o cutie de pantofi sub scaun. Nu trebuie să intru în panică. O greșeală nu are neapărat urmări serioase. Înseamnă doar că lucrurile nu sunt atât de precise cum le credea Nemur. Dar ce fac eu de-acum încolo?

Întâi trebuie să ajung la părinții mei. Cât de curând.

Poate că nu voi avea atâta timp cât am crezut că am...

RAPORT DE PROGRES 14

15 iunie – Evadarea noastră a ajuns ieri în ziare și presa de scandal a avut o zi memorabilă. În pagina a doua din *Daily Press* a apărut o fotografie veche de-a mea și o schiță cu un șoarece alb. Titlul era: *Un debil mintal-geniu și un șoarece și-au*

pierdut mințile. Despre Nemur și Strauss scria că au declarat că eu m-aș fi aflat sub o tensiune enormă și că mă voi întoarce cu siguranță cât de curând. Au oferit o recompensă de cinci sute de dolari pentru Algernon, nedându-și seama că era cu mine.

Când am întors pagina a cincea, am rămas uluit găsind o fotografie a mamei și surorii mele într-un articol scris mai pe larg. Evident, un reporter făcuse cercetări.

SORA NU ȘTIE PE UNDE AR FI
DEBILUL MINTAL-GENIU
(exclusiv în *Daily Press*)

Brooklyn, N. Y. – 14 iunie – Domnișoara Norma Gordon, care locuiește cu mama sa, Rose Gordon, în Marks Street, 4136, Brooklyn, N. Y., a declarat că nu cunoaște adresa fratelui ei. Domnișoara Gordon a declarat: „Nu l-am mai văzut și n-am auzit nimic despre el de șaptesprezece ani.”

Domnișoara Gordon a crezut că fratele ei e mort, până în luna martie a acestui an, când a fost contactată de șeful departamentului de psihologie de la Universitatea Beekman pentru a-și da acordul ca Charlie să fie folosit într-un experiment.

„Mama mi-a spus că a fost trimis la Azilul Warren” (Azilul de stat și școala profesională Warren, din Warren, Long Island), a spus domnișoara Gordon, „și că ar fi murit acolo, câțiva ani mai târziu. Habar nu aveam că mai trăiește.”

Domnișoara Gordon roagă pe oricine știe ceva despre locul în care se află fratele ei să ia legătura cu familia la adresa de acasă.

Tatăl, Matthew Gordon, care este despărțit de soție și de fiica sa, are o frizerie în Bronx.

Am rămas cu ochii țintă la textul faptului divers, apoi m-am întors la fotografie. Cum aș putea să le descriu?

N-aș putea spune că Rose din amintirile mele arăta precum cea din fotografie. Deși poza recentă e clară, eu îi văd imaginea voalată, ca în copilărie. O cunoșteam și n-o cunoșteam. Dacă ne-am fi întâlnit pe stradă n-aș fi recunoscut-o, dar acum, știind că este mama mea, pot reconstitui unele mici amănunte – da!

Fața îngustă, cu trăsături exagerate. Nasul și bărbia ascuțite. Aproape că pot să-i aud turuiala și cârâitul. Părul ridicat într-un coc auster. Sfredelindu-mă cu ochii ei de culoare închisă. Vreau să mă ia în brațe și să-mi spună că sunt un băiat cuminte și în același timp vreau să mă feresc ca să scap de o palmă. Imaginea ei îmi dă fiori.

Și Norma – tot cu fața îngustă. Trăsături nu atât de tăioase, drăguțe, dar semănând foarte mult cu mama. Părul lăsat în jos, până la umeri, o face să pară mai blândă. Amândouă sunt așezate pe canapeaua din living.

Privind-o pe Rose, mi-au revenit amintiri înfricoșătoare. Pentru mine, în ea erau două persoane, și nu știam niciodată care din ele va apărea. Pesemne că ceilalți puteau observa un gest al mâinii, o sprânceană ridicată, o încruntare – sora mea cunoștea semnele furtunii care se pregătea și se punea la adăpost când vedea că mama o să-și iasă din fire –, dar eu eram întotdeauna luat pe nepregătite. Veneam către ea pentru o mângâiere și furia ei se dezlănțuia asupra mea.

Dar alteori aveam parte de blândețe și de o îmbrățișare ca o baie caldă, de-o mână care-mi mângâia părul și fruntea și vorbele care au rămas gravate în catedrala copilăriei mele:

Este la fel cu toți ceilalți copii.

Este un băiat cuminte.

Privesc înapoi, prin fotografia care se dizolvă, și mă văd pe mine și pe tatăl meu, aplecați deasupra unui leagăn împletit. Mă ține de mână și spune: „Uite-o aici. Nu trebuie s-o atingi, pentru că este foarte mică, dar când va mai crește vei avea o surioară cu care să te joci.”

O văd pe mama în patul mare de-alături, cu fața ca un aluat gălbejit, cu brațele care-i atârnă moi pe șalul având un model cu orhidee, cum își ridică îngrijorată capul: „Fii cu ochii pe el, Matt...”

Asta se petrecea înainte de schimbarea ei față de mine și acum realizez că nu putea încă să știe dacă Norma va fi sau nu la fel ca mine. Vocea mamei mele a început să sune altfel abia mai târziu, când a fost sigură că rugăciunile ei au fost ascultate și Norma avea o inteligență normală. Totul s-a schimbat, nu numai vocea, ci și atingerea ei, privirea și chiar înfățișarea. Era ca și cum polii ei magnetici s-ar fi inversat și ceea ce odată atrăgea acum respingea. Văd acum că, în vreme ce Norma înflorește în grădina noastră, eu deveneam o buruiiană, căreia i se permitea să existe doar acolo unde nu putea fi văzută, prin colțuri și locuri întunecate.

Văzându-i fața în fotografie, am început dintr-odată s-o urăsc. Ar fi fost mai bine dacă nu i-ar fi

luat în seamă pe doctori, pe educatori și pe alții care se întreceau s-o convingă că eram debilul mintal, îndepărtând-o de mine, astfel încât îmi dădea mai puțin din dragostea de care aveam atâta nevoie.

La ce-ar folosi s-o întâlnesc acum? Ce ar putea să-mi spună despre mine? Și totuși, sunt curios. Cum ar reacționa?

S-o întâlnesc și să caut urma celui ce-am fost? Sau s-o uit? Merită să-mi cunosc trecutul? De ce mi se pare atât de important pentru mine să-i pot spune: „Mamă, uită-te la mine. Nu mai sunt întârziat. Sunt normal. Mai mult decât normal. Sunt un geniu.”

Chiar în timp ce încerc să mi-o scot din minte, amintirile trecutului se infiltrează în prezent, contaminându-l. Altă amintire – de când eram mult mai mare.

O ceartă.

Charlie stă culcat în pat, cu păturile trase în jurul lui. Camera e întunecată, în afară de dunga subțire de lumină gălbuie care pătrunde în întuneric prin ușa întredeschisă, făcând legătura între cele două lumi. Și aude niște vorbe, pe care mai mult le simte decât le înțelege, pentru că scrâșnetul vocilor este legat de discuțiile care se poartă asupra lui. Cu fiecare zi, asociază din ce în ce mai mult acest ton cu privirile posomorâte ale celor care vorbesc despre el.

Era aproape adormit când vocile până atunci slabe ce străbăteau dunga luminoasă au crescut în intensitate, devenind voci care se certau – vocea ascuțită a maică-sii, care ajungea adesea în pragul

isteriei. „Trebuie să plece. Nu-l mai vreau în casă alături de ea. Caută-l pe doctorul Portman și spune-i că vrem să-l trimitem pe Charlie la Azilul de stat Warren.”

Vocea tatălui meu este hotărâtă. „Știi doar bine că Charlie nu i-ar face nimic rău. La vârsta ei nici nu-și dă seama cum este băiatul.”

„De unde să știm? Poate că nu-i face bine să crească în aceeași casă cu... cineva ca el.”

„Doctorul Portman a spus...”

„Portman a spus! Portman a spus! Nu-mi pasă ce-a spus! Gândește-te ce ar însemna pentru ea să aibă un frate ca el. Am greșit în toți acești ani încercând să cred că ar putea crește și el ca alți copii. Acum recunosc. E mai bine pentru el să stea deo-parte.”

„Acum, când o ai pe ea, ai hotărât că nu-l mai vrei...”

„Crezi că mi-este ușor? De ce-mi îngreunezi situația? În toți anii ăștia, toată lumea mi-a spus că ar trebui îndepărtat. Ei bine, aveau dreptate. Îl scoatem de aici. Poate că la azil, alături de alții ca el, se va simți bine. Nici nu mai știu ce e rău și ce e bine. Dar știu că nu-mi voi sacrifica fata pentru el.”

Deși Charlie n-a înțeles ce s-a petrecut de fapt între ei, este speriat și se afundă sub păaturi încercând să străpungă întunericul care-l înconjoară.

După cum îl văd acum, nu e atât speriat, cât mai degrabă are o reacție de retragere, ca o pasăre sau o veveriță care se dă înapoi – fără să vrea, instinctiv – atunci când cel care o hrănește face o mișcare mai bruscă. Lumina care străbate prin ușa întredeschisă mi se înfățișează iarăși, aievea. Văzându-l pe

Charlie ghemuit sub pături aş dori să-l consolez, să-i explic că n-a făcut nimic rău, că nu stă în puterile lui s-o determine pe maică-sa să se poarte cu el cum se purta înainte de venirea soră-sii. Acolo, în patul lui, Charlie nu înțelegea ce spun părinții lui, dar acum doare. Dacă aş putea să mă întorc în trecutul amintirilor mele, i-aş arăta cât de mult mă răneau spusele ei.

Nu este momentul să mă duc la ea. Nu înainte de-a fi avut vreme să mă socotesc cu mine însumi.

Spre norocul meu, am avut prevederea să-mi retrag economiile din bancă de îndată ce am sosit la New York. Opt sute optzeci și șase de dolari nu vor dura prea mult, dar îmi vor da timp să mă pun pe picioare.

M-am instalat în Camden Hotel, pe Forty-first Street, la prima intersecție după Times Square. New York! Cât de multe am citit despre acest loc! Gotham – creuzetul neamurilor... Bagdadul de pe Hudson. Urbea de lumină și culoare. Am trăit și am lucrat toată viața la doar câteva stații de metrou de-aici și am fost o singură dată în Times Square cu Alice.

Îmi vine greu să n-o sun. Am început și m-am oprit de câteva ori. Trebuie să mă țin departe de ea.

Sunt atâtea gânduri încâlcite pe care trebuie să le aștern pe hârtie. Îmi spun mereu că, atâta timp cât îmi dictez pe bandă rapoartele de progres, nu se va pierde nimic; documentele vor fi complete. Să stea și ei în întuneric un timp; eu am stat în întuneric peste treizeci de ani. Acum însă sunt obosit. N-am putut dormi ieri în avion și nu mai pot să-mi

țin ochii deschiși. Mâine am s-o iau de la capăt, de unde am rămas.

16 iunie – Am sunat-o pe Alice, dar am închis înainte să-mi răspundă. Astăzi am găsit un apartament mobilat. Nouăzeci și cinci de dolari pe lună este o sumă mai mare decât aș fi vrut să cheltuiesc, dar se află la intersecția dintre Forty-third Street și Tenth Avenue, astfel încât pot ajunge în zece minute la bibliotecă, să-mi continui cititul și studiul. Apartamentul este la etajul patru, are patru camere, iar în una dintre ele se află un pian închiriat. Proprietăreasa zice că zilele astea serviciul de închirieri îl va lua de aici și că s-ar putea ca, între timp, să învăț să cânt la instrument.

Algernon este un partener plăcut. La orele de masă își ocupă locul pe măsuța pliantă. Îi plac covrigeii și azi a luat o înghițitură de bere în timp ce ne uitam la meciul de baseball la TV. Cred că ținea cu echipa Yankees.

Voi muta cea mai mare parte din mobilele celui de-al doilea dormitor și voi folosi camera pentru Algernon. Am de gând să-i construiesc un labirint tridimensional folosind resturi de plăcuțe din plastic pe care le pot găsi ieftin în centru. Sunt unele variante complexe de labirint pe care aș vrea să le învețe, ca să fiu sigur că se menține în formă. Dar aș vrea să-i gălesc o altă motivație decât mâncarea. Trebuie să existe și alte recompense care să-l facă să rezolve probleme.

Singurătatea îmi dă prilejul să citesc și să gândesc și, acum când amintirile încep din nou să iasă la suprafață, să-mi redescopăr trecutul, să aflu cine

și ce sunt eu de fapt. Dacă lucrurile nu vor merge bine, mă voi alege măcar cu atât.

19 iunie – Am întâlnit-o pe Fay Lillman, vecina mea de palier. Când veneam acasă cu un braț de cumpărături, am constatat că mă încuiasem pe dinafară și mi-am adus aminte că scara de incendiu din față avea legătură cu fereastra livingului meu și cu apartamentul vecin.

Aparatul de radio era deschis și urla, așa că am bătut la ușă, la început mai încet, apoi tare.

„Intră! E deschis!”

Am împins ușa și am înlemnit, fiindcă am dat cu ochii de o blondă zveltă, purtând doar sutien și chiloți roz, care picta stând în picioare în fața unui șevalet.

„Scuzați!” am găfâit eu, închizând ușa la loc. Am strigat prin ușă. „Sunt vecinul dumneavoastră de vizavi. M-am încuiat afară și voiam să folosesc scara de incendiu ca să ajung la fereastra mea.”

Ușa s-a deschis și a apărut în fața mea, tot în lenjerie de corp, cu câte o pensulă în fiecare din mâinile pe care le ținea pe șolduri.

„Nu m-ai auzit spunând să intri?” Mi-a făcut semn să vin înăuntru și a împins la o parte o cutie de carton plină cu resturi. „Încalecă mormanul ăla de rahaturi.”

Mă gândeam că uitase – sau că nu-și dădea seama – că e dezbrăcată, și nu știam în ce parte să mă uit. Priveam oriunde în jurul ei, pereții, plafonul, orice altceva.

Casa arăta ca după un măcel. Erau acolo zeci de măsuțe pliante, toate acoperite cu tuburi de vopsea

strivite, cele mai multe uscate și contorsionate ca niște șerpi zgârciți, dar și unele care mai trăiau, lăsând să se scurgă din ele panglici de culoare. Peste tot erau împrăștiate tuburi, pensule, bidoane, cârpe și bucăți de rame și pânză. În aer plutea un miros dens de vopsea, ulei de in și terebentină – dar după câteva clipe se simțea și un iz subțirel de bere trezită. Trei scaune cu tapițeria ferfenițită și o canapea verde jalnică erau încărcate până la refuz cu haine aruncate dezordonat, iar pe jos zăceau pantofi, ciorapi și lenjerie, ca și cum ar fi avut obiceiul să se dezbrace în timp ce umbla și să arunce totul împrejur. Peste toate era așternut un strat subțire de praf.

„Așadar, iată-l pe domnul Gordon”, a zis, cercetându-mă cu privirea. „De când te-ai mutat aici ard de nerăbdare să văd cum arăți. Stai jos.” A apucat un braț de haine de pe un scaun și le-a aruncat grămadă pe canapea. „Deci te-ai hotărât în sfârșit să faci o vizită vecinilor. Bei ceva?”

„Ești... pictoriță”, m-am bâlbâit eu, negăsind altceva de spus. Eram speriat la gândul că în orice clipă ar fi putut să-și dea seama că este dezbrăcată și că ar fi țipat repezindu-se în dormitor. Încercam să privesc în jur, oriunde numai la ea nu.

„Bere americană sau englezească? N-am nimic altceva aici, afară de vin de pus la friptură. Cred că nu vrei așa ceva, nu?”

„Nu pot să rămân”, am zis, venindu-mi în fire și cu ochii țintă la alunița din partea dreaptă a bărbiei. „M-am încuiat pe dinafară. Voiam să traversez pe scara de incendiu care leagă ferestrele noastre.”

„Oricând”, m-a asigurat ea. „Încuietorile astea automate sunt niște porcării. În prima săptămână după ce m-am mutat aici am rămas pe dinafară de trei ori – o dată chiar în pielea goală, timp de o jumătate de oră. Am ieșit să iau laptele și blestema-ta asta de ușă s-a trântit după mine. Am smuls încuietoarea aia nenorocită din ușă și de atunci n-am mai pus alta în loc.”

Cred că m-am încruntat, pentru că a început să râdă. „Doar pentru așa ceva sunt bune încuietorile. Te lasă afară, în schimb nu prea te apără. Cincisprezece spargerii în clădirea asta nenorocită în ultimul an și toate în apartamente încuiate. Nimeni n-a dat buzna aici, chiar dacă ușa a fost totdeauna deschisă. Le-ar fi de altfel greu să găsească ceva de valoare pe-aici.”

Când a insistat să bem împreună o bere am acceptat. În timp ce s-a dus după ea la bucătărie, m-am uitat din nou prin cameră. Ce nu observasem de prima dată era că porțiunea de perete din spatele meu fusese degajată – toată mobila împinsă într-o parte și în mijlocul camerei, astfel încât peretele din fund (în care se vedeau cărămizile după îndepărtarea tencuielii) servea drept galerie de artă. Tablourile erau înghesuite până sub tavan, iar altele erau îngrămădite unele peste altele pe dușumea. Câteva erau autoportrete, dintre care două nuduri. Tabloul la care lucra când am intrat, cel așezat pe șevalet, era un autoportret în nud până la brâu, reprezentând-o cu părul lung (nu așa cum îl purta acum, în cozi blonde incolăcite pe cap în formă de coroană) lăsat pe umeri și cu o parte din cozi răsucite în față între sâni. Își pictase sâni robuști și ridicați în sus,

cu sfârcurile într-o culoare nerealistă, roșu-acadea. Auzind-o cum se întorcea cu berea am plecat repede din fața șevaletului, m-am împiedicat de niște cărți și m-am prefăcut că mă interesează un mic peisaj de toamnă agățat pe perete.

Eram ușurat să constat că se strecurase într-un capot subțire jerpelit – chiar dacă era găurit în locurile unde n-ar fi trebuit să fie – și puteam pentru prima oară s-o privesc direct. Nu era chiar frumoasă, dar ochii albaștri și nasul cărn îndrăzneț îi dădeau un aer pisicesc care contrasta cu mișcările ei robuste, atletice. Avea vreo treizeci și cinci de ani, era zveltă și bine proporționată. A așezat berile pe parchetul din lemn de esență tare, s-a ghemuit pe jos lângă ele în fața canapelei și mi-a făcut semn să fac la fel.

„Găsesc că dușumeaua este mai comodă decât scaunele”, a zis, sorbind berea din cutie. „Nu crezi?”

I-am spus că nu mă gândisem la asta, a râs și mi-a spus că am o față cinstită. Avea chef să vorbească despre ea. Căuta să evite Greenwich Village, zicea, pentru că acolo, în loc să picteze, și-ar petrece tot timpul prin baruri și cafenele. „E mai bine aici, departe de impostori și de diletanți. Aici pot să fac ce doresc și nu mă ia nimeni peste picior. Nu-ți place bășcălia, așa-i?”

Am ridicat din umeri, încercând să nu observ praful gros depus pe pantalonii mei și pe mâini. „Cred că toți râdem de câte ceva. Tu nu râzi de impostori și de diletanți?”

După un timp, am spus că ar fi mai bine să trec în apartamentul meu. A dat la o parte din dreptul ferestrei o grămadă de cărți și m-am urcat peste

ziare și pungi de hârtie pline cu sticle de bere goale. „Zilele astea”, a oftat, „trebuie să le dau la schimb.”

Am urcat pe pervazul ferestrei și am ieșit pe scara de incendiu. După ce mi-am deschis fereastra, m-am întors să-mi iau cumpărăturile, dar înainte de a putea să-i spun mulțumesc și la revedere a luat-o după mine pe scara de incendiu. „Vreau să văd apartamentul. N-am fost niciodată înăuntru. Înainte de mutarea ta, erau cele două surori, bătrânele Wagner, care nu-mi spuneau nici măcar bună dimineața.” S-a strecurat după mine prin fereastră și s-a așezat pe margine.

„Vino înăuntru”, i-am zis, punând punga pe masă. „Nu am bere, dar pot să-ți fac o cafea.” Ea privea însă dincolo de mine, făcând ochii mari de parcă nu-i venea să creadă.

„Doamne! N-am văzut niciodată un loc atât de ordonat. Cine și-ar închipui că un bărbat care trăiește de unul singur poate să țină atâta ordine?”

„N-am fost totdeauna așa”, m-am scuzat eu. „Doar de când m-am mutat aici. Când am venit era ordine și am simțit nevoia să mențin și eu totul așa. Acum mă deranjează dacă ceva nu e la locul lui.”

A coborât de pe pervazul ferestrei să exploreze apartamentul.

„Hei!” a zis, pe neașteptate. „Îți place să dansezi? Știi cum...” Și-a întins brațele și a executat un pas complicat în timp ce fredona un ritm latin. „Spune-mi că dansezi și-mi dau drumul.”

„Doar foxtrot”, am zis, „și nici asta prea bine.”

A ridicat din umeri: „Mă dau în vânt după dans, dar niciunul din bărbații pe care-i întâlnesc – din cei care-mi plac – nu e un bun dansator. Odată și

odată am să mă împopoțonez și am să mă duc la Stardust Ballroom. Cei mai mulți dintre cei care-și pierd vremea pe-acolo te cam bagă-n sperieți, dar se pricep la dans.”

A oftat în timp ce privea în jur. „Să-ți spun ce nu-mi place într-un loc al naibii de ordonat ca ăsta. Ca artist... ce mă impresionează sunt liniile. Toate liniile astea drepte ale pereților, ale podelelor, ale colțurilor care se transformă în cutii – ca niște sicrie. Pot scăpa de cutiile astea doar dacă beau ceva. Atunci toate liniile devin ondulate și șerpuite și mă împac cu lumea întreagă. Când totul e drept și aliniat în felul ăsta simt că mă îmbolnăvesc. Uf! Dacă aș locui aici ar trebui să fiu tot timpul beată.”

S-a întors brusc spre mine și m-a privit drept în față. „Spune, ai putea să-mi dai cinci până în douăzeci ale lunii? Atunci îmi vine pensia alimentară. De obicei nu rămân fără bani, dar săptămâna trecută am avut o problemă.”

Înainte de-a primi răspunsul, a râs zeflemitor și s-a dus către pianul din colțul camerei. „Cântam și eu la pian. Te-am auzit de câteva ori jucându-te la pian și mi-am zis că tipul ăsta e al naibii de bun. De-asta doream să te întâlnesc, deși nu te văzusem. N-am mai cântat de mult.” Apăsă la întâmplare pe clapele pianului în timp ce mă duceam în bucătărie să fac cafea.

„Poți să vii să exersezi oricând vrei”, i-am zis. Nu știu de ce deveneam dintr-odată atât de darnic cu locuința mea, dar era ceva în ea care impunea renunțarea la orice formă de egoism. „Încă nu las ușa de la intrare deschisă, dar fereastra nu este zăvorită și

dacă eu nu sunt aici tot ce ai de făcut este să intri pe scara de incendiu. Lapte și zahăr în cafea?”

Neprimind niciun răspuns, m-am întors în living și m-am uitat după ea. Nu era acolo, și îndreptându-mă spre fereastră, i-am auzit vocea din camera lui Algernon.

„Hei, ce-i cu asta?” Examina labirintul tridimensional din plastic pe care-l construise. L-a cercetat și a exclamat: „Sculptură modernă! Numai cutii și linii drepte!”

„Este un labirint special”, am explicat eu. „Un dispozitiv complex de învățare pentru Algernon.”

Dar ea se tot învârtea în jurul cutiei, stârnită. „O să-i înnebunească pe cei de la Museum of Modern Art.”

„Nu este o sculptură”, am insistat eu. Am deschis ușa de la cușca alăturată labirintului în care stătea Algernon și i-am dat drumul în intrarea labirintului.

„Doamne!” a șoptit. „Sculptură cu un element viu. Charlie, este cea mai grozavă realizare după instalațiile din deșeuri și tinichelele găurite.”

Am încercat o explicație, dar ea insista asupra elementului viu care va face istorie în sculptură. De-abia când am văzut cum îi râdeau ochii mi-am dat seama că își cam bătea joc de mine. „Ar putea fi arta care se perpetuează prin ea însăși”, a continuat, „o experiență creatoare pentru iubitorii de artă. Iei alt șoarece și, când vor avea pui, păstrezi mereu unul pentru a reproduce elementul viu. Opera ta va fi nemuritoare și toată lumea rafinată va cumpăra copii pentru a avea subiecte de conversație. Cum o vei numi?”

„E-n regulă”, am oftat, „mă predau...”

„Nu”, a pufnit ea, bătând cu vârful degetului pe domul de plastic sub care Algernon își găsisese calea spre cutiuța unde i se termina parcursul. „*Mă predau* e un șablon prea cunoscut. Ce-ai zice de: *Viața este doar o cutie cu labirinturi?*”

„Ești într-o ureche”, am zis.

„Bineînțeles!” S-a răsucit în loc și a făcut o reverență. „Eram curioasă să văd când vei observa.”

Cam pe-atunci cafeaua a dat în foc.

După ce-a băut jumătate de ceașcă, a căscat și a spus că trebuie să se grăbească, fiindcă întârziase deja cu o jumătate de oră la o întâlnire cu cineva într-o expoziție de artă.

„Voiai niște bani”, am spus.

A băgat două degete în portofelul meu întredeschis și a extras o hârtie de cinci dolari. „Până săptămâna viitoare”, a zis, „când sosește cecul. Mulțam.” A strâns bancnota, i-a trimis un pupic lui Algernon și, fără să aștepte să mai spun ceva, a dispărut pe fereastră și pe scara de incendiu. Am rămas uitându-mă ca prostul după ea.

Al naibii de atrăgătoare. Atât de plină de viață. Vocea, privirea – totul era ca o invitație. Și distanța dintre noi era doar de o fereastră și o scară de incendiu.

20 iunie – Poate că ar mai fi trebuit să aștept înainte de-a merge să-l văd pe Matt; sau poate că n-ar fi trebuit să mă duc deloc. Nu știu. Nimic nu iese așa cum mă aștept. Având indiciul că Matt deschisese o frizerie undeva în Bronx, mi-era simplu să-l găsesc. Mi-am amintit că vânduse articole de

frizerie pentru o firmă din New York. Asta m-a dus la Articole de Frizerie Metro care avea un cont pe numele *Frizeria Gordon* pe Wentworth Street în Bronx.

Matt vorbea deseori despre o frizerie care să fie a lui. Cât de mult detesta să facă vânzări! Și cum se mai certau din cauza asta! Rose zbierând că a fi comis-voiajor e o meserie demnă și că nu voia cu niciun chip să aibă un soț frizer. Ce-ar mai fi răs pe sub mustață Margaret Phinney de „soția unui frizer”. Și cum și-ar mai fi luat nasul la purtare față de ea Lois Meiner, al cărei soț se ocupa de cercetarea reclamațiilor pentru Compania de Asigurări împotriva Accidentelor!

În anii când era comis-voiajor, urând fiecare zi de lucru (mai ales după ce văzuse versiunea filmată după *Moartea unui comis-voiajor*), Matt visa că va deveni cândva propriul său patron. Cred că la asta se gândea când vorbea despre economii și îmi tunde părul într-o cameră de la subsol. Erau tunsori bune, se lăuda el, mult mai bune decât la frizeria aceea ieftină din Scales Avenue. Când a părăsit-o pe Rose, a părăsit și vânzările, și eu l-am admirat pentru asta.

Mă bucuram la gândul că-l voi întâlni. Amintirile despre el erau bune. Matt voia să mă accepte așa cum eram. Înainte de Norma, discuțiile din casă în care nu era vorba de bani sau de părerile vecinilor erau despre mine – că ar fi trebuit să mă lase în pace în loc să mă forțeze să fac ceea ce făceau ceilalți copii. După Norma, că aveam dreptul la o viață a mea chiar dacă nu eram ca alți copii. Mă apăra întotdeauna. De-abia așteptam să-i văd expresia feței

când ne vom întâlni. Era un om care ar fi putut să înțeleagă ce mi se întâmplă.

Wentworth Street nu era o zonă înfloritoare din Bronx. Cele mai multe magazine de pe stradă aveau în vitrină semnul „De închiriat”, iar altele erau închise temporar. Dar la câteva case de stația de autobuz se afla un stâlp spiralat de frizerie care reflecta o rază de lumină din vitrină.

În prăvălie nu era nimeni în afară de frizer, care citea o revistă așezat în scaunul cel mai apropiat de fereastră. Când și-a ridicat ochii, l-am recunoscut pe Matt – scund și îndesat, roșu la față, aproape chel în afara unui chenar de păr cărunt în jurul capului, îmbătrânit – totuși Matt. Văzându-mă în ușă, a lăsat revista.

„N-aveți de așteptat. Sunteți la rând.”

Am șovăit și n-a înțeles de ce. „De regulă este închis la ora asta, domnule. Așteptam un client, dar n-a apărut. Mă pregăteam să închid. Ați avut noroc că m-am așezat ca să mă odihnesc un pic. Cel mai bun tuns și bărbierit din Bronx.”

Văzându-mă intrat în prăvălie, a început să se agite, scoțând foarfeci, piepteni și un cearșaf curat.

„Totul igienic, după cum puteți vedea, nu ca la mai toate celelalte frizerii din cartier. Tuns și ras?”

M-am lăsat în scaun. Era de necrezut că nu mă recunoștea, pe când eu îl știam atât de bine. A trebuit să-mi reamintesc că nu mă văzuse de mai bine de cincisprezece ani și că înfățișarea mea se schimbase, mai ales în ultima vreme. După ce m-a acope rit cu cearșaful vărgat, m-a studiat în oglindă și am citit în privirea lui că încerca să-și amintească dacă m-a mai văzut.

„Tot tacâmul”, am zis, dând din cap spre lista de prețuri a sindicatului, „tuns, ras, șamponat, bronzat...”

A ridicat din sprâncene.

„Trebuie să mă întâlnesc cu cineva pe care nu l-am văzut de multă vreme”, l-am liniștit, „și vreau să arăt cât mai bine.”

Mi se făcea frică să-l simt că mă tunde din nou. Mai târziu, sunetul aspru al briciului ascuțit pe curea mi-a dat senzația că trebuie să mă feresc. Am înclinat capul sub presiunea blândă a mâinii lui și am simțit lama cum îmi răzuia pielea gâtului. Am închis ochii și am așteptat. Era ca și cum aș fi fost iarăși pe masa de operație.

Mi s-au încordat mușchii gâtului și, fără să vreau, am mișcat. Lama mi-a crestat pielea chiar deasupra mărunții lui Adam.

„Hei!” a strigat. „Isuse... Încetișor. V-ați mișcat. Vă rog să mă scuzați.”

S-a repezit să înmoaie un prosop în chiuvetă.

Am urmărit în oglindă picătura roșie și dâra subțire care se prelinge pe gât. Agitat și scuzându-se mereu, a tamponat-o înainte de a se prelinge până la cearșaf.

Urmărindu-l cum se mișca, îndemânatic pentru un om atât de scund și de masiv, m-am simțit vinovat că-l înșelasem. Doream să-i spun cine sunt, să-l las să-mi pună brațul peste umeri și să vorbim despre zilele de-altădată. Dar am mai așteptat, în timp ce el îmi tampona tăietura cu soluție astringentă.

A terminat bărbieritul în tăcere, apoi a adus lampa de ultraviolete lângă scaun și mi-a pus peste ochi niște tamponane răcoroase de vată umezite în

apă de hamamelis. Atunci, în întunecimea roșiatică interioară, am văzut ce se întâmplase în noaptea când m-a scos din casă pentru ultima dată...

Charlie doarme în camera cealaltă, dar este trezit de urletele maică-sii. S-a învățat să doarmă în timpul certurilor – care sunt evenimente zilnice în casă. Dar în seara asta toată isteria capătă un aspect foarte neobișnuit. Se face mic și ascultă, cu capul pe pernă.

„Nu pot să fac nimic! Trebuie să plece! Trebuie să ne gândim la ea. Nu accept să vină în fiecare zi plângând de la școală pentru că e tracasată de copii. Nu putem să-i distrugem din cauza lui șansa de a duce o viață normală.”

„Și ce vrei să faci? Să-l arunci în stradă?”

„Ia-l de aici. Trimite-l la Azilul de stat Warren.”

„Mai vorbim mâine dimineață.”

„Nu. Vorbești, vorbești, dar nu faci nimic. Nu-l mai vreau aici încă o zi. Acum – astă-seară.”

„Rose, nu fi ridicolă. E prea târziu să fac ceva... în seara asta. Zbieri atât de tare, încât ne va auzi toată lumea.”

„Nu-mi pasă. Să plece acum. Nu mai pot să-l văd în ochi.”

„Ești imposibilă, Rose. Ce naiba faci?”

„Te previn. Scoate-l de aici.”

„Lasă jos cuțitul.”

„N-am să-l las să-i distrugă viața.”

„Ești nebună. Lasă cuțitul.”

„I-ar fi mai bine dacă ar muri. Nu va trăi nicio dată ca oamenii. I-ar fi mai bine...”

„Ți-ai ieșit din minți. Pentru numele lui Dumnezeu, stăpânește-te!”

„Atunci du-l de aici. Acum – în seara asta.”

„Bine. Am să-l duc la Herman în seara asta și mâine o să vedem cum putem să-l băgăm în Azilul de stat Warren.”

Tăcere. Din întuneric simt fiorul care străbate casa și apoi aud vocea lui Matt, mai puțin panicată decât a ei. „Înțeleg că te-ai săturat de el și nu te pot învinovați fiindcă ți-e frică. Dar trebuie să te stăpânești. Îl duc la Herman. Ești mulțumită?”

„Asta-i tot ce cer. Are și fiica ta dreptul la o viață.”

Matt intră în camera lui Charlie și-și îmbracă fiul, care este speriat, deși nu știe ce se întâmplă. În timp ce ies pe ușă, ea privește în altă parte. Poate că încearcă să se convingă că a ieșit deja din viața ei – că nici nu mai există. În drum spre ieșire, Charlie vede pe masa din bucătărie cuțitul cel lung cu care ea tranșează de obicei fripturile, și simte că maică-sa ar fi vrut să-l rănească. Să scoată o bucată din el pentru Norma.

Când se uită peste umăr la ea, vede că a luat o cârpă ca să curețe spălătorul de vase...

Când s-a terminat cu tunsul, rasul, bronzatul și celelalte, m-am lăsat pe spate în scaun, simțindu-mă ușor, și elegant, și curat, iar Matt mi-a scos de la gât cu un gest rapid cearșaful și mi-a oferit o mică oglindă în care să-mi văd reflectată ceafa. În timp ce îmi priveam fața și ceafa prin amândouă oglinzile, Matt a înclinat o clipă oglinda pe care o ținea în mână la spatele capului meu astfel încât s-a produs

iluzia optică a adâncimii: nesfârșite coridoare formate din mine însumi... privindu-mă... privindu-mă... privindu-mă... privind...

Care dintre ei? Care eram eu?

M-am gândit să nu-i spun. La ce i-ar fi folosit să știe? Să plec și să nu-i spun cine eram. Mi-am amintit atunci că dorisem să știe. Trebuia să afle că trăiam și că devenisem cineva. Voiam să se laude cu mine clienților, mâine, în timp ce-i tundeau și-i bărbieria. Asta ar fi adevărit totul. Dacă ar ști că sunt fiul lui, atunci aș fi într-adevăr o persoană.

„Acum, după ce mi-ai îndepărtat tot părul ăsta de pe față, poate că ai să-ți amintești cine sunt”, i-am spus în timp ce mă ridicam, așteptând un semn de recunoaștere.

S-a încruntat. „Ce-i asta? O glumă?”

L-am asigurat că nu era nicio glumă și că dacă s-ar uita la mine și s-ar gândi mai bine ar ști cine sunt. A ridicat din umeri și s-a întors să-și pună la loc pieptenii și foarfecele. „N-am timp pentru ghicitori. Trebuie să închid. Costă trei dolari și jumătate.”

Și dacă nu-și mai amintea de mine? Dacă totul nu fusese decât o fantezie absurdă? Întindea mâna după bani, dar n-am făcut nici o mișcare către portofel. Trebuia să-și amintească de mine. Trebuia să mă recunoască.

Dar nu mă recunoștea – sigur nu – și fiindcă simțeam gustul acela acru în gură și îmi transpirau palmele, am știut că într-o clipă o să mi se facă rău. Dar nu voiam să mi se întâmple asta față de el.

„Ce este, nu te simți bine?”

„Ba da... stai... puțin... M-am prăvălit într-unul din scaunele cromate și m-am îndoit de mijloc încercând să-mi recapăt răsufierea, așteptând să mi se întoarcă sângele în cap. Mi se contracta stomacul. O, Doamne, nu mă lăsa să leșin acum. Nu mă lăsa să mă fac de răs față de el.

„Apă... puțină apă... te rog...” Nu atât ca să-mi dea apă, cât ca să-l fac să nu mă mai privească. Nu voiam să mă vadă în felul ăsta după toți anii care trecuseră. Mă simțeam ceva mai bine când a venit cu paharul cu apă.

„Uite... bea asta. Odihnește-te o clipă. O să-ți fie bine.” Mă privea fix în timp ce sorbeam din apa rece și-l vedeam cum se luptă cu amintiri pe jumătate uitate. „Chiar te cunosc de undeva?”

„Nu... mă simt mai bine. Plec imediat.”

Cum puteam să-i spun? Cu ce vorbe? Uite ce e, privește-mă, sunt Charlie, fiul pe care l-ai dat la rebut? Nu că ți-aș face o vină din asta, dar iată-mă aici și într-o stare mai bună decât oricând. Încearcă-mă. Pune-mi întrebări. Vorbesc în douăzeci de limbi, vii și moarte; sunt un matematician iscusit și compun un concert pentru pian care va aminti lumii de mine multă vreme după ce nu voi mai fi.

Cum puteam să-i spun?

Ce absurd eram acolo, în prăvălia lui, așteptându-l să mă mângâie pe cap și să-mi spună „băiat bun”. Doream să-l văd cum mă aprobă, cum radiază de bucurie ca atunci când învățasem să-mi leg singur șireturile și să-mi închei singur nasturii flaneliei. Venisem aici pentru acea privire, dar acum știam că n-o voi căpăta.

„Vrei să chem un doctor?”

Nu eram fiul lui. Acela era un alt Charlie. Inteligența și cunoașterea mă schimbaseră, iar prin asta l-aș fi jignit – așa cum îi jignisem și pe ceilalți de la brutărie –, întrucât creșterea mea îl micșora pe el. Nu doream așa ceva.

„Mi-e bine”, am zis. „Îmi pare rău că am fost o pacoste.” M-am ridicat și am încercat să mă țin pe picioare. „O fi ceva ce-am mâncat. Te las să închizi acum.”

În timp ce mă îndreptam spre ușă, l-am auzit strigând după mine. „Ia stai puțin!” Mă privea în ochi, bănuitor. „Ce-ai de gând, să dai lovitura?”

„Nu înțeleg.”

Îmi arăta mâna întinsă, cu degetul mare care freca arătătorul: „Îmi datorezi trei dolari și jumătate.”

I-am cerut scuze în timp ce-l plăteam, dar știam că nu mă crede. I-am dat cinci, i-am spus să păstreze restul și am șters-o din frizeria lui fără a privi îndărăt.

21 iunie – Am adăugat secvențe cu timpuri variabile, din ce în ce mai complexe, la labirintul tridimensional și Algernon le învață ușor. Nu este nevoie să-i mai creez motivație cu mâncare sau apă. Pare că învață de dragul rezolvării problemei, găsind răsplata în succesul lui.

Dar, așa cum a arătat Burt la Congres, comportarea lui este dezordonată. Uneori după o cursă, alteori chiar în timpul cursei, se înfurie, se trânteste de pereții labirintului sau se face covrig și nu mai vrea să lucreze deloc. Frustrare? Sau ceva mai adânc?

17.30 – Nebuna de Fay a intrat azi după-masă pe scara de incendiu cu un șoricel alb femelă – cam pe

jumătate cât Algernon – ca să aibă pe cineva care să-i țină de urât, a zis ea, în aceste nopți singuratice de vară. Mi-a biruit repede toate obiecțiile și m-a convins că va fi bine pentru Algernon să aibă companie. Am căzut de acord cu ea, după ce m-am asigurat că mica „Minnie” era sănătoasă tun și că avea o fire bună. Eram curios să văd ce va face dacă va întâlni o femelă. Dar îndată ce am pus-o pe Minnie în cușca lui Algernon, Fay m-a luat de braț și m-a tras afară din cameră.

„Unde ți-e romantismul?” a insistat. A deschis aparatul de radio și a înaintat spre mine, amenințător. „Am să-ți arăt ultimul ritm.”

Cum ai putea să te superi pe o fată ca Fay?

Oricum, sunt bucuros că Algernon nu mai este singur.

23 iunie – Noaptea trecută, râsete pe hol și bătăi în ușă. Era Fay cu un bărbat.

„Bună, Charlie”, a chicotit dând cu ochii de mine. „Leroy, fă cunoștință cu Charlie. Este vecinul meu de vizavi. Un artist minunat. Lucrează o sculptură cu un element viu.”

Leroy a apucat-o și a oprit-o să mai lovească cu palma în perete. M-a privit nervos și a mormăit un fel de salut.

„L-am întâlnit pe Leroy la Stardust Ballroom”, mi-a explicat ea. „Este un dansator nemaipomenit.” A dat să intre în apartamentul ei și l-a tras și pe el de braț. „Hei”, a chicotit, „de ce să nu-l invităm pe Charlie la un pahar și să facem o petrecere?”

Ideea nu i s-a părut bună lui Leroy.

Am reușit să mă scuz și m-am retras. Prin ușa închisă îi auzeam cum râd în timp ce intrau în apartament și, deși am încercat să citesc, îmi apăreau în minte tot felul de imagini: un pat mare, alb... cearșafuri albe răcoroase și ei doi îmbrățișați.

Aș fi vrut s-o sun pe Alice, dar n-am făcut-o. De ce să mă chinuiesc? Nici nu puteam s-o văd în gând pe Alice. Puteam să mi-o închipui pe Fay, îmbrăcată sau dezbrăcată, după placul meu, cu ochii ei albaștri sprințari și părul blond împletit și încolăcit pe cap ca o coroană. Fay se vedea limpede, dar Alice era învăluită în ceață.

După vreo oră mi-au ajuns la urechi strigăte din apartamentul vecin, apoi am auzit-o pe Fay țipând și zgomotul unor obiecte aruncate, dar tocmai când mă pregăteam să cobor din pat ca să văd dacă are nevoie de ajutor am auzit ușa trântindu-se, în timp ce Leroy pleca înjurând. După câteva minute am auzit o bătaie ușoară în fereastra de la livingul meu. Era deschisă, și Fay s-a strecurat înăuntru și s-a așezat pe pervaz, într-un kimono negru de mătase care lăsa la vedere două picioare drăguțe.

„Bună”, a șoptit, „ai o țigară?”

I-am întins una și a coborât de pe pervaz așezându-se pe canapea.

„Am pățit-o!” a oftat. „De obicei reușesc să mă păzesc, dar există un soi atât de înfometat încât de-abia poți să-l ții la distanță.”

„Aa”, am zis, „l-ai adus aici ca să-l ții la distanță.”

Mi-a sesizat tonul și a ridicat ochii, atentă. „Nu ești de acord?”

„Nu contează acordul meu. Dar dacă agăți un tip într-un local de dans e normal să te aștepti la propuneri. Avea tot dreptul să se dea la tine.”

A clătinat din cap. „Mă duc la Stardust Ballroom fiindcă-mi place să dansez, dar nu văd de ce dacă îl las pe-un tip să mă conducă acasă ar trebui să mă culc cu el. Nu crezi că m-am culcat cu el, așa-i?”

Imaginea mea cu ei doi îmbrățișați a plesnit ca baloanele de săpun.

„Ei, dacă tu ai fi tipul acela”, a zis, „ar fi altceva.”

„Ce vrei să spui cu asta?”

„Exact ce-auzi. Dacă mi-ai cere-o, m-aș culca cu tine.”

Am încercat să-mi țin cumpătul. „Mulțumesc”, am zis. „Am să țin minte. Vrei o cafea?”

„Charlie, nu pot să te citesc. Unii bărbați mă plac, alții nu. Dar ție parcă ți-ar fi frică de mine. Ești cumva homosexual?”

„Pe naiba, nu!”

„Vreau să spun că nu trebuie să te ascunzi de mine dacă ești, pentru că în cazul ăsta am putea fi doar buni prieteni. Dar ar trebui să știi despre ce e vorba.”

„Nu sunt homosexual. În seara asta, când l-ai luat la tine acasă pe tipul ăla, aș fi vrut să fiu în locul lui.”

S-a aplecat spre mine și prin decolteul kimono-ului i-au apărut sânii. M-a luat în brațe, așteptând să fac și eu ceva. Știam ce așteaptă de la mine și mi-am zis că n-aveam niciun motiv să n-o fac. Aveam senzația că nu voi mai intra în panică – nu și cu ea. Oricum, nu eram eu cel care făcea avansurile. Și nu semăna cu niciuna din femeile pe care

le mai cunoscusem. Poate că era ceea ce îmi trebuia pentru nivelul meu emoțional.

Am îmbrățișat-o.

„Asta-i altceva”, a gângurit. „Începeam să cred că nu te interesează.”

„Ba da”, am șoptit, sărutând-o pe gât. Dar în timp ce făceam asta, ne vedeam pe noi amândoi ca și cum aș fi fost o a treia persoană privind din cadrul ușii. Urmăream un bărbat și o femeie care se îmbrățișau. Faptul că mă vedeam astfel, de la distanță, mă lăsa indiferent. Nu era panică, ce-i drept, dar nici excitație sau dorință.

„Aici la tine sau la mine?” a întrebat.

„Așteaptă un pic.”

„Ce se-ntâmplă?”

„Ar fi poate mai bine să nu facem nimic. Nu mă simt prea bine în seara asta.”

Mi-a aruncat o privire întrebătoare. „Mai este și altceva?... Ceva ce ai vrea să fac?... Nu mă deranjează...”

„Nu, nu e asta”, am zis, tăios. „Nu mă simt chiar în apele mele astă-seară.” Eram curios ce mijloace folosea ca să excite un bărbat, dar nu era momentul pentru a începe experiența. Soluția problemei mele se afla în altă parte.

Nu știam ce să-i mai spun. Aș fi dorit să plece, dar nu voiam să-i spun asta. Mă cerceta, și în cele din urmă mi-a zis: „Uite ce e, ai avea ceva împotriva să rămân în noaptea asta aici?”

„Pentru ce?”

A ridicat din umeri. „Îmi plac. Nu știu ce să zic. Leroy s-ar putea întoarce. Și din alte motive. Dacă nu vrei să...”

M-a luat iar pe neașteptate. Aș fi putut să găsesc zeci de motive ca să scap de ea, dar am cedat.

„Ai ceva gin?”

„Nu, nu prea beau.”

„Am eu acasă. Îl aduc.” Înainte să o pot opri, ieșise pe fereastră și după câteva minute s-a întors cu o sticlă plină cam pe două treimi și cu o lămâie. A luat două pahare din bucătărie și a turnat gin în fiecare. „Ia asta”, a zis. „O să te facă să te simți mai bine. O să mai deștepenească liniile alea drepte. Asta te roade. Totul e prea ordonat și aliniat și stai închis într-o cutie. Ca Algernon, acolo, în sculptura lui.”

La început nu prea m-aș fi învoit, dar mă simțeam atât de jalnic încât mi-am zis că, la urma urmei, de ce nu? Nu putea să fie mai rău decât era și poate că ar fi potolit senzația că mă priveam pe mine însumi cu niște ochi care nu înțelegeau ce mi se întâmplă.

M-a îmbătat.

Îmi amintesc de primul pahar și că m-am suit în pat și că ea s-a strecurat lângă mine ținând sticla în mână. Și asta a fost tot, până ce m-am trezit în după-amiaza asta, mahmur.

Ea încă dormea, cu fața la perete, cu perna ghemuită sub gât. Pe noptieră se afla sticla goală, alături de scrumiera plină ochi de mucuri de țigară, dar ultimul lucru de care mi-am amintit înainte de lăsarea cortinei eram chiar eu, luând al doilea pahar.

S-a întins ca să se dezmorțească și s-a rostogolit spre mine – goală. M-am depărtat și am căzut din pat. Am apucat o pătură ca să mă acopăr cu ea.

„Bună”, mi-a zis, căscând. „Știi ce-aș vrea să fac într-una din zilele astea?”

„Ce?”

„Să te pictez nud. Ca David al lui Michelangelo. Ești frumos. Ți-e bine?”

Am dat din cap. „Doar că mă doare capul. Am – ăă – băut prea mult noaptea trecută?”

A răs și s-a proptit într-un cot. „Ți-ai făcut plinul. Și nu pot să-ți povestesc cât de ciudat te-ai purtat.”

Mă căzneau să mă învelesc cu pătura ca să pot umbla. „Ce vrei să spui? Ce-am făcut?”

„Am văzut tot felul de tipi pe care-i apucă veselie, sau tristețea, sau somnul, sau dragostea, dar n-am văzut pe nimeni care să facă ce-ai făcut tu. E bine că nu bei prea des. O, Doamne, ce-aș fi vrut să te pot filma. Ce mai scurtmetraj ar fi ieșit.”

„Pentru Dumnezeu, dar ce-am făcut?”

„Nu ceea ce mă așteptam. Nu sex, nimic de felul ăsta. Dar ai fost fenomenal. Ce actor! Fantastic. Ai fi mare pe scenă. I-ai lăsa pe toți cu gura căscată la Palace. Ai devenit buimac și nătâng. Știi, ca și cum un adult ar face pe puștiul. Povesteați despre cum ai vrea să mergi la școală și să înveți să citești și să scrii ca să fii și tu deștept ca oricare altul. Prostii de felul ăsta. Erai altă persoană – așa cum se învață la școala de teatru – și spuneai întruna că nu poți să te joci cu mine pentru că mama ta ți-ar lua biluțele și te-ar pune într-o cușcă.”

„Biluțele?”

„Da! Chiar așa!” Râdea, scărpinându-se în cap. „Și tot ziceai că nu pot să-ți iau biluțele. Fantastic. Ce să-ți mai spun despre felul în care vorbeai! Ca

prostănacii ăia de la colțurile străzilor care se excită singuri numai când se uită la o fată. Cu totul alt om. La început, credeam că vrei să glumești, dar acum cred că ești obsedat. Toată ordinea asta și grijile pe care ți le faci pentru orice lucru.”

Nu m-a deranjat ce mi-a spus, era ca și cum m-aș fi așteptat la așa ceva. Într-un fel, starea de beție sfărâmasese, pentru un timp, barierele conștientului care-l țineau ascuns pe vechiul Charlie Gordon în adâncurile minții mele. Așa cum bănuisem tot timpul, el nu mă părăsise niciodată. Nimic nu dispare cu adevărat din mințile noastre. Operația îl acoperise cu o poleială de educație și de cultură, dar emoțional el era acolo – pândind și așteptând.

Oare ce aștepta?

„Acum te simți bine?”

I-am spus că era totul în regulă.

A apucat pătura în care eram înfășurat și m-a tras înapoi în pat. Înainte de a putea s-o opresc, m-a luat în brațe și m-a sărutat. „M-am speriat rău noaptea trecută, Charlie. Credeam că te-ai scrântit. Am auzit despre tipi care sunt impotenți, cum îi apucă dintr-odată și înnebunesc.”

„Și cum de-ai rămas cu mine?”

A ridicat din umeri. „Erai ca un puști speriat. Eram sigură că nu mi-ai face nimic rău, dar putea să ți se întâmple ție ceva. Așa că m-am gândit să rămân. Îmi părea rău. Oricum, țineam asta la îndemână, pentru orice eventualitate... A scos la iveală un colțar masiv de cărți pe care-l îndesase între pat și perete.

„Bănuiesc că n-a fost cazul să-l folosești.”

A clătinat din cap. „Măi, dar știu că ți-au plăcut biluțele când erai mic.”

S-a dat jos din pat și a început să se îmbrace. Am rămas acolo, culcat, privind-o. Se mișca prin fața mea fără nicio jenă sau reținere. Sâni ei erau plini, așa cum îi pictase în acel autoportret. Aș fi vrut să întind mâna după ea, dar știam că e zadarnic. În ciuda operației, Charlie încă mai era cu mine.

Și Charlie se temea să nu-și piardă biluțele.

24 iunie – Azi am fost la un soi ciudat de chiolhan antiintelectual. Dacă aș fi îndrăznit, m-aș fi îmbătat, dar după experiența cu Fay știam că era primejdios. Astfel încât am plecat de acolo și m-am dus în Times Square, din cinematograful în cinematograful, cufundându-mă în westernuri și filme de groază – așa cum obișnuiam. De fiecare dată, în timp ce rula filmul mă cuprindea un sentiment de vinovăție. Ieșeam la mijlocul filmului și intram în altă sală. Mi-am zis că poate căutam în lumea închipuirilor de pe ecrane ceva care lipsea din noua mea existență.

Apoi, cu o intuiție subită, chiar în fața Centrului de Distracții Keno, mi-am dat seama că nu mă interesau filmele, ci *publicul*. Doream să stau în întuneric, cu lume împrejurul meu.

Aici pereții care mă separă de oameni sunt subțiri și, dacă ascult în liniște, aud ce se întâmplă cu ei. La fel este și în Greenwich Village. Nu e numai efectul apropierii – pentru că nu mi se întâmplă asta într-un ascensor aglomerat sau în metrou la ora de vârf. Dar în nopțile călduroase, când iese toată lumea să se plimbe, sau la teatru, simt un freamăt și dacă mă ating doar o clipă de cineva simt

legătura între ramură și trunchi și rădăcina cea adâncă. În asemenea momente, sunt foarte sensibil și încordat, iar dorința insuportabilă de a-mi regăsi semenii mă mână să caut prin colțurile întunecoase și aleile fără ieșire ale nopții.

De obicei, când sunt epuizat după atâta mers, mă întorc în apartament și cad într-un somn adânc, dar în seara asta, în loc să mă duc acasă, am intrat într-un mic restaurant. Era un băiat nou de vreo șaisprezece ani, care spăla vasele, și mi s-a părut că observ ceva cunoscut în el – mișcărilor lui, privirea. Și apoi, în timp ce debarasa masa de lângă mine, a scăpat câteva farfurii.

S-au prăbușit pe podea, sfărâmându-se în cioburi de porțelan alb care au ajuns pe sub mese. Stătea acolo, buimac și speriat, cu tava goală în mâini. Fluierăturile și chiuiturile clienților, tot ce se spune de obicei când se sparg vase într-un restaurant („Hei, s-a dus tot câștigul!” ...„Să fie cu noroc!” ...și „Hai să vezi că-l dă afară”) îl zăpăceau și mai mult.

Când a venit patronul să vadă ce era cu gălăgia aceea, băiatul s-a făcut mic, ridicându-și brațele ca și cum se ferea de lovituri.

„Perfect! Bravo, tâmpitule!”, a zbierat la el. „Nu mai sta acolo stană de piatră! Ia mătura și curăță mizeria asta. Mătura... mătura, idiotule! Din bucătărie. Să mături toate cioburile”.

Când băiatul a văzut că nu va fi pedepsit, s-a luminat la față și chiar a schițat un zâmbet, fredonând ceva în timp ce venea cu mătura de la bucătărie. Câțiva dintre clienții mai zgomotoși continuau să-l apostrofeze, distrându-se pe socoteala lui.

„Aici, băiețuș, vino-ncoa. Uite și-acolo, în spatele tău, o farfurie numai bună...”

„Hai, mai fă o dată...”

„Nu-i chiar așa de prost. E mai ușor să le spargi decât să le speli...”

În privirea inexpresivă a băiatului care luneca peste adunătura din local se reflectau zâmbetele mesenilor și, în cele din urmă, i-a apărut și lui pe față un zâmbet nesigur răspunzând unei glume pe care nu o înțelegea.

Simțeam un gol în stomac privind la zâmbetul acela șters, pierdut – ochii mari, limpezi, ai unui copil, nesigur pe el, dar dornic să placă, și am realizat ce recunoșteam în el. Își băteau joc de el pentru că era întârziat.

La început, mă amuzasem și eu odată cu ceilalți.

Deodată, m-am înfuriat pe mine și pe cei care se distrau pe seama lui. Voiam să apuc farfuriile și să arunc cu ele. Voiam să-i pocnesc peste fețele lor batjocoritoare. Am sărit în picioare și am zbierat la ei: „Tăceți odată! Lăsați-l în pace! Nu poate pricepe. Nu poate fi altfel decât cum este... dar, pentru Dumnezeu, aveți puțin respect! *Este o ființă omească!*”

În restaurant s-a făcut liniște. Mă blestemam pentru că îmi pierdusem controlul și făcusem o scenă, și am încercat să nu mă uit la băiat în timp ce plăteam nota. Am plecat fără să mă ating de mâncare. Mă simțeam rușinat pentru amândoi.

Ce ciudat este faptul că niște oameni cu sentimente oneste și sensibilitate, care nu s-ar lua nicio dată de un om născut fără mâini, picioare sau ochi, nu se dau înapoi de la maltratarea unui om slab de

mente. M-am înfuriat amintindu-mi că nu demult și eu – ca și băiatul acesta – am jucat prosteste rolul de clown.

Și aproape că uitasem.

Abia de curând am înțeles că lumea râdea de mine. Acum constat că, fără să-mi dau seama, m-am alăturat lor ca să-mi bat joc de mine însumi. Asta mă doare cel mai tare.

Am recitit deseori primele mele rapoarte de progres și am văzut acolo analfabetismul, naivitatea copilărească, mintea cu inteligență slabă care cerceta, dintr-un loc întunecat, prin gaura cheii, lumina orbitoare de-afară. În visurile și amintirile mele l-am văzut pe Charlie zâmbind fericit și nesigur față de ceea ce îi spuneau oamenii din jur. Chiar și în opacitatea mea știam că le sunt inferior. Ceilalți aveau ceva care-mi lipsea – care mi-era interzis. În orbirea mea mintală crezusem că era ceva oarecum legat de abilitatea de a citi și de a scrie, care odată căpătată m-ar face și pe mine inteligent.

Chiar și un om slab de minte vrea să fie asemeni celorlalți oameni.

Un copil mic poate să nu știe cum să se hrănească singur sau ce să mănânce, dar știe că-i este foame.

Astăzi a fost o zi bună pentru mine. Trebuie să termin cu grijile astea copilărești în legătură cu mine însumi, cu trecutul *meu* și cu viitorul *meu*. Să dau și altora ceva din mine. Să-mi folosesc cunoștințele și măiestria pentru a lucra în domeniul creșterii inteligenței omenești. Cine poate fi mai bine echipat decât mine? Cine a mai trăit, ca mine, în amândouă lumile?

Mâine voi contacta comitetul directorilor de la Fundația Welberg ca să le cer permisiunea de a lucra independent la proiect. Dacă-mi vor da voie, aş putea să le fiu de folos. Am câteva idei.

S-ar putea obține atât de mult cu tehnica asta, dacă ar fi perfecționată. Dacă eu am putut fi transformat într-un geniu, de ce n-ar putea fi transformați și cei peste cinci milioane de întârziați din Statele Unite? Și nenumăratele milioane din toată lumea, și cei care încă nu s-au născut dar sunt sortiți întârzierii? Ce niveluri fantastice ar putea fi atinse folosind această tehnică la oamenii normali. Dar la genii?

Sunt atât de multe uși care așteaptă să fie deschise și sunt nerăbdător să-mi folosesc propriile cunoștințe și talente pentru a rezolva problema. Trebuie să-i fac pe toți să înțeleagă că am lucruri importante de făcut. Sunt sigur că Fundația mă va sprijini.

Dar nu mai pot merge de unul singur. Trebuie să vorbesc cu Alice despre asta.

25 iunie – Am sunat-o astăzi pe Alice. Eram nervos și pesemne că păream incoerent, dar mi-a făcut bine să-i aud vocea și părea că este fericită să aflu vești despre mine. S-a învoit să ne întâlnim și am luat un taxi spre periferia orașului, nerăbdător să ajung mai repede.

Înainte să bat la ușă, a deschis și m-a luat în brațe. „Charlie, cât de îngrijorați am fost pentru tine. Aveam vedenii groaznice cu tine mort într-o fundătură sau rătăcind amnezic prin locuri periculoase.

De ce nu ne-ai înștiințat că totul e în regulă? Puteai să faci măcar asta.”

„Nu mă bombăni. Aveam nevoie să fiu singur o vreme, ca să aflu niște răspunsuri.”

„Hai în bucătărie. Pun de-o cafea. Ce-ai făcut în timpul ăsta?”

„Ziua – m-am gândit, am citit și am scris; iar noaptea – am rătăcit, căutându-mă pe mine însumi. Și am descoperit că Charlie mă pândește.”

„Nu vorbi așa”, s-a înfiorat ea. „Chestia asta cu pânda nu este reală. Ai construit-o tu în capul tău.”

„Nu mă pot împiedica să simt că eu nu sunt eu. I-am uzurpat locul și i-am blocat intrarea, așa cum mi-au făcut mie la brutărie. Vreau să spun că Charlie Gordon există în trecut și că trecutul e real. Nu poți construi o casă nouă într-un loc până n-o distrugi pe cea veche, iar vechiul Charlie nu poate fi distrus. El există. La început îl căutam: m-am dus să-l văd pe tatăl său – al meu. Voiam doar să dovedesc că Charlie exista ca o persoană din trecut, astfel încât să-mi pot justifica propria existență. M-am simțit insultat când Nemur a spus că el m-a creat. Dar am descoperit nu numai că Charlie exista în trecut, dar că există și acum. În mine și în jurul meu. A intervenit tot timpul între noi. Credeam că inteligența mea crease bariera – orgoliul meu prostesc, pompos, senzația că nu avem nimic comun pentru că te depășisem. Tu mi-ai băgat în cap ideea asta. Dar nu e așa. Este Charlie, băiețelul care se teme de femei pentru că maică-sa i-a făcut ceva. Nu-ți dai seama? În toate lunile astea, în timp ce mă dezvoltam intelectual, aveam încă circuitele emoționale ale lui Charlie-copilărosul. Și de fiecare dată când

mă apropiam de tine sau mă gândeam să facem dragoste, se producea scurtcircuitul.”

Eram enervat și vocea mea se îndrepta, răsunătoare, spre ea, făcând-o să tremure. S-a aprins la față. „Charlie”, a șoptit. „N-aș putea să fac ceva? Pot fi de folos?”

„Cred că m-am schimbat în săptămânile astea cât am stat departe de laborator”, am zis. „La început nu știam ce trebuie să fac, dar azi-noapte, în timp ce rătăceam prin oraș, am înțeles. Prostia mea era că încercam să rezolv problema de unul singur. Dar cu cât mă încâlceam în această masă de visuri și amintiri, cu atât mai mult realizam că problemele emoționale nu pot fi rezolvate precum cele intelectuale. Asta am descoperit despre mine însumi în noaptea trecută. Mi-am zis că rătăceam ca un suflet pierdut și atunci am văzut că de fapt eram pierdut.

Într-un fel, devenisem total despărțit din punct de vedere emoțional de toți și de toate. Și, de fapt, ceea ce căutam pe străzile întunecoase – ultimul loc unde aș fi putut vreodată s-o gădesc – era calea de a redeveni o parte din lume sub raport emoțional, fără a-mi pierde libertatea intelectuală. Trebuie să mă maturizez. Pentru mine asta înseamnă totul...”

Vorbeam și tot vorbeam, lăsând să se reverse din adâncul meu toate îndoielile și fricile care clocoteau să iasă la suprafață. Ea era placa mea de rezonanță și stătea acolo, hipnotizată. Simțeam că mă încâlcesc, că mă cuprinde febra, gata să-mi aprindă tot corpul. Lăsam să se consume infecția de față cu cineva la care țineam, și asta conta pentru mine.

Dar era prea mult pentru ea. Din tremurat a dat în plâns. Mi-au căzut ochii pe tabloul de deasupra

canapelei – fecioara speriată cu obrazul îmbujorat – și m-am întrebat ce simțea Alice în clipa aceea. Știam că mi s-ar fi dăruit, și o doream, dar ce era de făcut cu Charlie?

Charlie ar fi putut să stea deoparte dacă aș fi dorit să fac dragoste cu Fay. Ar fi rămas doar în pragul ușii să privească. Dar în clipa când mă apropiam de Alice, intra în panică. Îi era oare frică să mă lase s-o iubesc pe Alice?

Ședea pe canapea, privindu-mă, așteptând să vadă ce voi face. Și ce-aș fi putut face? Doream s-o iau în brațe și...

Începusem să mă gândesc la asta, și a venit avertismentul.

„Nu ți-e bine, Charlie? Ești atât de palid.”

M-am așezat pe sofa lângă ea. „Sunt puțin amețit. O să-mi treacă.” Dar știam că va fi și mai rău dacă Charlie ar simți că există pericolul să fac dragoste cu ea.

Apoi mi-a venit ideea. La început m-a dezgustat, dar am realizat deodată că singura cale de a birui acea paralizie era să-l păcălesc. Dacă dintr-un anumit motiv Charlie se temea de Alice, dar nu și de Fay, n-aveam decât să sting lumina și să-mi zic că fac dragoste cu Fay. Charlie n-ar fi sesizat deosebiră.

Nu era bine – ceva dezgustător –, dar dacă avea efect ar fi rupt lațul cu care-mi sugruma Charlie emoțiile. După aceea aș fi știut că am iubit-o pe Alice, și asta era singura cale.

„Mi-e bine acum. Hai să stăm pe întuneric”, am zis, răsucind comutatorul și așteptând să-mi vin în fire. N-avea să fie ușor. Trebuia să mă conving pe

mine însumi, să mi-o închipui pe Fay, să mă hipnotizez până la a crede că femeia de lângă mine era Fay. Și, chiar dacă Charlie s-ar fi despărțit de mine ca să mă pândească din afara trupului meu, n-ar fi putut vedea nimic, pentru că totul se petrecea pe întuneric.

Așteptam vreun semn că ar bănui ceva – simptomele prevestitoare ale panicii. Nimic. Mă simțeam vigilent și calm. Am cuprins-o cu brațul.

„Charlie, eu ...”

„*Nu vorbi*”, am zis, sec, și s-a tras de lângă mine. „Te rog”, am încercat s-o liniștesc. „Nu spune nimic. Lasă-mă doar să te țin lângă mine, fără să vorbim.” Am lipit-o de mine, și cu ochii strâns închiși am invocat-o în imagine pe Fay – cu părul ei lung, blond, cu pielea ei albă. Fay, așa cum o văzusem ultima oară lângă mine. O sărutam pe Fay – pe păr, pe gât și în final am ajuns la buzele ei. Îi simțeam brațele care mă strângeau de umeri, de spate, și în mine creștea o încordare pe care n-o simțisem niciodată față de o femeie. O mângâiam, încetișor la început, apoi din ce în ce mai nerăbdător, pradă unei excitații care devenea evidentă.

Atunci a început să-mi țiuie ceva în urechi. Era și altcineva în odaie, scrutând întunericul, încercând să vadă ceva. Febril, am spus și am repetat în gând același nume. Fay! Fay! FAY! Îmi închipuiam clar și precis fața ei, astfel încât să nu pătrundă nimic între noi. Și atunci, în timp ce mă strângea din ce în ce mai tare, am țipat și am împins-o departe de mine.

„Charlie!” Nu-i puteam vedea fața, dar vocea arăta că este șocată.

„Nu, Alice! Nu pot. Nu poți înțelege.”

Am sărit de pe canapea și am aprins lumina. Aproape că mă așteptam să-l văd acolo. Dar, evident, nu era. Eram singuri. Totul se petrecea în mintea mea. Alice era culcată acolo, cu bluza descheiată mai înainte de mine. Avea fața congestionată, ochii larg deschiși, de parcă nu-i venea să creadă ce se întâmplase. „Te iubesc...” am putut să-i spun, gâtuit. „Dar nu pot s-o fac. Este ceva ce nu pot explica, dar dacă nu m-aș fi oprit, nu mi-aș fi iertat-o toată viața. Nu-mi cere să-ți explic, pentru că m-ai detesta și tu. Este ceva legat de Charlie. Are un motiv pentru care nu vrea să mă lase să fac dragoste cu tine.”

Și-a întors privirea și și-a încheiat bluza. „În seara asta n-a fost ca altădată”, a zis. „Nu ți s-a făcut greață, n-ai intrat în panică sau alte lucruri de felul ăsta. Mă doreai.”

„Da, te doream, dar de fapt nu făceam dragoste *cu tine*. Mă foloseam de tine – într-un fel – dar nu pot să explic. Nici eu nu înțeleg. Să spunem doar că nu sunt încă pregătit. Și nu pot să mă prefac și nici să trișez zicând că totul e în regulă când nu este. Este doar o altă fundătură.”

M-am ridicat să plec.

„Charlie, nu fugi din nou.”

„Am terminat-o cu fuga. Am de lucru. Spune-le că mă întorc la laborator în câteva zile – de-ndată ce-mi vin în fire.”

Am plecat din apartament cuprins de frenezie. Jos, m-am oprit în fața blocului, neștiind în ce parte s-o iau. Pe oriunde umblasem primisem de fiecare dată o lovitură care însemna că greșisem iar. Toate căile erau blocate. Dar, Doamne... orice făceam, oriunde mă întorceam, găseam ușile închise.

Nu puteam să-mi găsesc locul. Nicio stradă, nicio cameră, nicio femeie.

În cele din urmă, am coborât la întâmplare în metrou și l-am luat spre Forty-ninth Street. Puțină lume, dar era o blondă cu părul lung care-mi amintea de Fay. Îndreptându-mă spre stația autobuzului care traversează orașul, am trecut pe lângă un magazin de băuturi și, fără să mă gândesc, am intrat și am cumpărat o sticlă de gin. Așteptând autobuzul, am deschis sticla, lăsând-o în pungă, așa cum văzusem că fac bețivarii, și am tras o dușcă zdravănă. Am simțit arsura din gât până în stomac, dar mi-era bine. Am mai băut puțin – doar o gură. Când a sosit autobuzul, aveam senzația că sunt scufundat într-o apă caldă care-mi dădea furnicături pe piele. N-am mai băut pe drum. Nu voiam să mă îmbăt acum.

Când am ajuns în fața apartamentului, am bătut în ușă la Fay. Niciun răspuns. Am deschis ușa și m-am uitat înăuntru. Nu venise încă acasă, dar luminile erau toate aprinse. Nu-i păsa de nimic. De ce nu puteam fi și eu la fel?

M-am dus la mine, să aștept. M-am dezbrăcat, am făcut un duș și am îmbrăcat un halat. Mă rugam să nu fie una din noapțile în care venea acasă cu cineva.

Pe la două și jumătate am auzit-o cum urca scările. Mi-am luat sticla, am ieșit pe scara de incendiu și m-am strecurat până la fereastra ei chiar când deschidea ușa de la intrare. Nu avusesem intenția să mă tupilez acolo și să pândesc, ci să-i bat în geam. Dar, în timp ce ridicam mâna ca să-mi semnaliez prezența, am văzut-o zvârlindu-și pantofii din

picioare și făcând încântată câteva piruete. S-a dus la oglindă și a început să se dezbrace, încet, bucată cu bucată, ca într-o ședință privată de striptease. Am mai băut o gură. Dar nu puteam s-o las să afle că stătusem acolo și o văzusem.

M-am întors în apartamentul meu fără să aprind lumina. Întâi m-am gândit s-o invit la mine – dar totul era prea ordonat și îngrijit – prea multe linii drepte de șters – și știam că aici n-o să mergă. Așa că am ieșit în coridor. Am bătut la ușă, încet la început, apoi mai tare.

„E deschis”, a strigat.

Era în lenjeria de corp, culcată pe jos, cu brațele întinse și cu picioarele suite pe canapea. Și-a dat capul pe spate, uitându-se la mine de jos în sus.

„Charlie, dragule! De ce stai în cap?”

„Treaba mea”, i-am zis, scoțând sticla din pungă de hârtie. „Liniile și cutiile sunt prea drepte și m-am gândit că o să mă ajuți să șterg câteva din ele.”

„Cel mai bun material din lume pentru așa ceva”, a zis. „Dacă te concentrezi asupra zonei calde care-ți apare în capul pieptului, toate liniile încep să se topească.”

„Asta mi se și întâmplă.”

„Minunat!” A sărit în picioare. „Și mie. Am dansat cu prea multe capete pătrate în noaptea asta. Să le lăsăm să se topească.” A luat un pahar și i l-am umplut.

În timp ce bea, mi-am petrecut brațul împrejurul ei și am mângâiat-o pe spatele dezgolit.

„Hei, ce faci, băiete? Ho! Ce-i asta?”

„Eu sunt. Te-am așteptat să vii acasă.”

S-a dat înapoi. „Stai o clipă, Charlie băiete. Am mai trecut prin asta o dată. Știi că n-a ieșit nimic bun. Tu știi că-mi placi și că te-aș târî în pat în clipa asta dacă aș crede că avem o șansă. Dar nu vreau să mă ambalez degeaba. Nu e drept, Charlie.”

„În noaptea asta va fi altfel. Îți jur.” Înainte să poată protesta, era în brațele mele, o sărutam, o mângâiam, copleșind-o cu toată excitația care dădea să mă sfâșie în bucăți. Am încercat să-i desfac sutienul, dar am tras prea tare și-am rupt copcile.

„Pentru Dumnezeu, Charlie, sutienul ...”

„Nu te necăji pentru sutien...” Am ajutat-o să-l scoată. „Am să-ți iau unul nou. Am să mă revanșez pentru ce-a fost. O să fac dragoste cu tine toată noaptea.”

S-a depărtat de mine. „Charlie, nu te-am auzit până acum vorbind așa. Și nu te mai uita la mine ca și cum ai vrea să mă înghiți cu totul.” A apucat o bluză de pe unul dintre scaune și și-a acoperit pieptul. „Mă faci să mă simt dezbrăcată.”

„Vreau să fac dragoste cu tine. În noaptea asta pot s-o fac. Știu... simt că este așa. Nu mă alunga, Fay.”

„Știi ce... hai să mai bem ceva”, a șoptit.

Am băut și i-am turnat și ei, și în timp ce bea i-am acoperit umerii și gâtul cu sărutări. Starea mea de excitație i se transmitea și a început să respire greu.

„Doamne, Charlie, dacă mă stâmești și mă dezamăgești iarăși, nu știu ce-ți fac. Sunt și eu om.”

Am tras-o pe canapea lângă mine, pe mormanul de haine și de lenjerie intimă.

„Nu pe canapea, Charlie”, a zis, zbatându-se ca să se ridice în picioare. „Hai în pat.”

„Aici”, am insistat, smulgându-i bluza de pe ea.

S-a uitat la mine, și-a pus paharul pe podea și și-a lepădat lenjeria. Stătea acolo în fața mea, goală. A șoptit: „Să sting lumina.”

„Nu”, i-am zis, trăgând-o din nou pe canapea. „Vreau să te văd.”

M-a sărutat prelung și m-a strâns în brațe. „Nu mă dezamăgi de data asta, Charlie.”

Trupul ei se mișca încet, căutându-mă, și știam că de data asta nu va interveni nimic. Știam ce trebuie să fac și cum trebuie să fac. Gâfâia și ofta și mă striga pe nume.

Pentru o clipă am avut senzația rece că mă pân-dea Charlie. Deasupra brațului canapelei am prins o licărire fugară a feței sale care mă fixa din întunericul ferestrei, de acolo de unde mă tupilasem cu câteva minute mai înainte. Un comutator a inversat percepția și eram eu cel de afară, din nou pe scara de incendiu, privind înăuntru un bărbat și o femeie care făceau dragoste pe canapea.

Apoi, printr-un efort violent de voință, eram înapoi pe canapea cu ea, conștient de trupul ei, de imboldul și de potența mea, și am văzut din nou fața, pândind înfometată prin fereastră. Și mi-am zis, mie însumi, dă-i înainte, nenorocitul, pân-dește. Nu mai dau doi bani pe tine.

Și a continuat să privească, cu ochii larg deschiși.

29 iunie – Înainte de-a mă întoarce la laborator am de gând să termin proiectele pe care le-am început după ce am plecat de la congres. Am vorbit la telefon cu Landsdoff, de la Institutul Nou pentru Studii Avansate, despre posibilitatea de-a folosi

producerea fotoefectului nuclear dublu pentru activitatea de explorare în biofizică. La început a crezut că sunt țicnit, dar când i-am menționat scăpările din articolul său din *New Institute Journal* m-a reținut la telefon timp de aproape o oră. Vrea să vin la Institut ca să discut ideile mele cu grupul lui. Voi lua poate legătura cu el după ce-mi termin treaba la laborator, dacă voi avea timp. Asta este problema, desigur. Nu știu cât timp mai am. O lună? Un an? Restul vieții mele? Depinde de ceea ce voi afla despre efectele psihofizice secundare ale experimentului.

30 iunie – De când o am pe Fay am încetat să mai rătăcesc pe străzi. I-am dat o cheie de la apartamentul meu. Mă tachinează cu închisul ușii și eu o tachinez cu halul în care este casa ei. M-a prevenit să nu încerc să-i schimb felul de-a fi. Soțul ei divorțase de ea cu cinci ani în urmă pentru că nu putuse s-o convingă să ridice lucrurile de pe jos și să aibă grijă de casă.

De altfel, așa se poartă cu mai tot ce nu i se pare ei important. Nu poate sau nici nu vrea să-și bată capul. Într-una din zilele trecute am descoperit o grămadă de amenzi pentru parcare neregulamentară într-un colț, în spatele unui scaun – trebuie să fi fost vreo patruzeci sau cincizeci. Când a venit acasă cu berea, am întrebat-o de ce le colecționează.

„Alea!”, a râs ea. „De îndată ce fostul meu soț o să-mi trimită blestematul ăla de cec, am să plătesc câteva din ele. N-ai idee ce prost mă simt din cauza amenzilor ăstora. Le las acolo, scaunului, pentru că altfel mă apucă accese de vinovăție ori de câte ori le

văd. Dar ce poate să facă o biată fată ca mine? Peste tot pe unde mă duc au pus semne – nu parca aici! nu parca acolo! – și chiar nu accept să tot fiu obligată să citesc un semn ori de câte ori vreau să cobor din mașină.”

Am promis că nu voi încerca s-o schimb. Prezența ei mă stimulează. Are simțul umorului din belșug. Dar mai presus de orice este un spirit liber și independent. Singurul lucru care poate deveni oboșitor după un timp este sminteala cu dansul. Săptămâna asta am ieșit în fiecare seară și am stat până la două sau trei noaptea. Mi-a cam scăzut energia.

Nu e vorba de dragoste, dar Fay este importantă pentru mine. Mă surprind așteptând să-i aud pașii pe coridor, ori de câte ori e plecată.

Charlie a încetat să ne mai pândească.

5 iulie – I-am dedicat primul meu concert pentru pian. Fay a fost încântată de ideea dedicației, dar nu cred că i-a plăcut într-adevăr concertul. Se vede că nu poți găsi tot ce-ți dorești într-o singură femeie. Un argument în plus pentru poligamie.

Lucrul important este că Fay e vioaie și are inimă bună. Am aflat astăzi de ce a rămas fără bani atât de devreme luna asta. Cu o săptămână înainte de-a mă întâlni s-a împrietenit cu o fată pe care a găsit-o la Stardust Ballroom. Când fata i-a spus că n-are pe nimeni în oraș, că e lefteră și că n-are unde dormi, Fay a invitat-o să stea la ea. După două zile, fata a găsit cei două sute treizeci și doi de dolari pe care Fay îi ținea într-un sertar și a dispărut cu banii. Fay n-a reclamat-o la poliție și de altfel – așa cum și-a dat seama – nici nu-i știa numele de familie.

„La ce-ar fi folosit să reclam la poliție?” m-a întrebat. „Vreau să zic că amărâta asta avea mare nevoie de bani, dacă a făcut așa ceva. N-am să-i distrug viața pentru câteva sute de dolari. Nu sunt nici eu bogată, dar nu vreau să-i pun pielea-n băț – dacă înțelegi ce vreau să spun.”

Știam ce vrea să spună.

Niciodată n-am întâlnit pe cineva atât de deschis și de încrezător ca Fay. Este ceea ce îmi trebuie cel mai mult acum. Am tânjit tot timpul după un contact omenesc simplu.

8 iulie – Nu prea mai am timp pentru lucru între tropăiala de fiecare noapte prin cluburi și mahmurala dimineților. Doar cu ajutorul aspirinei și al unei fierturi pe care mi-a pregătit-o Fay am putut termina analiza lingvistică a verbului în limba urdu pe care am expediat-o la *International Linguistics Bulletin*. Lucrarea mea îi va trimite pe lingviști înapoi în India cu reportofonele lor, pentru că subminează suprastructura critică a metodologiei lor.

Nu mă pot împiedica să-i admir pe lingviștii structuraliști care au creat doar pentru folosul lor o disciplină lingvistică bazată pe deteriorarea comunicării scrise. Încă un caz de oameni care-și petrec viața cercetând din ce în ce mai mult despre din ce în ce mai puțin – umplând volume și biblioteci cu subtila analiză lingvistică a cuvântului *grohăit*. N-ar fi nimic rău într-asta, dar nu trebuie să fie o scuză pentru a distruge stabilitatea limbii.

Alice a sunat azi ca să afle când mă întorc la laborator. I-am spus că doream să termin proiectele pe care le începusem și că speram să obțin de la

Fundația Welberg autorizația pentru studiul meu personal. Are totuși dreptate – trebuie să mă gândesc la timp.

Fay vrea să mergem tot mereu la dans. Noaptea trecută am început să bem și să dansăm la White Horse Club, și de acolo la Benny's Hideaway, apoi la Pink Slipper... și după aceea nu-mi mai amintesc în ce locuri, dar știu că am dansat până eram gata să cad jos. Cred că mi-a crescut toleranța la alcool, pentru că eram deja amețit bine înainte de apariția lui Charlie. Îmi aduc aminte doar că a făcut un număr imbecil de step pe scena de la Allakazam Club. A adunat mulți spectatori, până când patronul ne-a dat afară și Fay a zis că toată lumea mă socotea un actor excelent și că tuturor le-a plăcut cum interpretam rolul unui idiot.

Ce naiba s-a întâmplat apoi? Știu că mă doare spatele. Am crezut că este din cauza dansului, dar Fay mi-a spus că am căzut de pe blestemata aia de canapea.

Comportarea lui Algernon devine iarăși dezordonată. Minnie pare speriată de el.

9 iulie – Azi s-a întâmplat o chestie groaznică. Algernon a mușcat-o pe Fay. O prevenisem să nu se joace cu el, dar îi plăcea să-l hrănească. De obicei, când venea în camera lui, își ridică botul și alerga spre ea. Azi a fost altfel. Era în partea opusă a cuștii, încolăcit ca un pământuf alb. Când Fay a băgat mâna prin trapă, s-a chircit și s-a ghemuit într-un colț. A încercat să-l ademenească deschizând ușița labirintului și, înainte s-o pot avertiza, a făcut greșeala de a încerca să-l ia în mână. A mușcat-o de

degetul mare. Apoi ne-a privit intens pe amândoi și a zbughit-o înapoi.

Am găsit-o pe Minnie în celălalt capăt, în cutiuța pentru recompense. Sângera dintr-o rană adâncă din piept, dar trăia. În timp ce băgăm mâna s-o scot afară, Algernon s-a repezit la mine. Dinții i s-au înfipt în mâneca mea și a rămas agățat până când l-am scuturat de acolo.

După aceea s-a liniștit. L-am observat apoi mai bine de-o oră. Pare apatic și zăpăcit și cu toate că învață să rezolve probleme noi fără răsplată externă, felul în care acționează este neobișnuit. În loc să meargă prudent și sigur pe el prin coridoarele labirintului, se mișcă pripit și necontrolat. Iar și iar dă colțul prea repede și se aruncă într-o barieră. Toată comportarea lui lasă impresia ciudată că este pradă unei presiuni extraordinare.

Ezit să mă pronunț pe loc. Ar putea fi mai multe cauze. Dar acum trebuie să-l duc înapoi la laborator. Chiar dacă n-am nicio veste de la Fundație cu privire la propunerea mea, îl voi suna pe Nemur mâine dimineață.

RAPORT DE PROGRES 15

12 iulie – Nemur, Strauss, Burt și alți câțiva dintre cei care lucraseră la proiect mă așteptau la departamentul de psihologie. Au încercat să-mi dea impresia că sunt binevenit, dar îmi puteam da seama cât de dornic era Burt să-l ia pe Algernon și i l-am predat. Nimeni nu vorbea, dar știam că Nemur nu mă va ierta prea curând pentru că am trecut

peste capul lui luând legătura cu Fundația. Fusesse însă necesar, înainte de a mă întoarce la Beekman, trebuia să fiu sigur că mi se va permite să încep un studiu independent al proiectului. Ar fi fost o pierdere de timp prea mare dacă aș fi fost obligat să-i dau socoteală lui Nemur pentru tot ce fac.

Fusesse informat despre hotărârea Fundației și primirea lui era rece și formală. Mi-a întins mâna, dar nu zâmbea. „Charlie”, mi-a zis, „tuturor ne pare bine că te-ai întors și că vei lucra cu noi. A sunat Jayson și mi-a spus că Fundația te va pune să lucrezi la proiect. Echipa asta și laboratorul îți stau la dispoziție. Centrul de calculatoare ne-a asigurat că lucrările tale vor avea prioritate – și sigur că dacă pot fi și eu de folos...”

Făcea tot ce putea ca să fie cordial, dar se vedea pe fața lui că e sceptic. La urma urmei, ce experiență aveam eu în psihologia experimentală? Ce știam eu despre tehnicile pentru dezvoltarea cărora sacrificase atâția ani? Dar, cum spuneam, părea cordial și dispus să renunțe să mă judece. Nici n-ar putea face prea mult acum. Dacă nu reușesc să ajung la o explicație pentru comportarea lui Algernon, munca lui se duce de râpă, dar dacă rezolv problema vor fi toți alături de mine.

Am intrat în laboratorul unde Burt îl urmărea pe Algernon, aflat într-una dintre cutiile cu probleme multiple. A oftat și a clătinat din cap. „A uitat multe lucruri. Cele mai multe din reacțiile lui complexe s-au șters. Rezolvă problemele la un nivel mult mai primitiv decât m-aș fi așteptat.”

„În ce fel?” am întrebat.

„Păi, înainte era în stare să calculeze scheme simple – de exemplu, pentru traseul ăsta cu uși false, fiecare a doua ușă, fiecare a treia, sau numai ușile roșii sau cele verzi – dar acum a făcut de trei ori traseul și încă mai folosește încercarea și greșeala.”

„Ar putea fi din cauza lipsei lui îndelungate din laborator?”

„S-ar putea. Îl vom lăsa să se obișnuiască din nou aici și vom vedea cum va lucra mâine.”

Fusesem de multe ori în laborator, dar acum eram acolo pentru a învăța tot ceea ce putea să-mi fie de folos. Trebuia să-mi însușesc în câteva zile procedurile învățate de ceilalți în câțiva ani. Timp de patru ore am trecut împreună cu Burt prin toate secțiile laboratorului, încercând să capăt o imagine de ansamblu. După ce am parcurs totul, am observat o ușă pe care n-o deschisesem încă.

„Ce este acolo?”

„Congelatorul și crematoriul.” A împins ușa masivă și a aprins lumina. „Congelăm totdeauna speci-menele noastre înainte de a le băga în crematoriu. Dacă oprim descompunerea, mirosul nu mai este atât de puternic.” S-a întors să plece, dar eu am ră-mas o clipă acolo.

„Nu pe Algernon”, am zis. „Uite ce e... dacă și ... când... nu vreau să fie azvârlit acolo. Mă voi ocupa eu de el”. N-a râs. A dat doar din cap. Nemur îi spusese că de-acum încolo puteam căpăta orice doresc.

Obstacolul era timpul. Ca să aflu toate răspun-surile de unul singur trebuia să mă apuc imediat de lucru. Am luat liste de cărți de la Burt și însemnări de la Strauss și de la Nemur. În timp ce ieșeam din laborator, mi-a venit o idee ciudată.

„Spune-mi, te rog”, l-am întrebat pe Nemur, „am aruncat o privire asupra crematoriului pentru animalele de experiență. Ce planuri ați făcut în ceea ce mă privește?”

Întrebarea mea l-a uluit. „Ce vrei să spui cu asta?”

„Sunt sigur că de la bun început ați prevăzut măsuri pentru toate situațiile posibile. Deci, ce se întâmplă cu mine?”

Văzând că tace, am insistat: „Am dreptul să știu tot ce are legătură cu experimentul, și asta cuprinde și viitorul meu.”

„Nu există niciun motiv ca să nu știi.” A făcut o pauză și a aprins o țigară care era deja aprinsă. „Înțelegi, cu siguranță, că de la început am avut cele mai mari speranțe că rezultatul va fi permanent, și încă avem... sigur că avem ...”

„Sunt convins”, am zis.

„Evident, atunci când te-am preluat pentru această experiență ne-am luat o responsabilitate serioasă. Nu știu cât îți amintești sau cât ai reconstituit din împrejurările de la începutul proiectului, dar noi am încercat să-ți arătăm că exista o posibilitate destul de mare ca rezultatul să fie doar temporar.”

„Am notat asta în rapoartele mele de progres, la vremea respectivă”, am încuviințat, „deși pe-atunci nu înțelegeam ce voiați să spuneți. Dar nu asta e problema, fiindcă acum știu despre ce e vorba”.

„Am hotărât să acceptăm riscul ăsta cu tine”, a continuat, „pentru că am considerat că era puțin probabil să-ți producem un neajuns serios și fiindcă

ne-am gândit că facem un lucru mai degrabă bun pentru tine.”

„Nu trebuie să vă justificați.”

„Dar îți dai seama că trebuia să obținem acordul cuiva din familia apropiată. Nu erai competent să-ți dai singur acordul.”

„Știu toate lucrurile astea. Vorbiți despre sora mea, Norma. Am citit în ziare. Din ce-mi amintesc despre ea, cred că v-ar fi dat acordul și pentru execuția mea.”

A ridicat din sprâncene, dar nu s-a legat de spusesele mele. „Așa cum i-am spus, în cazul când experiența n-ar fi reușit, nu mai puteam să te trimitem înapoi la brutărie sau în camera aceea din care veneai.”

„De ce nu?”

„În primul rând, pentru că s-ar fi putut să nu mai fi același om. Chirurgia și injecțiile cu hormoni ar fi putut avea efecte care să nu apară imediat. Încercările prin care ai trecut după operație ar fi putut să lase urme. Vreau să spun, posibile tulburări emoționale care să complice întârzierea mintală; ai fi putut să nu mai ai aceeași personalitate ...”

„Grozav. Ca și cum nu era destul să port o singură cruce.”

„În al doilea rând, nu se poate ști dacă te-ai fi întors la același nivel mintal. Ar fi putut să fie o regresie până la un nivel de funcționare încă mai primitiv.”

Îmi puneă în față cel mai mare rău posibil, descărcându-și cugetul de povară. „Ar fi bine să știu totul, cât mai sunt în situația de a avea ceva de spus”, am zis. Ce planuri ați făcut pentru mine?”

A ridicat din umeri. „Fundația a aranjat să fi trimis la Azilul de stat și la Școala profesională Warren.”

„Pe dracu!”

„O parte din înțelegerea cu sora ta a fost că taxele pentru azil vor fi plătite de către Fundație, și că vei primi în plus un venit lunar regulat pentru nevoile tale personale pe tot restul vieții.”

„Dar de ce acolo? Am fost totdeauna capabil să-mi port singur de grijă în afara azilului, chiar când m-au internat acolo, după moartea unchiului Herman. Donner a reușit să mă scoată imediat, ca să lucrez și să trăiesc în libertate. De ce trebuie să mă întorc acolo?”

„Dacă poți să-ți porți singur de grijă, nu va trebui să stai la Warren. Cazurilor mai puțin grave li se permite să nu locuiască la azil. Dar trebuia să ne asigurăm că vor fi luate măsuri pentru tine – în orice eventualitate.”

Era adevărat. Nu aveam de ce să mă plâng. Se gândiseră la toate. Era logic să ajung la Warren – congelatorul în care urma să fiu pus la păstrare pentru restul vieții mele.

„Cel puțin nu este un crematoriu.”

„Ce?”

„N-are importanță. O glumă care mă privește.” Apoi m-am gândit la ceva. „Spuneți-mi, este posibilă vizitarea azilului, vreau să spun dacă poate să meargă cineva și să vadă cum e acolo, ca un vizitator oarecare?”

„Da, cred că este mereu lume care se duce acolo – se obișnuiesc vizite pentru informare în vederea popularizării instituției. De ce?”

„Pentru că aş vrea să văd și eu. Trebuie să aflu ce se va întâmpla, atât timp cât sunt încă stăpân pe mine și mai pot lua măsuri. Vedeți dacă se poate aranja – cât de curând.”

Puteam vedea că îl deranjează ideea mea de-a vizita Azilul Warren. Ca și cum mi-aș fi comandat un sicriu în care să mă așez înainte de-a fi mort. Dar nu-l pot învinovăți, pentru că de fapt nu realizează că, din moment ce am aflat cine sunt, semnificația întregii mele existențe presupune cunoașterea posibilului meu viitor, în aceeași măsură ca și a trecutului. Să știu încotro mă îndrept, tot așa cum știu de unde vin. Cu toate că știm că sfârșitul labirintului înseamnă moarte (ceva ce n-am știut dintotdeauna – pentru că nu cu mult timp în urmă adolescentul din mine credea că moartea este numai pentru alții), văd acum că poteca pe care am ales-o prin labirintul acela mă face să fiu ceea ce sunt. Nu sunt doar un obiect, ci și un fel de a fi – unul din multe –, și cunoașterea căilor pe care am mers și a celor pe care trebuie să merg de aici înainte mă va ajuta să înțeleg ce se petrece cu mine.

În seara aceea și în câteva din zilele următoare m-am cufundat în texte de psihologie: clinică, a personalității, psihometrie, psihologia educației, psihologie experimentală, psihologie animală, psihologie fiziologică, comportament – *gestalt*, analitic, funcțional, dinamic, organismic – și tot restul facțiunilor vechi și moderne, școli și sisteme de gândire. Mă deprimă faptul că atât de multe idei dintre cele pe care psihologii noștri își bazează convingerile despre inteligența umană, memorie și educație sunt doar niște iluzii.

Fay ar vrea să viziteze laboratorul, dar i-am spus că n-ar fi bine. Tot ce mi-ar mai lipsi acum este ca Fay să dea nas în nas cu Alice. Am destule griji și fără asta.

RAPORT DE PROGRES 16

14 iulie – N-a fost o zi potrivită pentru vizita la Warren – cer cenușiu și burniță – și poate că asta este cauza deprimării care mă apucă de câte ori mă gândesc la azil. Sau poate că mă înșel singur și ceea ce m-a necăjit a fost ideea că aș putea fi trimis acolo. Am împrumutat mașina lui Burt. Alice voia să meargă și ea, dar trebuia să văd de unul singur ce este acolo. Fay nu știa nimic.

Am făcut o oră și jumătate până la așezarea rurală Warren, în Long Island, și am găsit cu ușurință ce căutam: un teren cu niște clădiri mohorâte și împrăștiate, dezvăluindu-se restului lumii doar prin intrarea mărginită de doi stâlpi de beton dintre care începea o șosea îngustă. Pe unul din stâlpi era o placă de alamă bine lustruită cu denumirea Azilul de stat și Școala profesională Warren.

Semnul de circulație indica să mergi cu maxim 25 kilometri pe oră, astfel încât am mers încet pe lângă corpurile de clădiri, uitându-mă după birourile administrației.

A apărut un tractor care traversa o pajiște în direcția mea; în spatele omului de la volan mai erau atârnați încă doi. Am scos capul pe geam și am întrebat: „Puteți să-mi spuneți unde este biroul domnului Winslow?”

Șoferul a oprit tractorul și a arătat spre stânga și înainte. „Spitalul Principal. Faceți stânga și apoi drept înainte.”

Nu m-am putut împiedica să nu-l remarc pe tânărul care stătea în spate, agățat de o bară. Era neras și avea pe față urma unui surâs gol. Pe cap purta o pălărie de marinar cu borul tras peste ochi, copilărește, ca să se ferească de lumină, deși nu era soare. I-am surprins o clipă privirea – ochii mari, întrebători –, dar a trebuit să mă uit în altă parte. Când a pornit iarăși tractorul, am putut să văd în retrovizor că se uita după mine, curios. M-a indispus... fiindcă îmi amintea de Charlie.

M-a surprins tinerețea psihologului-șef, un bărbat subțire, înalt, cu o față obosită. Dar siguranța din privirea ochilor lui albaștri sugera o forță neașteptată contrastând cu expresia lui tinerească.

M-a condus cu mașina lui pe aleile dintre clădiri și mi-a arătat sala de distracții, spitalul, școala, birourile administrației și cele două clădiri de cărămidă cu câte două etaje pe care le numea *vile* și în care locuiau pacienții.

„Am văzut că Warren nu este îngrădit.”

„Nu, doar o poartă la intrare și garduri vii din tufișuri care să oprească privirile indiscrete ale amatorilor de curiozități.”

„Dar cum îi rețineți... pe ei... să nu se rătăcească pe afară... să nu părăsească instituția?”

A ridicat din umeri și a zâmbit. „De fapt, nu putem. Unii se mai rătăcesc pe afară, dar cei mai mulți se întorc.”

„Nu vă duceți după ei, să-i căutați?”

M-a privit ca și cum ar fi încercat să-și închipuie ce anume ascundea întrebarea mea. „Nu. Dacă dau de necaz, aflăm curând de la lumea din oraș – sau îi aduce poliția înapoi.”

„Și dacă nu?”

„Dacă nu mai auzim nimic despre ei, sau de la ei, presupunem că și-au aranjat într-un fel situația în afară. Trebuie să înțelegeți, domnule Gordon, aceasta nu este o închisoare. Statul ne cere să facem toate eforturile rezonabile ca să ne recupe-
răm pacienții, dar nu suntem dotați cu mijloacele necesare pentru a supraveghea permanent patru mii de persoane. Cei care reușesc să plece sunt toți din categoria persoanelor cu un ușor retard mental – dar nu prea mai primim multe cazuri de felul ăsta. Acum ne vin mai ales cei cu leziuni cerebrale, care necesită o îngrijire permanentă sub pază – dar cei din prima categorie pot să circule în libertate și după o săptămână sau două pe-afară, cei mai mulți se întorc, fiindcă nu găsesc nimic potrivit pentru ei pe-acolo. Lumea nu-i vrea și ei află curând lucrul ăsta.”

Am ieșit din mașină și am luat-o pe jos până la una dintre *vile*. Înăuntru, pereții erau acoperiți cu faianță albă și toată clădirea mirosea puternic a dezinfectant. Vestibulul de la primul etaj dădea spre sala de recreație, unde se aflau peste șaptezeci și cinci de băieți așezați pe scaune, așteptând să sune clopoțelul pentru masa de prânz. Privirea mi s-a oprit imediat asupra unuia dintre băieții mai mari, care stătea pe scaun într-un colț și care ținea în brațe și legăna un băiat mai tânăr, de vreo paisprezece sau cincisprezece ani. După ce am intrat,

toți și-au întors privirile către noi, iar câțiva mai îndrăzneți s-au apropiat și s-au zgâit la mine.

„Nu-i băga în seamă”, a zis, văzându-mi fața. „Nu-ți fac nimic.”

A venit spre noi femeia care răspundea de etaj, o persoană osoasă, arătoasă, cu mânecile bluzei suflecate și cu un șorț din pânză de blugi peste o fustă albă bine apretată. Îi atârna de brâu un inel cu chei care zăngăneau la orice mișcare, și numai când a întors capul am văzut că avea pe partea stângă a feței o pată mare din naștere, de culoarea vinului roșu.

„Nu așteptam să vină cineva astăzi, Ray”, a zis. „De obicei joi este ziua în care-mi aduci vizitatori.”

„Thelma, acesta este domnul Gordon, de la Universitatea Beekman. Vrea doar să arunce o privire pe-aici și să-și facă o idee despre munca noastră. Știam că n-o să te deranjeze, Thelma. Orice zi este binevenită pentru tine.”

„Da”, a zis ea râzând zgomotos. „Dar miercuri e ziua când întoarcem saltelele. Joia miroase mult mai bine pe-aici.”

Am observat că se plasa mereu în stânga mea, ca să nu-i văd pata de pe față. M-a dus pe rând prin dormitor, spălătorie, prin camerele cu provizii și sala de mese, în care totul era acum pregătit în așteptarea mâncării distribuite de cantina centrală. Zâmbea în timp ce vorbea, iar expresia ei și părul strâns într-un coc în vârful capului o făceau să semene cu o dansatoare a lui Lautrec, dar nu m-a privit niciodată direct. Mă întrebam cum ar fi fost să trăiesc aici, supravegheat de ea.

„Sunt destul de cumiți cei din clădirea asta”, a zis. „Dar știți cum e. Trei sute de băieți – câte

șaptezeci și cinci pe fiecare etaj – și noi suntem doar cinci care vedem de ei. Nu-i ușor să-i stăpânești. Dar oricum este mult mai bine decât în vilele cu pacienți murdari. Personalul *de acolo* nu rezistă multă vreme. Cu copiii mici nu contează, dar când ajung adulți și sunt în continuare incapabili să-și poarte singuri de grijă, totul poate deveni o mizerie cumplită.

„Păreți a fi o persoană foarte cumsecade”, am zis. „Băieții sunt norocoși că vă au ca supravegheatoare.”

A râs cu poftă, arătându-și dinții albi, dar privind în continuare drept în față. „Nici mai bună, nici mai rea decât celelalte. Țin foarte mult la băieții mei. Nu-i o treabă ușoară, dar te simți răsplătit când te gândești câtă nevoie au de tine.” Zâmbetul a dispărut pentru o clipă. „Copiii normali se maturizează prea curând, încetează să mai aibă nevoie de tine... Își iau tălpășița... uită că i-ai iubit și le-ai purtat de grijă. Dar copiii de-aici au nevoie de tot ceea ce le poți da – toată viața lor.” A râs din nou, jenată de gravitatea spuselor ei. „Nu-i ușor să lucrezi aici, dar merită.” „

Jos, unde ne aștepta Winslow, a sunat clopoțelul și băieții au intrat pe rând în sala de mese. Am observat că băiatul mai mare care-l ținuse în poală pe cel mai mic îl ducea acum de mână spre masă.

„O treabă bună”, am zis, făcând semn cu capul spre cei doi.

Winslow a dat și el din cap. „Cel mare este Jerry și celălalt e Dusty. Așa ceva se vede des pe-aici. Când nu este nimeni prin preajmă care să aibă timp de ei,

uneori au destulă intuiție ca să caute unul la celălalt un contact uman și un pic de afecțiune.”

În drumul nostru spre școală, în timp ce treceam pe lângă una din celelalte case, am auzit un urlet urmat de gemete, preluate apoi și repetate de alte două sau trei voci. Erau zăbrele la ferestre.

Pentru prima oară în acea dimineață Winslow părea jenat. „Vilă cu pază specială”, a explicat. „Întârziați cu tulburări afective. Dacă există vreun risc să devină periculoși pentru alții sau chiar pentru ei înșiși, îi punem în Vila K. Permanent sub cheie.”

„Pacienți cu tulburări afective, aici? N-ar trebui să stea în spitale de psihiatrie?”

„Sigur”, a zis, „dar este un lucru greu de controlat. Unii, cei care au doar primele simptome de tulburări afective, nu se prăbușesc decât după ce au stat un timp aici. Alții au fost trimiși la azil de judecători și suntem obligați să-i primim chiar dacă nu avem loc pentru ei. Adevărata problemă este că nicăieri nu mai e loc, pentru nimeni. Știți câți sunt pe listele noastre de așteptare? O mie patru sute. Și *poate* că vom avea loc pentru douăzeci și cinci sau treizeci dintre ei până la sfârșitul anului.”

„Unde se află acum cei o mie patru sute?” „Acasă. Afară, așteptând un loc vacant aici sau în altă instituție. Vedeți, problema noastră cu locurile nu este aceeași cu cea a spitalelor supraaglomerate. Pacienții noștri vin de regulă ca să rămână aici pentru tot restul vieții lor.”

În timp ce ajungeam la noua clădire cu un singur etaj a școlii, făcută din sticlă și beton, cu ferestre mari, încercam să mă închipui pe mine însumi ca pe un pacient umblând pe coridoarele acelea. Mă

vedeam pe la mijlocul unui șir de bărbați și băieți așteptând să intre într-o sală de clasă. Poate c-aș fi unul din cei care împing un cărucior în care se află alt băiat, sau unul din cei care duc pe cineva de mână, sau unul care strânge în brațe un băiat mai mic.

Într-una din clasele de tâmplărie, unde un grup de băieți mai mari făceau bănci sub supravegherea unui maestru, s-au adunat în jurul nostru, privindu-mă curioși. Maistrul a pus jos ferăstrăul și s-a îndreptat spre noi.

„Este domnul Gordon de la Universitatea Beekman”, a spus Winslow. „Dorește să arunce o privire pe-aici. Se gândește să cumpere instituția.”

Maistrul a râs și le-a făcut elevilor semne cu mâna. „Ei, dacă o c-cumpără, t-trebuie să n-ne ia și p-pe noi. Și t-trebuie să n-ne aducă l-lemn mai mult ca s-s-a-vem ce lucra.”

În timp ce-mi arăta atelierul, am observat cât de liniștiți erau băieții. Își vedeau de treburile lor, netezind cu glaspapir și lăcuind băncile terminate, dar nu vorbeau deloc.

„Ăștia sunt b-băieții mei t-tăcuți, știți dumnea-voastră”, a zis, ca și cum ar fi perceput întrebarea mea nerostită. „S-surdo-m-muți.”

„Avem aici o sută șase”, a explicat Winslow. „Este un studiu special sponsorizat de guvernul federal.”

Incredibil cât de puțin le fusese dat în comparație cu alte ființe omenești. Întârziați mintal, surzi, muți, și totuși cât zel depuneau în șlefuirea acelor bănci. Unul dintre băieți, cel care strângea un bloc de lemn într-o menghină, s-a oprit din lucru, l-a bătut ușor pe braț pe Winslow și i-a făcut semn cu

mâna spre un loc unde erau puse la uscat pe rafturi niște obiecte terminate. Băiatul a arătat cu degetul un pedestal de lampă așezat pe raftul al doilea și apoi s-a arătat pe el însuși. Era un lucru prost făcut, instabil, cu dâre de mastic și acoperit cu un strat gros și inegal de lac. Winslow și educatorul l-au lăudat cu entuziasm și băiatul a zâmbit cu mândrie și s-a uitat la mine, așteptându-se să-l laud și eu.

„Da”, am zis, exagerând mișcările gurii, „foarte bine... foarte frumos.” Am spus-o fiindcă avea nevoie, dar am simțit că sunt ipocrit. Băiatul mi-a zâmbit și, înainte de a se întoarce la locul lui, a venit la mine și mi-a atins brațul ca un fel de-a spune la revedere. Asta mi-a luat graiul și am reușit doar cu mare greutate să-mi stăpânesc emoțiile până când am ajuns din nou în coridor.

Directorul școlii era o doamnă scundă, durdulie, mămoasă, care m-a așezat în fața unui grafic cu scris elegant, care arăta diferitele tipuri de pacienți, numărul de aptitudini corespunzător fiecărei categorii și subiectele pe care le învățau.

„Desigur”, îmi explica ea, „acum nu mai primim prea mulți din cei cu I.Q. mai ridicat. De cei cu I.Q. șaiszeci și șaptezeci se ocupă tot mai mult școlile publice, în clase speciale, dar există și spații comunitare unde sunt îngrijiți. Majoritatea celor care mai vin aici sunt capabili să locuiască afară, în cămine de adopție și în pensiuni, să execute munci simple în gospodării agricole sau să fie folosiți ca oameni de serviciu în fabrici sau spălătorii ...”

„Sau brutării”, am sugerat eu.

S-a încruntat. „Da, cred că ar putea face și asta. Știți, noi împărțim copiii – le spun tuturor copii, indiferent de vârstă, aici sunt toți copii – îi împărțim în *curați* și *murdari*. Este mult mai ușor pentru administratorii clădirilor să-i țină pe cei din fiecare categorie împreună, în același loc. Unii dintre cei *murdari* reprezintă cazuri cu leziuni cerebrale severe, sunt ținuți în paturi cu plase laterale și vor fi îngrijiți în felul acesta tot restul vieții lor...”

„Sau până când știința va găsi un mijloc pentru a-i ajuta.”

A zâmbit. „Mă tem că nu mai pot fi ajutați.”

„Oricine mai poate fi ajutat.”

M-a privit atent, cu îndoială. „Da, da, sigur, aveți dreptate. Trebuie să ne păstrăm speranța.”

O enervam. Gândul că aș fi putut și eu să fiu adus înapoi aici ca unul dintre copiii ei mă făcea să zâmbesc. Aș fi fost unul din cei *curați* sau nu?

Ajuns înapoi în biroul lui Winslow, am băut o cafea și mi-a vorbit despre munca lui. „Este un loc bun”, a zis. „Nu avem psihiatri printre angajații noștri – doar un consultant din afară care vine o dată la două săptămâni. Dar e bine și așa. Toți membrii echipei de psihologi sunt devotați profesiei lor. Aș fi putut angaja un psihiatru, dar cu banii pe care i-aș fi plătit pot angaja doi psihologi – oameni care nu se tem să dăruiască o parte din ei pacienților noștri.”

„Ce înțelegeți prin «o parte din ei»?”

M-a studiat un moment și apoi aerul lui obosit a fost străpuns de o sclipire de mânie. „Sunt mulți care dau bani sau materiale, dar foarte puțini cei care oferă timp și afecțiune. Asta vreau să spun.”

Vocea îi devenise aspră și mi-a arătat cu degetul un biberon gol pe raftul cu cărți din partea opusă a camerei.

„Vedeți biberonul acela?”

I-am spus că mă întrebasesem ce era cu el din clipa când am intrat în cameră.

„Ei bine, câți dintre oamenii pe care-i cunoașteți ar accepta să țină în brațe un adult și să-l hrănească cu biberonul? Cu riscul de a fi umplut de urină sau de fecale? Păreți surprins. Nu puteți pricepe, așa-i, de la înălțimea turnului de fildeș al cercetării dumneavoastră. Cum ați putea ști ce înseamnă să fii exclus de la orice fapt omenesc, cum s-a întâmplat cu pacienții noștri?”

Nu m-am putut opri să nu zâmbesc, și cred că n-a înțeles, pentru că s-a ridicat de pe scaun și a încheiat brusc convorbirea. Dacă mă voi întoarce ca să stau aici și află întreaga poveste, sunt sigur că va pricepe. Este genul de om care poate pricepe.

În timp ce ieșeam cu mașina de la Warren, nici nu știam ce să cred. Senzația de cenușiu și rece mă înconjura – un fel de resemnare. Nu s-a pomenit nimic despre reabilitare, despre vindecare, despre vreo posibilitate de a-i trimite pe oamenii aceștia înapoi în lume. Nimeni nu vorbise despre speranță. Sentimentul era al unei morți vii sau, și mai rău, al unei vieți care nu fusese niciodată pe de-a-ntregul vie și conștientă. Suflete veștejite de la început și condamnate să trăiască încremenite în spațiul și timpul fiecărei zile.

Îmi puneam întrebări despre toți, mama-intendentă cu fața ei pătată cu roșu, maestrul de atelier bâlbâit, directoarea mămoasă, psihologul tinerețel cu

fața obosită, și aș fi vrut să aflu cum își găsiseră calea spre locul unde lucrau și unde se devotau unor minți tăcute. Ca și băiatul care-l ținea în brațe pe cel mai mic, fiecare dintre ei își găsise împlinirea dăruind o parte din el celor care aveau mai puțin.

Și ce mai era acolo care nu-mi fusese arătat?

Aș putea ajunge curând la Warren, să-mi petrec restul vieții cu ceilalți... În așteptare.

15 iulie – Am amânat o vizită la mama. Doresc s-o văd și nu prea. Nu înainte de a fi sigur de ceea ce mi se va întâmpla. Să vedem întâi cum merge treaba și ce descopăr.

Algernon nu mai vrea să alerge prin labirint; i-a scăzut motivația generală. Am trecut azi să-l văd și de data asta se afla acolo și Strauss. Atât el cât și Nemur păreau tulburați privindu-l pe Burt cum îl hrănea forțat. Îmi era nu știu cum să văd pufulețul acela alb legat pe masa de lucru și pe Burt cum îi băga forțat mâncarea pe gât cu pipeta.

Dacă merge tot așa, va trebui să începem să-l hrănim prin injecții. Văzându-l pe Algernon cum se foia prins în chingile acelea subțirele, le-am simțit în jurul propriilor mele brațe și picioare. Am început să mă sufoc și a trebuit să ies din laborator ca să respir aer curat. Nu trebuie să mă mai identific cu el.

M-am dus la barul Murray's și am băut câte ceva. Am chemat-o apoi pe Fay și ne-am cam chershelit. Fay este nemulțumită că nu mai ies cu ea la dans și noaptea trecută s-a supărat și a plecat de la mine. N-are nicio idee despre munca mea, nici n-o interesează, iar când încerc să-i explic, nu se sfiește

să-și arate plictiseala. Nu vrea să fie bătută la cap și nu-i găsesc o vină într-asta. Din câte văd eu, nu există decât trei lucruri care o interesează: dansul, pictura și sexul. Iar singurul lucru pe care-l avem în comun este sexul. Încercările de a-i trezi interesul pentru munca mea sunt stupide. Așa că se duce fără mine la dans. Mi-a spus că noaptea trecută a visat că venise în apartamentul meu și dăduse foc tuturor cărților și însemnărilor mele și că am dansat apoi împreună împrejurul flăcărilor. Trebuie să am grijă. Devine posesivă. Am constatat astă-seară că locuința mea începe să semene cu apartamentul ei – o mizerie. Trebuie s-o las mai moale cu băutura.

16 iulie – Alice a întâlnit-o pe Fay. Fusesem îngrijorat de ce s-ar fi întâmplat dacă dădeau una de alta. Alice a venit să mă vadă după ce aflase de la Burt despre Algernon. Știe ce-ar putea însemna și se simte și acum responsabilă pentru că a fost prima care m-a încurajat.

Am băut cafele și am stat de vorbă până târziu. Știam că Fay era la dans la Stardust Ballroom și nu mă așteptam să se întoarcă devreme. Dar cam pe la două fără un sfert am fost surprinși de Fay, care a apărut fără veste pe scara de incendiu. A bătut în geam, a împins fereastra întredeschisă și a intrat în cameră în pași de vals ținând în mână o sticlă.

„Am venit neinvitată la petrecere”, a zis. „Mi-am adus băutura personală.”

Îi spuseseam despre Alice că lucrează la proiectul de la Universitate, iar Alice știa mai demult de Fay – astfel încât întâlnirea nu le-a mirat prea mult. Dar după câteva secunde în care s-au măsurat din

priviri au început să vorbească despre artă și despre mine, fără să-mi mai acorde niciun pic de atenție. Se plăceau una pe alta.

„Aduc cafeaua”, am zis și m-am dus la bucătărie ca să le las singure.

Când m-am întors, Fay își scosese pantofii și era așezată pe jos, sorbind gin din sticlă. Îi explica lui Alice că, în ceea ce o privea pe ea, nu e nimic mai folositor corpului uman decât bronzatul la soare, și că nudismul în grup era soluția potrivită pentru problemele morale ale omenirii.

Alice râdea isteric la sugestia că ar trebui să ne alăturăm cu toții coloniilor de nudiști și a acceptat paharul pe care i-l turnase Fay.

Am stat de vorbă până în zori și am insistat s-o conduc pe Alice acasă. Când a protestat că nu era nevoie, Fay a insistat, zicând că ar fi nebună să iasă singură pe străzi la ora aceea. Așa că am coborât și am oprit un taxi.

„E drăguță fata asta”, a zis Alice în drum spre casă. „Nu știu bine de ce. Sinceritatea ei, încrederea ei în oameni, lipsa de egoism...”

Eram de acord.

„Și te iubește”, a zis Alice.

„Nu. Iubește pe toată lumea”, am insistat. „Eu sunt doar vecinul de vizavi.”

„Nu ești îndrăgostit de ea?”

Am clătinat din cap. „Tu ești singura femeie pe care am iubit-o.”

„Hai să nu vorbim despre asta.”

„Atunci ai tăiat de pe listă un subiect important de conversație.”

„Un singur lucru mă îngrijorează la tine, Charlie. Băutura. Am auzit ceva despre mahmurelile alea.”

„Spune-i lui Burt să-și mărginească observațiile și rapoartele la datele experimentale. Nu vreau să te monteze împotriva mea. Mă descurc cu băutura.”

„Am mai auzit asta.”

„Dar niciodată de la mine.”

„Este singurul lucru pe care-l am împotriva ei. Te-a învățat să bei și să-ți neglijezi treaba.”

„Și cu asta mă descurc.”

„Treaba pe care o faci este importantă acum, Charlie. Nu numai pentru milioane de oameni necunoscuți, dar și pentru tine. Charlie, trebuie să rezolvi problema asta și pentru tine însuși. Nu lăsa pe nimeni să te lege de mâini.”

„Deci acum iese adevărul la iveală”, am glumit eu. „Ți-ar plăcea s-o văd cât mai rar.”

„N-am spus asta.”

„Este ceea ce ai vrut să spui. Dacă are vreo influență asupra muncii mele, trebuie s-o gonesc din viața mea.”

„Nu. Nu cred că trebuie s-o gonești. Îți face bine. Ai nevoie de o femeie în preajma ta, cum a fost ea.”

„Tu ai fi bună pentru mine.”

A întors capul. „Nu în felul ei.” M-a privit din nou. „Am venit în noaptea asta pregătită s-o urăsc. Voiam s-o privesc ca pe o târfă josnică și stupidă cu care te-ai încurcat și aveam planuri mari să intervin și să te salvez de ea în ciuda voinței tale. Dar acum, când am întâlnit-o, realizez că n-am niciun drept s-o judec. Cred că e bună pentru tine. Așa că m-am dezumflat. Îmi place, chiar dacă nu sunt de

acord. Dar, pe de altă parte, dacă trebuie să bei cu ea și să-ți petreci tot timpul dansând în cluburi de noapte și în cabareture, atunci îți stă în cale. Și problema asta doar tu poți s-o rezolvi.”

Am râs. „Încă o problemă?”

„Oare-ai să-i faci față? Ești implicat adânc în legătura asta cu ea. Îmi dau seama.”

„Nu chiar atât de adânc.”

„I-ai spus despre tine?”

„Nu.”

Aproape imperceptibil, am simțit-o cum se relaxează. Dacă Fay nu aflase secretul meu însemna că nu mă angajasem total față de ea. Amândoi știam că, oricât de admirabilă era, Fay n-ar fi înțeles niciodată.

„Aveam nevoie de ea”, am zis, „și într-un fel și ea avea nevoie de mine; locuind acolo, unul vizavi de celălalt, era comod, asta-i tot. Dar n-aș numi asta iubire – nu-i același lucru ca între noi.”

Și-a privit mâinile și s-a încruntat. „Nu sunt deloc sigură că știu ce există între noi.”

„Ceva atât de profund și însemnat încât Charlie cel dinăuntru meu este îngrozit ori de câte ori mi se ivește ocazia să fac dragoste cu tine.”

„Și cu ea nu?”

Am ridicat din umeri. „Din cauza asta știu că pentru mine ea nu este ceva important. Nu înseamnă destul ca să-l facă pe Charlie să intre în panică.”

A râs. „Grozav! Și al naibii de ironic. Când vorbești așa despre el, îl urăsc, pentru că se așază de-a curmezișul între noi. Crezi că vreodată te va lăsa să... ne va lăsa...”

„Nu știu. Dar sper că da.”

Am lăsat-o la ușă. Ne-am strâns mâinile, și totuși, ciudat, era ceva mai apropiat și mai intim decât o îmbrățișare.

M-am dus acasă și am făcut dragoste cu Fay, dar rămâneam cu gândul la Alice.

27 iulie – Lucrez zi și noapte. Am pus un pat de campanie în laborator, deși Fay a protestat. A devenit prea posesivă și prea iritată de munca mea. Cred că mai degrabă ar tolera o altă femeie decât să fiu complet absorbit de ceva ce nu poate urmări. Mi-era frică să nu ajungem aici, dar acum nu mai am răbdare cu ea. Sunt gelos pe orice clipă petrecută în afara lucrului – enervat de oricine care încearcă să-mi fure din timp.

Deși cea mai mare parte din ceea ce scriu sunt note pe care le țin într-o mapă separată, din când în când trebuie, pur și simplu din cauza obișnuinței, să-mi aștern pe hârtie stările sufletești și gândurile.

Calculul inteligenței este un studiu fascinant. Într-un fel, este problema cu care am fost confruntat toată viața. Aici este locul în care pot pune în aplicare toate cunoștințele pe care le-am dobândit.

Timpul capătă acum o altă dimensiune – muncă și concentrare în căutarea unui răspuns. Lumea dimprejur și trecutul meu par îndepărtate și deformate, ca și cum timpul și spațiul ar fi din caramel care poate fi întins, încolăcit, răsucit în orice formă. Singurele lucruri reale sunt cuștile și șoarecii și echipamentul laboratorului, aici, la etajul patru al clădirii principale.

Nu mai există noapte ori zi. Trebuie să îngheșui în câteva săptămâni cercetări care ar lua o viață

întreagă. Știu că ar trebui să mă odihnesc, dar nu pot s-o fac până nu aflu adevărul cu privire la ce se întâmplă.

Alice îmi este acum de mare ajutor. Îmi aduce sandviciuri și cafea, dar nu-mi cere nimic.

Despre percepția mea: totul este precis și clar, fiecare senzație este intensificată și luminată astfel încât roșul și galbenul și albastrul sunt incandescente. Dormitul aici are un efect ciudat. Mirosurile animalelor de laborator – câini, maimuțe, șoareci – îmi răscolesc amintirile și e greu de spus dacă trăiesc o senzație nouă ori ceva din trecut. Este imposibil să precizez proporția dintre amintiri și ceea ce există aici și acum – astfel încât se formează un ciudat amestec de amintire și realitate, de trecut și de prezent, de răspuns la stimulii înmagazinați în centrul creierului meu și stimulii din această cameră. Este ca și cum toate lucrurile pe care le-am învățat s-au contopit într-un univers de cristal care se rotește în fața mea astfel încât îi pot vedea toate fațetele reflectate în explozii fastuoase de lumină...

O maimuță așezată în mijlocul cuștii ei, privindu-mă fix cu ochii cârpiți de somn, frecându-și obrajii cu mânuțele zbârcite ca de om bătrân... cii... ciii... ciiii... și sărind ca o minge pe rețeaua de sârmă a cuștii și de-acolo în sus spre balansoarul pe care stă altă maimuță, privind mută în gol. Urinând, defecând, trăgând vânturi, privindu-mă fix și râzând... ciii... ciiii... ciii...

Și sărind din loc în loc, salt, zbor, în sus, în jos, de jur-împrejur, își ia avânt și caută să apuce coada celeilalte maimuțe, cea care stă pe balansoar, dar

care-și mișcă necontenit și calm coada, șfichiind aerul, ferind-o de mânuțele care vor s-o agațe. Maimuță drăguță... maimuță frumoasă... cu ochii mari și coada ca un șfichi. Pot să-i dau o alună?... Nu, omul ăla o să facă scandal. Semnul acela spune că n-ai voie să hrănești animalele. Țsta-i un cimpanzeu. Pot să-l mângâi? Nu. Vreau să-l mângâi pe *cip-a-zeu*. Lasă-l în pace, hai să vezi elefanții.

Afară, gloate de oameni, în lumina soarelui, în haine de primăvară.

Algernon zace în propria lui murdărie, nemișcat, și mirosurile sunt mai puternice decât ori când. Și cu mine ce-i?

28 iulie – Fay are un nou prieten. Noaptea trecută m-am dus acasă ca să fiu cu ea. Am fost mai întâi la mine să iau o sticlă și apoi am mers pe scara de incendiu. Din fericire, m-am uitat înăuntru înainte de a intra pe fereastră. Erau împreună pe canapea. Ciudat, dar nu prea-mi pasă. E aproape o ușurare.

M-am întors la laborator să lucrez cu Algernon. Are momente în care iese din starea lui de letargie. Din când în când, acceptă să facă o cursă în labirintul schimbător, dar când nu reușește și intră într-o fundătură, reacționează violent. Când am ajuns în laborator, m-am uitat la el. Era viu și a venit spre mine ca și când m-ar fi recunoscut. Era dornic de lucru și, când l-am lăsat prin trapă pe plasa de sârmă a labirintului, a luat-o la fugă pe traseul spre cutia cu recompensa. A făcut cu succes două curse. A treia oară a ajuns pe la jumătate, s-a oprit la o intersecție și a luat-o, cu mișcări neregulate, pe drumul greșit. Bănuiam ce se va întâmpla și aș fi vrut să-l

iau de-acolo înainte de-a pătrunde într-o fundătură. Dar m-am abținut și i-am urmărit traseul.

Când a constatat că circula pe o cale neobișnuită, a încetinit și acțiunile lui au devenit dezordonate: start, pauză, întoarcere, iar înainte, iar înapoi, până când a ajuns în final într-o fundătură care l-a informat printr-un șoc slab că făcuse o greșeală. Atunci, în loc să se întoarcă pentru a găsi o cale alternativă, a început să se miște în cercuri, chițâind ca un ac de patefon care zgârie făgașurile discului. Se arunca în pereții labirintului, iar și iar, sărind, răsucindu-se înapoi și aruncându-se din nou. De două ori și-a prins gheruțele în plasa de sârmă de deasupra lui, scoțând țipete stridente, frenetice, dându-și apoi drumul pentru a se arunca din nou, în disperare. Pe urmă a încetat și s-a făcut colăcel ca o bilă albă, compactă.

Când l-am scos de-acolo, n-a încercat să se descolăcească, rămânând în starea aceea ca într-o stupoare catatonică. Când îi mișcăm capul sau lăbuțele, rămână-ne în noua poziție, ca și cum ar fi fost de ceară. L-am pus în cușca lui și l-am urmărit până ce stupoarea a dispărut și a început să se miște normal.

Ce-mi scapă e motivul regresiei lui – este oare un caz special? Sau există vreun principiu general al eșecului care stă la baza întregii proceduri? Trebuie să descopăr regula.

Dacă o găsesc și dacă astfel se mai adaugă măcar o picătură de informație la ceea ce se știe despre întârzierea mintală și despre posibilitățile de a ajuta și pe alții ca mine, voi fi mulțumit. Orice s-ar întâmpla cu mine, voi fi trăit o mie de vieți normale

prin ceea ce am putut să dau altora care încă nu s-au născut.

Este de-ajuns.

31 iulie – Sunt pe punctul de-a găsi ce caut. Simt că-i așa. Toți cred că mă sinucid mergând în ritmul ăsta, dar ceea ce nu înțeleg ei este că trăiesc pe un pisc de limpezime și frumusețe despre care n-am știut niciodată că ar putea exista. Fiecare parte din mine este armonizată cu munca. În timpul zilei mă îmbibă prin toți porii, iar noaptea – în clipele dinaintea de a adormi – ideile explodează în capul meu ca focurile de artificii. Nu există bucurie mai mare ca erupția soluției unei probleme.

Este de necrezut că s-ar putea întâmpla ceva care să-mi răpească această energie clocotitoare, avântul care însuflețește tot ceea ce fac. Este ca și cum toate cunoștințele în care m-am scăldat în ultimele luni se contopesc și mă ridică pe o culme de lumină și inteligență. Frumusețe, dragoste și adevăr, adunate într-un singur tot. Asta e bucuria mea. Și acum, când am găsit-o, cum aș putea renunța la ea? Viața și munca sunt cele mai minunate lucruri pe care le poate avea un om. Sunt îndrăgostit de ceea ce fac pentru că soluția problemei se află chiar aici, în mintea mea, și curând – foarte curând – va izbucni în conștiință. Să rezolv această singură problemă. Mă rog lui Dumnezeu să fie răspunsul pe care îl doresc, dar dacă nu este, voi accepta orice răspuns și voi încerca să fiu recunoscător pentru ce am avut.

Noul prieten pe care-l are Fay este instructor de dans la Stardust Ballroom. Nu pot să-i reproșez nimic, întrucât am atât de puțin timp pentru ea.

11 august – Fundătură în ultimele două zile. Nimic. Am cotit greșit pe undeva, pentru că primesc răspunsuri la multe întrebări, dar nu și la cea mai importantă din toate: cum afectează regresia lui Algernon ipoteza de bază a experimentului?

Din fericire știu destul despre procesele mintale ca să nu fiu prea îngrijorat de acest blocaj. În loc să intru în panică și să renunț (sau, și mai rău, să forțez răspunsuri care nu vor veni), trebuie să-mi scot problema din minte pentru un timp și s-o las să mocnească. Am înaintat cât am putut la nivelul conștientului și acum este rândul acelor operațiuni misterioase care au loc dincolo de conștiință. Este inexplicabil cum tot ce am învățat și experimentat vine în sprijinul problemei. Forțarea poate duce doar la înghețarea lucrurilor. Câte probleme mari au rămas nerezolvate pentru că oamenii nu cunoșteau destul de bine procesul de creație sau nu aveau destulă încredere în acesta și în ei înșiși ca să-și lase *întreaga* minte să lucreze?

Așadar, am hotărât ieri după-masă să las deoparte lucrul și să merg la petrecerea-cocktail a doamnei Nemur. Era dată în cinstea celor doi membri din conducerea Fundației Welberg care contribuiseră la acordarea subvenției pentru proiectul soțului său. Mă gândisem s-o iau cu mine pe Fay, dar mi-a spus că avea o întâlnire și că prefera să meargă la dans.

Am început seara cu cele mai bune intenții de a fi amabil și de a-mi face prieteni. Dar în ultimele zile întâmpin unele greutăți în stabilirea contactelor cu oamenii. Nu știu dacă este din cauza mea sau a lor, dar orice încercare de conversație se pierde

în câteva minute, după care se ridică barierele. Se tem oare de mine? Sau nu-i interesează discuțiile cu mine?

Am băut un pahar și m-am apropiat de invitați. Erau acolo grupuri mici de oameni care făceau conversație de felul celei de care nu mă pot lipi. În cele din urmă, doamna Nemur m-a încolțit și m-a prezentat lui Hiram Harvey, unul dintre membrii conducerii. Doamna Nemur este o femeie atrăgătoare, puțin peste patruzeci de ani, păr blond, puternic machiată și unghii lungi roșii. L-a luat de braț pe Harvey. „Cum merge cercetarea?” Dorea să afle.

„Conform așteptărilor. Încerc acum să găsesc soluția unei probleme dificile.”

A aprins o țigară și mi-a zâmbit. „Știu că toată lumea de la proiect vă este recunoscătoare pentru că ați hotărât să vă puneți pe treabă și să dați o mână de ajutor. Dar îmi închipui că ați prefera să lucrați la ceva care vă aparține. Trebuie să fie cam plicticos să continui munca altcuiva în loc să lucrezi la ceva conceput și creat personal.”

Era clar. Nu voia ca Hiram Harvey să uite că soțul ei fusese cel care obținuse creditul. N-am putut rezista să nu-i întorc mingea. „Doamnă Nemur, nimeni nu începe ceva într-adevăr nou. Toată lumea clădește pe greșelile altor oameni. Nimic nu este cu adevărat original în știință. Ceea ce contează este contribuția fiecărui om la suma cunoștințelor.”

„Cu siguranță”, a zis ea, adresându-se mai degrabă invitatului mai vârstnic, decât mie. „Ce păcat că domnul Gordon n-a fost prezent mai devreme, ca să ajute la rezolvarea micilor probleme finale.”

A răs. „Desigur însă – o, am și uitat – înainte nu erați în situația de a face experimente psihologice.”

Harvey râdea și eu m-am gândit că era mai bine să stau liniștit. Bertha Nemur nu m-ar fi lăsat să am ultimul cuvânt, iar dacă discuția ar fi mers mai departe ar fi luat o întorsătură neplăcută.

I-am văzut pe dr. Strauss și pe Burt vorbind cu celălalt om de la Fundația Welberg – cu George Raynor. Spunea Strauss: „Problema, domnule Raynor, este să găsim fonduri suficiente pentru a lucra la proiecte de felul acesta, fără obligații precise legate de folosirea banilor. Dacă sumele sunt alocate unor scopuri specifice nu mai putem manevra eficient.”

Raynor a clătinat din cap și a fluturat o țigară groasă de foi către micul grup din jurul său. „Adevărata problemă e să convingi conducerea că acest fel de cercetare are valoare practică.”

Strauss a dat din cap. „Ceea ce voiam să remarc este că acești bani sunt destinați cercetării. Nimeni nu poate ști dinainte dacă un anumit proiect va avea un rezultat folositor. Rezultatele sunt deseori negative. Aflăm că ceva nu este folositor – ceea ce este tot atât de important ca o descoperire pozitivă pentru cel care va merge mai departe. Cel puțin știe ce nu trebuie să facă.”

Apropiindu-mă de grup, am observat-o pe soția lui Raynor, căreia îi fusese prezentat mai devreme. Era o femeie frumoasă, cu părul negru, în jur de treizeci de ani. Se uita fix la mine, adică mai degrabă la vârful capului meu, ca și cum s-ar fi așteptat să înmugurească. I-am întors privirea, s-a simțit jenată și s-a răsucit spre dr. Strauss. „Cum merge cu

proiectul? Prevedeți că tehnicile acestea vor putea fi aplicate altor întârziți? Este ceva de care lumea se va putea folosi?”

Dr. Strauss a ridicat din umeri și a făcut un semn cu capul spre mine. „Este încă prea devreme pentru a se putea ști. Soțul dumneavoastră ne-a ajutat să-l punem pe Charlie la treabă în cadrul proiectului și totul depinde de ceea ce va găsi.”

„Desigur”, a intrat în vorbă domnul Raynor. „Înțelegem cu toții nevoia de cercetare *pură* în domenii ca ale dumneavoastră. Dar imaginea noastră ar câștiga enorm dacă am putea produce o metodă realmente aplicabilă pentru obținerea unor rezultate permanente în afara laboratorului, dacă am putea arăta lumii că a ieșit de aici un folos palpabil.”

Voiam să vorbesc, dar Strauss, simțind de bună seamă ce aș fi vrut să spun, s-a ridicat și mi-a pus mâna pe umăr. „Noi toți cei de la Beekman credem că treaba pe care o face Charlie este foarte importantă. Trebuie să descopere adevărul, oricare ar fi el. Rămâne în sarcina dumneavoastră, a fundațiilor, comunicarea cu publicul și educarea societății.”

A zâmbit celor doi și m-a luat de lângă ei.

„Ceea ce voiam să spun eu era cu totul altceva.”

„Știu”, mi-a șoptit, prinzându-mă de cot. „Dar vedeam după scânteile din ochii tăi că erai gata să-i faci bucățele. Și nu puteam să te las, nu-i așa?”

„Cred că nu”, am aprobat, servindu-mă cu un alt martini.

„Este înțelept din partea ta să bei atât de mult?”

„Nu, dar încerc să mă relaxez și se pare că n-am nimerit unde trebuia.”

„Ia-o încet și nu intra în bucluc astă-seară”, a zis. „Oamenii ăștia nu sunt proști. Își dau seama ce crezi despre ei și, chiar dacă ție nu-ți pasă, noi avem nevoie de ei.”

I-am făcut cu mâna în semn de salut. „Voi încerca, dar ai face bine s-o ții la distanță de mine pe doamna Raynor. Am să strig huo! dacă mai dă atâta din fund de față cu mine.”

„Sst! O să te audă.”

„Sst!” l-am imitat eu. „Scuzați. Voi rămâne pe scaun aici în colțul meu și mă voi feri din calea celorlalți.”

Intram în ceață, dar vedeam prin ea lumea care mă privea insistent. Cred că bombăneam ceva pentru mine, și totuși prea tare. Nu-mi amintesc ce spuneam. După un timp, mi s-a părut că lumea pleca mai devreme decât ar fi trebuit, dar nu le-am dat atenție până ce a apărut în fața mea Nemur.

„Cine naiba crezi că ești, ca să te poți purta în felul ăsta? N-am pomenit în viața mea asemenea grosolănie insuportabilă.”

M-am ridicat cu greu în picioare. „Bine, dar ce te face să spui asta?”

Strauss încerca să-l rețină, dar el gâfâia și bolborosea, improșcând cu reproșuri. „Spun asta pentru că n-ai pic de recunoștință și nici nu înțelegi situația. La urma urmei, ești îndatorat în multe privințe acestor oameni, dacă nu nouă.

„De când trebuie cobaiul să fie recunoscător?” am strigat. „Am servit scopurilor voastre, și acum încerc să vă îndrept greșelile, așa încât ce naiba datorez eu cuiva?”

Strauss a încercat să intervină, dar Nemur l-a oprit. „Stai puțin. Vreau să aud asta. Cred că e timpul să avem o explicație.”

„A băut prea mult”, a zis nevastă-sa.

„Nu chiar atât de mult”, a pufnit Nemur. „Vorbește destul de limpede. Am suportat destule de la el. A pus în primejdie – dacă n-a și distrus – munca noastră, iar acum vreau să aud din gura lui ce justificare își închipuie că ar avea.”

„Las-o baltă”, am zis. „De fapt, nici nu vrei să afli adevărul.”

„Ba vreau, Charlie. Cel puțin versiunea ta despre adevăr. Vreau să știu dacă te simți recunoscător pentru tot ce s-a făcut pentru tine – pentru aptitudinile pe care le-ai dobândit, pentru lucrurile pe care le-ai învățat, pentru experiențele pe care le-ai trăit. Sau poate crezi că ți-era mai bine înainte?”

„Într-un fel, da.”

Asta i-a șocat.

„Am învățat multe în ultimul timp”, am zis. „Nu numai despre Charlie Gordon, dar despre viață și oameni, și am descoperit că nimănui nu-i pasă de Charlie Gordon, fie că este un debil mintal, fie că este un geniu. Așa că, unde-i deosebirea față de ce-a fost?”

„Aha”, a râs Nemur. „Te compătimești singur. La ce te așteptai? Experimentul a fost calculat ca să-ți crească inteligența, nu ca să te facă popular. N-am avut niciun control asupra evoluției personalității tale, și te-ai transformat, dintr-un tânăr întârziat dar agreabil, într-un individ arogant, egocentric și antisocial.”

„Problema, dragă profesore, este că voiai pe cineva care să poată fi făcut inteligent, dar care să fie ținut mai departe în cușcă și prezentat ori de câte ori este nevoie pentru a culege onorurile pe care le căutai. Atâta doar că sunt o persoană.”

Era mânios și puteam vedea că nu se hotărăște dacă să termine cearta sau să încerce încă o dată să mă doboare. „Ești nedrept, ca de obicei. Știi foarte bine că ne-am purtat totdeauna bine cu tine – că am făcut tot ce se putea pentru tine.”

„Totul în afară de a mă trata ca pe o ființă omească. Te-ai lăudat de atâtea ori că eram un nimic înaintea de experiență, și știu de ce. Fiindcă dacă eu eram un nimic, atunci dumneata ai fi fost responsabil pentru crearea mea și asta te făcea domnul și stăpânul meu. Te deranjează că nu-mi arăt recunoștința clipă de clipă. Ei bine, poți sau nu să mă crezi, sunt recunoscător. Dar ceea ce ai făcut pentru mine – fie și admirabil – nu-ți dă dreptul să mă tratezi ca pe un animal de experiență. Acum sunt un individ, și așa era și Charlie înainte de a păși în laboratorul acela. Se pare că ești șocat! Da, descoperim pe neașteptate că am fost întotdeauna o persoană – chiar și înainte – și asta contestă părerea dumitale că cineva cu un I.Q. mai mic decât 100 nu merită considerație. Profesore Nemur, cred că atunci când mă privești ai conștiința încărcată.”

„Am auzit destul. Ești beat”, mi-a replicat pe un ton tăios.

„A, nu”, l-am asigurat eu. „Pentru că, dacă mă îmbăt, vei vedea un Charlie Gordon total diferit de cel pe care l-ai cunoscut. Da, celălalt Charlie, care

umbla prin întuneric, este încă aici, cu noi. Înăuntrul meu.”

„Și-a ieșit din minți”, a zis doamna Nemur. „Vorbește ca și cum ar exista doi Charlie Gordon. Aveți grijă, de el, doctore.”

Dr. Strauss a clătinat din cap. „Nu. Știu ce vrea să spună. Am văzut de curând în ședințele de terapie. S-a produs o disociație ciudată în ultima lună. A avut în mai multe rânduri o percepție despre sine însuși ca fiind cel de dinaintea experimentului – un individ separat și distinct care încă funcționează în conștientul său –, ca și cum vechiul Charlie s-ar lupta să pună stăpânire pe trup ...”

„Nu! N-am spus niciodată așa ceva! Nu este o luptă pentru preluarea controlului. Charlie este acolo, într-adevăr, dar nu se luptă cu mine. Așteaptă doar. N-a încercat niciodată să preia conducerea sau să mă oprească de la ce voiam să *fac*.” Apoi, amintindu-mi de Alice, am revenit puțin asupra a ceea ce spuseseam. „Mă rog, aproape niciodată. Charlie cel umil, modest, cel despre care vorbeați adineauri, așteaptă cu răbdare. Recunosc că îi seamăn în câteva privințe, dar umilința și modestia nu se numără printre ele. Am învățat cât de puțin poți obține purtându-te astfel în lume.”

„Ai devenit cinic”, a zis Nemur. „Asta-i tot ce a însemnat pentru tine această ocazie. Geniul tău ți-a distrus încrederea în lume și în semenii tăi.”

„Nu e întru totul adevărat”, am zis, calm. „Dar am învățat că inteligența singură nu face două parale. Aici, în universitatea voastră, inteligența, educația, cunoașterea au devenit niște idoli venerați. Dar știu bine că toți ați pierdut din vedere un

lucru: inteligența și educația care fără sentimente omenești nu fac nici cât o ceapă degerată.”

Am mai luat un martini de pe bufetul din apropiere și mi-am continuat predica.

„Nu mă înțelegeți greșit”, am zis. „Inteligența este unul din cele mai mari daruri ale omului. Dar de prea multe ori căutarea cunoașterii exclude căutarea dragostei. Am descoperit de unul singur și altceva, în ultimul timp, și vă ofer o ipoteză: inteligența fără capacitatea de a dărui și de a primi afecțiune duce la epuizare mintală și morală, la nevroză și, posibil, chiar la psihoză. Și susțin că preocuparea și implicarea exclusiv intelectuală care neglijează relațiile dintre oameni nu poate duce decât la violență și suferință.”

„Când eram întârziat aveam mulți prieteni. Acum nu mai am niciunul. Sigur, cunosc multă lume. Multă, foarte multă. Dar nu am prieteni adevărați. Nu așa cum aveam la brutărie. Niciun prieten pe lume care să însemne ceva pentru mine și niciunul pentru care eu să însemn ceva.” Mi-am dat seama că începusem să fiu incoerent și că aveam mintea goală.

„Treaba asta nu-i în regulă, așa-i?” am insistat. „Vreau să zic, ce părere aveți? Credeți că este... că este în regulă?”

Strauss s-a apropiat de mine și m-a apucat de braț.

„Charlie, poate că ar fi bine dacă te-ai duce să te întinzi puțin. Ai băut prea mult.”

„Ce vă uitați cu toții la mine așa? Am spus ceva greșit? N-am vrut să spun ceva ce nu era bine.”

Auzeam cum mi se umflau vorbele în gură, ca și cum toată fața mi-ar fi fost injectată cu novocaină. Eram beat și nu mă mai puteam controla. În clipa aceea, ca și cum s-ar fi răsucit un comutator, urmăream scena din ușa sufrageriei și mă puteam vedea ca pe celălalt Charlie – acolo, lângă bufet, cu paharul în mână, cu ochii mari și îngroziți.

„Mereu încerc să fac ceea ce trebuie. Mama m-a învățat întotdeauna să fiu drăguț cu lumea pentru că zicea că așa n-ai să intri în bucluc și o să ai totdeauna mulți prieteni.”

După felul în care se suceam și se contorsiona puteam să văd că trebuie să merg la toaletă. Dumnezeu, nu acolo... față de ei. „Scuzați-mă, vă rog”, a zis. „Trebuie să mă duc...” Deși eram năucit de băutură, am reușit cumva să-l fac să se depărteze de ei și să-l îndrept spre baie.

A ajuns la timp și, după câteva secunde, eram iarăși stăpân pe mine. Mi-am lipit obrazul de perete și apoi mi-am spălat fața cu apă rece. Eram încă amețit, dar știam că o să se termine totul cu bine.

Atunci l-am văzut pe Charlie pândindu-mă prin oglinda din spatele chiuvetei. Nu știu cum mi-am dat seama că era Charlie și nu eu. Ceva în legătură cu privirea lui deprimată și întrebătoare. Ochii, larg deschiși și speriați, ca și cum, dacă i-aș fi spus o vorbă, s-ar fi întors și s-ar fi scufundat în adâncul lumii din oglindă. Dar n-a fugit. Se holba doar la mine, cu gura căscată, și-i atârna falca.

„Salut”, am zis. „Deci până la urmă am ajuns față-n față.”

S-a încruntat un pic, ca și cum nu înțelegea ce voiam să-i spun, ca și cum voia să capete o explicație,

dar nu știa cum s-o ceară. Apoi a renunțat și a zâmbit forțat din colțul gurii.

„Rămâi pe loc acolo, chiar în fața mea”, am strigat la el. „M-am săturat să mă tot spionezi de pe după uși și din locuri întunecoase unde nu te pot ajunge.”

Mă privea fix.

„Cine ești tu, Charlie?”

Nimic, afară de un zâmbet.

Am dat din cap și a dat și el.

„Și-atunci ce vrei?”

A ridicat din umeri.

„Haide, haide”, am zis. „Trebuie să vrei tu ceva. Mă tot urmărești...”

Și-a coborât privirea și mi-am examinat mâinile ca să văd la ce se uita. „Le vrei înapoi, așa-i? Vrei să plec de aici ca să poți reveni și să fii ce erai înainte. N-ai nicio vină. Este corpul tău și creierul tău – și viața ta, chiar dacă nu prea știai ce să faci cu ea. N-am niciun drept să ți-o răpesc. Nimeni nu are acest drept. Cine-ar putea spune că lumina mea este mai bună decât întunericul tău? Cine ar putea spune că moartea este preferabilă întunericului tău? Cine sunt eu ca să spun asta?...”

„Dar am să-ți spun altceva, Charlie.” M-am ridicat și am plecat din fața oglinzii. „Nu sunt prietenul tău. Sunt dușmanul tău! N-o să renunț la inteligența mea fără luptă. Nu mă pot întoarce în peștera aceea. *Eu* nu mai am unde să mă duc acum, Charlie. Așadar, nu te apropia. Rămâi în inconștientul meu, unde ți-e locul, și nu te mai ține după mine. Nu voi renunța – indiferent de ceea ce cred ceilalți. Oricât

de singur aş fi. Voi păstra ce mi-au dat ei și voi face lucruri mari pentru lume și pentru oameni ca tine.”

În timp ce mă întorceam spre ușă, am avut impresia că întinde mâna către mine. Dar toată afurisita asta de treabă era o prostie. Eram doar beat și în oglindă era doar propria mea reflexie.

Când am ieșit din baie, Strauss a vrut să mă pună într-un taxi. Am insistat că puteam ajunge foarte bine acasă. Tot ce-mi trebuia era puțin aer curat și nu doream să mă însoțească cineva. Doream să umblu de unul singur.

Mă vedeam pe mine însumi așa cum devenisem: eram cum spusese Nemur, un individ arogant, ego-centric. Nu ca Charlie. Eram incapabil să-mi fac prieteni sau să mă gândesc la alți oameni și la problemele lor. Eram interesat numai și numai de mine însumi. În oglinda aceea m-am văzut, o vreme, cu ochii lui Charlie – m-am privit pe mine însumi și am văzut ce devenisem de fapt. Și mi-a fost rușine.

Câteva ore mai târziu, m-am trezit în fața clădirii cu apartamente și am luat-o în sus pe scări, apoi prin coridorul slab luminat. Trecând prin fața camerei ei, am văzut că la Fay era lumină și am făcut un pas spre ușă. Dar chiar când eram gata să bat, am auzit chicotitul ei și vocea unui bărbat care râdea.

Era prea târziu...

Am intrat fără zgomot în apartament și am rămas un moment în picioare, pe întuneric, neîndrăznind să mă mișc și nici măcar să aprind lumina. Stăteam pur și simplu acolo și simțeam cum mi se-nvârte totul înaintea ochilor.

Ce s-a întâmplat cu mine? De ce sunt atât de singur pe lume?

4.30 dimineața – Soluția mi-a apărut în timp ce moțăiam. Asta era! Totul se potrivește și văd ceea ce ar fi trebuit să știu de la început. Gata cu somnul. Trebuie să mă întorc la laborator și să compar soluția cu rezultatele calculatorului. Iată unde era punctul slab al experimentului. Am găsit-o, în cele din urmă.

Și-acum, ce se va întâmpla cu mine?

26 august – SCRISOARE CĂTRE PROFESORUL NEMUR (copie)

Domnule Profesor Nemur,

Vă trimit într-un plic separat o copie a raportului meu intitulat „Efectul Algernon-Gordon: un studiu asupra structurii și funcției inteligenței augmentate”, care poate fi publicat dacă socotiți că este cazul.

După cum știți, experiențele mele sunt finalizate. Am inclus în raportul meu toate formulele mele, precum și analizele matematice ale datelor din anexă. Evident, acestea trebuie verificate.

Rezultatele sunt clare. Aspectele mai senzaționale ale rapidei mele ascensiuni nu pot ascunde faptele. Tehnica de chirurgie și injectare promovată de dumneavoastră și dr. Strauss trebuie privită ca neavând, în prezent, decât puțină sau chiar nicio aplicabilitate practică pentru creșterea inteligenței umane.

Analizând datele privitoare la Algernon se constată că, deși este încă fizic tânăr, a regresat mintal. Activitatea motorie s-a înrăutățit; a apărut o reducere generală a funcțiilor glandulare, o pierdere

accelerată a coordonării și sunt indicii puternice de amnezie progresivă.

După cum arăt în raportul meu, atât acestea, cât și alte sindroame de deteriorare fizică și mintală pot fi prezise, cu rezultate statistic semnificative, prin aplicarea noii mele formule. Deși stimulul chirurgical la care am fost amândoi supuși a avut ca efect intensificarea și accelerarea tuturor proceselor mintale, punctul slab al experimentului, pe care mi-am permis să-l denumesc „Efectul Algernon-Gordon”, este consecința logică a întregului proces de accelerare a inteligenței. Ipoteza probată aici poate fi descrisă simplu în următorii termeni:

INTELIGENȚA SPORITĂ ARTIFICIAL SE DETERIOREAZĂ ÎNTR-UN INTERVAL DE TIMP CU ATÂT MAI SCURT CU CÂT VOLUMUL EI ESTE MAI MARE.

Atât timp cât mai pot scrie, voi continua să consemnez gândurile și ideile mele în aceste rapoarte de progres. Este una dintre puținele mele plăceri în singurătate și este cu siguranță necesar pentru ducerea la bun sfârșit a acestei cercetări. Oricum, după toate indiciile, propria mea deteriorare mintală va fi foarte rapidă.

Mi-am verificat și reverificat datele de zeci de ori, cu speranța că voi găsi o eroare, dar cu regret trebuie să spun că rezultatele rămân în picioare. Totuși, sunt recunoscător pentru puținul pe care-l adaug la cunoașterea funcției minții omenești și a legilor care guvernează sporirea artificială a inteligenței umane.

Ieri-seară, dr. Strauss spunea că eșecul unui experiment, invalidarea unei teorii pot fi tot atât de importante pentru știință ca un succes. Știu acum

că este adevărat. Regret, cu toate acestea, că propria mea contribuție în domeniu se sprijină pe cenușa muncii acestei echipe și în special a celor care au făcut atât de mult pentru mine.

Cu sinceritate, al dumneavoastră
Charles Gordon

atașat: raport
copie: dr. Strauss
Fundația Welberg

1 septembrie – Nu trebuie să intru în panică. Vor apărea curând primele semne ale epuizării combustibilului, instabilitatea emoțională și pierderea memoriei. Le voi recunoaște oare la mine? Tot ce pot face acum este să consemnez și mai departe cât se poate de obiectiv starea mea mintală, având în vedere că acest jurnal psihologic va fi primul de felul său, poate și ultimul.

În dimineața asta, Nemur l-a trimis pe Burt cu raportul meu și datele statistice la Universitatea Hallston, pentru ca oamenii cei mai pricepuți în domeniu să verifice rezultatele mele și aplicarea formulelor mele. Toată săptămâna trecută, l-au pus pe Burt să revadă experiențele mele și diagramele metodologice. De fapt, n-ar trebui să mă deranjeze precauțiile lor. La urma urmei, eu sunt doar Charlie-cel-nou-venit și este greu pentru Nemur să accepte că fac lucrurile mai bine decât el. A ajuns să creadă în mitul competenței sale și, în fond, eu nu fac parte din gașca lor.

De fapt, nici nu-mi mai pasă ce crede Nemur sau oricare altul dintre ei. Nu mai este timp. Lucrarea e terminată, datele sunt adunate și tot ce rămâne de făcut este să vadă dacă am folosit corect cifrele lui Algernon pentru a realiza un grafic din care să se poată deduce evoluția mea.

Alice a plâns când i-am dat veștile. Apoi a fugit. Trebuie s-o conving că n-are niciun motiv să se simtă vinovată.

2 septembrie – Până acum, nimic precis. Mă mișc în tăcerea unei lumini albe, transparente. Împrejurul meu totul este în așteptare. Visez că sunt singur pe vârful unui munte, scrutând împrejurimile, privind nuanțele de verde și galben, și soarele de deasupra capului, care-mi comprimă umbra într-o pată ca o minge adunată în jurul picioarelor. În timp ce soarele coboară pe cerul după-amiezei, umbra se despoaie și se întinde spre orizont, lungă și îngustă și din ce în ce mai departe în spatele meu...

Vreau să spun din nou aici ceea ce i-am spus deja doctorului Strauss. Nimeni nu este în niciun fel vinovat pentru ce s-a întâmplat. Experimentul a fost pregătit cu grijă, testat îndelung pe animale și validat statistic. Când s-au hotărât să mă folosească pentru prima încercare pe om, aveau siguranța, în limite rezonabile, că nu exista un pericol fizic. Nu se puteau prevedea capcanele psihologice. Nu vreau să pătimească cineva pentru ce se întâmplă cu mine.

Acum, singura întrebare este: Cât mai pot rezista?

15 septembrie – Nemur spune că rezultatele mele au fost confirmate. Înseamnă că greșeala e una

fundamentală, care pune în discuție întreaga ipoteză. Ar putea cândva să apară o cale pentru a depăși problema, dar momentul acela n-a sosit încă. Am recomandat să nu se mai facă în viitor asemenea teste pe oameni până ce lucrurile nu se vor limpezi prin noi cercetări pe animale.

Am impresia că direcția de cercetare cu cele mai multe șanse de succes va aparține celor care studiază dezechilibrele enzimatică. Ca pentru multe alte lucruri, timpul este factorul-cheie, respectiv viteza cu care se descoperă deficiențele și viteza cu care se administrează substituenții hormonală. Mi-ar fi plăcut să dau o mână de ajutor în zona asta de cercetare, ca și în cercetarea radioizotopilor ce pot fi folosiți pentru controlul cortical local, dar acum știu că nu voi mai avea timp.

17 septembrie – Devin tot mai absent. Când nu mai pot regăsi lucrurile pe care le-am pus undeva pe biroul meu de la laborator sau în sertare îmi ies din fire și strig la toată lumea. Acestea sunt oare primele semne?

Algernon a murit acum două zile. L-am găsit la patru și jumătate dimineața, când m-am întors în laborator după o hoinăreală pe cheiuri – zăcea pe o parte, cu labele întinse, într-un colț al cuștii. Ca și cum ar fi alergat în somn.

Disecția mi-a confirmat prezicerile. Creierul lui Algernon scăzuse în greutate față de un creier normal și circumvoluțiile sale erau mai netede, în timp ce leziunile cerebrale deveniseră mai adânci.

Mă umple de frică gândul că același lucru mi s-ar putea întâmpla și mie chiar acum. Totul capătă o

formă reală după ce am văzut creierul lui Algernon. Pentru prima oară, simt că mi-e teamă de ce va urma.

Am pus corpul lui Algernon într-o cutie mică de metal pe care am luat-o acasă. Nu puteam să accept să fie aruncat în crematoriu. Este ceva prostesc și sentimental, dar azi-noapte, târziu, l-am înmormântat în curtea din dosul casei. Plângeam în timp ce-i puneam un buchetel de flori sălbatice pe mormânt.

21 septembrie – Măine mă duc în Marks Street, să fac o vizită mamei mele. Un vis pe care l-am avut azi-noapte a declanșat o succesiune de amintiri, a adus la lumină o felie întreagă a trecutului și este important s-o aștern repede pe hârtie înainte de-a o uita, pentru că se pare că acum uit mai repede. Este ceva despre mama mea și, acum mai mult ca oricând, vreau s-o înțeleg, să aflu cum era și de ce făcea ce făcea. Nu trebuie s-o urăsc.

Trebuie să ajung la o înțelegere cu ea *înainte* de a o întâlni, ca să nu mă port grosolan sau ca un prost.

27 septembrie – Trebuia să scriu imediat lucrurile astea, pentru că este important ca documentul să fie complet.

Am fost s-o văd pe Rose acum trei zile. În cele din urmă, m-am hotărât că n-am încotro și trebuie să împrumut iarăși mașina lui Burt. Mi-era frică și totuși știam că trebuie să mă duc.

Când am ajuns pe Marks Street, am crezut la început că greșisem drumul. Nu era deloc așa cum îmi aminteam eu. Era o stradă cât se poate de

scârboasă. Spații virane multe pe locurile unde fuseseră dărâmate case. Pe trotuar, un frigider aruncat cu ușa smulsă, și la o cotitură o saltea veche din burta căreia atârnavă intestinele de sârmă. Unele case aveau ferestre bătute în scânduri și altele se mânau mai mult cu niște bordeie cârpăcite decât cu niște case de locuit. Am parcat mașina la distanță de casă și am luat-o pe jos.

Nu erau copii la joacă pe Marks Street, contrar imaginii rămase în mintea mea, cu copii pretutindeni și cu Charlie care-i urmărea prin fereastra din față (ciudat cum amintirile mele cu strada sunt încadrate de fereastră, întotdeauna cu mine privind prin geamurile ei la copiii care se joacă). Acum erau doar oameni bătrâni nemișcați în umbra unor verande obosite.

Apropiindu-mă de casă, am avut un al doilea șoc. Mama mea, într-o flanelă veche de culoare maro, era pe veranda din față și spăla geamurile de la parter pe dinafară, deși era frig și bătea vântul. Mereu trebăluind, ca să vadă vecinii ce soție și mamă bună este. Cel mai important lucru fusese întotdeauna ce gândeau alții – cum apăreau ea și familia ei în ochii celorlalți. Nu de puține ori Matt insistase asupra faptului că ceea ce gândeau alții despre tine nu era singurul lucru important în viață. Dar degeaba. Norma trebuia să fie bine îmbrăcată; în casă trebuia să fie mobilă de bună calitate; Charlie trebuia ținut înăuntru ca să nu vadă alții că ceva nu-i în regulă cu el.

M-am oprit la poartă ca să-o observ în timp ce se îndrepta de mijloc ca să-și tragă sufletul. Văzându-i fața, am început să tremur, dar nu era fața aceea pe

care mă străduisem atât de mult să mi-o reamintesc. Părul alb, cu şuvițe închise la culoare, și pielea obrazilor zbârcită. Fruntea îi lucea de transpirație. M-a observat și și-a ațintit privirea asupra mea.

Voiam să privesc în altă parte, să mă întorc în stradă, dar nu puteam s-o fac după ce ajunseseam atât de departe. Să cer doar o îndrumare, pretinzând că m-am rătăcit într-un loc necunoscut. Mi-era de-ajuns că o văzusem. Dar nu făceam nimic altceva decât să stau acolo, așteptând să facă ea ceva. Și nici ea nu făcea altceva decât să stea acolo și să mă privească.

„Doriți ceva?” Vocea ei, răgușită, stârnea ecouri inconfundabile în coridoarele memoriei.

Am deschis gura, dar nu puteam rosti nimic. Gura mea funcționa, știu bine, și mă luptam să-i vorbesc, să scot ceva, fiindcă în clipa aceea am văzut în ochii ei un semn de recunoaștere. Nu era deloc starea în care aș fi dorit să mă vadă. În niciun caz stând acolo, în fața ei, în tăcere, incapabil să mă fac înțeles. Dar limba mea era blocată, ca un obstacol enorm, și gura mi-era uscată.

În cele din urmă, a apărut ceva. Nu ceea ce aveam de gând (plănuisem ceva liniștitor și încurajator, pentru a putea stăpâni situația ștergând cu câteva vorbe tot trecutul și toată suferința), dar tot ceea ce mi-a ieșit din gâtul uscat a fost „Maaa...”

Din tot ceea ce învățasem – în toate limbile pe care le stăpâneam –, singurul lucru pe care i-l puteam spune, în timp ce stătea în verandă și mă privea fix, era „Maaaa”. Ca un miel cu gâtul uscat lângă ugerul oii.

Și-a șters fruntea cu dosul brațului și s-a încrun-
tat, ca și cum nu mă putea vedea limpede. Am făcut
un pas înainte, trecând poarta, și am luat-o pe alee
și apoi spre trepte. S-a tras înapoi.

La început nu fusesem sigur că mă recunoscuse,
dar apoi a icnit: „*Charlie!*...” Nici nu țipa și nici nu
șoptea. Gâfâia doar, ca cineva care s-ar fi trezit din-
tr-un somn greu cu visuri.

„Ma...” Am pus piciorul pe prima treaptă. „Sunt
eu...”

Mișcarea mea a speriat-o și a dat să plece, răstur-
nând găleata cu apă cu săpun, și dărele de spumă
murdară au curs pe trepte. „Ce cauți aici?”

„Voiam doar să te văd... să-ți vorbesc...”

Deoarece limba mi se împleticea în gură, vocea
mea avea un ton neobișnuit, ca un fel de scâncet
gros, așa cum ar fi sunat cu mult timp în urmă. „Nu
pleca”, o rugam. „Nu fugi de mine.”

Dar intrase deja în vestibul și trăsesese zăvorul.
Apoi am văzut-o cum mă iscodea cu o privire în-
grozită prin perdeaua transparentă a geamului de
la ușă. Se vedea prin geam mișcarea buzelor, fără
sunet. „Pleacă! Lasă-mă în pace!”

De ce? Cine era ea ca să mă respingă în felul
ăsta? Cu ce drept îmi întorcea spatele?

„Lasă-mă să intru! Vreau să-ți vorbesc! Lasă-mă
să intru!” Am bătut atât de tare în geamul de la
ușă, că s-a crăpat, și crăpătura s-a întins ca o rețea
în care mi-am prins o clipă pielea. Credea proba-
bil că înnebunisem și venisem să-i fac vreun rău.
A lăsat ușa și a fugit prin culoarul care dădea în
apartament.

Am împins din nou în ușa. Cârligul a cedat și, luat prin surprindere, am căzut în vestibul, dezechilibrat. Îmi sângera mâna tăiată în geam și, neștiind ce să fac, am băgat-o în buzunar ca să nu pătez cu sânge linoleumul proaspăt frecat.

Am intrat, trecând de scara pe care o văzusem atât de des în coșmarurile mele. De-a lungul acestei scări lungi și înguste fusesem deseori urmărit de duhuri care mă prindeau de picioare și mă trăgeau în beci, în timp ce încercam să strig fără voce, cu limba împleticită și făcută căluș în gură. Ca băieții tăcuți de la Warren.

Oamenii care locuiau la etajul al doilea – proprietarul și proprietăreasa, soții Meyer – fuseseră întotdeauna buni cu mine. Îmi dădeau dulciuri și mă lăsau să stau în bucătăria lor și să mă joc cu câinele lor. Aș fi dorit să-i văd, dar, fără să-mi fi spus cineva, știam că nu mai sunt acolo, că sunt morți și că la etaj locuiau niște străini. Era o cale închisă pentru totdeauna.

La capătul culoarului, ușa prin care dispăruse Rose era încuiată și preț de o clipă am rămas acolo, nehotărât.

„Deschide ușa.”

A răspuns un lătrat ascuțit de câine mic. M-a luat pe nepregătite.

„E-n regulă”, am zis. „N-am de gând să te lovesc sau ceva asemănător, dar vin de departe și nu plec până nu vorbesc cu tine. Dacă nu deschizi, am să sparg ușa.”

Am auzit-o: „Sst, Nappie... Hai, du-te în dormitor.” După un moment, am auzit cheia răsucindu-se

în broască. S-a deschis ușa și a apărut, cu ochii țintă la mine.

„Ma”, am șoptit eu. „Nu-ți fac nimic. Vreau doar să-ți vorbesc. Trebuie să înțelegi că nu mai sunt același care am fost. M-am schimbat. Sunt normal acum. Nu înțelegi? Nu mai sunt întârziat. Nu sunt un idiot. Sunt ca oricare altul. Sunt normal – întocmai ca tine și Matt și Norma.”

Am încercat s-o țin așa, sporovăind, ca să nu închidă ușa. Am încercat să-i povestesc ce se întâmplase, totul deodată. „M-am schimbat, mi-au făcut o operație care m-a făcut altfel, așa cum ai vrut întotdeauna să fiu. N-ai citit nimic despre asta în ziare? Un experiment științific nou, care-ți schimbă înzestrarea intelectuală, și eu sunt primul pe care l-au încercat. Nu poți să înțelegi? De ce te uiți așa la mine? Acum sunt deștept, mai deștept decât Norma, sau decât unchiul Herman, sau Matt. Știu lucruri pe care nici profesorii de la universitate nu le știu. Vorbește-mi! Acum poți să te mândrești cu mine și să le spui tuturor vecinilor. Nu mai trebuie să mă ascunzi în beci când vin musafiri. Hai, vorbește-mi. Spune-mi despre ce era când eram un băiețel, asta-i tot ce doresc. Nu-ți voi face nimic rău. Nu te urăsc. Dar trebuie să aflu despre mine, să mă înțeleg pe mine cât nu e prea târziu. Să știi că nu pot ajunge o persoană întreagă dacă nu mă înțeleg pe mine însumi, iar tu ești singura ființă de pe lume care mă poate ajuta acum. Lasă-mă să intru și să stau jos un pic.”

Ceea ce o hipnotiza era mai mult felul în care vorbeam decât ceea ce spuneam. Stătea acolo, în pragul ușii, și mă privea fix. Fără să mă gândesc,

am scos mâna însângerată din buzunar și am încheștat pumnul în timpul pledoariei mele. Când a văzut-o, expresia feței i s-a îmblânzit.

„Te-ai rănit...” Nu cred că era mâhnită neapărat din cauza mea. Era cam ce-ar fi simțit pentru un câine cu laba tăiată sau pentru un motan sfâșiat într-o bătaie. Nu era pentru că eram Charlie al ei, ci cu toate astea.

„Intră să te speli. Am pansament și iod.”

Am mers după ea la chiuveta crăpată, cu suportul ei ondulat pentru uscat vasele, în care-mi spăla atât de des fața și mâinile după ce veneam din curte sau eram gata de masă sau de culcare. Mă privea cum îmi suflecăm mânecile. „N-ar fi trebuit să spargi geamul. Proprietarul o să se supere și n-o să am bani să-l plătesc.” Apoi, ca și cum ar fi enervat-o ce făceam, mi-a luat săpunul și mi-a spălat mâna. În timpul ăsta, era atât de concentrată încât păstram tăcerea, fascinat. Din când în când țâțâia cu limba sau ofta. „Charlie, Charlie, mereu te bagi într-un bucluc. Când o să înveți să-ți porți de grijă?” Se întorsese cu douăzeci și cinci de ani în urmă, când eu eram micuțul ei Charlie și ea dorea să lupte pentru locul meu în lume.

Când a terminat de spălat sângele și mi-a uscat mâinile cu prosopul de hârtie, și-a ridicat privirea spre fața mea și a făcut ochii mari, îngrozită. „O, Dumnezeule!” a rostit cu greu și s-a tras înapoi.

Am început să vorbesc din nou, blând, convingător, ca s-o încredințez că totul era bine și că nu aveam intenții rele. În timp ce vorbeam, puteam vedea că mintea ei rătăcea aiurea. Privind împrejur fără țintă, și-a dus mâna la gură, a oftat greu și apoi

a ridicat ochii spre mine. „E așa o mizerie în casă”, a zis. „Nu așteptam musafiri. Uită-te la geamurile astea și la tâmplăria aia.”

„E-n regulă, Ma. Nu te necăji pentru asta.”

„Trebuie să lustruiesc din nou podelele. Trebuie să fie curat.” A observat niște degete pe ușă și s-a apucat să le frece cu cârpa de spălat. Văzând că o urmăream cu privirea, s-a încruntat. „Ai venit pentru plata luminii?”

Înainte să apuc să zic că nu, a început să mă dăscălească cu degetul. „Intenționez să trimit un cec la întâi ale lunii, dar soțul meu este plecat din oraș cu treabă. Le-am spus că nu trebuie să-și facă griji pentru bani, deoarece fiica mea își ia salariul săptămâna asta și-o să ne putem plăti toate facturile. Așa că nu e nevoie să mă presați pentru bani.”

„E singurul copil pe care-l aveți? Nu mai aveți alții?”

A început să spună ceva cu o privire pierdută în depărtare. „Aveam un băiat. Așa de strălucit, încât toate mamele îl invidiau. Și mi l-au deocheat. I se zicea *I.Q.*, dar era un *I.Q. de rău*. Ar fi fost un om mare, dacă nu era asta. Era într-adevăr foarte strălucit – *exceptional* – ziceau ei. Ar fi putut fi un geniu...”

A luat de jos peria de frecat podeaua. „Acum scuzați-mă. Trebuie să termin treaba. Fiica mea a invitat la masă un tânăr și trebuie să fac curățenie pe-aici.” S-a lăsat în genunchi și a început să frece podeaua care lucea deja de curățenie. Nu și-a mai ridicat privirea.

Bâiguia acum ceva doar pentru sine, și m-am așezat la masa din bucătărie. Așteptam să iasă

din starea aceea, să mă recunoască și să înțeleagă cine eram. Nu puteam să plec până nu afla că eram Charlie al ei. Trebuia să înțeleagă cumva.

Începuse să fredoneze ceva trist, dar s-a oprit, rămânând cu cârpa suspendată între găleată și podea, ca și cum ar fi prins deodată de veste că eram acolo, în spatele ei.

A întors spre mine o față obosită, cu ochii umezi, și a săltat capul. „Cum ar veni asta? Nu înțeleg. Mi-au spus că nu poți fi schimbat.”

„Mi-au făcut o operație, și asta m-a schimbat. Sunt celebru acum. S-a auzit de mine în toată lumea. Sunt inteligent acum, Mami. Pot să citesc și să scriu, și pot – ”

„Slavă Domnului”, a șoptit ea. „Rugăciunile mele – în toți anii ăștia, am crezut că nu mă aude, dar El mă asculta mereu, așteptând doar să vină timpul hărăzit de El ca să se împlinească voia Lui.”

Și-a șters fața cu șorțul și, când am cuprins-o cu brațul, a început să plângă nestăpânit pe umărul meu. Se evaporase toată suferința și eram mulțumit că venisem. „Trebuie să le spun tuturor”, a zis, zâmbind. „Tuturor învățătorilor ăloră de la școală. Așteaptă numai să le vezi mutrele când am să le spun. Și vecinii. Și unchiul Herman – trebuie să-i spun unchiului Herman. Câtă plăcere o să-i facă! Să vezi când o veni taică-tu acasă, și soră-ta! Cât de fericită va fi să te vadă. Nici n-ai idee.”

Mă strângea în brațe, vorbind emoționată, făcând planuri pentru viața cea nouă pe care urma s-o ducem împreună. N-aveam inima să-i spun că cei mai mulți dintre învățătorii copilăriei mele nu mai erau în școala aceea, că unchiul Herman murise

cu ani buni în urmă și că tatăl meu o părăsise. O chinuise destul coșmarul anilor aceleora. Doream s-o văd zâmbind și dându-și seama că eu eram cel care o făcea fericită. Pentru prima oară în viața mea, îi aduceam un zâmbet pe buze.

După un timp a tăcut, gânditoare, ca și cum și-ar fi amintit ceva. Aveam impresia că mintea ei o s-o ia razna. „Nu”, am strigat, trezind-o la realitate. „Așteaptă, Ma! Mai e ceva. Ceva ce aș vrea să-ți dau înainte de-a pleca.”

„Să pleci? Nu mai poți pleca acum.”

„Trebuie să plec, Ma. Am treburi de făcut. Dar am să-ți scriu și am să-ți trimit bani.”

„Dar când te întorci?”

„Nu știu – deocamdată. Dar înainte de-a pleca vreau să-ți las asta.”

„O revistă?”

„Nu chiar. Este un raport științific scris de mine. Foarte tehnic. Uite, se cheamă *Efectul Algernon-Gordon*. Ceva descoperit de mine și care poartă în parte numele meu. Vreau să păstrezi o copie a raportului, ca să poți arăta oamenilor că fiul tău n-a rămas chiar un prostănac.”

L-a luat și l-a privit cu sfială. „Este... este numele tău. Știam că se va întâmpla asta într-o bună zi. Am încercat tot ce-am putut. Erai prea mic ca să-ți amintești, dar am încercat. Le-am spus tuturor că ai să mergi la facultate și că ai să ajungi un om bine pregătit și că vei însemna ceva în lumea asta. Râdeau de mine, dar eu le-am spus.”

Mi-a zâmbit printre lacrimi, dar peste o clipă privea în altă parte. Și-a recuperat cârpa și a început să spele tocul ușii de la bucătărie, fredonând – acum

ceva mai fericită, mi s-a părut – ca și cum se afla într-un vis.

Câinele a început iarăși să latre. Ușa de la intrare s-a deschis, apoi s-a închis și s-a auzit o voce. „E-n regulă, Nappie. Eu sunt.” Câinele sărea agitat pe ușa de la dormitor.

Eram furios că mă prinsese acolo. Nu voiam s-o întâlnesc pe Norma. N-aveam nimic să ne spunem, și nu voiam să-mi strice vizita. Nu exista o ieșire prin dos. Singura cale era să ies pe fereastră în curtea din spate și să sar gardul. Dar cineva m-ar fi putut lua drept un spărgător.

Auzind cheia care se răsucea în ușă, i-am șoptit mamei mele – nu știu de ce – „A venit Norma”. I-am atins brațul, dar nu mă auzea. Era prea ocupată cu murmurul acela neconținut în timp ce spăla tâmplăria.

S-a deschis ușa, Norma m-a văzut și s-a încruntat. La început nu m-a recunoscut – lumina era slabă, lămpile nu erau aprinse. Lăsând jos punga de cumpărături cu care venise, a aprins lumina. „Cine ești?...” Dar înainte de-a putea răspunde, am văzut-o ducând mâna la gură și dându-se înapoi până la ușă.

„Charlie!” Mi-a rostit numele în același fel ca mama, ținându-și răsuflarea. Și arăta la fel cum arăta mama mai demult – subțire, trăsături ascuțite, de pasăre, frumușică. „Charlie! Doamne, ce șoc! Puteai să iei legătura cu noi și să mă anunți. Trebuia să suni. Nici nu știu ce să zic...” S-a uitat la mama, care stătea pe jos lângă lighean. „Îi este rău cumva? Nu s-a zdruncinat prea tare sau altceva...”

„Și-a venit în fire pentru un timp. Am avut o scurtă conversație.”

„Îmi pare bine. Nu prea îți mai aduce aminte în ultimul timp. Este din cauza vârstei înaintate – senilitate. Dr. Portman vrea s-o duc într-un cămin-sanatoriu, dar nu pot s-o fac. Nu pot suporta să mă gândesc că e într-un asemenea loc.” A deschis ușa de la dormitor ca să iasă câinele și, când a sărit și a scâncit de bucurie, l-a ridicat și l-a luat în brațe. „Nu pot să fac așa ceva cu mama mea.” Apoi mi-a adresat un zâmbet îndoielnic. „Uite, ce surpriză! Nici nu visam. Lasă-mă să te privesc. Nu te-aș fi recunoscut niciodată. Puteam să ne întâlnim pe stradă și nu te-aș fi recunoscut. Te-ai schimbat mult.” A oftat. „Îmi pare bine că te văd, Charlie.”

„Așa să fie? Credeam că nu vrei să mă mai vezi.”

„O, Charlie!” Mi-a luat mâinile într-ale ei. „Nu spune asta. *Mă bucur* că te văd. Te așteptam. Nu știam când, dar știam că te vei întoarce cândva. Chiar de când am citit despre fuga ta de la Chicago.” S-a tras înapoi să mă vadă mai bine. „Nici nu-ți închipui cât m-am gândit la tine, întrebându-mă unde ești și ce faci. Până când a venit profesorul acela – când era asta? în martie trecut? acum șapte luni? – nici nu știam că mai trăiești. Ea îmi spusese că ai murit la Warren. Am crezut asta ani de zile. Când mi-au spus că trăiești și că au nevoie de tine pentru experiment, nici nu știam ce să fac. Profesorul... Nemur? – așa-l cheamă? – nu m-a lăsat să te văd. Nu trebuia să te tulbure cineva înainte de operație. Dar când am văzut în ziare că a reușit și că deveniseși *un geniu* – vai de mine! – nici nu știi ce-am simțit citind lucrurile astea. Le-am povestit

tuturor celor de la birou și fetelor de la clubul de bridge. Le-am arătat poza ta în ziare și le-am spus că vei veni odată și odată să ne vezi. Și ai venit. Ai venit într-adevăr. Nu ne-ai uitat.”

M-a îmbrățișat din nou. „O, Charlie, Charlie... este minunat să văd așa, dintr-odată, că am un frate mai mare. Nici n-ai idee. Stai jos – să-ți fac ceva de mâncare. Trebuie să-mi povestești tot și să-mi spui ce planuri ai. Eu... eu nu știu de unde să încep cu întrebările. Pesemne că pare ridicol – o fată care descoperă că fratele ei este un erou, un star de cinema, sau altceva important.”

Eram încurcat. Nu mă așteptasem de la Norma la o asemenea primire. Nu-mi dăduse niciodată prin gând că ar fi putut să se schimbe, petrecându-și atâția ani singură cu mama. Și totuși era inevitabil. Nu mai era puștoaica răzgâiată din amintirile mele. Crescuse, devenise caldă și înțelegătoare și afectuoasă.

Am stat de vorbă. Era ironic să fiu acolo cu sora mea, vorbind amândoi despre mama – care era chiar în aceeași cameră cu noi – ca și cum nici n-ar fi fost acolo. De câte ori Norma pomenea despre viața lor împreună, mă uitam să văd dacă Rose ascultă, dar ea era cufundată în adâncurile vieții ei personale, ca și cum nu înțelegea limba în care vorbeam, ca și cum nimic din ce se spunea n-o mai privea. Rătăcea prin bucătărie ca o stafie, mutând câte un obiect de colo-colo, fără a-i găsi niciodată locul. Era înfricoșător.

Norma își hrănea câinele. „Deci l-ai căpătat în cele din urmă. Nappie – prescurtare de la Napoleon, nu-i așa?”

S-a îndreptat din șale și s-a încruntat. „De unde ai știut?”

I-am explicat despre amintirea mea: cum venise acasă de la școală cu foaia de hârtie cu testul, sperând să capete câinele, și cum Matt nu-i îngăduise să-l aibă. În timp ce povesteam, i se adânceau cutele de pe frunte.

„Nu-mi amintesc nimic de asta. O, Charlie, chiar așa de rău mă purtam cu tine?”

„Sunt curios să știu ceva din trecut. Nu sunt sigur dacă e vorba de o amintire, de vreun vis sau de o născocire a mea. A fost ultima oară când ne-am jucat împreună ca doi prieteni. Eram la subsol și ne jucam cu niște abajururi pe cap, pretinzând că suntem doi chinezi, făcând salturi pe o saltea veche. Aveai, cred, șapte sau opt ani, iar eu vreo treisprezece. Și, după cum îmi amintesc, ai făcut un salt de pe saltea și te-ai lovit cu capul de perete. Nu tare – ți-a ieșit doar un cucui –, dar mama și tata au coborât în goană pentru că urlai, și ai zis că încercasem să te omor. L-a învinovățit pe Matt că nu mă supraveghea, că ne lăsa singuri împreună, și m-a bătut cu o curea până m-a lăsat aproape în nesimțire. Ți-aduci aminte? S-a întâmplat cu adevărat așa?”

Norma era fascinată de descrierea amintirii, ca și cum i-ar fi redeșteptat imagini dintr-un vis. „Totul este foarte vag. Știi, am crezut că e un vis deal meu. Îmi amintesc că purtam abajururile și că săream pe saltele.” Privea țintă pe fereastră. „Te uram pentru că tot timpul se făcea caz *de tine*. Nu te altoiau niciodată pentru că nu-ți făceai lecțiile cum trebuie sau pentru că nu aduceai acasă note bune. Chiuleai deseori de la școală și te jucai, în

timp ce eu eram nevoită să suport în fiecare zi lecțiile acelea grele. O, cât de mult te uram. La școală, ceilalți copii mâzgăleau tabla cu desene înfățișând un băiat cu tichie de măgar și scriau dedesubt *Fratele Normei*. Și scriau cu cretă pe trotuarul din curtea școlii – *Soră cu idiotul* și *Familia Gordon Proștii*. Și când n-am fost invitată la petrecerea dată de Emily Raskin pentru ziua ei de naștere, am știut că era din cauza ta. Și m-am răzbunat atunci când ne jucam acolo, la subsol, cu abajururile pe cap.” A început să plângă. „Așa că am mințit și le-am spus că tu m-ai lovit. O, Charlie, ce proastă am fost – ce răzgâiată. Mi-e atât de rușine ...”

„Nu-ți face o vină dintr-asta. Trebuie să fi fost greu să-i înfrunți pe ceilalți copii. Lumea mea era bucătăria și camera aceea de dincolo. Restul nu conta, atât timp cât aici eram în siguranță. Tu trebuia să faci față întregii lumi.”

„De ce te-au trimis de-acasă, Charlie? De ce nu puteai să rămâi aici și să trăiești cu noi? M-am mirat întotdeauna de asta. De câte ori am întrebat-o, mi-a spus că era spre binele tău.”

„Într-un fel, avea dreptate.”

A clătinat din cap. „Te-a izgonit din cauza mea, nu-i așa? O, Charlie, de ce a trebuit să fie așa? De ce ni s-au întâmplat toate astea?”

Nu știam ce să-i spun. Aș fi vrut să-i pot spune că, aidoma Casei lui Atreus sau Cadmus, sufeream pentru păcatele strămoșilor noștri sau pentru împlinirea unui antic oracol grecesc. Dar n-aveam un răspuns pentru ea și nici pentru mine.

„Sunt lucruri trecute”, am zis. „Mă bucur că te-am întâlnit iarăși. Așa, totul devine mai ușor.”

M-a apucat deodată de braț. „Charlie, nu știi prin ce-am trecut în anii ăștia cu ea. Apartamentul, strada asta, serviciul meu. Totul a fost un coșmar, să vin în fiecare zi acasă, întrebându-mă dacă mai este aici, dacă nu și-a făcut vreun rău și să mă simt vinovată pentru că mă gândeam la lucruri de felul ăsta.”

M-am ridicat, am lăsat-o să-și pună capul pe umărul meu și a început să plângă. „O, Charlie, mă bucur că ești din nou aici. Aveam nevoie de cineva. Sunt atât de obosită...”

Visasem la o clipă ca asta, dar acum, când se înfăptuia, la ce mai folosea? Nu puteam să-i spun ce se va întâmpla cu mine. Și totuși, ce rost avea să mă prefac că-i primesc afecțiunea? De ce să mă amăgesc? Dacă aș fi fost și acum Charlie cel de altădată, cel slab de minte și dependent, nu mi-ar fi vorbit în același fel. Așadar, ce drept aveam acum la așa ceva? Curând mi-ar fi căzut masca de pe față.

„Nu plânge, Norma. Totul va merge cum trebuie.” Mă auzeam spunând platitudini care s-o liniștească. „Voi încerca să am grijă de voi amândouă. Am mici economii și cu ce-mi mai plătește Fundația voi putea să vă trimit regulat câte ceva – cel puțin pentru o vreme.”

„Nu cumva vrei să pleci iar? Acum trebuie să stai cu noi ...”

„Am de făcut niște călătorii, unele cercetări, să țin câteva conferințe, dar voi încerca să mai trec pe la voi. Să ai grijă de ea. A trecut prin multe. Vă voi ajuta câtă vreme am să mai pot.”

„Charlie, nu! Nu pleca!” Se agăța de mine. „Mi-e frică!”

Acesta era rolul pe care dorisem întotdeauna să-l joc – fratele mai mare.

În clipa aceea am simțit că Rose, care stătuse liniștită într-un colț, era cu privirea ațintită asupra noastră. Se schimbase ceva pe fața ei. Făcuse ochii mari și se apleca înainte pe marginea scaunului. Mă ducea gândul la un uliu gata să se năpustească asupra prăzii.

Am îndepărtat-o pe Norma de mine, dar înainte să mai pot spune ceva, Rose era în picioare. Luase cuțitul de bucătărie de pe masă și-l îndrepta către mine.

„Ce vrei să-i faci? Dă-te la o parte! Ți-am mai spus ce ai să pățești dacă te mai prind că te atingi de soră-ta. Minte spurcată! N-ai ce să cauți lângă oamenii normali!”

Am sărit amândoi înapoi și, nu știu din ce cauză absurdă, m-am simțit vinovat, ca și cum aș fi fost prins asupra unui fapt urât, și mi-am dat seama că și Norma simțea același lucru. Era ca și cum acuzația mamei mele ar fi fost adevărată și am fi făcut un lucru obscen.

Norma a zbierat la ea. „Mamă, lasă jos cuțitul!”

Văzând-o pe Rose acolo, cu cuțitul, mi-am amintit de noaptea în care îl silise pe Matt să mă scoată din casă. Retrăia episodul acela. Nu puteam vorbi și nici mișca. M-au învăluit greața, senzația de sufocare, bâzâitul din urechi; stomacul mi se zbătea ca și cum ar fi vrut să se smulgă din trupul meu.

Avea un cuțit, și Alice avea un cuțit, și tatăl meu avea un cuțit, și dr. Strauss avea un cuțit...

Din fericire, Norma a avut prezența de spirit să-i ia cuțitul din mână, dar Rose a rămas cu groaza

aceea în privire în timp ce zbiera la mine. „Scoate-l de aici! N-are voie să se uite la soră-sa cu gândul la sex!”

Când a încetat să zbiere, Rose s-a prăbușit pe scaun, plângând.

Nu știam ce să zic și nici Norma nu știa. Eram jenați amândoi. Acum aflase de ce fusesem dat afară din casă.

Mă întrebam dacă făcusem vreodată ceva care să justifice groaza maică-mii. Nu aveam nicio asemenea amintire, dar cum puteam fi sigur că în spațele barierelor conștientului meu chinuit nu erau înghesuite niște gânduri oribile? Prin culoare sigilate, dincolo de alei înfundate, unde nu puteam ajunge. Poate că nu voi afla niciodată. Oricare ar fi adevărul, nu trebuie s-o urăsc pe Rose pentru că o apără pe Norma. Trebuie să înțeleg cum vedea ea lucrurile. Dacă n-o puteam ierta, nu mai puteam face nimic.

Norma tremura.

„Liniștește-te”, i-am zis. „Nu știe ce face. Furia ei nu este îndreptată asupra mea, ci asupra vechiului Charlie. S-a speriat de ce ar putea *el* să-ți facă. Nu pot s-o învinovățesc că vrea să te protejeze. Dar acum nu mai trebuie să ne gândim la asta, fiindcă *el* a dispărut pentru totdeauna, nu-i așa?”

Nu mă asculta. Fața ei avea o expresie visătoare. „Am avut una din senzațiile acelea ciudate care apar când se întâmplă ceva și simți că ai știut ce se va întâmpla, ca și cum s-ar mai fi întâmplat înaintea, exact în același fel, și asیști la o nouă desfășurare...”

„O senzație foarte obișnuită.”

A clătinat din cap. „Chiar acum, când am văzut-o cu cuțitul, era ca un vis pe care-l avusesem cu mult timp în urmă.”

La ce-ar fi folosit să-i spun că fusese cu siguranță trează în noaptea aceea, copil fiind, și că văzuse totul din camera ei – că faptele fuseseră înăbușite și răsucite astfel încât și le imagina ca pe o închipuire. N-avea rost s-o încarc cu adevărul. Avea să aibă destule necazuri cu mama în zilele ce urmau. Aș fi ajutat-o bucuros, dar ce folos să încep ceva ce nu puteam duce la bun sfârșit? Trebuia să-mi trăiesc propria suferință. Nu era nicio cale pentru a opri scurgerea nisipurilor cunoașterii în clepsidra din mintea mea.

„Acum trebuie să mă duc”, am zis. „Ai grijă de tine, și de ea.” I-am strâns mâna. Napoleon lătra la mine în timp ce ieșeam.

M-am ținut cât am putut de mult, dar când am ajuns în stradă am izbucnit. Mi-e greu să scriu despre asta, dar oamenii întorceau capul după mine în timp ce mă duceam la mașină plângând ca un copil. Nu mă puteam stăpâni și nu-mi păsa.

În timp ce umblam pe stradă, cuvintele ridicole băteau toba în capul meu, iarăși și iarăși, transformându-se într-un zgomot ritmat ca un zumzet:

*Trei șoareci orbi, trei șoareci orbi
Să-i vezi cum aleargă, să-i vezi cum aleargă,
Aleargă toți după nevasta cea grasă –
Le-a tăiat cozile cu cuțitul de masă.
Ai mai văzut vreodată, viața întreagă
Ceva precum cei trei șoareci orbi.*

Încercam să-mi astup urechile, dar nu puteam. Singura dată când m-am întors să mă mai uit o dată la casă am văzut fața unui băiat, zgâindu-se la mine, cu obrazul lipit de geamul ferestrei.

RAPORT DE PROGRES 17

3 octombrie – Declin. Gânduri de sinucidere, de a opri totul cât timp mai sunt stăpân pe mine și conștient de lumea care mă înconjoară. Dar apoi mă gândesc la Charlie, care așteaptă la fereastră. Este viața lui și nu pot dispune de ea ca și cum mi-ar aparține. Am împrumutat-o doar pentru câtva timp și acum mi se cere s-o înapoiez.

Trebuie să-mi amintesc că sunt singura persoană căreia i s-a întâmplat vreodată așa ceva. Atât timp cât mai pot, trebuie să continui să-mi consemnez gândurile și sentimentele. Aceste rapoarte de progres sunt contribuția lui Charlie Gordon pentru omenire.

Am devenit iritabil și țâfnos. Mă cert cu locatarii din clădire pentru că las muzica tare până noaptea târziu. Am făcut asta de multe ori de când nu mai cânt la pian. Nu este corect s-o ții așa, la orice oră, dar o fac ca să pot rămâne treaz. Știu că ar trebui să mai și dorm, dar îmi pare rău de fiecare clipă în care nu sunt treaz. Nu atât din cauza coșmarurilor, cât pentru că vreau să-mi văd de treabă.

Îmi spun mie însumi că voi avea destul timp pentru somn mai târziu, când va fi întuneric.

Domnul Vernor, din apartamentul de dedesubt, nu s-a plâns niciodată, dar acum bate tot timpul în

țevi sau în tavanul apartamentului, astfel încât bătaile îmi răsună sub picioare. La început nu l-am luat în seamă, dar noaptea trecută a urcat până la mine, în halat. Ne-am certat și i-am trântit ușa în nas. Peste o oră s-a întors cu un polițist care mi-a spus că nu pot lăsa muzica atât de tare la 4 dimineața. Atâta m-a înfuriat zâmbetul de pe fața lui Vemor, că de-abia m-am putut opri să nu-l lovesc. După ce au plecat, am făcut bucăți toate discurile și aparatul. Oricum mă amăgeam. De fapt, nici nu-mi mai place genul ăsta de muzică.

4 octombrie – A fost cea mai ciudată ședință de terapie din toate câte le-am avut. Strauss era tulburat. Nici el nu se aștepta la așa ceva.

Ceea ce s-a întâmplat – nici nu îndrăznesc să spun că este o amintire – a fost o experiență psihică sau o halucinație. Nu voi încerca să o explic sau să o interpretez, voi consemna doar ce s-a întâmplat.

Eram puțin enervat când am ajuns la cabinet, dar el s-a făcut că nu vede. M-am întins imediat pe canapea, și el, ca de obicei, s-a așezat pe scaun puțin în spatele meu – atât cât să nu-l văd – și a așteptat să înceapă ritualul descărcării tonelor de otravă acumulate în mintea mea.

Am întors capul ca să-l privesc peste umăr. Arăta obosit, flasc, amintindu-mi într-un fel de Matt așezat în scaunul de frizerie în așteptarea clienților. I-am vorbit lui Strauss de asociația pe care o făceam, a dat din cap și a așteptat.

Aștepți clienți?” am întrebat. „Ar trebui să comanzi o canapea care să aibă forma unui scaun de frizer. Când vrei să înceapă asociația liberă, ai putea

să dai pe spate scaunul cu pacientul întins pe el, așa cum face frizerul când îi săpunește fața și, după ce s-au scurs cele cincizeci de minute, ridici din nou scaunul și-i dai oglinda ca să vadă cum arată după ce l-ai bărbierit de *eul* său.”

N-a spus nimic, și deși mi-era rușine că-l jignesc, nu m-am putut opri. „Atunci pacientul ar putea să vină la fiecare ședință și să spună «Mai ia-mi un pic din anxietate» sau «Dacă nu te superi, nu-mi scurta prea mult din *super-eul* meu» sau ar putea chiar să vină pentru un *șampon cu ou* – vreau să zic un *șampon cu eu*. Nu-i așa că ai observat acea greșeală de exprimare, doctore? Notează-o. Am zis că doresc un *șampon cu ou* în loc de un *șampon cu eu*. Ou... eu... seamănă, așa-i? Ar putea să însemne oare asta că vreau să mă curăț de păcate? Să renasc? Este o simbolică a botezului? Sau ne-am ras prea la sânge? Are și *idiotul* un *id**?”

Așteptam o reacție, dar s-a sucit în scaun, fără să zică nimic.

„Dormi?” l-am întrebat.

„Te ascult, Charlie.”

„Asta-i tot ce faci? Nu te superi niciodată?”

„De ce vrei să mă supăr pe tine?”

Am oftat. „Strauss cel flegmatic. Imperturbabil. Am să-ți spun ceva. M-am săturat să vin aici. Ce rost mai are terapia? Știi tot atât de bine ca mine ce se va întâmpla.”

„Dar eu cred că tu ești cel care nu vrea să se oprească”, a zis. „Nu-i așa că vrei să mergi mai departe?”

---

* *Id*, totalitatea forțelor instinctive ale unui individ (termen psihanalitic). (n. t.)

„E o prostie. O pierdere de vreme pentru amândoi.”

Zăceam acolo, în lumina aceea slabă și cercetam cu privirea modelul în care erau dispuse pătratele de pe tavan... plăci de ceramică pentru izolație fonică, având mii de găurele care absorbau orice cuvânt. Sunetul îngropat de viu în găurelele din tavan.

Simțeam un fel de zăpăceală. Mentea mi se goli-se, ceea ce era neobișnuit, deoarece în timpul ședințelor de terapie aveam întotdeauna mult material de scos la lumină și de depănat. Visuri... amintiri... asociații... probleme... Dar acum mă simțeam izolat și gol.

Doar flegmaticul Strauss și răsufierea lui în spațele meu.

„Mă simt ciudat”, am zis.

„Vrei să vorbești despre asta?”

Cât de strălucit, cât de subtil era! Oricum, ce dracu' căutam eu acolo, dând frâu liber asociațiilor mele pentru a fi absorbite de găurelele din tavan și de găurile din terapeutul meu?

„Nu știu dacă vreau să vorbesc despre asta”, am zis. „Astăzi simt că îți sunt neobișnuit de ostil.” Apoi i-am spus ce gândeam.

Fără să-l văd, știam că dă aprobator din cap pentru sine.

„E greu să explic”, am zis. „Un sentiment pe care l-am mai avut o dată sau de două ori, chiar înainte să leșin. Un gol în cap... totul intens... dar îmi simt corpul rece și amortit...”

„Continuă.” Avea o umbră de emoție în voce. „Și altceva?”

„Nu pot să-mi mai simt corpul. Sunt amorțit. Am impresia că Charlie e pe-aproape. Am ochii deschiși – sunt sigur – sunt oare deschiși?”

„Da, larg deschiși.”

„Și cu toate astea pot vedea o văpaie alb-albastră care apare din pereți și din tavan și se adună într-o minge care pulsează. Acum este suspendată în aer. Lumina... pătrunde cu forța în ochii mei... și în creierul meu... Totul este incandescent... am senzația că plutesc... sau mai degrabă că mă *lărgesc* în sus și în afară... și totuși, fără a privi în jos, știu că trupul meu este încă aici, pe canapea...”

E oare e-o halucinație?

„Charlie, te simți bine?”

Sau ceva despre care vorbesc misticii?

Îi aud vocea, dar nu vreau să-i răspund. Sunt nemulțumit că se află acolo. Trebuie să-l ignor. Să rămân pasiv și să las – ce anume, orice ar fi – să mă umple de lumină și să mă absoarbă cu totul.

„Ce vezi, Charlie? Ce se întâmplă?”

***

În sus, ca o frunză purtată de un curent ascendent de aer cald. Luând viteză, atomii corpului meu se ciocnesc și se aruncă unii în alții. Devin mai ușor, mai puțin dens, și mai mare... mai mare... explodând spre exterior în lumina soarelui. Sunt un univers în expansiune, înotând în sus într-un ocean tăcut. La început mai mic, cuprinzând corpul meu, camera, clădirea, orașul, țara, până când știu că privind în jos îmi voi vedea umbra întinsă pe tot pământul.

Ușor și insensibil. Rătăcind și dilatându-mă prin timp și spațiu.

Și atunci, în timp ce știu că sunt gata să străpung crusta existenței, ca un pește-zburător care țâșnește din apă, simt că sunt tras în jos.

Nu-mi place. Vreau să scap de asta. În pragul contopirii cu universul, aud șoapte, la limita stării de conștientă. Și, oricât ar fi de slab, firul acela mă leagă de lumea mărginită și muritoare de dedesubt.

Încet, pe măsură ce valurile se retrag, spiritul meu dilatat se contractă până la dimensiuni pământești – nu cu voia mea, pentru că aș prefera să-mi pierd urma, dar sunt tras de jos, înapoi spre mine însumi, în mine însumi, astfel încât preț de o clipă sunt din nou pe canapea, strecurându-mi degetele conștientei în mănușa trupului meu. Și știu că pot mișca degetul acesta sau clipi cu ochiul acesta – dacă vreau. Dar nu vreau să mișc. Nu mă voi mișca!

Aștept, și mă las deschis, pasiv, pentru orice înseamnă această experiență. Charlie nu vrea ca eu să pătrund dincolo de ultimul vâl al minții. Charlie nu vrea să știe ce zace dincolo.

Se teme să nu-l vadă pe Dumnezeu?

Sau să nu vadă nimic?

În timp ce zac acolo în așteptare, trece momentul în care sunt eu însumi *în* mine însumi și pierd din nou orice contact cu corpul sau senzațiile. Charlie mă trage înapoi în mine însumi. Mă uit fix înăuntru, în centrul ochiului meu nevăzător, la pata roșie care se transformă într-o floare cu multe petale – floarea luminoasă care pâlpâie, se rotește, îngropată adânc în miezul inconștientului meu.

Mă micșorez... Nu în sensul apropierii și condensării atomilor din corpul meu, ci ca o fuziune – ca și cum atomii *eului* meu se contopesc într-un microcosmos.

Va fi căldură mare și lumină insuportabilă – iadul în iad –, dar nu mă uit la lumină, ci doar la floare, care *nu* se multiplică, *nu* se mai împarte în numeroasele particule din care se formase mai înainte. Și pentru o clipă floarea pâlپătoare se transformă în discul de aur care se răsuțește atâmat de un lănișor, apoi într-un nor de curcubeie rotitoare, și în final mă aflu în peșteră, unde este liniște și întuneric și înot prin labirintul umed în căutarea cuiva care să mă primească... să mă îmbrățișeze... să mă absoarbă... În sinele său.

Doar ca s-o iau de la capăt.

În miezul acela văd iarăși lumina, o deschidere în cea mai întunecoasă dintre peșteri, acum micuță și foarte îndepărtată – ca prin capătul greșit al unui telescop –, strălucitoare, orbitoare, pâlپătoare, și din nou floarea cu petale multe (lotus rotitor – care plutește în apropierea intrării în inconștient). La intrarea peșterii voi găsi răspunsul, dacă îndrăznesc să mă întorc și să mă arunc dincolo, în grota de lumină. Încă nu!

Mi-e frică. Nu de viață, sau de moarte, sau de neant, ci de a irosi totul ca și cum nici n-aș fi existat. Simt presiunea dimprejurul meu care mă propulsează ca un val violent către gura peșterii.

Este prea îngustă! Nu pot intra!

Și deodată sunt izbit de pereți, iarăși și iarăși, și băgat cu forța prin deschidere, într-un loc unde lumina amenință să mă orbească. Simt din nou că voi străpunge crusta care mă desparte de lumina aceea divină. E mai mult decât pot suporta. O durere cum n-am simțit niciodată, răceală, greață și bâzâitul acela puternic fâlfâind deasupra capului meu ca

dintr-o mie de aripi. Deschid ochii, orbit de lumină. Și bat aerul și tremur și urlu.

***

Mi-am revenit, datorită stădaniilor unei mâini care mă scutura fără menajamente. Dr. Strauss.

„Slavă Domnului!” a zis, văzându-mă că deschid ochii. „M-ai speriat.”

Am dat din cap. „Sunt bine.”

„Cred că e destul pentru astăzi.”

M-am ridicat și m-am clătinat pe picioare până când mi-am redobândit perspectiva. Camera îmi părea foarte mică. „Nu numai pentru astăzi”, i-am spus. „Nu cred că mi-ar mai trebui alte ședințe. Nu mai am ce să văd.”

Nu i-a plăcut, dar nici n-a încercat să mă convin-gă. Mi-am luat pălăria și haina și am plecat.

Și acum – cuvintele lui Platon mă batjocoresc din umbrele de dincolo de flăcări:

„...oamenii din peșteră vor spune despre el că s-a înălțat, dar pierzându-și vederea s-a întors...”

5 octombrie – Mi-e greu să scriu la mașină rapoar-tele, iar când funcționează reportofonul nu mai pot gândi. În timpul zilei tot amân să mă apuc de lucru, dar știu cât de important este ceea ce fac, și trebuie s-o fac. Mi-am zis că nu voi mai mânca nimic până când nu mă așez să scriu ceva – orice.

Profesorul Nemur a trimis iarăși după mine în dimineața asta. Avea nevoie de mine la laborator pentru niște teste, ca acelea pe care le-am mai dat. La început, m-am gândit că așa se cuvenea, pen-tru că încă mă mai plătesc și este important ca

documentarea să fie completă, dar, când am ajuns la Beekman și am reluat toate testele cu Burt, mi-am dat seama că era prea mult pentru mine.

La început a fost hârtia și labirintul cu creionul. Mi-am amintit cum era înainte de a învăța să-l rezolv rapid, și când intram în competiție cu Algeron. Vedeam acum că-mi trebuie mult mai mult timp. Burt era cu mâna întinsă ca să ia hârtia, dar am rupt-o în bucățele și le-am aruncat în coșul de hârtii.

„Gata. Nu mai încerc. Sunt într-o fundătură, și asta-i tot.”

Se temea să nu plec, așa că încerca să mă liniștească. „E-n regulă, Charlie. Calmează-te.”

„Ce înseamnă asta, «calmează-te»? Habar n-ai ce simt eu.”

„Nu, dar pot să-mi închipui. Suntem cu toții foarte marcați.”

„Nu mă interesează simpatia ta. Lasă-mă în pace.”

Era jenat și-am realizat că nu era vina lui și că mă purtam îngrozitor cu el. „Îmi pare rău că mi-a sărit muștarul”, am zis. „Cum merge treaba? Ți-ai terminat teza?”

A dat din cap. „Se dactilografiază forma definitivă. Îmi voi lua doctoratul în februarie.”

„Bun băiat.” L-am bătut pe umăr ca să vadă că nu eram supărat pe el. „Ține-o tot așa. Nimic nu face cât educația. Uită, te rog, ce-am spus mai înainte. Fac tot ce vrei. Afară de labirinturi – asta-i tot.”

„Păi, Nemur ar vrea un test Rorschach de control.”

„Ca să vadă ce se întâmplă acolo, în adâncime? Ce crede că va găsi?”

Probabil că arătam indispus, fiindcă a lăsat-o mai moale. „Nu suntem obligați. Ești aici de bunăvoie. Dacă nu vrei...”

„E-n regulă. Dă-i drumul. Scoate cartoanele. Dar nu-mi spune ce afli.”

Nici nu trebuia să-mi spună.

Știam destule despre Rorschach. Nu conta ce anume vedeai în cartoane, ci cum reacționai față de ele. Întregul sau părțile, în mișcare sau imobile, atenția sau indiferența față de petele de culoare, răspunsuri pline de idei sau doar puține și stereotipe.

„Nu e valabil”, am zis. „Știu ce cauți. Cunoscul de răspunsuri pe care ar trebui să le dau ca să creez o anumită imagine despre mintea mea. Tot ce trebuie să fac este...”

Se uita la mine, așteptând.

„Tot ce trebuie să fac este...”

Dar atunci, ca și cum aș fi primit un pumn în cap, am constatat că nu-mi mai aduceam aminte ce anume trebuia să fac. Era ca și cum aș fi văzut limpede totul scris pe tabla din mintea mea, dar, dacă mă apucam de citit, o parte din ce fusese scris era șters, iar restul nu mai avea niciun sens.

La început, nu mi-a venit să cred. Am luat la mână cărțile, cuprins de panică, atât de iute încât mă înecam cu propriile cuvinte. Voiam să smulg petele de cerneală, ca să-și dezvăluie semnificația. Undeva, în petele acelea, erau răspunsuri pe care le cunoscusem doar cu puțin timp în urmă. De fapt, nu în pete, ci în acea parte a minții mele care

le dădea formă și înțeles și care proiecta amprenta mea asupra lor.

Și nu mai puteam s-o fac. Nu puteam să-mi amintesc ce trebuia să spun. Totul era lipsă.

„Este o femeie...”, am spus. „Stă în genunchi și spală podelele. Vreau să zic – nu – este un bărbat care ține un cuțit”. Și chiar în timp ce vorbeam, știam bine ce spun și am schimbat direcția. „Două siluete care trag de ceva... ca o păpușă... și fiecare trage ca și cum ar da s-o rupă și... nu! – vreau să spun că sunt două fețe care se privesc una pe alta prin fereastră, și...”

Am măturat cu brațul cartoanele de pe masă și m-am ridicat de pe scaun.

„Gata cu testele. Nu mai vreau să dau teste.”

„Bine, Charlie. Ajunge pentru astăzi.”

„Nu numai pentru astăzi. Nu mă mai întorc aici. Ceea ce vă trebuie din ce mi-a mai rămas veți găsi în rapoartele de progres. Am terminat-o cu labirintul. Nu mai sunt un cobai. Am făcut destul. Acum vreau să mă lăsați în pace.”

„Bine, Charlie. Înțeleg.”

„Nu, nu înțelegi, fiindcă nu ți se întâmplă ție și nimeni nu poate înțelege în afară de mine. Nu te învinovățesc. Știu că trebuie să-ți faci meseria și să-ți iei doctoratul și mai știu – da, da, nu mai e nevoie să-mi spui – că te-ai băgat în treaba asta mai ales din dragoste pentru omenire, dar că trebuie să-ți trăiești viața și că noi doi nu suntem deloc în aceeași situație. Ți-am călcat pragul când urcam, acum îl trec când cobor și nu cred că voi mai lua vreodată acest lift. Hai să ne luăm rămas-bun aici și acum.”

„Nu crezi că ar trebui să vorbești cu docto...”

„Te rog, spune-le tuturor rămas bun din partea mea. N-am chef să mă mai văd cu nici unul dintre ei.”

Înainte ca Burt să mai poată spune ceva sau să încerce să mă oprească, plecasem din laborator și coboram cu liftul, părăsind pentru totdeauna Institutul Beekman.

7 octombrie – Strauss a venit azi-dimineață acasă la mine, dar nu i-am deschis. Acum vreau să rămân singur cu mine însumi.

Ciudată senzație să încerci să recitești o carte care ți-a plăcut în urmă cu câteva luni și să descoperi că nu mai recunoști nimic. Îmi amintesc ce minunat mi s-a părut Milton. Când am reluat acum *Paradisul pierdut*, n-am mai putut să-mi amintesc decât de Adam și Eva și de Pomul Cunoașterii, dar n-am putut să mai pricep nimic.

M-am ridicat în picioare, am închis ochii și l-am văzut pe Charlie – eu – la vârsta de șase sau șapte ani, așezat la masă cu un manual școlar, învățând să citească, spunând aceleași cuvinte, iarăși și iarăși, cu mama așezată lângă el, lângă mine...

„Mai încearcă o dată.”

„*Micul Jack. Micul Jack aleargă. Micul Jack micul.*”

„Nu! Nu e *Micul Jack micul!* Este *Aleargă, Jack, aleargă!*” spune, arătând cu degetul ei care are unghia tăiată neîngrijit.

„*Micul Jack. Micul Jack aleargă. Aleargă Jack micul.*”

„Nu! Nu vrei să încerci. Din nou!”

Din nou... din nou... din nou...

„Lasă băiatul în pace. L-ai speriat.”

„Trebuie să învețe. E prea leneș, nu se concentrează.”

*Aleargă Jack aleargă... aleargă Jack aleargă...
aleargă Jack aleargă... aleargă Jack aleargă...*

„Este mai încet decât ceilalți copii. Trebuie să-i dai timp.”

„E normal. Nu-i nimic în neregulă cu el. Doar că e leneș. Am să-l bat până-nvață.”

*Aleargă Jack aleargă... aleargă Jack aleargă...
aleargă Jack aleargă... aleargă Jack aleargă...*

Ridicând ochii de pe masă, parcă mă vedeam pe mine însumi cu ochii lui Charlie, cu *Paradisul pierdut* în mână, și mi-am dat seama că strângeam coperta cărții în mâini, gata-gata să distrug legătura copertei, ca și cum aș fi vrut să rup cartea în două. Am smuls dosul copertei, am sfâșiat o mână de pagini și le-am aruncat odată cu cartea în colțul unde erau discurile sparte. Le-am lăsat acolo și limbile albe ale paginilor sfâșiate râdeau de mine fiindcă nu puteam pricepe ce ziceau.

Trebuie să mă agăț măcar de câteva din lucrurile pe care le-am învățat. Te rog, Doamne, nu-mi lua tot ce mai am.

10 octombrie – De obicei, ies în timpul nopții pentru plimbări, rătăcind prin oraș. Nu știu de ce. Ca să văd fețe omenești, cred. Noaptea trecută n-am putut să-mi amintesc unde locuiesc. M-a adus acasă un polițist. Am sentimentul straniu că asta mi s-a mai întâmplat înainte – demult. N-aș fi vrut să consemnez lucrurile astea, dar îmi amintesc mereu

că sunt unicul om în lume care poate descrie ce se întâmplă în situația mea.

Nu umblam, ci pluteam prin spațiu, unde nimic nu era limpede, nici bine definit, totul fiind învăluit în negură. Știu ce se întâmplă cu mine, dar nu pot face nimic. Merg, sau doar stau nemișcat pe trotuar și privesc oamenii care trec pe lângă mine. Unii se uită la mine. Alții nu, dar nimeni nu-mi vorbește – afară doar de un bărbat care a apărut într-o noapte și m-a întrebat dacă nu doresc o fată. M-a dus undeva. Voia pentru început zece dolari și i-am dat, dar nu s-a mai întors.

Atunci mi-am amintit cât de prost fusesem.

11 octombrie – Când am ajuns azi-dimineață în apartamentul meu, am găsit-o acolo pe Alice, dormind pe canapea. Totul era curat și la început m-am gândit că greșisem apartamentul, dar apoi am văzut că nu se atinsese de discurile sparte sau de cărțile rupte sau de partiturile din colțul camerei. Parchetul a scârțâit și s-a trezit, ridicând ochii spre mine.

„Bună”, a zis, râzând. „O pasăre de noapte.”

„Nu. Mai degrabă un găscan. Un găscan prostănac. Cum ai intrat aici?”

„Pe scara de incendiu. Pe la Fay. Am sunat-o să aflu despre tine și mi-a spus că este îngrijorată. Zicea că te-ai purtat ciudat – că ai deranjat lumea. Așa că am hotărât că e timpul să-mi fac apariția. Am mai aranjat prin casă. Nu te superi, nu-i așa?”

„Ba mă supăr... foarte tare. Nu vreau să vii pe aici și să mă compătimești.”

S-a dus la oglindă să se pieptene. „Nu mă aflu aici fiindcă te compătimesc. Ci pentru că mă compătimesc pe mine.”

„Ce vrea să spună asta?”

A ridicat din umeri. „Nu vrea să spună nimic. Este așa – ca un fel de poem. Simțeam nevoia să te văd.”

„Ce nu e-n regulă la grădina zoologică?”

„Las-o mai moale, Charlie. Nu te mai război cu mine. Te-am așteptat destul să vii să mă ieși la tine. Am hotărât să vin eu la tine.”

„De ce?”

„Pentru că încă mai este timp. Și vreau să-l petrec cu tine.”

„Ce-i asta? Un cântec?”

„Charlie, nu-ți bate joc de mine.”

„Nu-mi bat joc. Dar nu-mi pot permite să-mi consum timpul cu altcineva – de-abia mi-ajunge mie.”

„Nu pot să cred că vrei să fii cu totul singur.”

„Ba vreau.”

„Am avut ceva timp pentru noi înainte de a pierde legătura. Am avut și ce vorbi și ce face împreună. N-a durat prea mult, dar a fost bine. Uite, știam că se poate întâmpla lucrul ăsta. Nu era niciun secret. N-am plecat, Charlie. Am așteptat doar. Acum te afli din nou cam la nivelul meu, așa-i?”

Mă învârteam ca o furtună prin apartament. „Asta-i o nebunie. Nu există niciun viitor. Nici nu îndrăznesc să mă gândesc la viitor – doar la trecut. Peste câteva luni, săptămâni, zile – dracu știe când – mă voi întoarce la Warren. Nu poți veni cu mine acolo.”

„Nu”, a recunoscut ea, „și cred că nici măcar nu te voi vizita acolo. Dar până când pleci, nu avem, nici unul nici altul, vreun motiv ca să nu fim împreună.”

Înainte de a putea să-i răspund, m-a sărutat. În timp ce stătea lângă mine pe canapea, cu capul pe pieptul meu, așteptam să mă cuprindă panica, dar nu s-a întâmplat nimic. Alice era o femeie, însă poate că acum Charlie pricepuse că nu era nici mama și nici sora lui.

Știind că trecuse criza, am oftat de ușurare pentru că nu mai era nimic care să mă poată opri. Toate barierele căzuseră, depănasem ghemul pe care mi-l dăduse și găsisem ieșirea din labirint, unde mă aștepta ea. N-o iubeam doar cu trupul.

Nu am pretenția să înțeleg misterul dragostei, dar de data asta era mai mult decât a face sex, mai mult decât a folosi trupul unei femei. Mă ridicasem de la pământ, dincolo de frică și de chinuri, devenind o parte din ceva mai mare decât mine însumi. Mă ridicasem din celula întunecoasă a minții mele pentru a deveni o parte din altcineva – așa cum se întâmplase și în ziua aceea la terapie. Era primul pas spre univers – dincolo de univers – fiindcă ne uneam în el și cu el pentru a recrea și a perpetua spiritul omenesc. Dilatându-se și explodând în afară, contractându-se și reformându-se înăuntru, era chiar ritmul existenței – al respirației, al pulsului, al zilei și al nopții – și ritmul trupurilor noastre a declanșat un ecou în mintea mea. Era ca în viziunea aceea ciudată. Întunecimea cenușie s-a ridicat de pe mintea mea, și prin ea lumina a pătruns în creierul meu (ce curios este că lumina poate orbi!), iar

trupul mi-a fost absorbit într-un ocean de spațiu și spălat printr-un botez straniu. Trupul meu se înfiora dăruind și trupul ei se înfiora primind.

Astfel ne-am iubit până ce noaptea a devenit o zi tăcută. Și în timp ce eram întins acolo, alături de ea, îmi dădeam seama cât de importantă era dragostea fizică, cât de necesar era pentru noi să fim unul în brațele celuilalt, fiecare dăruind și primind. Universul exploda, fiecare particulă îndepărtându-se de celelalte, azvârlindu-ne în spațiul însingurat și întunecat, într-o veșnică despărțire – copilul de pântecel mamei, prietenul de prietenul său, fiecare mergând pe drumul lui, până la ultima sută de metri dinaintea morții în singurătate.

Ceea ce făceam noi era o contrabalansare, ne uneam pentru a rezista. Ca oamenii care se apucă de mâini pentru a face un lanț din care să nu poată fi smulși și aruncați peste bord de furtună, corpurile noastre sudate erau o verigă a lanțului uman care ne împiedica să fim măturați în neant.

În clipa când dădeam să adorm, mi-am amintit cum fusese cu Fay și mi-a venit să zâmbesc. Nu era de mirare că fusese ușor. Fusese doar ceva fizic. Dar cu Alice era ceva misterios.

M-am aplecat și am sărutat-o.

Alice știe acum totul despre mine și acceptă faptul că nu putem fi împreună decât pentru scurt timp. A fost de acord să plece când îi voi spune eu s-o facă. Mă doare să mă gândesc la asta, dar cred că ceea ce avem noi este mai mult decât găsesc alții într-o viață întreagă.

14 octombrie – Mă trezesc dimineața neștiind unde sunt și ce fac aici; apoi o văd alături de mine și-mi aduc aminte. Simte când mi se întâmplă ceva, și se mișcă în liniște prin apartament, pregătind micul dejun, făcând curățenie, sau iese lăsându-mă cu mine însumi, fără a-mi pune întrebări.

Am fost la un concert în seara asta, dar m-am plictisit și am plecat înainte de sfârșit. Se pare că în ultimul timp nu prea mai pot fi atent la ceva. M-am dus pentru că știam că îmi place Stravinski, dar într-un fel sau altul nu mai am răbdare pentru asta.

Ce nu e bine cu Alice stând aici lângă mine este că acum simt că vreau să mă împotrivesc sorții mele. Vreau să opresc timpul în loc, să îngheț totul așa cum este și să n-o las niciodată să plece.

17 octombrie – De ce nu mai pot să-mi amintesc nimic? Trebuie să încerc să-mi alung trândăvia asta. Alice îmi spune că zac în pat zile în șir și nu par a mai ști cine sunt sau unde mă aflu. Apoi îmi revin dintr-odată și o recunosc și-mi aduc aminte ce se întâmplă. Perioade de amnezie. Simptomele celei de-a doua copilării – cum i se spune? – senilitate? Pot s-o văd cum se apropie.

Într-o logică crudă, este rezultatul grăbirii evoluției tuturor proceselor mentale. Am învățat atât de mult într-un timp atât de scurt și acum mintea mea se deteriorează cu aceeași repeziciune. Și dacă n-aș lăsa lucrurile în voia lor? Dacă m-aș lupta? Gândul la lumea aceea de la Warren, cu zâmbetele goale, fețele inexpressive, bătaia de joc a tuturor.

Micuțul Charlie Gordon mă fixează prin fereastră – în așteptare. Te rog, orice, numai asta nu.

18 octombrie – Uit lucruri pe care le-am învățat de curând. Se pare că este modelul clasic, lucrurile învățate mai târziu sunt primele care se uită. Sau nu este asta modelul? Mai bine verific.

Am recitit comunicarea mea despre *Efectul Al-gernon-Gordon*; deși știu că am scris-o eu, tot am senzația că a fost scrisă de altcineva. Nici nu mai înțeleg multe lucruri de-acolo.

Dar de ce sunt atât de irascibil? Mai ales când Alice este atât de bună cu mine? Face ordine și curățenie, îmi pune lucrurile la locul lor, spală vasele și freacă podelele. Nu trebuia să strig la ea ca azi-dimineață, pentru că am făcut-o să plângă și nu voiam să se întâmple asta. Dar nici ea n-ar fi trebuit să se atingă de discurile sparte și de partituri și de carte și să le pună pe toate într-o cutie. Asta m-a înfuriat. Nu vreau să se atingă nimeni de ceva din lucrurile alea. Vreau să le văd cum se adună unele peste altele. Vreau să-mi amintească de ceea ce las în urma mea. Am dat cu piciorul în cutie și am împrăștiat totul pe jos și i-am spus să le lase pe toate acolo unde erau.

O prostie. Fără niciun motiv. Cred că m-am supărat pentru că știam că ea se gândise că n-avea rost să păstrez lucrurile acelea, dar nu mi-a spus ce gândise, lăsând a înțelege că ar fi fost ceva normal. Mă cocolește. Și când am văzut cutia aceea mi-am adus aminte de băiatul de la Warren și de lampa jalnică pe care o confecționase și cum încercam să-i cântăm în strună, pretinzând că făcuse un lucru minunat, când de fapt...

Așa făcea și ea cu mine și nu puteam răbda asta.

Când s-a dus în dormitor plângând, m-am simțit prost și i-am spus că totul era din vina mea. Nu merit pe cineva atât de bun ca ea. De ce nu mă pot controla, mulțumindu-mă doar s-o iubesc? Doar atât.

19 octombrie – Activitate motorie deteriorată. Mă tot poticnesc și scap lucrurile din mână. La început, nu credeam că eu sunt de vină. Credeam că ea schimbă locul unde pune lucrurile. Îmi stăteau în drum coșul de hârtii, la fel și scaunele, și mă gândeam că le mutase ea din locurile lor.

Acum realizez că am o slabă coordonare. Trebuie să mă mișc încet. Și scrisul la mașină este din ce în ce mai greu. De ce dau mereu vina pe Alice? Și de ce nu mă contrazice? Văd pe fața ei că-i este milă de mine și asta mă irită și mai mult.

Singura mea plăcere este acum televizorul. Îmi petrec cea mai mare parte a zilei urmărind programele cu concursuri, filmele vechi, telenovelele, chiar programele pentru copii și desenele animate. Și nu mă pot hotărî să închid. Noaptea târziu sunt filmele vechi, filmele de groază, ultimele programe, și chiar mica predică dinainte de închiderea programului și imnul național cu steagul care fâlfâie în planul depărtat și, în cele din urmă, mira care-mi întoarce privirea prin mica fereastră dreptunghiulară cu ochiul ei deschis...

De ce oare privesc mereu viața printr-o fereastră?

După ce se termină emisiunea, mi-e scârbă de mine pentru că mai am atât de puțin timp ca să citesc, să scriu și să gândesc, iar eu îmi otrăvesc

mintea cu marfa asta falsificată care se adresează copilului din mine. Din mine, în mod special, deoarece copilul din mine vrea să pună stăpânire pe mintea mea.

Știu bine toate astea, dar când Alice îmi spune că n-ar trebui să-mi irosesc timpul, mă enervez și-i cer să mă lase în pace.

Cred că mă uit la TV fiindcă este important pentru mine să nu gândesc, să nu-mi aduc aminte de brutărie, de mama și de tata și de Norma. Nu vreau să-mi amintesc nimic din trecut.

Am avut astăzi un șoc teribil. Am luat copia unui articol al lui Krüger, pe care l-am folosit în studiul meu *Über Psychische Ganzheit*, ca să văd dacă mă ajută să înțeleg comunicarea pe care am scris-o și semnificația ei. Întâi am crezut că ceva nu-i în regulă cu vederea mea. Apoi am realizat că nu mai pot citi în limba germană. Am încercat și în alte limbi. Totul s-a dus.

21 octombrie – Alice a plecat. Să vedem dacă-mi pot aminti de ce. A început când a spus că nu putem trăi în mizeria asta, cu cărțile rupte și hârtiile și discurile împrăștiate peste tot pe jos.

„Lasă totul așa cum este”, am prevenit-o.

„De ce vrei să trăiești în felul ăsta?”

„Vreau fiecare lucru acolo unde l-am pus. Vreau să fie totul la vedere. Nu știi ce înseamnă să se întâmple ceva înăuntrul tău, ceva ce nu poți vedea și stăpâni, și să vezi că totul ți se scurge printre degete.”

„Ai dreptate. N-am spus niciodată că aș putea înțelege ceea ce ți se întâmplă. Nici atunci când

deveniseși mai inteligent decât mine, și nici acum. Dar am să-ți spun ceva. Înainte de operație nu erai așa. Nu te bălăceai în propria ta mizerie și nu te autocompăttimeai, nu-ți spurcai mintea uitându-te zi și noapte la televizor, nu-ți arătai colții tuturor. Era ceva în tine care ne făcea să te respectăm – da, chiar așa cum erai. Aveai ceva ce nu văzusem niciodată până atunci la o persoană cu retard mental.”

„Nu regret experimentul.”

„Nici eu, dar ai pierdut un lucru pe care-l aveai înainte. Aveai un zâmbet...”

„Un zâmbet gol, stupid.”

„Nu, un zâmbet cald, adevărat, pentru că doreai ca lumea să te placă.”

„Și mă păcăleau și-și băteau joc de mine.”

„Da, dar chiar dacă nu pricepeai de ce râdeau, simțeai că le-ai fi plăcut dacă puteau să râdă de tine. Și doreai să te faci plăcut. Te purtai ca un copil și râdeai și tu de tine odată cu ei.”

„Dacă nu te superi, acum nu prea am chef să râd de mine.”

Încerca să-și rețină lacrimile. Cred că doream s-o fac să plângă. „Poate că din cauza asta era atât de important pentru mine să învăț. Credeam că așa au să mă placă oamenii. Mă gândeam că voi avea prieteni. Nu-i așa că e de răs?”

„Există lucruri care contează mai mult decât un I.Q. ridicat.”

Asta m-a înfuriat. Probabil fiindcă nu pricepeam ce urmărea de fapt. Din ce în ce mai mult în ultimul timp nu mai spunea deschis ce gândea. Făcea doar aluzii și se aștepta ca eu să știu la ce se gândea. Și eu ascultam, prefăcându-mă că înțeleg, când de fapt

mi-era frică să nu vadă că habar n-aveam despre ce era vorba.

„Cred că a sosit timpul să pleci.”

S-a făcut roșie la față. „Nu încă, Charlie. Nu este încă timpul. Nu mă alunga.”

„Îmi îngreunezi situația. Pretinzi mereu că aș putea să fac și să înțeleg lucruri care mă depășesc cu mult. Mă forțezi. Întocmai ca mama mea...”

„Nu-i adevărat!”

„Tot ceea ce faci arată asta. Felul în care aduni lucrurile după mine și le pui în ordine, felul în care lași cărți la îndemână crezând că-mi vei reda interesul pentru a le citi, felul în care vorbești cu mine ca să mă faci să gândesc. Spui că nu are importanță, dar tot ce faci arată că are. Mereu învățătoarea. Nu vreau să merg la concerte sau la muzee sau la filme străine sau să fac orice m-ar obliga să mă gândesc la viață sau la mine însumi.”

„Charlie ...”

„Atâta te rog, lasă-mă singur. Nu mai sunt eu. Mă descompun, și nu vreau să fi de față.”

A început să plângă. Azi după-masă și-a făcut bagajele și a plecat. Apartamentul pare acum liniștit și gol.

25 octombrie – Declinul avansează. Am renunțat la mașina de scris. Coordonarea este prea proastă. De-acum încolo trebuie să scriu aceste rapoarte de mână.

M-am gândit mult la ce-a zis Alice și mi-a venit ideea că dacă voi continua să citesc și să învăț lucruri noi aș putea să păstrez câte ceva din inteligența mea, chiar dacă le uit pe cele vechi. Sunt acum

pe o scară rulantă care coboară. Dacă stau pe loc voi ajunge sigur jos, dar dacă aş fugi pe trepte în sus poate că aş putea rămâne măcar la nivelul actual. Important este să continui să merg în sus, indiferent de ce se întâmplă.

Aşadar, m-am dus la bibliotecă și am împrumutat o sumedenie de cărți. Am citit deja mult până acum. Cele mai multe dintre cărți sunt prea grele pentru mine, dar nu-mi pasă. Atâta timp cât voi continua să citesc voi învăța lucruri noi și nu voi uita să citesc. Este lucrul cel mai important. Dacă citesc mereu, poate rămân pe picioarele mele.

La o zi după ce a plecat Alice, a apărut pe-aici dr. Strauss, așa încât cred că ea l-a informat despre mine. Pretindea că nu vrea decât rapoartele de progres, dar i-am spus că i le voi trimite eu. Nu mai vreau să-l văd pe aici. I-am spus că nu trebuie să-și facă griji pentru mine, fiindcă atunci când voi crede că nu mai pot să-mi port singur de grijă mă voi sui în tren ca să ajung la Warren.

I-am spus că aş prefera să merg acolo de unul singur când va veni vremea.

Am încercat să vorbesc cu Fay, dar observ că se teme de mine. Bănuiesc că-și închipuie că nu mai sunt în toate mințile. Noaptea trecută a adus acasă pe cineva – părea un bărbat foarte tânăr.

Azi-dimineață a urcat până la mine doamna Mooney, proprietăreasa, cu o cană de supă fierbinte și niște carne de pui. A spus că s-a gândit să treacă să vadă ce mai fac și dacă n-am nevoie de ceva. I-am spus că am mâncare berechet, dar a lăsat ce adusesse și a fost bun. Pretindea că venise din proprie inițiativă, dar nu sunt încă atât de prost ca s-o cred.

Pesemne că Alice sau Strauss i-au spus să fie cu ochii pe mine și să se asigure că sunt bine. E-n regulă. Este o bătrânică simpatică, are accent irlandez și-i place să povestească despre lumea din clădire. Când a văzut dezordinea de pe jos, din apartamentul meu, n-a spus nicio vorbă. Cred că e de treabă.

1 noiembrie – N-am mai îndrăznit să scriu de o săptămână. Nu știu unde zboară timpul. Azi e duminică, știu asta pentru că văd pe fereastră lumea care merge la biserica de peste drum. Cred că am zăcut în pat toată săptămâna, dar îmi aduc aminte de doamna Mooney că mi-a adus de câteva ori de mâncare și m-a întrebat dacă sunt bolnav.

Ce-am să mă fac cu mine? Nu pot să stau chiar așa, de unul singur, privind tot timpul pe fereastră. Trebuie să mă țin în frâu. Îmi tot spun că ar trebui să fac ceva, dar după aceea uit sau poate că e mai ușor să nu fac ce zic că trebuie să fac.

Mai am ceva cărți de la bibliotecă, dar multe din ele sunt prea grele pentru mine. Acum citesc mai ales romane polițiste și cărți despre regi și regine din timpurile trecute. Am citit o carte despre un om care se credea un cavaler și a plecat la drum călare pe un cal bătrân și cu prietenul său. Dar orice făcea până la urmă tot lua bătaie. Ca atund când a crezut că morile de vânt erau balauri. La început am crezut căi o carte proastă fiindcă dacă nu era nebun putea să vadă că morile de vânt nu erau balauri și că nu există nici vrăjitori nici castele fermecate dar apoi miam amintit că asta trebuie să însemne cu totul altceva – ceva care nu era scris ci doar lăsat să se înțeleagă. Ca și cum înțelesul era altul, ascuns.

Dar nu știu care era. Asta ma înfuriat pentru că cred că mai înainte știam. Dar merg mai departe cu cititul și învăț chestii noi în fiecare zi și știu că mi va fi de ajutor.

Știu că ar fi trebuit să mai scriu la rapoartele acestea de progres ca să aflu ce se întâmplă cu mine. Dar scrisul e din ce înce mai greu. Trebuie să caut orice cuvânt simplu în dicționar și mă supăr pe mine însumi.

2 noiembrie – Am uitat să scriu în raportul de ieri despre femeia care stă în blocul de vizavi cu un etaj mai jos decât mine. Am văzuto săptămâna trecută prin fereastra bucătăriei mele. Nu știu cum o cheamă și nici măcar cum arată în partea de sus, dar în fiecare noapte pela unsprezece se duce să facă baie. Nu trage niciodată perdeaua și când sting lumina pot să văd dela gât în jos când iese din baie să se usuce.

Mă excită, dar când femeia stinge lumina mă simt părăsit și însingurat. Aș dori să pot vedea cândva cum arată și la față, dacăi drăguță sau cum e. Știu că nui frumos să pândești o femeie când iese din baie da nam ce face. Și ce contează pentru ea dacă nu știe că mă uit.

Se apropie ora unsprezece. Ora ei de baie. Așacă mă duc să văd...

5 nov – Dna Mooney este foarte îngrijorată pentru mine. Ziceea că felul în care tot zac pe aici toată ziua și nu fac nimic îi aduce aminte de fiusu înainte săl dea afară din casă. Zice că nui plac puturoșii.

Dacăș bolnav e una și dacăș puturos e alta și că nare cemi face. Iam zis că cred căș bolnav.

Încerc să citesc câte ceva în fiecare zi mai ales povești dar uneori trebe să citesc acelaș lucru din nou și din nou findcă nu știu ce înseamnă. Și mie greu să scriu. Știu că ar trebui să caut toate cuvintele în dicționar dar sunt tot timpul foarte obosit.

Atunci mia venit idea să folosesc doar cuvinte ușoare în locul celor lungi și grele. Câștig timp. Afară vremea se răcește da mai pun flori pe mormântul lui Algernon. Dna Mooney crede căi o prostie să pui flori pe mormântu unui șoarice, dar iam spus că Algernon era un șoarice special.

Mam dus vizavi la Fay săi fac o vizită. Mia spus săplec și să numă mai întorc. A schimbat încuietoearea dela ușă.

9 nov – Duminică iarăși. Nu mai am nimic de făcut pentrucă TV sa stricat și uit tot timpul săl dau la reparat. Cred că luna asta am pierdut cecul dela facultate. Nu mai știu.

Am dureri de cap grozave și aspirina nu majută mult. Dna Mooney mă crede acum căș bolnav și pare foarte rău pentru mine. E o femeie minunată dacă cinevai bolnav. Afară e așa frig acum că trebuie să pun pe mine două flanele.

Acum doamna de vizavi trage perdeaua așa că nu mai văd nimic. Norocul meu de doi bani.

10 nov – Dna Mooney a chemat un doctor ciudat să mă vadă. Se temea să nu mor. Iam spus doctorului că nus așa bolnav doar că mai uit câteodată. Ma întrebat dacă am prieteni sau rude și iam zis că

nam. Iam spus că am avut odată un preten Algernon da că era un șoarice și făceam întreceri amândoi. Sa uitat curios la mine de parcă eram nebun.

A zâmbit când iam spus că fusesem un geniu. Vorbea cu mine ca cu un copil și făcea cu ochiu luda dna Mooney. Mam înfuriat fincă râdea șiși bătea joc de mine și iam dat afară și iam încuiat ușa.

Acum cred că știu de ce am avut ghinion. Fincă miam pierdut laba de iepure și potcoava. Trebe să gădesc repede altă labă de iepure.

11 nov – Dr Strauss a venit azi la ușă și Alice dar nu iam lăsat înăuntru. Leam zis că nu vreau să văd pe nimeni. Mai târziu a venit dna Mooney sămi aducă ceva de mâncare și mia spus că plățiseră chiria și îi lăsaseră bani sămi cumpere mâncare și cema am nevoie. Iam zis că nu mai vreau banii lor. Azis banis bani și cineva trebe să plătească sau trebe să te scot afară. Apoi azis dece nu cauți o slujbă în loc să trândăvești peaici.

Nu știu să muncesc altceva decât treaba pe care o făceam la brutărie. Nu vreau să măntorc acolo fincă mau cunoscut toți când eram deștept și poate co să râdă de mine. Da nu știu ce să fac altceva ca să capăt bani. Și vreau să plătesc eu tot ce am nevoie pentru mine. Dacă nu pot sămi port de grijă mă duc la Warren. Nu primesc milă dela nimeni.

15 nov – Mă uitam la unele din rapoartele mele de progres mai vechi și este foarte curios că nu pot să citesc ce am scris acolo. Recunosc unele vorbe da nu se leagă. Cred că eu leam scris da numi aduc bine aminte. Obosesc foarte repede cnd încerc să

citesc din cărțile care leam cumpărat. Afară de cele cu poze de fete drăguțe. Îmi place să mă uit la ele da îmi dă visuri din alea. Nui frumos. Nu mai cumpăr. Am văzut întruna din cărți că au un praf magic care te face puternic și deștept și tot felu de lucruri. Cred co să scriu să mi trimită și mie ca să cerc.

16 nov – Alice a venit dinou la ușa da iam spus pleacă nu vreau să te văd. A plâns șam plâns și eu da nam lăsat înăuntru fincă nu vreau să râdă de mine. Iam zis că no mai plac și că nici nu mai vreau să fiu deștept. Nui adevărat. Tot omai iubesc și tot vreau să fiu deștept dar trebuia să zic așa ca so fac să plece. Dna Mooney mia spus că Alice a mai adus ceva bani pentru îngrijirea mea și pentru chirie. Nu vreau asta. Trebe să găsesc oslujbă.

Te rog... te rog... nu mă lăsa să uit cum să citesc și să scriu...

18 nov – Dl Donner a fost foarte drguț când mam întors acolo să i cer vechea mea slujbă la brutărie. Întâi era cam bănuitor da iam spus ce mi santâmplat și santristat și mia pus omână pe umăr și mia zis Charlie ești curajos.

Toți se uita la mine când am coborât și am început să lucrz la toaletă cu mătura așa cum făceam înainte. Miam zis Charlie dacă râde de tine nu fi supărat fincă ști că nu sunt așa deștepti cum credeai înainte. Șin plus au fost preteni cu tine și dacă râdeau de tine nu era nimic fincă le plăcea de tine.

Unul din cei care au venit acolo după ceam plecat eu îl cheamă Meyer Klaus mia făcut ceva rău. Sa apropiat când încărcăm saci cu făină șa zis hei

Charlie aud că ești un băiat foarte deștept – unu ca la concurs de întrbări. Zi ceva inteligent. Numi plăcea asta, fincă așa cum o zicea se vedea căși bate joc de mine. Așa că miam văzut de treabă. Da după aia ma apucat strâns de braț și a strigat la mine. Când vorbesc cu tine ai face bine sămasculți. Sau țiaș putea rupe mâna. Mia răsucit mâna și ma durut și mam sperieat co să mio rupă cum mia zis. Și râdea și mio răsucea și nu știam cesă fac. Ieream așa sperieat cămi venea să plâng da nam plâns și miera rău ca să merg la baie.

Stomacu mise răsucea înăuntru ca și cum sta să se spargă dacă nu mergeam ciar atunci... fincă nu mai puteam să mă țin.

Iam zis terog lasămă că trebe să merg la toaletă da numai râdea la mine și numai știam cesă fac. Așa cam început să zbier. Dămi drumu. Dămi drumu. Șatunci am făcut. Am făcut în pantaloni și mirosea rău și plângeam. Mia dat drumu și sa schimbat la față și ierea speriat atunci. A zis Pentru Dumnezeu nam vrut săși fac nimic Charlie.

Da atunci a intrat Joe Carp și la apucat pe Klaus de cămașă și a zis lasă în pace nenorocitele căți rup gâtul. Charlie e băiat bun și nimeni no săse ia deel fără să dea socoteală. Miera rușine și iam dat fuga la toaletă să mă spăl și să mă schimb.

Când mam întors Frank iera acolo și Joe îi zicea cea fost și după aia a intrat și Gimpy și iau zis și lui și a zis co să scape de Klaus. O săi spună lu dl Donner săi dea afară. Leam zis că nui bine săi dea afară că trebe să umble după altă slujbă fincă are soție și copil. Și in plus zicea căi pare rău de ce mia făcut. Și mi aduc aminte ce trist am fost când mau

dat afară dela brutărie. Am zis că trebe săi mai dea o șeansă lu Klaus fincă acum no sămi mai facă nimic.

Mai târziu a venit Gimpy cu piciorul șchiopătând șia zis Charlie dacăi cineva care te necăjește sau face pe nebunu mă chemi pemine saupejoe sau pe Frank și-l punem la punct. Toți vrem ca să ști că ai preteni buni aici și sănu uiți asta. Amzis mulțumesc Gimpy. Asta măface sămă simt bine.

E bine să ai preteni...

21 nov – Azi am făcut o prostie am uitat că nu mai sunt în clasă la dra Kinnian la centru de adulț așa cum ieram. Am intrat și mam așezat la locu meu vechi în fundu clasi și sa uitat lamine ciudat șia zis Charlie unde ai fost. Așa că iam zis bună dra Kinnian sunt gata pentru lecția numa că am pierdut cartea dincare citeam.

A început să plângă șia fugit din sală și toată lumea sa uitat la mine șiam văzut că mult ierau alți decât oameni care ierau în clasa mea.

Atunci deodată miam adus aminte ceva despre operație și cum ma făcut deștept șiam zis doamne sfinte chiar cam tras una ca Charlie Gordon acum. Am ieșit înainte să se întoarcă ea în clasă.

Deasta plec definitiv acum deaici la azilul Warren. Nu vreau să mai fac așa ceva cum am făcut. Nu vreau ca dra Kinnian să plângă pentru mine. Știu că la toți dela brutărie le pare rău pentru mine da nici asta nu vreau șiașa mă duc întrun loc unde sunt mult ca mine și nu le pasă că Charlie Gordon a fost odată un geniu și acum nici numai poate citi o cart sau să scri bine.

Iau vreo două cărți cu mine și chiar dacă nu pot săle citesc am sămi dau silința și poate că o să ajung puțin mai deștept decât ieri înainte de operație fără operație. Am o labă nouă de iepure și un ban norocos și chiar puțin cea mai rămas din prafu ăla magic și poate că să măjute.

Dacă odată citești asta dra Kinnian nu fi tristă pentru mine. Îm pare bine că am avut a doua șansă în viață așa cum ai zis că să fiu deștept fiindcă am învățat multe lucruri care nu știam că sunt pelume și sunt recunoscător că le-am văzut chiar și pentru puțină vreme. Și sunt mulțumit că am aflat totu despre familia mea și despre mine. Până nu m-am reamintit de ei și i-am văzut ieri ca și cum nu am avut niciodată familie și acum ști că am avut familie și ieri și io o persoană ca toată lumea.

Nu ști de ce numai sunt deștept și cu ce am grșit. Poate așa fiindcă nu am încercat destul sau cine va mă deocia. Da dacă încerc foarte tare poate că mă fac puțin mai deștept și ști ce sunt toate cu vintele. Mea-duc puțin aminte ce bine miera cu cartea albă astră careo citeam cu coperta ruptă. Și dacă închid ochii mă gndesc la omu carea rupt cartea și ca mine numai că nu chiar la fel și vorbești altfel da nu cred că sunt io fiindcă văd ca printr-o fereastră.

În orice caz de asta am să încerc și de acum încolo să ajung deștept ca să mă simt dinou bine. E bine să ști lucruri și să fi deștept și așa vrea să ști tot ce-i pe lume. Așa vrea să fi dinou deștept chiar acum. Dacă putea mă să așeza la citit tot timpul.

În orice caz sunt sigur că io sunt prima persoană proastă din lume carea găsit ceva important pentru știință. Am făcut ceva da nu mi aduca minte ce. Da

bănuie căi ceva ceam făcut pentru toț proșt ca mine din Warren și din toată lumea.

Rămas bun dra Kinnian și dr Strauss și toți...

P.S. spune ții lu profNemur să numai fi așa supărat când cine va îș bate joc deel și osă aiba mai mult preteni. Iușor săai preteni dacă lași lumea sărâdă detine. Osă am mult preteni a colo undemă duc.

P.S. dacă ajunget pa colo săj puneț o flore pe mormânt lu Algernon în curtea dinspatele casi.

Flori pentru Algernon este romanul unei ipoteze deopotrivă fantastice și terifiante: ce-ar fi dacă am avea puterea de a ne spori artificial inteligența, dacă într-o bună zi ar fi la îndemâna noastră să corectăm nu doar o imperfecțiune fizică, ci însuși creierul uman. Supuși împreună experimentului, șoarecele Algernon și omul Charlie vor trăi, fiecare în felul său, excepționalul situației de a vedea lumea printr-un alt coeficient de inteligență, suportând consecințele nebănuite ale noii stări de fapt. O carte provocatoare și emoționantă, care pledează pentru supremația sufletului în fața minții, oricât de remarcabilă ar fi aceasta din urmă.

www.editura-art.ro

ISBN 978-973-124-892-9

9 789731 248929